Begroting 2025

Gemeente Kerkrade

Inhoudsopgave

Aanbieding 5

Beleidsbegroting 7

Financiële samenvatting 8
Begroting in één oogopslag 11

Programma's 13
0 Bestuur en ondersteuning 15
1 Veiligheid 25
2 Verkeer, vervoer en waterstaat 29
3 Economie 34
4 Onderwijs 41
5 Sport, cultuur en recreatie 46
6 Sociaal domein 53
7 Volksgezondheid en milieu 67
8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 74

Paragrafen 83
§1. Lokale heffingen 84
§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 88
§3. Onderhoud kapitaalgoederen 95
§4. Financiering (treasury) 103
§5. Bedrijfsvoering 107
§6. Verbonden partijen 113
§7. Grondbeleid 138
§8. Wet open overheid 145

Financiële begroting 147

1. Lasten en baten 148
2. Financiële positie 168

Bijlagen 173

Lijst van afkortingen 174
Nadere toelichting reserves en voorzieningen 176
Staat van Langlopende Leningen 179
EMU-saldo 180
Overige risico's 181

Aanbieding

Voor u ligt de derde begroting in de bestuursperiode 2022-2026. Het uitgangspunt voor deze begroting blijft 'Samen verder bouwen aan een vitaal en uitdagend Kerkrade'. Dit is in lijn met het coalitieakkoord en het collegeprogramma voor 2022-2026.

Sterke schouders onder stijgende lasten
In deze tijden is het een flinke uitdaging om te blijven investeren in Kerkrade zonder dat dit extra lasten voor onze inwoners oplevert. We hebben onze uiterste best gedaan om die extra lasten voor onze inwoners te beperken. Daarnaast ontzien we die mensen die het meest kwetsbaar zijn zoveel mogelijk.

Bouwen aan een vitaal en uitdagend Kerkrade
We blijven investeren in de leefbaarheid van de wijken en de vitaliteit van onze inwoners. Dat ziet u ook terug in deze begroting. Ondanks stijgende kosten en dalende inkomsten streven we ernaar om de lasten voor inwoners te beperken, vooral voor de meest kwetsbaren. We blijven inzetten op mogelijkheden voor inwoners om mee te denken en te praten over de plannen voor de toekomst.

- *Onderwijs*: Het Martin Buber is in 2024 met 162 leerlingen van start gegaan. De komende jaren bouwen we verder aan de groei van middelbaar onderwijs hetgeen het leefklimaat in onze stad zal verbeteren.
- *Veiligheid en Vitaliteit*: Komend jaar blijven we werken aan concrete acties uit het Integraal Veiligheidsplan, zoals aanpak van overlast, criminaliteit en ondermijning. Ook wordt er, onder andere met het programma Vie geïnvesteerd in de vitaliteit van inwoners en medewerkers.
- *Economie*: Met het programma Medlands wordt de sector medische technologie versterkt en wordt er werk gezocht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook wordt leegstand in het centrum aangepakt.
- *Wonen en Duurzaamheid*: Onder de vlag van het Woonoffensief bouwen we verder aan kwalitatief goede woningen die duurzaam en betaalbaar zijn. Er wordt ook gewerkt aan het verminderen van wateroverlast en het verbeteren van de infrastructuur.
- *Sociaal Domein*: De aanpak van armoede en eenzaamheid krijgt veel aandacht. We willen ervoor zorgen dat iedereen de juiste zorg krijgt en dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Vooruitblik naar 2026
Net als de andere gemeenten ziet ook Kerkrade zich geconfronteerd met een grote financiële druk, ook wel bekend als de 'ravijnjaren'. Sterker nog, deze beginnen al in 2025 in plaats van 2026. Alle gemeenten, bijgestaan door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, blijven zich inzetten om het Rijk te bewegen de financiële pijnpunten structureel op te lossen. Deels is dat ook gelukt, maar we zijn er nog niet. Hoewel we voor 2025 wederom een sluitende begroting kunnen presenteren, zien we donkere wolken aan de horizon. We hebben het advies van de VNG gevolgd en vanaf 2026 nog tekorten laten staan. Desondanks lijkt het erop dat we vanaf 2026 aanzienlijke besparingen moeten gaan realiseren om de begroting sluitend te houden. In de voorliggende begroting is daar cijfermatig al deels op geanticipeerd, er zijn echter nog geen beleidsmatige keuzes gemaakt. Dit is verder toegelicht bij programma 0.

Samen de uitdagingen aangaan
We kunnen als gemeente niet onbeperkt blijven snijden in de uitgaven zonder dat dit ten koste gaat van onze voorzieningen. Daarom zullen we in de komende jaren lastige keuzes moeten maken, tenzij het Rijk alsnog met extra middelen gemeenten tegemoetkomt. We blijven echter vastberaden om samen met onze inwoners en partners te werken aan een vitaal en leefbaar Kerkrade. Uw steun en begrip zijn daarbij onmisbaar.

Het college, De secretaris,

dr. T.P. Dassen-Housen R.M.J.S. Stijns

Beleidsbegroting

Financiële samenvatting

In de tabellen hieronder zijn de financiële mutaties van de exploitatie en het investeringsprogramma opgenomen. Bij de diverse programma's worden de mutaties toegelicht in onderdeel D *(bedragen x € 1.000)*. In de BURAP 2024 zijn wijzigingen in de fasering van diverse investeringen aan de orde geweest. Kortheidshalve wordt daarnaar verwezen. Met de effecten daarvan is in de voorliggende begroting rekening gehouden. Net vóór publicatie van deze begroting ontvingen gemeenten nog bericht dat het Rijk in de septembercirculaire de accressen te laag heeft bepaald. Het Rijk neemt de correctie mee in zijn Voorjaarsnota 2025 (lees: meicirculaire 2025). Wij nemen in het voorjaar 2025 wederom alle actuele financiële ontwikkelingen mee.

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

Progr.	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
	Saldo november 2023	**0**	**0**	**-2.634**	**-1.822**	**-1.822**
0	Onttrekking(+)/toevoeging reserves(-)	-1.998	4.343	3.900	160	0
div.	Gemeenschappelijke regelingen	-1.474	-2.142	-2.058	-2.033	-2.455
div.	Besparingen gemeentebreed	0	0	0	2.900	2.900
0	Algemene uitkering	3.860	530	3.239	3.072	4.332
0	OZB	25	1.070	1.335	1.530	1.545
0	Loonsom	-2.440	-2.386	-1.886	-1.934	-1.934
0	Parkeren	-50	0	0	0	0
0/2/4/5	Bedrijfsvoering diversen	-575	-748	-404	-384	-399
0	Dividend BNG/Enexis	-165	-165	-165	-165	-165
0	Kapitaallasten	1.088	1.148	316	-481	-689
1	Crisisorganisatie	0	-130	-130	-130	-130
2	Gladheidsbestrijding	-72	0	0	0	0
3	Stimuleringsregeling centrum	-100	0	0	0	0
3	Markten/Kermissen	-66	-66	-66	-66	-66
3	Uitvoeringsprogramma toerisme	-50	-50	-50	-50	-50
5	Sport	-50	-150	-150	-150	-150
5	Evenementen	-235	-100	-100	-100	-100
5	Theater	0	50	200	200	200
5	Muziekonderwijs	-76	-111	-111	-76	-76
5	Bibliotheek	-110	0	0	0	0
5	Botanische tuin	-55	-55	-55	-55	-55
5	Openbare ruimte	-95	-70	-295	-295	-295
6	Gemeenschapshuizen	-135	-200	-200	-200	-200
6	WMO	0	550	350	350	350
6	Jeugdzorg	-2.000	-2.000	-2.600	-2.100	-2.600
6	Schuldhulp Impuls	0	-200	-200	-200	-200
6	BUIG	-500	-500	-500	-500	-500
6	Opvang Oekraïners	5.250	2.500	0	0	0
7	Projecten duurzaamheid	-102	-188	-116	-56	-26
7	Stofoverlast Eygelshoven	-42	0	0	0	0
8	Grondexploitatie	-200	-1.200	-150	0	0
8	Volkshuisvestingsfonds	-50	-50	-50	-50	-50
8	Leges	492	400	400	400	400
	Actueel begrotingssaldo	**75**	**80**	**-2.180**	**-2.235**	**-2.235**

Investeringen

						*bedragen * € 1.000*
Progr.	**Omschrijving**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen						
I Reguliere investeringen						
0	Gebouwen	421	2.250	2.250	250	250
0	ICT	0	65	0	0	0
0	Transportmiddelen	100	100	100	100	100
2	Wegen, straten en pleinen	0	2.000	1.000	1.000	1.000
2	Civieltechnische kunstwerken	250	100	1.427	27	27
2	Markten	0	170	0	0	0
2	Versnellingsagenda Rijk div.proj.	-580	580	0	0	0
3	Centrum impuls winkelgebieden	0	250	250	250	250
5	Openbaar groen	50	700	125	125	125
8	Volkshuisvestingsfonds	327	287	27	27	167
8	Herinrichten woonwagenplaatsen	0	150	150	150	150

Begroting in één oogopslag

Kerkrade in euro's Begroting 2025

INKOMSTEN

Overheidsbijdragen		Overige inkomsten		Totale inkomsten
€ 173,1 mln	+	€ 47,6 mln	=	€ 220,7 mln

Algemene uitkering	€ 143,9
Uitk. levensonderh. BUIG	€ 27,2
Ov. overheidsbijdragen	€ 2,0

Woonlastenheffingen	€ 28,0
Ov. heffingen en leges	€ 2,8
Huren en pachten	€ 2,5
Dividenden	€ 0,7
Reserve-onttrekkingen	€ 11,1
Overige inkomsten	€ 2,5

UITGAVEN & INVESTERINGEN

0. Bestuur & Ondersteuning	€ 51,6 mln	€ 4,0	
1. Veiligheid	€ 6,9 mln	€ 0,1	
2. Verkeer, Vervoer & Waterstaat	€ 8,4 mln	€ 9,5	
3. Economie	€ 2,9 mln	€ 1,7	
4. Onderwijs	€ 5,5 mln	€ 0,2	
5. Sport, Cultuur & Recreatie	€ 15,8 mln	€ 2,1	
6. Sociaal domein	€ 110,0 mln	€ 0,5	
7. Volksgezondheid & Milieu	€ 13,8 mln	€ 2,6	
8. Wonen, RO & Sted.Vernw	€ 6,2 mln	€ 1,7	

LASTENDRUK 2025 VOOR GEZINNEN*

(* voorlopig)

OZB	€ 470
AFVAL	€ 343
RIOOL	€ 239

€ 1.052

Programma's

De Begroting 2025 bestaat uit 9 programma's (0 t/m 8), gebaseerd op de (hoofd)taakvelden volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Informatievoorschriften voor derden (IV3).

De programma's in de begroting zijn:
0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Per programma komen aan bod:

Onderdeel A
Een algemene omschrijving van het programma en uit welke taakvelden dit programma bestaat. Tevens wordt in voorkomende gevallen aangegeven met welke paragrafen er een relatie is.

Onderdeel B
Hier zijn opgenomen de speerpunten van beleid. Hierbij wordt aangesloten bij het collegeprogramma. De activiteiten en de voortgang daarvan worden aangegeven. In beginsel staan de speerpunten van beleid gedurende de bestuursperiode vast.

Onderdeel C
Hier wordt in tabelvorm meer inzicht gegeven in de financiën van het programma, zowel exploitatie als investeringen. Inzicht wordt gegeven op taakveld-niveau. Een analyse van de afwijkingen is opgenomen in het gedeelte ''Financiële begroting''. Voor een detailoverzicht op productenniveau van de kosten en baten van de Begroting 2024 en meerjarenraming wordt verwezen naar de bijlage "Productenbegroting".

Onderdeel D
Een toelichting op de financiële mutaties, welke uit het overzicht "Samenvatting financiële mutaties" blijken, wordt hier gegeven. Daarnaast kunnen overige vermeldenswaardige zaken worden genoemd.

Onderdeel E
Dit onderdeel bevat de landelijk uniforme "basisset beleidsindicatoren". De meeste gegevens zijn van het CBS en landelijke databanken afkomstig en gemeenten nemen deze in hun begroting over. Meer uitleg over deze indicatoren is te vinden op de website "waarstaatjegemeente.nl". Daarnaast bevat dit onderdeel de eigen indicatoren.

Portefeuilleverdeling

Hierna volgt de portefeuilleverdeling van het college van Burgemeester en Wethouders. Per onderdeel is aangegeven bij welk programma deze hoort.

Petra Dassen-Housen
Burgemeester
Openbare orde en veiligheid (1)
Rampenbestrijding (1)
Coördinatie handhaving (1)
Eurode en internationale zaken (0)
Communicatie (0/3)
AB/DB Parkstad Limburg (0)

Tim Weijers*
Wethouder
Ruimtelijke ordening (1/3/8)
Wonen/Volkshuisvesting (8)
Vastgoed (0/2/3/4/5/6/8)
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (8)
Personeel & organisatie (0)
Toerisme (3/5)
Marketing en evenementen (3/5)

Jo Schlangen
Wethouder
Onderwijs (4)
Cultuur (5)
Sport (5)
Welzijn (5)
Coördinatie VIE (5/8)
Publiekszaken en dienstverlening (0)
Informatisering en automatisering (0)
Weekmarkten en kermissen (3)
Wijkwethouder Oost (8)

Alexander Geers*
Wethouder
Economische zaken (3/8)
Verkeer en vervoer (0/2)
Openbare ruimte (2/5)
Centrummanagement (3)
Wijkontwikkeling (6/8)
Wijkwethouder Noord (8)

John Roland
Wethouder
Sociale zaken, ren werkgelegenheid (6)
Euregionale arbeidsmarkt (3)
Maatschappelijke zorg (6)
Burgerparticipatie (0)
Wijkwethouder West (8)

René van Drunen
Wethouder
Jeugd-zorg en jeugdbeleid (4/6)
Volksgezondheid (7)
Milieu en afval (1/7)
Duurzaamheid (7)

Jo Paas
Wethouder
Financiën (0)
Wmo (6)
Integraal Ouderenbeleid (6)

** Het vertrek van wethouder Weijers later dit jaar zal leiden tot een wijziging in de samenstelling van het college en de portefeuilles. Op het moment van schrijven is bekend dat zijn portefeuille zal worden herverdeeld over wethouder Geers en de beoogde nieuwe wethouders Raoul Vinken en Nicolle Heijltjes. De exacte verdeling is echter nog niet bekend.*

0 Bestuur en ondersteuning

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het op een goede wijze uitvoering geven aan de bestuurlijke en ondersteunende taken van de gemeentelijke organisatie. Het programma is ondersteunend aan en richtinggevend voor de bestuurlijke ambities en doelstellingen in de andere programma's.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1), Financiering (treasury) (§4) en Bedrijfsvoering (§5).

Taakvelden

0.1 Bestuur
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.4 Overhead
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.63 Parkeerbelasting
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)
0.10 Mutaties reserves
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

B. Speerpunten van beleid

1. Burgerparticipatie

Relatie met taakveld(en): 0.4
In 2024 is er ijverig gewerkt aan de doorontwikkeling van burgerparticipatie binnen de gemeente Kerkrade. Met de papierenfase van visiedocumenten, beleidsstukken en verordeningen achter de rug werd de focus verlegd naar de implementatie, uitvoering en evaluatie. Met resultaat!

Evaluatie en onderzoeken
In de relatief korte periode sinds het nieuwe beleid kunnen we constateren dat de gemeente Kerkrade flinke stappen heeft gemaakt. Zo blijkt ook uit meerdere onderzoeken naar burgerparticipatie in de gemeente Kerkrade. De Barometer Burgerparticipatie en het dienstverleningsonderzoek Parkstad onderschrijven deze resultaten. Dit neemt niet weg dat we ook kunnen zien dat er nog stappen gezet moeten worden, vooral op het gebied van overheidsparticipatie en de terugkoppeling na participatietrajecten.
Ook heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar burgerparticipatie in Kerkrade …

De onderzoeken en evaluaties zijn een goede aanvulling op onze eigen evaluatie aan het einde van het jaar. Hieruit zal blijken wat de belangrijkste vervolgstappen zullen zijn in de doorontwikkeling van de lokale democratie en burgerparticipatie in de gemeente Kerkrade.

Digitale burgerparticipatie
Aansluitend op de mondiale trend van digitalisering is er ook gekeken naar de wijze waarop burgerparticipatie op een digitale manier kan worden ingericht. De gemeente heeft de afgelopen twee jaren een digitaal burgerpanel ingericht die middels een platform bevraagd kunnen worden. Inmiddels is dit panel uitgegroeid tot bijna 1200 mensen.
Een belangrijke kanttekening is dat de gemeente in het visdocument de belofte heeft gedaan dat iedereen kan en mag meedoen. In het kader van digitale burgerparticipatie betekent dit dat er nieuwe vraagstukken ontstaan op het gebied van toegankelijkheid. Daarom wordt er volop gewerkt aan digitale toegankelijkheid en worden toekomstige digitale burgerparticipatiemomenten getoetst aan deze normen.

Burgerinitiatieven
Uit de onderzoeken bleek dat de gemeente meer moet inzetten op het luisteren naar haar bewoners en het oppakken van ideeën uit de buurt. In de zomer van 2024 is, onder het motto "Samen Kerkrade maken", iedereen uitgenodigd om ideeën te delen en deel te nemen aan burgerinitiatieven die de gemeente ten goede komen. In het najaar zullen we binnengekomen ideeën verder uitwerken om zo ook daad bij woord te voegen.

Kennisuitwisseling
De doorontwikkeling van burgerparticipatie is geen uniek fenomeen. Ook zeker gezien de landelijke ontwikkelingen en wetgeving wordt burgerparticipatie steeds belangrijker voor overheden en andere partijen.
De gemeente Kerkrade probeert daarom zo veel mogelijk kennis uit te wisselen. Lokaal betekent dit dat we met bewoners (verenigd of individueel) in gesprek gaan en werken we samen met partners op het gebied van burgerparticipatie. Regionaal komen de Parkstadgemeente bij elkaar om de ontwikkelingen en uitdagingen met elkaar te bespreken.

Toekomstvisie
De Wet versterking participatie op decentraal niveau is 4 juni 2024 aangenomen door de Eerste Kamer. Met deze wet wordt de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op decentraal niveau versterkt. Het is een andere manier van werken en processen inrichten en contact hebben met de inwoners.
In 2025 willen we blijven ontwikkelen en (burger)initiatieven realiseren. Er zijn op dit moment geen structurele middelen beschikbaar voor de komende periode terwijl de ambities niet minder zijn geworden. Binnen de beschikbare middelen gaan we hiermee aan de slag.

2. Regionale en euregionale samenwerking
Relatie met taakveld(en): 0,1
Het Openbaar Lichaam Eurode is erop gericht het wonen, werken, ondernemen en recreëren in de grensgemeenten Kerkrade en Herzogenrath optimaal te faciliteren. Beide gemeenten werken samen op diverse beleidsterreinen zoals economie, energietransitie, mobiliteit en verkeer, onderwijs, cultuur, toerisme, veiligheid en crisisbeheersing.

De samenwerking binnen Eurode-verband staat al jaren; bestuurders, politici, burgers, ondernemers en ambtenaren weten elkaar te vinden. Er zijn mooie resultaten te noemen. Zoals de Geschiedenismijl op de Nieuwstraat, de gemeenschappelijke wandelroutes, de vriendschapsweide naast het EBC-gebouw, het Eurodefest. En niet te vergeten Grensarbeid Kerkrade-Herzogenrath (voorheen SGA: Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling) en het GrensInfoPunt (GIP) Aken-Eurode voor grensarbeiders in de Euregio Maas-Rijn die bijdragen aan een brede, grensoverstijgende dienstverlening ten behoeve van de Euregionale arbeidsmarkt.
Desondanks zijn er nog steeds kansen te verzilveren. We zoeken in Duitsland nog meer samenwerking met de Städteregion Aachen en met de Stadt Aachen. Dat laatste gebeurt vooral in het samenwerkingsverband "Charlemagne" waarin de grensgemeenten uit Duitsland, Nederland en België ervaringen uitwisselen en samenwerking opzoeken. Het Dreiländerfest dat tweejaarlijks wordt gehouden, past in deze context.

In 2025 willen we nadrukkelijker de kansen verkennen voor een soort dubbel-stad. Achtergrond is dat beperkende nationale wetgeving dan niet op de voorgrond staat, maar bij wijze van proef samenwerking tussen Herzogenrath en Kerkrade centraal staat. Ruimte dus om lokaal te mogen afwijken. Ook verkennen we de samenwerking met Eurostat (het Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie) met als doel bij te dragen aan hun taakstelling, namelijk het leveren van statistieken van hoge kwaliteit voor Europa en het mogelijk maken van vergelijkingen tussen landen en regio's. Het zou fantastisch zijn als we als Eurode een bijdrage kunnen leveren aan goede data over het leven en werken in grensregio's.

Ook met de Stadsregio Parkstad Limburg werken we aan grensoverstijgende projecten. Deze worden gefinancierd vanuit de Regiodeals en versterken de fysieke en maatschappelijke verbindingen tussen onze landen (denk aan de Parkstadroute, de vestiging van de RWTH Aken in Heerlen). In Kerkrade specifiek werken we aan de projecten:

1. aansluiting van de buurtbatterij Nulland op het Duitse energienet;
2. aansluiting van het monument Rolduc op het Duitse energienet;
3. aansluiting van de restwarmte van Saint Gobain op woningen in Landgraaf, Kerkrade en Herzogenrath;
4. aansluiting op het energienet van Green Solar GmbH.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

0 Bestuur en ondersteuning	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
0.1 Bestuur	3.617	3.916	3.968	4.047	4.059	4.072
0.2 Burgerzaken	1.531	1.715	1.702	1.823	1.822	1.831
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	898	141	99	99	98	98
0.5 Treasury	236	413	104	3	-64	-141
0.61 OZB woningen	0	0	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	39	39	39	39	39	39
0.64 Belastingen overig	1.136	1.143	997	951	941	988
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	**7.457**	**7.366**	**6.907**	**6.962**	**6.895**	**6.887**
BATEN						
0.1 Bestuur	45	17	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	526	897	957	1.033	1.056	1.056
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	157	488	184	186	188	163
0.5 Treasury	622	427	139	138	137	136
0.61 OZB woningen	8.008	8.002	8.697	8.815	8.939	8.948
0.62 OZB niet-woningen	6.012	6.100	6.666	7.020	7.282	7.288
0.63 Parkeerbelasting	437	441	621	621	621	621
0.64 Belastingen overig	764	229	226	226	226	226
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	135.720	142.455	144.887	140.035	142.514	145.524
TOTAAL BATEN	**152.292**	**159.055**	**162.393**	**158.090**	**160.979**	**163.978**
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	31.592	36.233	34.726	33.362	32.593	32.500
0.8 Overige baten en lasten	119	281	3.878	7.587	10.922	13.968
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-9	14	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**31.702**	**36.528**	**38.618**	**40.963**	**43.529**	**46.482**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	609	544	124	124	124	124
0.8 Overige baten en lasten	1.587	692	827	827	827	827
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**2.197**	**1.236**	**951**	**951**	**951**	**951**
RESERVES						
0.10 Vermeerderingen	19.150	28.732	5.540	2.890	2.890	2.865
0.10 Verminderingen	22.106	38.712	11.446	7.397	3.203	3.364
SALDO MUTATIES RESERVES	**2.956**	**9.980**	**5.906**	**4.507**	**313**	**499**
0.11 RESULTAAT	**7.134**	**-75**	**80**	**-2.180**	**-2.235**	**-2.235**

Investeringen

									*Bedrag * € 1.000*
TV	**Omschrijving**	**V/U[1]**	**E/M[2]**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024 - 2028**
I Reguliere investeringen									
0.4	ICT investeringen	v	e	406	327	327	327	327	1.714
0.4	Telefooncentrale	v	e	0	65	0	0	0	65
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	274	274	274	274	274	1.370
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.395	1.300	1.300	1.300	1.300	6.595
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	421	2.000	2.000	0	0	4.421
0.6	Hondenbeleid	u	e	100	0	0	0	0	100
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	90	58	58	58	58	322
Totaal Programma 0				**2.686**	**4.024**	**3.959**	**1.959**	**1.959**	**14.587**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Reserves
Bij aanvang van het begrotingstraject zijn de actuele saldi van de reserves bekeken en beoordeeld.

In verband met de eerder doorgevoerde integratie van het sociaal domein met de rest van de begroting was ook de noodzaak van een separate reserve sociaal domein thans niet meer aanwezig. Uit de (voormalige) reserve sociaal domein wordt via de reserve 'reeds bestemde nog uit te geven middelen' een bedrag van € 1,5 miljoen opzijgezet als transformatiefonds voor het sociaal domein. Een bedrag van € 1,5 miljoen wordt specifiek als buffer opzijgezet voor het opvangen van fluctuaties in de open-einde regelingen waarvan de definitieve jaarresultaten vaak pas per jaareinde blijken. Deze laatste houdt dus specifiek een egaliserende werking zoals dat voorheen het geval was bij de voormalige reserve sociaal domein. Het restant van afgerond € 1,8 miljoen wordt toegevoegd aan de reserve exploitatie.

U bent reeds geïnformeerd naar aanleiding van de resultaten van de meicirculaire 2024 dat door Rijksbeleid de zogenaamde 'ravijnjaren' onverwacht al in 2025 beginnen door een extra en aanzienlijke uitname uit het gemeentefonds in dat jaar. Vorig jaar hebben wij voorzichtigheidshalve in het jaar 2025 uit het nog beschikbare begrotingssaldo een storting van circa € 2,5 miljoen gedaan in de reserve exploitatie, in afwachting van de meerjarige ontwikkelingen. Het Rijksbeleid in samenhang met alle andere ontwikkelingen heeft echter tot gevolg dat wij nu de reserve exploitatie meerjarig moeten inzetten om de begroting tot en met 2025 sluitend te houden. In 2024 kunnen wij de reserve nog met bijna € 3,1 miljoen versterken (inclusief de hiervoor genoemde € 1,8 miljoen), maar in 2025-2027 moeten wij circa € 4,4 miljoen uit de reserve exploitatie halen. Overigens past deze inzet precies bij het doel van deze reserve.

Per saldo bedraagt de beschikbare vrije ruimte van de reserve exploitatie nu nog circa € 2,5 miljoen, wat ook de nagestreefde minimale omvang was.

Daarnaast worden in 2025 nog een aantal andere reserves ingezet/afgeroomd resp. opgeheven (bijna € 1,7 miljoen), waarvan de grootste zijn een eerdere reservering voor prijsstijgingen (€ 850.000) en voor het opvangen van fluctuaties in wethouderspensioenen (€ 460.000).

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergaderingen van 12 juni en 3 juli 2024 zijn de ontwerpbegrotingen 2025 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2024) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. In de raad van 25 september is nog aan de orde geweest de begroting van Solido, voorheen Parkstad IT (PIT). De individuele begrotingen, die daarbij gedeeld en behandeld zijn leiden per saldo tot een aanzienlijke stijging van de bijdragen. Op basis van actuele inzichten is de reeks voor de gemeentelijke bijdragen voor WOZL/WSP nog aangepast. Per saldo is in de nu voorliggende begroting rekening gehouden met kostenstijgingen welke oplopen van bijna € 1,5 miljoen in 2024 tot circa € 3,25 miljoen in 2028.
Bij het afgeven van de zienswijzen op de begrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen is hen - met andere gemeenten - gevraagd om voorstellen te doen hoe vanaf 2026 een besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan worden (indicatief 5-10%). Dit ter verlaging van de gemeentelijke bijdragen. In de voorliggende begroting is hierop geanticipeerd door in 2026 uit te gaan van een verlaging van € 0,4 miljoen en vanaf 2027 van een verlaging van € 0,8 miljoen, wat neerkomt op circa 2,5% resp. 5% van de bijdragen aan de GR-en (exclusief WSW-subsidies WOZL).

Besparingen (diverse taakvelden)
Medio 2024 is de eerste fase van het studiejaar afgerond. Dit project onderzoekt de mogelijke wendbaarheid van de gemeente Kerkrade. Hoewel concrete besparingsmogelijkheden pas in de vervolgfase in beeld gebracht zullen worden, wordt, zonder hierin al keuzes te maken, begrotingstechnisch al wel gerekend met voorlopige besparingen. Het Rijksbeleid en de overige actuele ontwikkelingen maken deze stap noodzakelijk. Het gaat om een bedrag van € 2,9 miljoen vanaf 2027 welke voorlopig procentueel

verdeeld zijn over diverse budgetten gemeentebreed. Dit komt neer op circa 4,7% van de gezamenlijke uitgaven op de 'niet-wettelijke'- en de 'wettelijk-maar-beïnvloedbare' taken. Zoals aangegeven zijn deze besparingen nog niet geconcretiseerd, dit gebeurt pas in de vervolgfase. De Financiële Commissie resp. de Raad zullen in dit proces worden meegenomen zoals eerder toegezegd.

Resultaatbestemmingen (diverse taakvelden)
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 is de raad akkoord gegaan met resultaatbestemmingen ten gunste van 2024 (zie pagina 11 van de jaarrekening). Het betreft bijvoorbeeld Het Martin Buber, Personeelskosten omgevingsvergunning 2024 en Doorontwikkeling personeel. Deze zijn verwerkt in de betreffende budgetten 2024.

Algemene uitkering
De uitkomsten van de circulaires zijn verwerkt in het begrotingssaldo. In de informatiebrieven naar aanleiding van de circulaires van december 2023, mei/juni 2024 heeft de raad hierover kunnen lezen.
Gelet op het relatief korte tijdsverloop tussen het bekend worden van de resultaten van de septembercirculaire en de publicatie van de begroting wordt zoals gebruikelijk geen informatiebrief over de septembercirculaire gezonden. In de septembercirculaire was van bijzonder belang dat het Rijk voor wat betreft het 'besparingsverlies Jeugd' de lijn van de meicirculaire doorzet naar de jaren 2026 en verder. Hier was al op gerekend, vandaar dat dit verder geen financiële gevolgen heeft. Voor een toelichting op dit specifieke onderwerp wordt verwezen naar de informatiebrief over de meicirculaire.
Hieronder is een korte samenvatting opgenomen (*bedragen zijn in € 1.000).*

Algemene dienst	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Decembercirculaire 2023 (incl. afwikkeling oude jaren)	690	420	39	12	12
Meicirculaire 2024	3.055	-860	2.340	2.960	3.520
Septembercirculaire 2024*	115	990	1.020	360	1.050
TOTAAL	**3.860**	**550**	**3.399**	**3.332**	**4.582**

* Incl. verwacht resultaat oude jaren

OZB
Vorig jaar was reeds besloten tot een OZB-verhoging van 1,5% jaarlijks. Voorgesteld wordt deze in 2025 met 8,5% extra te verhogen. Dit betekent een extra opbrengst oplopend van € 1.020.000 in 2025. Door de reeds verwerkte 1,5% jaarlijks loopt dit verder op naar € 1.065.000 in 2028.
Daarnaast stijgt de opbrengst door de verwachte areaaluitbreiding de komende jaren gelet op allerlei lopende bouwprojecten die geleidelijk voltooid gaan worden, met name op de industrieterreinen. Dit bedrag loopt naar verwachting op van € 25.000 in 2024 naar € 480.000 vanaf 2027, rekening houdend met de waardepeildatum. In het kader van de algemene uitkering vormt de OZB echter een zogenaamde eigen inkomstenbron. De areaaluitbreiding leidt tot een verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds, oplopend naar een bedrag van € 290.000. Met dit voorlopig ingeschatte negatieve effect is in de berekening van de resultaten van de septembercirculaire 2024 rekening gehouden.

Loonsom
Het budget voor de loonsom dat betrekking heeft op (gewezen) politieke ambtsdragers is in lijn gebracht met de werkelijke kosten.
Om de toegenomen taken te blijven uitvoeren, wordt het personeelsbestand op onderdelen verder uitgebreid. Daarnaast wordt ook geanticipeerd op een besparing op de loonsom die optreedt bij de herinvulling van vacatures die ontstaan door de pensionering van medewerkers.
Ten slotte zijn de gevolgen van de invoering van het landelijke functiewaarderingssysteem HR21 in de loonsom verwerkt.

Parkeren
Doordat de parkeergarage Vie later in bedrijf is genomen blijven de parkeerinkomsten in 2024 met

€ 50.000 achter. Na de inbedrijfname van de parkeergarage Vie zal er in 2025 een goed beeld komen over de te verwachten parkeerinkomsten in 2025. De resultaten hiervan zullen worden betrokken bij de begroting 2026 c.q. bijstelling van de jaarschijf 2025.

Het parkeerbeleid over 2023 is geëvalueerd, de beoogde maatregelen zullen worden meegenomen in de parkeernota en de parkeerverordening. De voorgestelde maatregelen uit de parkeerevaluatie zullen vooraf middels een RIB worden gecommuniceerd. Het doel hiervan is om het begrotingstekort te verkleinen waarbij de verwachting is dat na overname van parkeergarage VIE de begroting sluitend is.

Bedrijfsvoering diversen (diverse taakvelden)
Deze post betreft met name de kosten voor software, informatiebeheer, telefonie, opleidingen, gebouwenbeheer en verzekeringen. Daarnaast heeft het transport van de verkoop van Sporthal Kerkrade – West heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2024 (+€ 263.000).

Dividend Enexis / BNG bank (0.8)
De gemeente ontvangt dividendinkomsten van Enexis en de BNG Bank. Dividend is de uitkering van (een deel van) de winst aan de aandeelhouders. In 2024 viel dividenduitkering van Enexis en in mindere mate van BNG lager uit dan geraamd. Het nadeel voor 2024 is € 165.000. De inschatting is, dat dit niet verandert voor de komende jaren.

Rente/Kapitaallasten (0.8)
Vooralsnog kan met de eerder aangetrokken langlopende leningen in de financieringsbehoefte voor 2024 worden voorzien. Tijdelijk overtollige middelen worden (verplicht) in de Schatkist van het Rijk gestort. Dit heeft geleid tot extra renteopbrengsten in 2024. De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten zoals weergegeven in de financiële samenvatting vooraan in deze begroting. Meer informatie over de investeringen zelf staat in het onderdeel 'Samenvatting financiële mutaties: investeringen.'

Burgerzaken (0.2)
Door de reisdocumentenpiek worden meer leges voor de reisproducten geïnd en nemen de baten toe. Doordat van ieder product een bijdrage aan het Rijk moet worden afgedragen nemen ook de lasten toe. In 2025 zijn er geen verkiezingen en er worden dan ook alleen geringe kosten ter voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen 2026 gemaakt.

Investeringen

Gebouwen
Voor het onderhouden van strategische gebouwen is in het investeringsprogramma voor 2025 € 1.050.000 beschikbaar. Vanaf 2025 wordt dat bedrag structureel met € 250.000 verhoogd naar € 1.300.000.
Voor het verduurzamen en toekomstbestendig maken van het Stadskantoor en Raadhuis wordt in het investeringsprogramma voor de jaren 2024, 2025 en 2026 respectievelijk € 421.000, € 2.000.000 en € 2.000.000 opgenomen.

ICT
Voor het jaar 2025 is € 65.000 opgenomen voor een investering in telefonie/telefooncentrale.

Transportmiddelen
Investering om bedrijfsvoertuigen en zelfrijdende machines, benodigd voor het onderhoud van de openbare ruimte, tijdig te vervangen. Bedrijfsvoertuigen zijn tevens visitekaartje in de openbare ruimte. Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2024 structureel met € 100.000 verhoogd.

Overige vermeldenswaardige zaken

Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien) (diverse taakvelden pr. 0)
De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB). Daarnaast is er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel.

Conform artikel 8, lid 5 van het BBV bevat de programmabegroting het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht geeft ten minste weer:

- lokale heffingen (waarvan de bestedingen niet gebonden zijn) de algemene uitkering,
- dividend,
- saldo van de financieringsfunctie, en
- overige algemene dekkingsmiddelen, t.w. de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

In het overzicht hieronder zijn per post de saldi aangegeven van baten (positief) en lasten (negatief).

				*Bedrag * € 1.000*
Omschrijving	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Lokale heffingen (0)	16.750	17.289	17.698	17.713
Algemene uitkering (0.7)	144.887	140.038	142.516	145.530
Dividend (0.8 / 7.3)	735	735	735	735
Saldo van de financieringsfunctie (0.5)	-36	-136	-201	-277
Overige / mutatie reserves (0.10)	-5.906	-4.507	-313	-499
TOTAAL	**156.430**	**153.419**	**160.435**	**163.202**

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Formatie	Eigen gegevens	FTE per 1.000 inwoners	2025	10,8	n/b	n/b
Bezetting	Eigen gegevens	FTE per 1.000 inwoners	2025	10,8	n/b	n/b
Apparaatkosten	Eigen begroting	Kosten per inwoner	2025	1.233	n/b	n/b
Externe inhuur	Eigen begroting	Kosten als % loonsom + inhuur externen	2025	7,16%	n/b	n/b
Overhead	Eigen begroting	% Totale lasten	2025	15,33%	n/b	n/b

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Waardering gemeentelijke dienstverlening	Burgeronderzoek	Rapport-cijfer (0 - 10)		6,7		*		6,8
Digitale producten/ aanvraagformulieren voor de klant beschikbaar	Burgerplein	Aantal	15	15	22	23	25	25
Contacten aan de balie tijdens openingsuren	Burgerplein	Aantal	31.117	25.536	16.528	11.154	9.564	14.054
Afgehandelde bezwaarschriften: - beslissingen - ingetrokken	Bezwaarschriften- / klachtencommissie	Aantal	 151 70	 195 72	 156 77	 135 62	 115 68	 119 52
Personeel gemeente (31 dec.): - jonger dan 35 jaar - 55 jaar en ouder	POI	%	 11 41	 11 44	 13 41	 18 40	 18 40	 19 41
Deeltijdfactor (gemiddeld fte per medewerker, 31 dec.)	POI	1	0,94	0,93	0,91	0,93	0,94	0,92
Personeel gemeente: - instroom - uitstroom	POI	%	 4,7 5,2	 8,0 6,0	 12,0 7,4	 12,1 9,7	 16,2 11,3	 18,5 9,3

**In 2021 is het dienstverleningsonderzoek niet uitgevoerd i.v.m. de Coronapandemie.*

1 Veiligheid

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijk en leefbaar Kerkrade. Kerkrade moet niet alleen veilig zijn, mensen moeten zich ook veilig, welkom en vrij voelen. Door gezamenlijke inspanning en integrale samenwerking zorgen we voor een leefbaar en veilig Kerkrade, waarbij overlast en criminaliteit zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid

B. Speerpunten van beleid

1. 1. Verhogen van het veiligheidsgevoel en beperken woon- en drugsoverlast

Relatie met taakveld(en): 1.1, 1.2

In 2023 is het Integraal Veiligheidsplan 2023- 2026 (IVP) vastgesteld. De beschikbare capaciteit noopt ons tot het maken van keuzes. We zetten in 2025 en verder in op:

Wijkgerichte aanpak (Sociaal Veilig)

We werken in de wijken integraal samen met alle noodzakelijke partners. Denk aan bewoners, politie, woningcorporaties, welzijns- en zorginstellingen. We kijken per wijk wat nodig is en wat elke partner daarin

betekent. We maken daarin heldere afspraken. Voor een deel van deze aanpak ontvangt de gemeente Kerkrade voor de jaren 2025 en 2026 een financiële bijdrage vanuit de Regiodeal 2.0. Deze middelen worden met name ingezet ter versterking van de operationele capaciteit.

Drugsoverlast

We houden vast aan de uitvoering van het Damoclesbeleid (sluiten van panden). We voeren regelmatig flexcontroles uit. Dan betreden we overlastgevende panden met alle betrokken partners. Overtredingen worden bestuursrechtelijk en waar nodig strafrechtelijk aangepakt. We maken met politie concrete afspraken over inzet tegen drugsoverlast. Bij herinrichting van openbare ruimte kijken we integraal welke maatregelen nodig zijn om drugsoverlast te voorkomen.

Woonoverlast

We blijven inzetten op de aanpak van concrete overlastgevende situaties. We hebben het flexteam uitgebreid om noodzakelijke controles uit te voeren (150 panden in 2024). Ook hier worden overlastgevende panden (denk aan illegale bewoning, kamerverhuur) met alle betrokken partners bezocht. Overtredingen worden bestuursrechtelijk en waar nodig strafrechtelijk aangepakt. Ook pakken we eigenaren van panden aan in het kader van de wet aanpak woonoverlast (denk aan waarschuwingen, dwangsommen en mogelijk sluitingen).

Jeugd overlast en -criminaliteit

We pakken overlast van jeugd en criminele jongeren aan. Door het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn extra gelden gesteld onder de noemer "Preventie met Gezag". We werken hierin samen met andere gemeenten die deze gelden ook gekregen hebben (Heerlen, Brunssum). De aanpak voorziet in het indammen van de overlast en het bieden van nieuwe kansen aan bepaalde jongeren. We hopen daarmee te voorkomen dat jongeren het verkeerde pad gaan of blijven kiezen. Dit vraagt nauwe samenwerking met o.a. jeugd- en jongerenwerk, politie, boa's, omwonenden, jongeren zelf, ouders en school.

Zorg en Veiligheid

We verbinden zorg en veiligheid met elkaar in die situaties waar dat nodig is. Soms komt overlast voort uit een zorgvraag. Het is van belang dat er dan adequate begeleiding is. Hierin voorziet het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVHP) vanuit een coördinerende rol. We noemen hier concreet de Persoonsgericht Aanpak, het Jeugd Preventie Platform, het Verbindingspunt Informatie en Advies VIA (voor personen met onbegrepen "verward" gedrag). De gemeente Kerkrade neemt als lid van de Gemeenschappelijke regeling deel aan de financiering van het ZVHP met een bedrag van € 6,45 per inwoner in 2025 tot € 8,12 in 2028. Jaarlijks gaat de inwonersbijdrage met ongeveer € 0,45 omhoog vanwege de index die gehanteerd wordt op de loonkosten van derden. Voor de gemeente Kerkrade betekent dit een bijdrage van € 295.700 in 2025.

Handhaving

Het aantal meldingen bij Handhaving steeg in de afgelopen jaren van 2619 (2021) naar ruim 7300 in 2024. Dit verklaren we door o.a. een goede bereikbaarheid en bekendheid van handhaving en de verschuiving van meldingen vanuit politie naar handhaving. Ook zien we een toename in overlastgevend gedrag. Het team handhaving is 7 dagen per week operationeel van 8.00-22.00 uur. Het team wordt stevig geprofessionaliseerd (bv werken op locatie direct in de wijk, uitbreiding meldkamercentralisten) en is gegroeid tot 21 fte. We zetten in op de snelle afhandeling van alle meldingen. Met de instelling van

wijkboa's versterken we de ogen en oren in de wijken zelf. Deze boa's vormen de spil in de aanpak van overlastgevende situaties. We breiden gemeentelijk cameratoezicht uit.

2. Aandacht voor de aanpak van ondermijnende activiteiten
Relatie met taakveld(en): 1.2

Ook in Kerkrade zijn er signalen van ondermijnende activiteiten. Denk aan (zorg)fraude, witwassen, mensenhandel en drugs-gerelateerde activiteiten. We zetten in op de aanpak hiervan o.a. d.m.v. de aanpak van spookpanden, controles op ondermijnende activiteiten op bedrijventerreinen, op de zogenaamde BIBOB-toetsen. We werken intensief samen met het RIEC in dit kader. Dat betekent bv dat we signalen bij het RIEC op tafel leggen waarbij partners als politie, belastingdienst, UWV kijken of ze de signalen herkennen. Dat kan alleen op thema's waar bestuurlijke afspraken over zijn gemaakt (de zogenaamde handhavingsknelpunten). Met de aangevulde signalen kan de gemeente dan de casus verder oppakken, mogelijk samen met partners. Ook bewustwording is van belang. Het herkennen van signalen door medewerkers, inwoners en bedrijven wordt gestimuleerd door kennisoverdracht in informatieve sessies.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

1 Veiligheid	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.765	3.893	4.217	4.233	4.252	4.381
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.913	2.968	3.146	2.954	2.708	2.483
TOTAAL LASTEN	**8.678**	**6.861**	**7.363**	**7.186**	**6.961**	**6.864**
BATEN						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	13	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.718	311	543	539	301	51
TOTAAL BATEN	**2.718**	**324**	**543**	**539**	**301**	**51**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	55	55	55	55	55	220
Totaal Programma 1				**55**	**55**	**55**	**55**	**55**	**220**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Crisisorganisatie
De kosten voor de lokale crisisorganisatie, zijnde € 130.000 euro, zoals opgenomen in het lokaal crisisplan van de gemeente Kerkrade 2024-2027 worden vanaf 2025 als budget voor OOV opgenomen in de jaarlijkse begroting.

Investeringen
N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken
N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Verwijzingen Halt	Bureau Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2023	12	9	9
Winkeldiefstal	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2023	3,1	2,5	2,4
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2023	4,5	4,3	4,2
Diefstallen uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2023	1	1,3	1,3
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2023	7,9	5,8	6

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Objecten meld-punt drugsoverlast	Meldpunt	Aantal	53	78	139	81	37	32
Overlast door verward persoon	Politie	Aantal	230	262	341	324	382	396
Diefstal / inbraak woning	Politie	Aantal	175	154	98	86	55	35
Straatroof	Politie	Aantal	4	8	4	5	8	3
Overval	Politie	Aantal	5	6	3	3	4	0
Geweld (eenvoudige mishandeling)	Politie	Aantal	136	119	98	106	118	89
Geweld (zware mishandeling)	Politie	Aantal	19	28	20	15	22	19

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De voorbereiding, planning en uitvoering van het verkeer- en vervoersbeleid is gericht op het leveren van een bijdrage aan een goede, evenwichtige en veilige infrastructuur. Het verhogen van de bereikbaarheid, het verhogen van de verkeersveiligheid door in te zetten op kwetsbare doelgroepen (verbeteren van de infrastructuur en het gedrag), duurzaamheid en leefbaarheid zijn daarbij de kernpunten.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Het betreft dan onder meer het onderhoud van het wegennet.

Taakvelden

2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.3 Recreatieve havens (niet van toepassing)
2.4 Economische havens en waterwegen (niet van toepassing)
2.5 Openbaar vervoer

B. Speerpunten van beleid

1. Verbeteren van vervoersvoorzieningen en bereikbaarheid met Avantis als aandachtspunt

Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7, 8.1.
Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan

Het mobiliteitsplan is in april 2023 vastgesteld. Het mobiliteitsplan is doorvertaald in een Uitvoeringsprogramma waarin diverse aandachtspunten naar voren komen. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks aan het einde van het jaar vastgesteld voor het komende jaar. In dit plan wordt aandacht besteed aan onder andere de herinrichting van de openbare ruimte om bijvoorbeeld de verkeersveiligheid te verbeteren door het aanleggen van punaises of andere snelheidsremmende maatregelen, het aanleggen van extra fietsvoorzieningen zoals het uitbreiden van de deelfietsstations (Velocity), gedragsbeïnvloeding en inrichten van schoolomgevingen door het aanbrengen van Julie wegmeubilair.

Verbetering bereikbaarheid Kerkrade West

In het kader van de mobiliteitsopgave in Kerkrade West heeft de Provincie besloten om het Station Kerkrade West niet te realiseren. Om de mogelijkheden te onderzoeken hoe de bereikbaarheid van Kerkrade West kan worden verbeterd heeft er binnen de wijk een onderzoek plaatsgevonden naar Vervoersarmoede. Op basis van deze onderzoeksresultaten is een maatregelenpakket opgesteld dat in samenwerking met stakeholders waaronder de Provincie de (financiële) haalbaarheid wordt onderzocht. De haalbaarheid van o.a. de volgende maatregelen worden onderzocht: buurthubs met deelfietsen, deelauto's, digitale (dynamische) informatieborden bij bushaltes, etc.

Hierbij zal ook de verbinding gelegd worden met het bereikbaar maken van de bedrijventerreinen waaronder Avantis, anders dan per (eigen) auto.

2. Verbeteren verkeersveiligheid

Relatie met taakveld(en): 2.1

Met het oog op de verbetering van de verkeersveiligheid is er een risicoanalyse Strategisch plan verkeersveiligheid uitgevoerd. Daarnaast is verkeersveiligheid in het gemeentelijk mobiliteitsplan en daarmee in het uitvoeringsprogramma ook een belangrijk onderwerp.
In het mobiliteitsplan is er specifieke aandacht voor het verbeteren van verbindingen voor de verschillende modaliteiten met een specifieke aandacht voor de fiets, zowel in de stad als vanuit de stad naar andere plaatsen (ook over de grens). Wij nemen de klachten van onze burgers serieus, stellen prioriteit aan de afhandeling en trekken, waar mogelijk, lering hieruit.

3. Faciliteren van onderhoud openbare ruimte in centrum en wijken

Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7

Bij een vitale stad hoort een vitale infrastructuur. In de komende jaren blijft de gemeente dan ook investeren in de kwaliteit van de openbare ruimte. Hiervoor worden extra financiële middelen voorgesteld in de begroting 2025. Voorbeelden zijn extra investeringen in de kwaliteit van de Kerkraadse wegen, het onderhoud van het openbaar groen, voorzieningen voor honden en onkruidbestrijding en het schoonhouden van de openbare ruimte. Knelpunten in de infrastructuur zullen waar mogelijk worden aangepakt. Hiermee vervolgt het college de koers die in de vorige bestuursperiode is ingeslagen.
De gevolgen van klimaatverandering en weersomstandigheden zijn, ook in de openbare ruimte, steeds meer merkbaar. Voorbeelden zijn wateroverlast, stormen, langdurige droogte en hoge temperaturen (hittestress). Ook om die redenen zijn de bomen in stad en wijken belangrijk. Als onderdeel van de groenstructuur zijn zij de longen van de stad. Daarnaast dragen bomen bij aan het tegengaan van hittestress. Het weghalen van (overbodige) verhardingen en vergroening van de stad wordt steeds belangrijker. De gemeente zal samen met bewoners de komende jaren hiermee aan de slag gaan. Voorbeelden hiervan zijn Steenbreek en meedoen aan het NK Tegelwippen.
Het college blijft dan ook investeren in de kwaliteit en de veiligheid om bestaande volwassen bomen te behouden en in het planten van nieuwe bomen (vergroening). Daarbij zal de vuistregel van "3-30-300" (aanwezigheid van groen) zoveel als mogelijk worden toegepast. Deze houdt in dat uiteindelijk vanuit iedere woning minimaal 3 volwassen bomen zijn te zien, minstens 30% van de buurt bestaat uit boomkronen die zorgen voor schaduw en op maximaal 300 meter een park of bos is voor natuurlijke verkoeling. De Kerkraadse Levensbomenbossen, die worden aangeplant in nauwe samenwerking met onze inwoners, zijn daarvan goede voorbeelden.
Het onderhoud van de openbare ruimte is mensenwerk dat voor een groot deel wordt uitgevoerd door onze eigen medewerkers. Dat gebeurt samen met de gedetacheerde collega's van Wsp vanaf de gemeentewerf aan de Hammolenweg. Daarnaast worden externe aannemers ingezet. Het college investeert in de komende periode extra in de personele capaciteit (waaronder ook in het compenseren van de terugloop van de Wsp-detachering), maar ook in de kwaliteit van de voertuigen en het materieel. Samen vormen zij het

visitekaartje in de openbare ruimte. Ook zijn er extra middelen vrijgemaakt voor het onderhouden van de openbare ruimte.

4. Continuering parkeerbeleid

Relatie met taakveld(en): 2.2

Er is in oktober jongstleden een nieuwe parkeernota vastgesteld met daarin onderwerpen zoals geactualiseerde parkeernormen en het vergunningen/ontheffingenbeleid. Het parkeerbeleid over 2023 is geëvalueerd, de beoogde maatregelen zijn meegenomen in de parkeernota en de parkeerverordening. Parkeergarage VIE is hierin nog niet meegenomen aangezien deze nog niet aan de gemeente is overgedragen. Het 1e uur gratis parkeren blijft gehandhaafd binnen de betaald parkeerzone.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

2 Verkeer, vervoer en waterstaat	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
2.1 Verkeer en vervoer	7.929	7.788	7.743	7.152	6.972	6.882
2.2 Parkeren	692	656	631	595	576	561
2.5 Openbaar vervoer	23	23	23	23	23	23
TOTAAL LASTEN	**8.645**	**8.467**	**8.397**	**7.770**	**7.571**	**7.466**
BATEN						
2.1 Verkeer en vervoer	465	370	234	234	234	234
2.2 Parkeren	64	68	64	64	64	64
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	**529**	**437**	**297**	**297**	**297**	**297**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
2.1	Verkeer en vervoer	v	m	0	270	270	270	270	1.080
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	3.985	5.184	4.184	4.184	4.184	21.721
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	932	100	1.500	100	100	2.732
2.1	Openbare verlichting	v	m	350	300	300	300	300	1.550
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	470	3.980	1.000	1.000	1.000	7.450
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	520	250	250	250	250	1.520
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	0	600	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	20	20	20	20	20	100

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gladheidsbestrijding
Voor gladheidbestrijding is in de begroting een vast bedrag van € 176.000 begroot. Vanwege de winterse omstandigheden in de eerste maanden van 2024 is dat bedrag thans met € 72.000 overschreden.

Investeringen

Wegen straten en pleinen
Voor groot onderhoud aan wegen is in het investeringsprogramma vanaf 2025 structureel € 3.184.000 begroot.
Door inflatie materiaalschaarste, stijging loonkosten, stijging energie- en brandstofkosten is het investeringsbedrag voor 2025 met € 2.000.000 verhoogd naar € 5.184.000 en vanaf 2026 structureel te verhogen met € 1.000.000 naar 4.184.000.

Civieltechnische kunstwerken
Voor groot onderhoud aan civieltechnische kunstwerken (plaatsen constructieve keerwand Erkensstaat, renovatie duikers in Hammolenweg, Anstelerbeek en Hamstraat miljoenenlijntje), opwaarderen toplagen van civieltechnische kunstlagen en verder zijn we in gesprek met Prorail inzake de spoorbrug in de Toupsbergstraat. Hiervoor zijn de volgende extra middelen in het investeringsprogramma opgenomen:

2024	€	250.000
2025	€	100.000
2026	€	1.427.000
2027	€	27.000
2028	€	27.000

Versnellingsagenda Rijk diverse projecten
Voor de versnellingsagenda Rijk diverse projecten is in het investeringsprogramma voor het jaar 2024 € 1.050.000 begroot. Van dat bedrag is reeds € 470.000 beschikbaar gesteld.
Vanwege de planning bij Enexis (kabels en leidingen) vindt de sloop van het viaduct Roderlandbaan - St. Pieterstraat plaats in 2025. Het restant ad € 580.000 wordt hiermee toegevoegd aan het voor 2025 begrote bedrag ad € 3.400.000 waarmee er in 2025 € 3.980.000 beschikbaar is.

Markten
De electriciteitskasten op de markt in Eygelshoven zijn afgeschreven en dienen vervangen te worden. Tevens wordt bekeken of het aantal kasten van 6 naar 8 kan worden uitgebreid, om tot een meer optimale verdeling over het terrein te komen. Voor 2025 is hiervoor een vervangingsinvestering ter hoogte van €170.000 opgenomen.

Overige vermeldenswaardige zaken

Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken (2.1)
In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3) staat bij de onderdelen wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken beschreven wat het beleid, programma, budget en de activiteiten voor 2025 zijn.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren
N.v.t.

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Geregistreerde ongevallen: - uitsl. materiële schade - met letsel - met dodelijke afloop	Viastat online	Aantal	256 216 38 2	266 231 33 2	222 200 21 1	233 200 32 1	283 245 37 1	229 195 34 0
Meldingen verkeersoverlast	Werkgroep Verkeer	Aantal	278	251	249	247	242	202
Tevredenheid met verkeersdrukte in eigen buurt	Burgeronderzoek	%		41		34		34
Kwaliteit wegennet voldoende: - asfaltverharding - elementen-verharding	Tweejaarlijkse schouw	%	 72 85	 79 83	 79 84	 78 83	 77 83	 78 82
Klachten wegenonderhoud	Burgerplein	Aantal	501	505	363	537	304	310
Tevredenheid over onderhoud wegen, straten en pleinen	Burgeronderzoek	%		52		39		42
Waardering beheer en onderhoud	Burgeronderzoek	Score (0 - 10)		6,3		6,0		6,0

3 Economie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het ontwikkelen van een voorwaardenscheppend beleid voor het goed functioneren van bedrijfsleven en warenmarkt en het bevorderen van een voldoende gedifferentieerd werkgelegenheidsaanbod. Het ontwikkelen van een strategisch en uitvoerend toeristisch en recreatief beleid.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

3.1 Economische ontwikkeling
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie

B. Speerpunten van beleid

1. Stimuleren van de lokale economie en werkgelegenheid

Relatie met taakveld(en): 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Algemeen

Op diverse manieren wordt getracht de lokale economie en werkgelegenheid te stimuleren. Hiervoor zijn meerdere instrumenten ontwikkeld en zijn meerdere samenwerkingen aangegaan.
De Stimuleringsregeling Kerkrade Centrum wordt in combinatie met de inzet van de Stichting Streetwise gebruikt om nieuwe en bestaande ondernemers gericht te ondersteunen.

Verder blijft er via het stadsmarketingplan “Beleef Kerkrade” continu aandacht voor alle economische/ toeristische ontwikkelingen, waardoor ondernemers worden getriggerd om verbindingen te leggen om zo elkaar te versterken. Wij vervullen hierin een actieve en aanjagende rol.
Ook wordt ingezet op het faciliteren van ondernemers bij huisvestigingsvraagstukken, bedrijventerreinenmanagement, het faciliteren van startende ondernemers, het transformeren van verouderde winkelgebieden etc. Dit zijn speerpunten van beleid om te komen tot een hoogwaardig ondernemingsklimaat en daarmee het creëren van een gunstig vestigingsklimaat in Kerkrade.

Bedrijventerreinen
Er is een ongekende belangstelling voor de bedrijventerreinen in Kerkrade. Om gelijke tred te houden met deze grootschalige ontwikkelingen op de bedrijventerreinen zal de bereikbaarheid en het mobiliteitsprofiel van de bedrijventerreinen verbeterd dienen te worden. Op basis van (mobiliteits)onderzoeken zal bezien worden welke maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Deze maatregelen dienen een veilig gebruik van de infrastructuur te bevorderen, rekening houdende met de aankomende ontwikkelingen zodat de bedrijventerreinen tijdig aangepast worden en niet achteraf maatregelen getroffen moeten worden.

Programma Medlands
De grootste banengroei in de laatste jaren deed zich in Parkstad voor in de medische technologie. Te denken valt aan Medtronic, Boston Scientific, etc. Om deze bedrijven verder te verankeren en te profileren in de regio wordt door de programmamanager "Medlands" ingezet op het opstellen van een programma (i.c. “Medlands”) voor de speerpuntensector. Arbeidsmarkt, opleiding, bereikbaarheid, marketing etc. zijn hierbij belangrijke ingrediënten. Aanhaking is gezocht bij de aanvraag Regiodeal 2.0.

Centrum
Er is een aanvalsplan opgesteld om de versterking van het centrum vorm te geven, waarbij diverse aspecten integraal worden opgepakt. Er zijn verschillende werkgroepen aan de slag met het samenbrengen en ophalen van de juiste informatie. Plannen worden opgesteld en het is de bedoeling dat in 2025 zichtbaar wordt dat de eerste stappen richting een aantrekkelijker familiecentrum gezet zijn. Denk onder andere leegstand verminderen, vergroenen van het centrum, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc.
Het overall doel is om het centrum, over 10 jaar, verder vorm te geven.

2. Afstemmen van behoefte aan arbeidskracht op het aanbod vanuit het onderwijs

Relatie met taakveld(en): 4.2
Afstemming van de behoefte aan arbeidskrachten en het aanbod vanuit het onderwijs is erg belangrijk.
De gemeente kent sinds enkele jaren de Leerwerklijn Openbare Ruimte op de gemeentewerf aan aan de Hammolenweg. De Leerwerklijn biedt plaats aan maximaal 15 jongeren. De belangrijkste speerpunten van dit initiatief zijn: educatie, re-integratie, ontwikkeling en arbeidsparticipatie van jongeren. De gemeente werkt hierin samen met meerdere onderwijsinstellingen uit stad en regio. De vakinhoudelijke begeleiding en aansturing van de jongeren wordt verzorgd door de medewerkers van de afdeling Stedelijk Beheer. Deze begeleiding is meerjarig verankerd in de organisatie. Hiermee draagt de gemeente bij aan het doel van dit programma.

3. Onder aandacht brengen bij bedrijfsleven van werkzoekenden uit alle leeftijdscategorieën

Relatie met taakveld(en):
De afdeling werk en inkomen biedt een uitgebreide dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling, gericht op het ondersteunen bij het vinden van werk en het versterken van hun positie op de arbeidsmarkt. Deze dienstverlening wordt binnen de afdeling werk en inkomen door het team ‘direct aan de slag’ in nauwe samenwerking met het beleidsveld economische zaken vormgegeven.

Speeddates
Wij organiseren regelmatig speeddates tussen werkzoekenden en werkgevers. Tijdens deze evenementen krijgen werkzoekenden de kans om in korte tijd meerdere werkgevers te ontmoeten en zichzelf te presenteren, waar nodig met intensieve hulp van onze consulenten. Dit versnelt het kennismakingsproces en vergroot de kans op een succesvolle match.

Bedrijfsbezoeken
Om werkzoekenden een beter beeld te geven van de werkomgeving en cultuur binnen verschillende bedrijven, organiseren wij bedrijfsbezoeken. Deze bezoeken bieden de gelegenheid om direct in contact te komen met potentiële werkgevers en een kijkje te nemen achter de schermen.

Ontwikkeltrajecten
Wij bieden diverse ontwikkeltrajecten aan, gericht op het verbeteren van de vaardigheden en competenties van onze cliënten. Deze trajecten bestaan uit werkzaamheden die bijdragen aan de ontwikkeling van werknemersvaardigheden. Hiervoor werken we binnen het ontwikkelcentrum Flexiforum samen met de Ruilwinkel Kerkrade, woon Elisabeth Stift en onze eigen afdeling stedelijk beheer. De werkzaamheden zijn afgestemd op de individuele behoeften van de deelnemers. Het doel is om hen beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt en hun kansen op een baan te vergroten.

Bemiddeling bij Lokale Bedrijven
Onze bemiddelingsdiensten richten zich specifiek op lokale bedrijven. Door nauwe samenwerking met deze bedrijven kunnen wij onze cliënten matchen met openstaande vacatures. Dit bevordert niet alleen de lokale werkgelegenheid, maar zorgt er ook voor dat bedrijven snel de juiste kandidaten vinden.

4. Toevoegen van Sancta Maria gebouw aan Flexiforum

Relatie met taakveld(en): 4.2
Het Flexiforum is een gebouw waarin meerdere bedrijven en instellingen gevestigd zijn. Ook de gemeente gebruikt werkruimtes in het Flexiforum. Ruim 90% van het gebouw is verhuurd. Een aantal van de huurders vraagt al om meer ruimte. Er is ook belangstelling van andere mogelijke huurders. Daarom is in 2022 gestart met het maken van een nieuw plan voor de voormalige Sancta Maria school. Dit gebouw is via een loopbrug verbonden met het Flexiforum.Voor het verduurzamen van het gebouw is een subsidie aanvraag voor Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed ingediend waarvoor medio 2024 een subsidie beschikking is ontvangen voor een bedrag van € 760.626. De gemeenteraad heeft in april 2023 een plan (incl. budgetverzoek) goedgekeurd om de voormalige school toe te voegen als onderdeel van het Flexiforum. Dit plan wordt in de eerste helft van 2025 afgerond. In de toekomst zal het Flexiforum nagenoeg energieneutraal worden doordat het gebouw van het gas afgaat.

5. Stimuleren van toeristische en recreatieve ontwikkelingen en stevige positionering van bestaande voorzieningen met behulp van de voorhanden zijnde communicatiemix

Relatie met taakveld(en): 3.3, 3.4

Het stadsmarketingplan “Beleef Kerkrade” is volop in werking en werpt zijn vruchten af. Beleef Kerkrade heeft zich echter inmiddels doorontwikkeld en richt zich nu met name op de eigen inwoners. Veel content op deze kanalen is dan ook niet geschikt voor toeristen. Samen met de afdeling communicatie en Beleef Kerkrade worden in 2025 manieren gezocht om ook specifiek de doelgroep toeristen te bereiken. Dit doen we o.a. via VisitKerkrade.nl en in samenwerking met Visit Zuid-Limburg.

Beleef Kerkrade/ Marketing
Het vermarkten van de stad met Beleef Kerkrade is een succesvolle aanpak. Dit wordt niet alleen in de regio, maar ook landelijk opgemerkt, wat geresulteerd heeft in de nominatie voor de Nationale City- en Regiomarketing Trofee 2024.
We blijven inzetten om Kerkrade te positioneren als een stad waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is. Door de goede resultaten en het toenemend bereik van de Beleef Kerkrade kanalen ontstaat er ook steeds meer en meer vraag uit de samenleving om aan te haken.
‘Beleef Kerkrade’ groeit zo nog steeds meer uit tot een gedragen aanpak voor en door de Kerkraadse samenleving.

Evenementen
De evenementensector staat in toenemende mate onder druk door forse prijsstijgingen, verscherpte veiligheids- en milieueisen en veranderingen in consumentengedrag. Tegelijkertijd blijft de evenementensector van wezenlijk belang voor de branding van een stad en het realiseren van een aantrekkelijk woon- en bezoekersklimaat waarin ruimte is voor ontmoeting. Ook in economische zin speelt de evenementensector in het algemeen en de spin-off voor horeca en retail in het bijzonder een belangrijke rol, waardoor het handhaven van een passend evenementenaanbod van belang is.

6. Onderzoeken of verbindingen tussen toeristische attracties en centrum geoptimaliseerd kunnen worden

*Relatie met taakveld(en): 3.2, 3.*4

De Visie Toerisme (pijler Verbindingen) en het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" worden verder uitgewerkt door manieren te zoeken om nóg beter de verbinding te leggen tussen de toeristische attracties onderling en tussen de toeristische attracties en het centrum.

Het Zuid-Limburgse wandelnetwerk "Knopen Lopen" zal in het 2e kwartaal 2025 in gebruik worden genomen. Hiertoe worden ook alle bestaande wandelrouteproducten omgezet en worden nieuwe online wandelingen, brochures en flyers ontwikkeld. Waar mogelijk wordt hierbij telkens de verbinding met het centrum gezocht.

In samenwerking met Smart Market worden diverse arrangementen ontwikkeld waarbij ook waar mogelijk de link tussen attracties en het centrum gelegd worden. Verder wordt aangehaakt bij de nog in ontwikkeling zijnde uitvoeringslijnen van het Aanvalsplan Kerkrade Centrum, o.a. om centrumondernemers actiever te betrekken.

7. Realisatie Knopen lopen en Parkstadroute

Relatie met taakveld(en): 3.4

Het Zuid-Limburgse wandelnetwerk "Knopen Lopen" wordt in het 2e kwartaal 2025 opgeleverd. Ook de bijbehorende wandelrouteproducten worden dan gelijktijdig gepubliceerd. Het wandelknooppunten-netwerk zorgt voor het verbeteren van de route infrastructuur, de bereikbaarheid van heel Zuid-Limburg en spreiding van toeristisch-recreatieve bezoeken in de regio. In Kerkrade zorgt dit netwerk er daarnaast voor dat het veel eenvoudiger wordt om grensoverschrijdende routes samen te stellen.

De aanleg van de Parkstadroute heeft in 2023 zijn aanvang gekregen. De route wordt in verschillende fasen gerealiseerd. De verwachting is dat de Parkstadroute eind 2025 in zijn geheel gereed is. Visit Zuid-Limburg heeft de opdracht gekregen om een marketing- en communicatieplan op te stellen rondom de Parkstadroute. Ook dit wordt in 2025 opgeleverd.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

3 Economie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.100	3.812	2.174	2.261	2.237	2.249
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	269	302	271	284	276	276
3.4 Economische promotie	452	527	430	426	426	417
TOTAAL LASTEN	**2.822**	**4.642**	**2.875**	**2.971**	**2.939**	**2.941**
BATEN						
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.506	992	734	814	819	819
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	112	109	109	109	109	109
3.4 Economische promotie	512	399	404	404	404	404
TOTAAL BATEN	**2.130**	**1.501**	**1.247**	**1.327**	**1.332**	**1.332**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	200	1.250	0	0	0	1.450
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	0	250	250	250	250	1.000
3.3	Markt Eygelshoven	u	e	0	170	0	0	0	170
Totaal Programma 3				**200**	**1.670**	**250**	**250**	**250**	**2.620**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Stimuleringsregeling centrum
Het budget voor de stimuleringsregeling centrum heeft het maximum bereikt. Op 6 maart 2024 heeft de raad besloten om hiervoor een extra budget van € 100.000 beschikbaar te stellen.

Markten/Kermissen
Gelet op de verwachte te realiseren opbrengsten van de markten en kermissen is een neerwaartse bijstelling noodzakelijk.

Uitvoeringsprogramma Toerisme
Voor de uitvoering van toeristische activiteiten is vanaf 2024 € 50.000 begroot.

Investeringen

Centrum impuls winkelgebieden
Voor de uitvoering van het aanvalsplan centrum is bij het Rijk een subsidie Impuls Winkelgebieden aangevraagd. De totale aanvraag behelst ca. €2,8 miljoen. Vooruitlopend op een eventuele toekenning, naar verwachting in oktober 2024, is reeds jaarlijks een bedrag van €250.000 t.b.v. investeringen in relatie tot het aanvalsplan centrum opgenomen.

Markt Eygelshoven
Voor het jaar 2025 is rekening gehouden met een investering van € 170.000 voor het vervangen en uitbreiden van de electriciteitskasten.

Overige vermeldenswaardige zaken

Uitvoeringsprogramma Toerisme
In 2025 worden ook weer projecten opgepakt die voortvloeien uit het Uitvoeringsprogramma Toerisme. Deels worden de projecten opgepakt en uitgevoerd in samenwerking met de andere gemeenten en stakeholders in de regio Parkstad Limburg en Zuid-Limburg. Waar mogelijk wordt hierbij de samenwerking gezocht met onze Duitse buren. Er wordt onder meer ingezet op (ook grensoverschrijdende) toeristisch-recreatieve infrastructuur en routes, dataverzameling (toeristische onderzoekscijfers die toeristische sturingsinformatie opleveren), duurzame vernieuwing en innovatie van het toeristisch-recreatief product en het blijven inzetten op het verbeteren van de kwaliteit van de Kerkraadse vrijetijdsvoorzieningen.

Centrummanagement
Via Centrummanagement worden de ondernemers in het centrum van Kerkrade ondersteund en worden acties ontplooid om het ondernemersklimaat verder te verbeteren, meer bezoekers en meer omzet te krijgen en in afstemming met Beleef Kerkrade activiteiten, evenementen en koopmomenten zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Centrummanagement speelt daarbij onder andere de volgende rollen:

- verbinding tussen centrumondernemers en gemeente;
- communicatie naar de centrumondernemers over zaken die voor hen belangrijk zijn en visa versa;
- mee uitvoering geven aan de stimuleringsregeling, het aanvalsplan Kerkrade centrum en het terrassenbeleid;
- afstemmen van evenementen (plus de marketing daarvan) op momenten dat veel mensen komen winkelen in het centrum binnen Beleef Kerkrade; zoeken naar organisatoren voor kwalitatief passende evenementen in het centrum;
- organiseren van overleg tussen en met ondernemers; zorgen voor saamhorigheid en een gezamenlijk belang, samen voor een sterker Kerkrade centrum;
- beheren en monitoren van de Beleef Kerkrade Kadokaart;
- ondersteunen van startende ondernemers en nieuwe initiatieven (naast en samen met Streetwise);
- communicatie met bewoners van Kerkrade centrum en eigenaren van gebouwen (vastgoed);
- actief inzetten op leegstaande panden voor bestaande en nieuwe ondernemers maar ook bij langdurige leegstand voor pop-up activiteiten, zoals Fietspunt.

Er is in 2023 een aanvalsplan opgesteld om deze versterking verder vorm te geven waarbij diverse aspecten integraal worden opgepakt. Dit betreft onder andere leegstand verminderen, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc. De uitvoering van het aanvalsplan is in 2024 gestart en gaat de komende tijd meer zichtbaar worden. Zo laten we als gemeente zien dat er iets gebeurt. In 2025 zal gestart worden met het oppakken van de midden langetermijnvisie.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Functiemenging	CBS/BAG/LISA	%	2023	39,9	54,2	51,1
Vestigingen	LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15 - 64 jaar	2023	142,3	197,1	177,9

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfsvestigingen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	2.918	2.998	3.098	3.218	3.428	3.578
Werkzame personen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	15.391	15.754	15.745	15.837	16.175	16.023
Werkgelegenheidsindex (arbeidsplaatsen vs. beroepsbevolking *)	Vestigingenregister Limburg / Etil	%	70	72	75	72	74	70
Vestigingen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	333	324	327	323	335	340
Werkzame personen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	2.099	2.137	2.250	2.000	2.013	2.000
Bezoekers GaiaZOO	GaiaZOO Kerkrade	Aantal * 1.000	450	510	310	300	465	470
Bezoekers Discovery Museum	Discovery Museum	Aantal * 1.000	133	142	53	31	57	100
Bezoekers Roda JC wedstrijden competitie	Roda JC Kerkrade	Aantal * 1.000	184	119	23	36	124	178
Bezoekers Rodahal	Rodahal	Aantal * 1.000	54	58	24	4	41	36
Bezoekers ZLSM	ZLSM	Aantal * 1.000	26	35	4	19	32	36
Opbrengst toeristenbelasting (op rekeningbasis)	BsGW	Bedrag * € 1.000	155	151	171	142	233	187

* *Beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 75 jaar excl. institutionele bevolking met (voornemen tot) betaald werk van minstens één uur.*

4 Onderwijs

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van primair en voortgezet (speciaal)onderwijs. Naast de huisvesting van het onderwijs behoren daartoe ook het tegengaan van onderwijsachterstanden, het stimuleren van onderwijsdeelname om maatschappelijke uitval te voorkomen en het zo optimaal en breed mogelijk benutten en ontwikkelen van talenten van jongeren.

Relatie met paragrafen

Niet van toepassing

Taakvelden

4.1 Openbaar basisonderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

B. Speerpunten van beleid

1. Verlenen van alle mogelijke steun aan volwaardig middelbaar onderwijs (Het Martin Buber)

Relatie met taakveld(en): 4.2

Na een aanzienlijke aanloopperiode, heeft het Martin Buber in 2024 dan eindelijk haar deuren mogen openen en de eerste lichting scholieren mogen ontvangen voor het schooljaar 2024/2025. In 2025 zal verder worden gebouwd aan het toekomstbestendig maken van het Martin Buber. Naast de inspanningen die samenhangen met de groei van de school, door de komst van de tweede lichting scholieren voor het schooljaar 2025-2026, worden de voorbereidingen gecontinueerd voor het nieuwe schoolgebouw.

2. Stimuleren van bewegen en cultuur in het onderwijs

Relatie met taakveld(en): 4.2

Onder meer door de inzet van cultuurcoaches vanuit de regeling combinatiefunctionarissen, zet het college zich in om kinderen en jongeren breed cultuurprogramma aan te bieden. Als onderdeel van het onderwijsprogramma en als buitenschools aanbod. De cultuurcoaches adviseren en coördineren de onderwijsinstellingen over de inrichting van een programma waarbij kinderen en jongeren in aanraking komen met diverse culturele activiteiten. Hierbij zoeken de cultuurcoaches actief de verbinding met partners, zowel professionele- als ook vrijwilligersorganisaties.

Ook in 2025 zetten we deze lijn voort en continueren we onder andere de programma's 'Meer harmonie in de Samenleving', de 'Topweken VMBO Holz' en de inzet van cultuurcoaches in de 'Sjpassweken'. Uiteraard met continu oog voor verdere doorontwikkeling en het benutten van kansen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

4 Onderwijs	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	3.269	6.258	3.850	3.784	3.683	3.679
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.501	3.640	1.679	1.679	1.606	1.581
TOTAAL LASTEN	**6.770**	**9.898**	**5.528**	**5.462**	**5.290**	**5.260**
BATEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	642	1.111	137	137	137	137
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.333	2.283	366	366	341	316
TOTAAL BATEN	**2.975**	**3.393**	**502**	**502**	**477**	**452**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
4.2	het Martin Buber	u	e	2.800	1.300	4.500	4.500	1.000	14.100
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	0	200	200	200	200	800
4.2	IKC Droomhof	u	e	3.649	0	0	0	0	3.649
III Leningen									
4.2	HMB lening	u	-	1.800	0	0	0	0	1.800
Totaal Programma 4				**8.249**	**1.500**	**4.700**	**4.700**	**1.200**	**20.349**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Leerlingenvervoer
We kijken continu naar kansen en mogelijkheden om onze dienstverlening zo efficiënt mogelijk in te regelen binnen de geldende kaders. Zo ook voor het leerlingenvervoer. Gezien de huidige druk op het leerlingenvervoer (te weinig chauffeurs en busjes, het grote aantal leerlingen en de toename in locaties) en de financiële uitdagingen in de nabije toekomst is hier een nog grotere noodzaak toe. Dit sluit ook aan bij het beter kijken naar de eigen mogelijkheden van ouders en kinderen om hen zo zelfstandig mogelijk naar school te laten gaan.
Een mogelijkheden die recent onderzocht is, is op welke manier het vervoer richting de Mgr. Hanssenschool zo efficiënt mogelijk ingeregeld kan worden. Vanuit dit onderzoek is gebleken dat het efficiënter is om dit in te regelen middels een touringcar, in plaats van losse taxibusjes. Dit kan een besparing opleveren van maximaal € 30.000 op jaarbasis. De precieze besparing zal afhankelijk zijn van het daadwerkelijke gebruik van de voorzieningen.

Investeringen
N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

Onderwijshuisvesting (4.2)
Na de goedkeuring door de Raad van de update van het Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs in Kerkrade-Oost, is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar een gezamenlijke huisvesting voor basisschool St. Ursula en basisschool De Diabolo. Dit onderzoek richt zich in eerste instantie op het bepalen van een geschikte locatie. HEVO begeleidt de gemeente en Onderwijsstichting MOVARE in dit proces. Tegelijkertijd voert Onderwijsstichting MOVARE, samen met de twee scholen, een onderzoek uit naar de mogelijke mate en vorm van samenwerking, mocht deze in de toekomst onder één dak plaatsvinden. In lijn met het Integraal Huisvestingsplan is daarnaast een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor een nieuwe onderwijslocatie in Bleijerheide, ter vervanging van de huidige locaties van openbare basisschool De Schatkist en basisschool Bleijerheide.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2023	2,8	6,3	5,8
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2023	39	27	24
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	DUO/Ingrado	%	2023	4,1	2,4	2,6

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Trajecten RMC: schoolverlaters zon-der startkwalificatie* (schooljaar eindigend in): - oude - nieuwe	Bureau VSV	Aantal	303 211 92	227 194 103	294 206 74	327 192 77	464 208 89	538 226 100
Vrijstellingen wv. schoolbezoek buitenland (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal		146 122	152 130	154 132	155 133	163 142
schoolverzuim: - meldingen - leerlingen (schooljaar eindigend in) ***	Bureau VSV	Aantal		 229 109	 355 109	 664 126	 665 178	 819 185

Onderzoeken absoluut schoolverzuim (schooljaar eindigend in) ****	Bureau VSV	Aantal	8	5	8	6	*7*	10
Maatregelen (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	3	5	3	-	1	4
Thuiszitters (per 1 augustus)	Bureau VSV	Aantal	15	11	9	10	4	13
Deelname peuterspeelzaal	Kinderopvang Parkstad (KOP)	% van 2 en 3-jarigen	63,9	58,3	45,3	53,1	51,4	46,8
Indicatie doelgroep-peuter t.b.v. VVE door JGZ (bij 14 maanden consult)	Meander JGZ	Aantal	191	171	*74*	*110*	96	103

* *Door de overstap naar een nieuw systeem zijn vanaf 2017 alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en geen startkwalificatie hebben, geregistreerd incl. de groep kwetsbare jongeren (o.m. uit Praktijkonderwijs of VSO met uitstroomprofiel onderwijs of arbeid) die voorheen niet tot de doelgroep van het bureau VSV behoorden.*

** *voorlopig cijfer*

*** *Het aantal meldingen en betrokken leerlingen met verzuim van minimaal 16 uren binnen 4 weken onder leerlingen tot 18 jaar.*

**** *Het aantal leerplichtige jongeren dat bij geen enkele school staat ingeschreven.*

5 Sport, cultuur en recreatie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het programma is gericht op het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving. Daartoe behoort onder meer het ondersteunen en het stimuleren van vrijwilligersinitiatieven. De voorzieningenstructuur dient vraag-gestuurd en toegankelijk te zijn voor alle burgers.
Daarnaast gaat het programma in op het bieden van gelegenheid aan, en stimuleren van, de bevolking om de vrije tijd te besteden door middel van bewegen, ontmoeten en culturele/educatieve activiteiten.
Als laatste ziet dit programma op het beheer en onderhoud van openbaar groen, en op recreatie.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3).

Taakvelden

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

B. Speerpunten van beleid

1. Waar mogelijk stimuleren van onze verenigingen

Relatie met taakveld(en): 5.2, 5.3

Kerkrade is gezegend met een rijk verenigingsleven. Op het vlak van cultuur, sport, welzijn en zorg zijn vele vrijwilligers aan de slag met allerlei activiteiten en evenementen. Zij vormen de kern van onze samenleving en zorgen voor verbinding en kwaliteit van leefbaarheid. Verenigingen zijn voor inwoners de plek waar zij door deelname aan activiteiten sociaal maatschappelijke participeren en op betekenisvolle wijze meedoen in de samenleving. Aangetoond is dat lid zijn van en meedoen aan de activiteiten van een vereniging zowel de fysieke gezondheid als het mentale welbevinden van de inwoner bevorderd. Het op passende wijze ondersteunen en faciliteren van verenigingen en vrijwilligers op basis van geïnventariseerde behoeften vormt een belangrijk uitgangspunt van het collegeprogramma 2022-2026. Het verenigingsleven blijft onder druk staan. Het blijft moeilijk om leden en vrijwilligers te vinden en behouden. In samenwerking met onze combinatiefunctionarissen worden de lokale sportverenigingen hierin ondersteund. Thema's als toekomstbestendigheid, vrijwilligersmanagement, samenwerking, veilig sportklimaat, Team:Fit blijven actueel en worden actief aangeboden middels diverse sportcafés en verenigingstrajecten. Daarnaast hebben de combinatiefunctionarissen een rol in het activeren van onze minder actieve inwoners. Waar mogelijk proberen ze hen door te verwijzen naar het reguliere sportaanbod, waaronder sportverenigingen. Indien fuseren een mogelijke optie is kunnen we verenigingen hierbij ook ondersteunen.

2. Stimuleren van sporten door kinderen ('Ieder kind in beweging')

Relatie met taakveld(en): 5.1

Vanuit het Sportakkoord Kerkrade bouwen we in 2025 verder voort op ambities en doelen die met diverse partners zijn vastgesteld om samen de sport toekomstbestendig, leuk en toegankelijk te maken voor iedereen. Net als in 2024 zullen we ook in 2025 sportbijeenkomsten organiseren om kennis en goede voorbeelden te delen en samenwerkingen tussen verschillende (sport)aanbieders verder te versterken.
Hierbij ligt een accent op het laten bewegen en sporten van kinderen. Denk aan ook de pijler "gezonde jeugd" onder Vie. Maar ook de rol van de onze combinatiefunctionarissen, die een rol hebben in het versterken van sport- en beweegaanbod op en rond de scholen, uitvoeren van naschools sportaanbod in de wijken en het organiseren van gratis sport- en beweegactiviteiten voor kinderen tijdens vakanties.
Voor de minima blijven we ook in 2025 inzetten op Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Met als doelstelling dat de gemeente voor deze kinderen kan blijven inzetten op maximaal gebruik.

3. 3. Verankeren van het gedachtegoed van VIE in de wijken

Relatie met taakveld(en): 5.1

Het gedachtegoed van Vie is in 2021 opgebouwd rond de drie pijlers Gezonde jeugd, Vitaal ouder worden en Vitale wijken. Vanuit de gedachte 'de jeugd heeft de toekomst', de levenscyclus met een leven lang leren, wonen, werken en leven en daarnaast het belang van een omgeving waarin dit allemaal mogelijk is, zijn deze pijlers die nog steeds toereikend en actueel. Nu, 3 jaar later, zijn echter ook steeds meer de gevolgen zichtbaar van de toename van de zorgvraag. Waar welzijn en de sociale cohesie de sleutel tot een zelfredzame samenleving vormen, zijn ze tegelijkertijd ook nog te veel buiten beeld om de toekomstige opgaven het hoofd te kunnen bieden. Nog nadrukkelijker zal voor de pijler Vitale wijken dan ook een ombuiging plaats vinden van zorg naar welzijn/voorliggend veld. Waar Vitale wijken in 2021 al als randvoorwaarde werden gezien, wordt de komende jaren hierop nadrukkelijker ingezet
Evenals voor 2023 en 2024 biedt ook voor 2025 de begroting helaas niet de ruimte om, net zoals in 2021 en 2022 €500k extra vrij te maken voor Vie voor experimenten en pilots. Binnen de reguliere €1,2mln/jaar waarop vanuit de subsidieverplichtingen van Provincie en Stadsregio niet op bezuinigd kan worden, worden daarom binnen de bestaande programma's keuzes gemaakt om hierop toch te blijven inzetten.

4. Intensiveren van de stimulerende en aanjagende rol van de gezamenlijke huisvesting en programmering HuB

Relatie met taakveld(en): 5.3

Begin 2024 is de combinatiefunctionaris bij de HuB van start gegaan. Waar in de eerste helft van 2024 de nadruk lag op opstarten, verbinden en ontwikkelen, zien we nu dat de HuB brede culturele programmaring neerzet met activiteiten voor diverse doelgroepen, waarbij plezier, talentontwikkeling en ontmoeten centraal staan. Er is een sterke verbinding gelegd met de HuB partners onderling en met het culturele veld van Kerkrade en omgeving. Daar waar de HuB gestart is met het zoeken naar verbinding en het versterken van elkaar, weten de partners nu de HuB ook steeds beter te vinden. De programmering voor 2025 staat reeds in de startblokken, waarbij de HuB als culturele huiskamer van de stad steeds meer vorm krijgt.

5. Oog voor het materiële en immateriële erfgoed

Relatie met taakveld(en): 5.5

Archeologie

Het archeologisch erfgoed betreft overblijfselen uit ons verleden. Van de allereerste sporen uit het Stenentijdperk, via de latere Romeinse samenleving, de Middeleeuwen tot aan de start van het industriële tijdperk toe. Het is een grotendeels ongeschreven verleden, bestaande uit afval, funderingsresten, grondsporen en vondsten en bijzondere schatten. Het streven om het publiek hier ook actief mee in aanraking te laten komen zetten wij ook in 2024 voort. Zo is de opwaardering van de informatievoorziening bij de romeinse villa Kaalheide, die al in 2023 is opgestart met de plaatsing van een nieuw informatiebord, in 2024 afgerond met het - alweer vijfde – infopunt in het kader van de Archeoroute Limburg. Door middel van augmented reality wordt ter plekke aan de bezoeker het verhaal van deze romeinse villa en haar bewoners verteld. Wij blijven zowel proactief als facilitair optreden bij het uitzetten van archeologische en cultuurhistorische routes in onze gemeente.

Immaterieel erfgoed

Het bewust zijn en blijven van de eigen identiteit wordt met name door de instandhouding van de eigen taal, het bekend zijn met de historie van de eigen streek en de beleving van de traditionele volkscultuur bevorderd. Wij blijven de inzet die op deze terreinen met veel enthousiasme wordt verzet, ondersteunen.

6. Zorgen voor levendigheid in de stad mede door voorzieningen gericht op het vertier van jeugd en jongeren

Relatie met taakveld(en): 5.1

Urban onderzoeksbureau LINES by CityLegends gaat samen met de Vie Innovatie Hub Parkstad en zes Parkstadgemeenten aan de slag met Urban Sports & Culture. Het urban domein wordt onderzocht met de ambitie om meer levendige gemeentes te realiseren met ruimte voor opkomende jeugdculturen. De Parkstadgemeenten richten zich met deze aanpak op de leefstijl van jongeren van 13 t/m 24 jaar. Met behulp van een 'Urban Parkstad Scan' worden de belangrijkste spelers in kaart gebracht en de behoeften opgehaald over thema's zoals de infrastructuur, lopende activiteiten, events en hoe de communicatie verloopt binnen het domein urban, als ook richting publieke stakeholders. De gemeenten Heerlen, Kerkrade, Beekdaelen, Brunssum, Voerendaal en Simpelveld nemen hieraan deel. Aan het eind van 2023 moet de verkenning klaar zijn, zodat we inzicht hebben in de urban doelgroep. Vanaf 2024 gaan we deze kennis delen en benutten om betere ondersteuning te bieden, onze jeugd te versterken en gezamenlijk te bouwen aan een bloeiende Parkstad regio met een levendige urban sports en cultuurscene.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

5 Sport, cultuur en recreatie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
5.1 Sportbeleid en activering	988	1.287	816	667	433	433
5.2 Sportaccommodaties	3.345	3.413	3.312	3.263	3.193	3.128
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.397	6.173	6.016	5.538	5.347	5.326
5.5 Cultureel erfgoed	306	185	361	157	155	151
5.6 Media	1.286	1.566	1.155	1.155	1.098	1.097
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.759	4.803	4.643	4.461	4.323	4.314
TOTAAL LASTEN	**16.079**	**17.426**	**16.303**	**15.242**	**14.549**	**14.448**
BATEN						
5.1 Sportbeleid en activering	418	412	393	370	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.101	963	894	889	884	879
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	335	355	356	362	362	360
5.5 Cultureel erfgoed	2	1	1	1	1	1
5.6 Media	230	400	99	99	99	99
5.7 Openbaar groen en recreatie	448	248	233	67	67	67
TOTAAL BATEN	**2.534**	**2.377**	**1.976**	**1.787**	**1.554**	**1.547**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
5.2	Sportaccommodaties	0	0	220	875	975	300	0	2.370
5.5	Rolduc "kanjermonument"	0	0	0	1.000	0	0	0	1.000
5.7	Opembaar groen	v	0	500	750	625	625	625	3.125
5.7	Leefbomenbos/ Kloosterp.Pannesh.	u	0	50	450	0	0	0	500
III Leningen									
5.2	Stg. OGE KVC Oranje	-	-	30	0	0	0	0	30
Totaal Programma 5				**800**	**3.075**	**1.600**	**925**	**625**	**7.025**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Sport
Op dit momenten ontvangen Sportfondsen Kerkrade B.V. en Optisport een zogeheten exploitatiebijdrage voor de exploitatie van een aantal van onze binnensportaccommodaties. In de onderliggende overeenkomsten is vastgelegd dat de exploitatiebijdrage jaarlijks geïndexeerd wordt. Hierdoor is hier jaarlijks extra budget genodigd.
Momenteel wordt de opdracht voor de exploitatie van de binnensportaccommodaties die nu onder Sportfondsen vallen opnieuw aanbesteed. De benodigde exploitatiebijdrage die hieruit zal volgen is nog onbekend en de financiële vertaling daarvan kan daarom nog niet meegenomen worden in de nu voorliggende begroting.

Reserve verenigingen en vrijwilligers
Ten behoeve van het sluitend maken van de begroting is voorgesteld om deze reserve hiervoor in te zetten. Hiermee vervalt het reservepotje in deze en is er geen ruimte voor additionele uitgaven in dit kader.

VSV
Gemeenten zijn verplicht om uitvoering te geven aan de leerplichtwet. Gemeente Kerkrade heeft deze taak, net als alle andere gemeenten uit Parkstad, weggezet bij bureau VSV. Bureau VSV heeft in de afgelopen jaren meerdere taken erbij gekregen vanuit regionale afspraken. Echter er is geen uitbreiding van formatie bijgekomen. Op basis van de formatietool vanuit Ingrado zou er 6,35 fte toegevoegd moeten worden aan de huidige formatie van 10,95 fte. Er is voorgesteld om een tussenstap van twee jaar aan te houden. Deze tussenstap houdt in dat we de formatie in de komende twee jaar verhogen met 3,5 fte (3 fte consulenten en 0,5 voor ondersteuning) in plaats van 6,35 fte. Met deze extra 3,5 fte gaat bureau VSV proberen de wettelijke taken uitvoeren en hun preventieve en outreachende taak voort te zetten. Na twee jaar volgt een evaluatie om te kijken of de opgehoogde formatie voldoende is.

PLT
De bijdrage aan het Parkstad Limburg Theater zal dienovereenkomstig omlaag worden bijgesteld voor de komende jaren. Dit vanuit de insteek, dat het theater hiervoor haar eigen reservepositie kan in zetten. Dit gebeurt bestuurlijk in nauwe afstemming met de gemeente Heerlen, als mede betrokkene in deze.

Muziekschool
De grote kostenstijgingen in 2022 en 2023 hebben een zware last gelegd op de begroting en de financiële mogelijkheden van SMK muziek en dans. Het college acht cultuur, en daarmee ook muziek, van groot belang in de Kerkraadse samenleving. Daarom verhoogt het college de jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage aan SMK muziek en dans, om deze kostenstijgingen op te vangen en de gevolgen voor Kerkraadse inwoners zoveel mogelijk te beperken.

Botanische tuin
De Botanische Tuin heeft de afgelopen jaren te maken met oplopende kosten onder andere op het gebied van personeelslasten voor de bestaande bezetting. De loonontwikkeling voor medewerkers van de Botanische Tuin is gelijk aan die voor gemeentelijk personeel. Voor deze meerkosten lukt het niet binnen de exploitatie van de tuin dekking te vinden. Ook heeft de tuin geen financiële reserves die aangesproken zouden kunnen worden. Vandaar dat vanaf 2024 de gemeentelijke exploitatiebijdrage structureel met € 55.000 zal worden verhoogd.

Openbare ruimte
Om de uitstroom van WSP-medewerkers i.v.m. leeftijdspensioen op te vangen is het noodzakelijk dat er vanaf 2024 structureel € 70.000 wordt toegevoegd aan de loonsom voor de werving van nieuwe medewerkers.

Voor het jaar 2024 en 2025 is jaarlijks € 450.000 beschikbaar om een extra impuls te geven aan het onderhoud en beheer van openbaar groen in de stad. En vanaf 2026 is er structureel € 225.000 extra beschikbaar voor onderhoud openbaar groen.

De gemeente Kerkrade heeft een zorgplicht voor het in stand houden van buitengebieden. Met betrekking tot de uitvoering hiervan werken wij samen met de bosgroep Zuid-Nederland die hierin expertise hebben. De Bosgroep stelt jaarlijks een beheerplan op. Bij het beheren en onderhouden van deze buitengebieden lopen we tegen hogere uitvoeringskosten aan die aannemers doorberekenen met name voor het specialistisch werk of het werken op steile hellingen. Het is echter noodzakelijk om deze werkzaamheden uit te voeren. Hiermee houden we de buitengebieden veilig voor recreatief gebruik. Voor de jaarschijf 2024 is hiervoor een extra bedrag van € 25.000 voor gereserveerd in de begroting.

Investeringen

Openbaar Groen
Het investeringsbudget voor openbaar groen wordt verhoogd aangezien de jaarlijkse (her)inrichtingen steeds groter van omvang worden als gevolg van het realiseren van meer groen in onze stad. Door voortdurende prijsstijgingen kunnen steeds minder groeninrichtingen gerealiseerd worden voor hetzelfde budget. Om de groenkwaliteit in wijken te kunnen waarborgen en waar mogelijk extra accenten te kunnen realiseren die bijdragen aan de versterking en herkenbaarheid van Kerkrade, is het noodzakelijk dat er extra groeninvesteringsmiddelen worden vrijgemaakt. Groenvoorzieningen vormen een essentieel onderdeel in het kader van een gezonde leefomgeving van onze inwoners en ondernemers. Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2025 € 250.000 en vanaf 2026 structureel met € 125.000 verhoogd.

In 2025 wordt een nieuw levensbomenbos gerealiseerd. De beoogde locatie is gelegen langs de Roderlandbaan tussen Rolduc en Berenbos. Daarnaast vindt een herinrichting/opwaardering plaats van het park rond het klooster Pannesheide. Voor beide projecten is in het investeringsprogramma voor 2024 een bedrag van € 50.000 en voor 2025 € 450.000 opgenomen**.**

Rolduc "Kanjermonument"
Voor het Kanjermonument Rolduc is voor de jaarschijf 2024 is in het investeringsprogramma € 1.000.000 begroot. Voorbereiding, planvorming, aanbesteding, ontvangst beschikking subsidie Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Provincie alsmede beschikbaarheid zal plaatsvinden in 2025. Hierdoor schuift het investeringsbudget van € 1 miljoen door naar 2025.

Overige vermeldenswaardige zaken

Beheer buitensportaccommodaties (5.2)
De gemeente voert het onderhoud uit aan de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Voor het beheren van de buitensportaccommodaties is in de begroting van 2025 € 218.500 beschikbaar.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Niet sporters	GGD/CBS/RIVM	%	2022	56,8	46,4	50,2

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Deelname sport/actieve sporters	Burgerond erzoek	%		47		53		53
- waarvan 1 of meer keren per week				87		92		91

Sportverenigingen (per 1 januari) * - jeugd (<18 jaar) - volwassenen	Welzijn	%			28,8 9,7			
Verenigingen niet-professionele kunstbeoefening (per 1 januari) * - jeugd (<18 jaar) - volwassenen	Welzijn	%			1,8 3,6			
Bibliotheek Kerkrade - volwassenen - bezoekers	Bibliotheek Kerkrade	% ≥ 18 jr. Aantal * 1.000	3,7 176	4,4 225	4,3 106	3,7 73	3,4 158	3,3 231
Cursisten Muziekschool / Vrije academie Parkstad - langlopend - kortlopend	SMK / VAP	% Aantal	3,0 1.197 1.071	4,0 1.222 628	4,0 1.457 369	4,1 1.591 253	4,4 1.618 370	5,4 1.999 428
Tevreden over onderhoud groen	Burgerond erzoek	%		48		38		42
Oppervlakte groen (dec.) **	Stedelijk beheer	m² per inwoner		112,0	82,3	115,6	114,4	121,7
Oppervlakte stedelijk groen (dec) **	Stedelijk beheer	m² per inwoner		27,9	29,1	29,3	28,9	28,2

* *Op basis van de huidige subsidieverordening wordt het aantal leden van een vereniging één keer op de 4 jaar geteld; de percentages in 2012 waren voor de sportverenigingen bij de jeugdleden 34,5% en volwassen leden 10,5%. Bij de verenigingen op het gebied van niet-professionele kunstbeoefening was het percentage jeugdleden 6,9% in 2012.*

** *Na een volledige revisie van de registratie zijn de cijfers vóór 2019 niet meer vergelijkbaar.*

6 Sociaal domein

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De gemeente is ten aanzien van verschillende bevolkingsgroepen verantwoordelijk voor een aantal vormen van zorg binnen het brede sociale domein zoals inkomen, ondersteuning, maatschappelijke participatie, hulp en maatschappelijke voorzieningen. Kenmerken van de samenwerking in de sociale wijkteams zijn: vraaggericht en -gestuurd, integraal en proactief. Het motto is “doen”. In de beoordeling van de situaties wordt ten eerste uitgegaan van de eigen kracht van de cliënt, de leefeenheid, de straat, de buurt en de wijk, de zogenaamde zelfredzaamheid.
Burgers die vanwege hun inkomenssituatie tot de doelgroep behoren, ondersteunen in hun sociale, mentale en financiële weerbaarheid en activeren om (hernieuwd) deel te nemen aan de samenleving.

Relatie met paragrafen
N.v.t.

Taakvelden

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
6.82 Geëscaleerde zorg 18-

B. Speerpunten van beleid

1. Voortzetten van armoede-en schuldenbeleid met focus op kinderarmoede

Relatie met taakveld(en): 6.1.
Het vanaf 2020 ingezette beleid voor Armoede en Schuldenaanpak is in 2024 geëvalueerd. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in de vormgeving van het nieuwe beleidskader 'Koersvast' 2025-2027. De eerder ontwikkelde aanpakken worden voortgezet in samenwerking met de in Kerkrade actieve organisaties op dit vlak. Kerkrade kent veel voorzieningen voor het bestrijden van kinderarmoede en zal dit nadrukkelijk blijven doen. Dit door gerichte samenwerking met Stichting Leergeld, het Jeugd (Sport & Cultuur)fonds en het Jeugdeducatiefonds.

Om nog meer mensen met betalingsproblemen te bereiken wordt preventieve Vroegsignalering doorgezet en geïntensiveerd. Dit gebeurt in samenwerking met de stichting Impuls en de Kredietbank Limburg. Samen met de bibliotheek, het onderwijs, Schuldhulpmaatje, Senioren en Clientenraad wordt continu aandacht gegeven aan preventie en minimaregelingen. Dit door gerichte informatie aan de kwetsbare doelgroepen zoals kinderen, ouderen en minima.

2. Onderhouden van de zorginfrastructuur

Relatie met taakveld(en): 6.72 en 6.82
Gezond en Actief Leven Akkoord & Integraal Zorg Akkoord: naar een gezond en actief leven in Kerkrade
De zorginfrastructuur (manier waarop de zorg georganiseerd is) in Nederland, en daarmee ook in Kerkrade, komt onder druk te staan door stijgende kosten, personeelstekorten en een stijgende zorgvraag.
Ook de drempel tot de zorg (agv de stijgende eigen bijdragen, dalende toeslagen) is gestegen voor met name voor mensen in kwetsbare situaties en met een laag inkomen. Dit zet de kwaliteit van zorg onder druk en kan gezondheidsachterstanden verder vergroten.

We willen met elkaar toewerken naar een nieuwe zorginfrastructuur (slimmer met elkaar organiseren van zorg), waarbij mensen weer meer voor zichzelf en voor anderen gaan zorgen en alleen als dat niet genoeg is, een beroep doen op de zorg. Waarbij we ervoor zorgen dat kinderen gezond opgroeien en volwassenen gezond blijven. En waarbij we gezondheidsachterstanden verkleinen. Het doel is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde inwoners die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving en een sterk sociaal netwerk van familie, vrienden en wijkbewoners.

Middels het Integraal Zorgakkoord (IZA, van eind 2022) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, van begin 2023) verbindt gemeente Kerkrade zich aan deze doelen, die naadloos aansluiten op onze eigen gezondheidsprogramma's Vie en Trendbreuk en deze verder versterken. Met verschillende partijen uit het sociaal en medisch domein (gemeente, buurtwerk, GGD, vrijwilligersorganisaties, huisartsen etc. in Kerkrade en samen met diverse zorgpartijen in Zuid-Limburg) willen we nog beter met elkaar samen werken aan preventie en gezondheid in Kerkrade (vanuit het GALA) en aan goed toegankelijke en betaalbare zorg in Zuid-Limburg (vanuit het IZA).

Vanuit het GALA is in 2024 gestart met de uitvoering van de acties uit het vastgestelde Plan van Aanpak GALA Kerkrade 2024-2026 op het gebied van: a. gezondheid en veerkracht, b. sport, bewegen en cultuur, c. sociale basis/netwerk en d. gezonde leefomgeving. Dit doen we in afstemming met onze

gezondheidsprogramma's Vie en Trendbreuk en onze Regiodeal Parkstad Limburg 2.0. Hierbij zal ook in 2025 nog sterker worden ingezet op een integrale aanpak en het nog sterker verbinden van beleid binnen en over domeinen heen. Waar van toepassing willen we doelgroepgericht en wijkgericht werken. En willen we onze inwoners, verenigingen, ondernemers en partners nauw betrekken, zodat we samen Kerkrade gezond en vitaal kunnen maken.

Vanuit het IZA wordt uitvoering gegeven aan het Regioplan Zuid-Limburg, vastgesteld eind 2023 op basis van het regiobeeld. Dit sluit aan op de 5 belangrijkste uitdagingen in onze regio Zuid-Limburg: a. kloof tussen zorgvraag en zorgaanbod, b. gezondheidsachterstanden, c. grote verschillen tussen wijken, gemeenten, d. hoog zorggebruik en e. integrale domeinoverstijgende aanpak noodzakelijk. Intensieve regionale samenwerking over domeinen heen is nodig om de gezondheidsachterstanden te verkleinen, knelpunten op te lossen en de zorg en ondersteuning in Zuid-Limburg (nog) slimmer met elkaar te organiseren.

Belangrijk is dat we in onze aanpak in Kerkrade, ons niet alleen richten op het verbeteren van leefstijl en gedrag, die vaak symptomen zijn van onderliggende maatschappelijke oorzaken. Maar dat we gezondheid uitdrukkelijk verbeteren vanuit de nauwe samenhang met wonen, werk, inkomen, onderwijs en leefomgeving.

Mantelzorg

Momenteel is ruim 26% van de inwoners van Kerkrade ouder dan 65 jaar. Het aantal inwoners van 65 jaar en ouder stijgt snel. Dat betekent dat de behoefte aan zorg toeneemt. Maar er werken steeds minder mensen in de zorg. Dat zorgt voor extra druk op mantelzorgers. Mantelzorgers zijn mensen die voor een naaste zorgen, zonder dat ze daarvoor betaald worden. Denk bijvoorbeeld aan een vrouw die voor haar moeder op leeftijd zorgt. Mantelzorgers zijn onmisbaar voor (kwetsbare) mensen die zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen. Dit zijn personen met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen (waaronder ook ouderen). Daarom blijft het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers erg belangrijk.

De gemeente helpt met subsidie en een gezamenlijke website

De gemeente geeft subsidie aan partijen die ondersteuning bieden aan mantelzorgers en zorgvrijwilligers (Steunpunt voor Mantelzorgers en Ruggesteun, SGL Buddyzorg en Levanto Vrijwilligers). Dit doen we samen met gemeenten in de regio. Daarnaast maken we het aanbod voor hulpvragers, mantelzorgers en zorgvrijwilligers beter toegankelijk door een gezamenlijke website. Ook dit doen we in samenwerking met de regio.

Jonge mantelzorgers

Bij mantelzorgers denken we vaak aan ouderen. Ongeveer 50% van de mantelzorgers is nu tussen 50 en 75 jaar en 10% is 75 jaar en ouder. Onze aandacht blijft ook uitgaan naar jonge mantelzorgers. Dit zijn jongeren tot 24 jaar die zorgen voor een ziek familielid en daardoor taken hebben die niet passen bij hun leeftijd en ontwikkeling. We bieden ondersteuning aan deze jongeren zodat ze tijdig hulp vragen en ook kunnen ontspannen. Ook organiseert de gemeente ieder jaar de Week van de Jonge Mantelzorger.

3. Blijven opkomen voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze lokale samenleving

Relatie met taakveld(en): 6.1

Inwoners, bedrijven, instellingen, overheid, verenigingen: samen maken zij vitale wijken waarin het vitaal ouder worden is. 'Vitale wijken', die aan alle generaties ruimte bieden om te kunnen leren,werken, wonen en (be)leven. 'Vitale wijken' waarbinnen burgers in staat worden gesteld de regie te voeren over hun leven. Om de regie te kunnen voeren over het eigen leven naar werk en ouderschap is een goede start van levensbelang. Een gezonde jeugd biedt het fundament voor een vitaal leven. Niet iedereen is in staat om dit op eigen kracht te doen. Wij blijven opkomen voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze lokale samenleving. Voor de meest kwetsbare inwoners geldt dat problemen veelal met elkaar verweven zijn en ook meerdere leefgebieden raken. Armoede- en schuldenproblematiek gaat vaak gepaard met problemen op het gebied van werk & opleiding,tijdsbesteding, huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, middelengebruik, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie. Juist voor deze doelgroep is het van belang dat we samen met onze partners het vangnet blijven bieden voor deze inwoners en blijven investeren in vaardigheden, zelfredzaamheid en mogelijkheden.

Toegankelijkheid
In deze bestuursperiode maakt het college ook extra werk van toegankelijkheid. Dat geldt voor gebouwen maar ook voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte alsmede de bekendheid van openbare toiletvoorzieningen. Knelpunten worden in beeld gebracht en waar mogelijk aangepakt. De fysieke toegankelijkheid maakt onderdeel uit van de Kerkraadse Lokale Inclusie Agenda (2022 – 2025).

Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen in 2025
In 2022 hebben de gemeenten in Parkstad de visie 'Samen Thuis 2023-2026' aangenomen, waarin diverse belangrijke punten zijn vastgelegd:

- De vernieuwing van het aanbod voor Beschermd Wonen.
- De instelling van één toegangspunt voor Beschermd Wonen, namelijk het Loket Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (LOBW).
- De onderlinge afspraken tussen gemeenten betreffende de decentrale uitvoering van Beschermd Wonen.

Bij Beschermd Wonen streven we ernaar om de meest kwetsbare inwoners een veilig onderkomen en de benodigde begeleiding te bieden. Samen met de aanbieders van begeleiding stellen we kwaliteitsnormen op. Het is een gedeelde overtuiging dat iedereen die behoefte heeft aan hulp, deze ook moet krijgen. Aanbieders van Beschermd Wonen worden aangespoord om samen te werken, zodat alle cliënten op een adequate manier geholpen worden. Daarnaast is het van groot belang om een soepele overgang van jeugdhulp naar Beschermd Wonen te faciliteren, zodat jongeren die begeleiding nodig hebben, deze ook ontvangen wanneer zij volwassen worden.
Met de uitvoeringsagenda 2023-2025 wordt werk gemaakt van de realisatie van de nog resterende doelstellingen naast de reeds behaalde resultaten zoals de vernieuwing van het aanbod en de realisatie van één toegangspunt, het Loket Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (LOBW), Dit ook ter voorbereiding op de naar verwachting in 2026 door het Rijk door te voeren decentralisatie.

Woonzorgvisie
Jaarlijks maakt de gemeente afspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties over verschillende thema's gerelateerd aan volkshuisvesting. Een van de steeds belangrijker wordende onderwerpen is de combinatie van wonen en zorg. De vraag naar woningen met begeleiding en/of zorg groeit, mede door de vergrijzing en het streven om langer thuis te kunnen wonen. Wonen, zorg en welzijn komen steeds meer samen in onze woningen en de woonomgeving. Dit betreft bijvoorbeeld senioren die langer thuis moeten wonen en daardoor meer zorg en aanpassingen in huis nodig hebben. Ook gaat het om mensen die kwetsbaar zijn en extra ondersteuning behoeven, evenals kwetsbare burgers die vanuit beschermd wonen of maatschappelijke opvang uitstromen naar een reguliere woning.
Vanaf 2023 is in samenwerking met de gemeente Landgraaf een stevige coalitie gevormd met een door alle partijen breed gedragen woonzorgvisie. Deze visie is ook overgenomen door het regionaal woonzorgtraject. De visie wordt in gezamenlijkheid regionaal aan de gemeenteraden van de betrokken gemeentes en bestuursorganen van de betrokken partners voorgelegd.
Ondertussen wordt in Kerkrade wel verder gewerkt aan het versterken van de verbindingen en samenwerking tussen de partners die op het vlak van wonen, welzijn en zorg actief zijn binnen de gemeente.

4. Samen met sociaal maatschappelijke organisaties digitalisering/ICT beter toegankelijk maken voor ouderen

Relatie met taakveld(en): 6.3, 6.5, 6.71, 7.1
De gemeente is steeds meer digitaal in contact met burgers, bedrijven en gerelateerde instanties of organisaties. In de afgelopen jaren is hiervoor een solide basis gelegd en zijn een groot aantal werkprocessen gedigitaliseerd. De dienstverlening is open, transparant en klantgericht. Door een adequaat ingerichte digitale informatievoorziening vindt communicatie tussen klanten en de gemeente op een snelle en betrouwbare manier plaats.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat klanten ook nog via andere kanalen (telefonisch, balie, per post) contact kunnen zoeken met de gemeente.

Het zorgen voor en verbeteren van de digitale toegankelijkheid van de gemeente voor kwetsbare inwoners, maakt onderdeel uit van de inclusie agenda die nu samen met de betrokken adviesraden en partners wordt opgesteld en aan de raad wordt aangeboden.

In 2025 zal de website van de gemeente Kerkrade worden vernieuwd. Hierbij worden verbeteringen m.b.t. de digitale toegankelijkheid in gebruik genomen.

5. Bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid bij jongeren en ouderen

Relatie met taakveld(en): 6.7

Eenzaamheid is een probleem van alle leeftijden waarvan de gevolgen ernstig kunnen zijn. De aanpak van eenzaamheid is en blijft de komende jaren daarom een belangrijk punt van beleid. Dit komt onder andere tot uiting in het Sociaal Programma Rolduckerveld en het Programma 'VIE, leven in beweging'. We zetten in op vasthouden en blijven verbeteren van deze aanpak. We doen dit samen met de coalitie tegen eenzaamheid. Dat zijn ruim 30 in Kerkrade actieve partijen, uiteenlopend van achtergrond. Het stimuleren van ontmoeting gebeurt onder andere met een gerichte ondersteuning aan de huis- en buurtkamers in Kerkrade, de inzet van de BoodschappenPlusBus (Impuls Kerkrade) en Ontmoetingsbus (Leger des Heils). Ook de KWIEK routes waarbij bewegen en ontmoeten samengaan, hebben een belangrijke plek. Daarnaast versterken we de aandacht voor eenzaamheid onder jongeren.

6. Inzetten op integraal ouderenbeleid/ stimuleren van zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven meedoen

Relatie met taakveld(en): 6.2, 6.7

Binnen het beleidsveld Wmo en Zorg zijn veel maatregelen opgenomen die ook toezien op de oudere inwoners. Het aantal ouderen zal in de komende jaren in Kerkrade verder in omvang toenemen. Dit vraagt dat de maatregelen ook in samenhang met de vragen die hierbij komen kijken worden opgepakt. Hiervoor zal dan ook een specifiek en integraal ouderenbeleid worden uitgewerkt krijgt.
Gezond ouder worden in de eigen leefomgeving, waarbij gezond gedrag en betekenisvolle ontmoetingen gestimuleerd worden, is essentieel. Daarom de programmalijn 'Vitaal ouder worden' van VIE. Er is in onze stad een breed aanbod aan activiteiten beschikbaar waarmee zowel ontmoeten als ook een gezonde levensstijl wordt gestimuleerd.

Zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in eigen (t)huis is een wens van veel mensen en een uitgangspunt voor de gemeente Kerkrade. De te ontwikkelen woonzorgvisie zal de antwoorden dienen te geven op welke wijze inwoners hierin kunnen worden gestimuleerd en ondersteund. Hierin zullen ook de al lopende projecten als 'Gelukkig ouder worden in Kerkrade' een plek krijgen.

Daarnaast willen we de thema's dementie en ouderdomsdepressie bespreekbaar maken. We zetten in op "Samen Dementievriendelijk" in samenwerking met Alzheimer Nederland. Er is een Geheugentafel in de bibliotheek en het Alzheimercafe Kerkrade-Centrum (Kapelhof), dat met zijn activiteiten en voorlichtingsavonden bijdraagt aan het realiseren van een seniorvriendelijke gemeente.

<u>Wmo 2015</u>

Het uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) is dat de eigen kracht van de persoon (en zijn omgeving) centraal staat om zoveel mogelijk mee te doen in de samenleving (zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie). Eigen kracht betekent dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hoe ze hun leven vormgeven en dus problemen zelf kunnen oplossen. Wanneer een persoon niet (voldoende) zelfredzaam is of kan meedoen aan de maatschappij, kan er ondersteuning worden geboden. Gemeenten moeten op basis van de Wmo 2015 ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zo zelfstandig mogelijk kan blijven wonen.

Een inwoner kan een melding indienen bij de Wmo. Mogelijk krijgt men direct een antwoord op de hulpvraag of wordt een geschikte oplossing gevonden. Als dit niet direct mogelijk is, vindt een aanvullend gesprek plaats. In dit gesprek komt aan bod:
- wat iemand zelf kan doen;
- óf en hoe de omgeving kan ondersteunen;
- de mogelijkheden van het inzetten van algemene of algemeen voorliggende voorzieningen (in de wijk).

Als dit niet tot een oplossing leidt voor de hulpvraag, kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

<u>Onafhankelijke Clientondersteuning</u>

De Wmo 2015 verplicht gemeenten te zorgen voor deskundige, onafhankelijke en kosteloze clientondersteuning. Een cliëntondersteuner helpt bij het regelen van zorg en ondersteuning.

In Kerkrade zorgen de Meedenkers voor clientondersteuning
Een Meedenker helpt mensen om goede keuzes te maken. Meedenkers zorgen er ook voor dat de eigen kracht wordt vergroot. Dat is niet alleen fijn voor de mensen zelf, maar zorgt ook voor minder inzet van professionele zorg en ondersteuning.

Er zijn drie momenten waarop clientondersteuning plaatsvindt
1: Het moment dat er gekeken wordt naar de vraag (in het sociaal domein);
2: het moment van toegang tot voorzieningen of zorg;
3: het moment dat de client al gebruik maakt van voorzieningen en hierin keuzes moet maken.

Kerkrade heeft een Meedenkersnetwerk
Dit netwerk bestaat uit zeven vrijwillige partijen en twee beroepsmatige partijen (Impuls en MEE). Doelen voor de komende periode zijn:

- borgen van de aanpak en verbeteren waar nodig;
- verder versterken van de samenwerking binnen het netwerk en met de samenwerkingspartijen (waaronder de gemeente);
- communicatie: inwoners, professionals en vrijwilligers blijven informeren over de aanwezigheid en de mogelijkheden van de Meedenkers.

<u>Wmo - Hulp bij het huishouden</u>
De kosten van Hulp bij het huishouden zijn sterk gestegen. Deze trend zet enerzijds door ten gevolge van de CAO-ontwikkelingen en anderzijds door de stijging in het gebruik van hulp bij het huishouden als belangrijke voorziening om (langer) thuis te kunnen blijven wonen. Hierbij geldt dat deze ontwikkeling in de voorgaande jaren werd versterkt door de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo 2015 en het abonnementstarief.

We stellen ons tot doel om de kosten voor Hulp bij het Huishouden af te remmen. Daarom zetten we in op het dempen van de volumetoename ondanks de sterke vergrijzing. Dit doen we in samenwerking met de 4 zorgaanbieders ((MeanderGroep Zuid-Limburg, Ambulante Thuiszorg, Buurtdiensten en Tzorg). Er is een vernieuwde aanpak waarin centraal staat een kennismakingsperiode van 6 weken waarin de thuissituatie goed in beeld komt. Voorheen was er vaak alleen een telefonisch gesprek tijdens de intake, maar met de vernieuwde aanpak gebeurt dat uitgebreider tijdens meerdere contactmomenten in het eigen huis. Dat zorgt voor meer begrip voor de persoonlijke situatie van de klant en kan nog betere zorg op maat worden geboden. We helpen klanten om hun vaardigheden uit te breiden, kijken samen naar mogelijke hulpmiddelen en ontdekken sneller andere zorgbehoeften. We maken daarbij gebruik van *'voor doen, samen doen, zelf doen'*. Door deze manier van werken, kunnen inwoners langer thuis blijven functioneren. Ze worden fitter, bewegen makkelijker en voelen zich beter als ze bepaalde taken weer zelf kunnen uitvoeren, al dan niet met ondersteuning.
De uitkomsten van de vernieuwde werkwijze bieden input voor nieuwe contracten Hulp bij het Huishouden. Deze zullen in 2025 opnieuw worden aanbesteed en ingaan op 1 januari 2026.

<u>Hulpmiddelen</u>
Een hulpmiddel is een maatwerkvoorziening die binnen de Wmo ingezet kan worden. Voorbeelden zijn: scootmobielen, (elektrische)rolstoelen en aangepaste (driewiel)fietsen. Hulpmiddelen zijn voor mensen met een lichamelijke aandoening vaak van levensbelang om zelfredzaam te blijven. De laatste jaren heeft een toename plaatsgevonden in het totaal aantal hulpmiddelen en de complexiteit ervan.

Bij veel hulpmiddelen is maatwerk nodig, denk hierbij aan een elektrische rolstoel. Deze middelen zijn aangepast op de persoonskenmerken van de gebruiker. Andere hulpmiddelen zijn eerder standaard, zoals de scootmobielen.
Bij een scootmobiel is het van belang dat er een geschikte stalling aanwezig is, waar het middel veilig opgeborgen en opgeladen kan worden. Door een aanpassing in het bouwbesluit is het niet meer in alle wooncomplexen mogelijk om meerdere middelen adequaat te stallen. Hierdoor zou niet meer iedereen die aangewezen is op een scootmobiel hier gebruik van kunnen maken. Het is echter bij deze groep hulpmiddelen mogelijk om meerdere personen gebruik te laten maken van hetzelfde middel (deel-scootmobielen). Dat is mogelijk een oplossing voor de stallingsproblemen en zorgt voor een daling van het

aantal scootmobielen. Hiervoor worden in 2023 – 2024 nieuwe mogelijkheden onderzocht. De inbreng van de gebruikers van deze hulpmiddelen is hierbij erg belangrijk en wordt meegenomen bij het onderzoek.

Daarnaast zijn de contracten voor de levering en het onderhoud van de hulpmiddelen opnieuw aanbesteed in samenwerking met omliggende gemeenten. De nieuwe contracten zullen per 1 januari 2025 in werking treden. Bij dit proces is gebruik gemaakt van de ervaringen en de inbreng van de inwoners en gebruikers van hulpmiddelen en de vanuit VWS en VNG opgestelde verbeteragenda Hulpmiddelen.

Lokale Inclusie Agenda
Het VN-Verdrag over de rechten van personen met een handicap is in Nederland in juni 2016 bekrachtigd. Het doel van dit verdrag is een inclusieve samenleving waarbij mensen met een beperking dezelfde rechten hebben als mensen zonder beperking en als volwaardige personen aan de maatschappij kunnen deelnemen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de bereikbaarheid van onderwijs, werk, wonen, omgeving, informatie, gebouwen, mobiliteit, passende zorg en ondersteuning, participatie en dienstverlening voor inwoners met een beperking goed te regelen. Elke gemeente is verplicht om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. Hierin staat hoe de gemeente uitvoering wil geven aan het VN-Verdrag. Belangrijk is dat het plan afgestemd is met de inwoners met een beperking (niets over ons, zonder ons). Op die manier kunnen er voldoende en passende maatregelen worden genomen. Hierdoor kunnen inwoners met een beperking zo zelfstandig en zo onafhankelijk mogelijk leven. De Inclusie Agenda heeft betrekking op de gehele gemeente. Uitgangspunt is dat de uitvoering van de inclusie activiteiten en maatregelen binnen de beschikbare financiële kaders vallen.

In 2021 is de startsituatie bepaald. Er hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden. Bijvoorbeeld met de werkgroep Ongehinderd, met een afvaardigging van de Kerkraadse adviesraden, met verschillende ervaringsdeskundigen, met beleidsmedewerkers en met belangenorganisaties. Op basis van de informatie uit deze gesprekken wordt de Kerkraadse Lokale Inclusie vormgegeven (2022-2025). Komend jaar zal op basis van evaluatie en in samenspraak met de eerdergenoemde betrokkenen de agenda vanaf 2026 worden ontwikkeld.

7. Het ontwikkelen van kansrijke initiatieven met het oog op de aanwezigheid van gemeenschapshuizen
Relatie met taakveld(en): 6.1
Op 14 december 2022 is het "Beleidskader gemeenschapshuizen Kerkrade" door de gemeenteraad vastgesteld. Daaropvolgend is in 2023 en 2024 gewerkt aan de uitwerking van dit beleidskader. Gedurende dit proces zijn lokale stakeholders, de diverse (voormalige) besturen van de gemeenschapshuizen en inwoners nauw betrokken. Op 3 juli 2024 is door de gemeenteraad het "Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade" vastgesteld. Concreet kiest het college met dit uitvoeringsplan vanaf 1 januari 2025 voor een sociaal-maatschappelijke vorm van beheer en exploitatie in het Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes. De welzijnsinstelling Impuls geeft uitvoering aan het beheer en de exploitatie. Het is van belang dat het gemeenschapshuis er is voor en door de buurt. Daarom wordt in alle gemeenschapshuizen actief werk gemaakt van het nauw betrekken van inwoners en de sociaal-maatschappelijke partners.

8. Herstellen van de sociale samenhang in wijken/ herstellen van de gevolgen van Corona
Relatie met taakveld(en): 6.7, 8.3
Middels het vastgestelde "uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade" is in 2024 een nadrukkelijke stap gezet in het kader van sociale cohesie van buurten en wijken. Deze dient vanaf 2025 tot uitvoering te worden gebracht.
Samen met collega professionals uit het lokale sociale domein, de woningcorporatie, bedrijven, organisaties, instellingen, scholen en andere relevante stakeholders en inwoners uit de wijk worden initiatieven, die als doelstelling hebben de omgeving prettiger, leefbaarder en socialer te maken en de sociale cohesie te versterken, omarmd, uitgerold en tot uitvoering gebracht. Onder de noemer van het gebieds- en wijkgerichte dient in 2025 de uitvoeringsorganisatie nader te worden vormgegeven. Hiertoe is in 2024 de eerste aanzet gedaan, maar dit dient in 2025 verder vorm te krijgen.

9. Geen kind tussen wal en schip mede met behulp van vroegsignalering
Relatie met taakveld(en): 6.72

Op 12 juli 2023 heeft de gemeenteraad het beleidskader preventief jeugdbeleid 2023-2027 vastgesteld.
De doelen zijn:

- Zorgen dat jongeren en jeugdigen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien
- Voorkomen dat kleine vragen grote problemen worden
- Voorkomen dat uiteindelijk duurdere en intensievere zorg nodig is

Op basis van signalen van netwerkpartners zullen samen met organisaties die werken voor jongeren, de jongeren zelf en ouders activiteiten en interventies worden ingezet die een bijdrage leveren aan deze doelen.
Het is afhankelijk van de signalen die het kernteam Jeugdpreventie Kerkrade ontvangt en de beoordeling daarvan, welke activiteiten en interventies concreet gaan plaats vinden in 2025.
Daarnaast zal tot juli 2027 het preventief jeugdbeleid nauw verbonden zijn aan het programma Preventie met Gezag binnen Kerkrade. Dit programma is weggezet binnen de afdeling OOV.

10. Het hanteren van de menselijke maat bij de totstandkoming en uitvoering van regelgeving

Relatie met taakveld(en): 6.3
Binnen de klantreis is er aandacht voor alle personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Personen die op korte termijn aan het werk kunnen, worden direct begeleid naar een passende baan. Voor degenen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, inclusief de meest kwetsbare groepen, bieden we maatwerkondersteuning. Onze aanpak is gericht op het bevorderen van participatie, waarbij iedereen op basis van hun eigen vermogen de kans krijgt om actief deel te nemen aan de samenleving. Persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en het creëren van kansen staan centraal in ons beleid. Dit begint met een zorgvuldige diagnose bij instroom, zodat we snel en gericht kunnen doorverwijzen naar passende projecten of initiatieven. Elke klant heeft één vast aanspreekpunt, wat continuïteit biedt in hun ontwikkelingstraject.
De menselijke maat geven we onder andere vorm door middel van de methode van de “omgekeerde toets”. Hierbij wordt eerst gekeken naar de hulpvraag van inwoners en welke maatregelen nodig zijn om deze te beantwoorden. In tweede instantie moet op grond van de regelgeving duidelijk worden hoe deze maatregelen kunnen worden vormgegeven. Tevens maken we in de uitvoering ruimte voor wijzigingen die in lijn zijn met het nieuwe landelijke programmaplan ‘Participatiewet in Balans’. Het programma is gericht op het verbeteren van de uitvoering van de Participatiewet, met als doel de balans te vinden tussen regelgeving en maatwerk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier worden er verdere stappen gezet in de samenwerking binnen het sociaal domein.

11. Integraal jeugdbeleid en jongerenvoorzieningen

Relatie met taakveld(en): 6.1, 6.2, 6.7
Zo veel mogelijk Kerkraadse kinderen en jongeren groeien in Kerkrade normaal, gezond en veilig op. Ze worden volwassen en kunnen later voor zichzelf zorgen en meedoen in Kerkrade.
Ouders, familie en vrienden ondersteunen elkaar daarbij zoveel als mogelijk is. Wanneer dat niet mogelijk is, helpen we ze zodat ze het daarna wel zelf kunnen.
Als er dan toch nog hulp nodig is, zorgt de gemeente Kerkrade ervoor dat die er is. Niet alleen, maar samen met de inwoners, zorgverleners en andere organisaties. Dan zijn er genoeg vrijwilligers en professionals die helpen. Daar hoeft niet lang op te worden gewacht, het duurt zo kort als mogelijk en zo lang als nodig is.

Lokaal in Kerkrade

1. Stevig lokaal team en toegang tot jeugdhulp.

Hier is al een start mee gemaakt. De verdere versteviging is nodig om te voldoen aan de in de Landelijke Hervormingsagenda opgenomen doelstelling:
Jeugdigen en hun ouders moeten voor jeugdhulp laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen. We willen dit onder meer bereiken door in te zetten op een stevig lokaal team met voldoende kennis en expertise en verbinding met specialistische hulp. Een team dat met ouders en jeugdigen kijkt naar wat echt nodig is. Dat niet alleen toegang verleent, maar zelf lichte hulp verstrekt, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht.

2. WIJ(K): laagdrempeligere lokale hulp in plaats van regionale jeugdhulp.

Door middel van WIJ(K) wordt lokaal zelf (lichte) hulp verstrekt. Dit is een lokale samenwerking tussen Impuls, een aantal jeugdhulpaanbieders en gemeente.

3. Doorontwikkeling.

In 2025 worden 1 en 2 niet alleen voortgezet maar ook verder ontwikkeld. Met als uiteindelijk doel in elke wijk een team bestaande uit professionals van 1 en 2 en de bestaande wijkteams van Impuls. Zodat er voor

onze inwoners, de kinderopvang en de scholen 1 centraal punt in de wijk is voor advies, ondersteuning, begeleiding en hulp in het geval van opvoed- en opgroeiproblemen. En dat er met een brede blik naar hulp- en ondersteuningsvragen wordt gekeken en optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die de wijk te bieden heeft.

Subregionaal in Parkstad (gemeenten Brunssum, Kerkrade en Simpelveld)

- **Ontwikkeltraject ambulante jeugdhulp**

De ambulante jeugdhulp moet en gaat veranderen. Dat heeft te maken met de huidige stand van zaken, de landelijke hervormingsagenda en de regionale en lokale visie op de jeugdzorg. In 2025 zetten we het meerjarige ontwikkeltraject samen met de gemeenten Brunssum en Simpelveld, het voorliggend veld (jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en maatschappelijk werk), huisartsen, onderwijs en de hiervoor gecontracteerde jeugdhulpaanbieders voort. Dit traject is in 2024 gestart.

Hiermee gaan we een verandering in de ambulante jeugdhulp realiseren. Specifieke doelen zijn:

- Normaliseren: kinderen en jongeren moeten zo normaal mogelijk kunnen opgroeien. Ouders en jongeren en pedagogische sociale basis zodanig versterken dat vragen en problemen die 'normaal' zijn zelf kunnen worden beantwoord/opgelost.
- Integraliteit en regie: breed kijken, jeugdhulp verbinden en afstemmen met andere domeinen. Regie primair bij ouders en jongeren, zo nodig met ondersteuning van anderen.
- Verbinding tussen onderwijs en zorg: in de kinderopvang en het onderwijs zorgen (voor)school en zorgaanbieders samen voor de hulp die nodig is in de klas (in plaats van individuele en onsamenhangende vormen van ondersteuning)
- Financieel houdbaar systeem: dat maakt dat voldoende capaciteit en geld beschikbaar is/blijft voor specialistische jeugdhulp
- Zoveel mogelijk uniformiteit in de subregio zodat administratieve lasten verminderen.

We streven ernaar de hierboven bij 3 genoemde lokale doorontwikkeling en het ontwikkeltraject ambulante jeugdhulp zoveel mogelijk gelijk te laten lopen (zowel inhoudelijk als in tijd).

Deze opgaven vereisen de tijd om te kunnen ontwikkelen. Daarom is een structurele samenwerkingsrelatie nodig. Het ontwikkeltraject duurt meerdere jaren.

Regionaal in Zuid-Limburg

Het regionale jeugdhulpbeleid sluit aan op de Landelijke Hervormingsagenda jeugd en is gericht op:

- Normaliseren
- Eerder juiste hulp op maat
- Integraal kijken en werken
- Sturen op resultaat
- Samenwerking tussen onderwijs en gemeente

De regio coördineert en faciliteert de regionale organisatiestructuur rond de jeugdhulp in Zuid-Limburg. Centrumgemeente Maastricht verzorgt de inkoop van de jeugdhulp.

Ontwikkelopgaven zijn:

- Een andere manier van het gesprek voeren
- Wederzijds vertrouwen tijdens het gesprek
- Ondersteunen daar waar nodig
- Vindplaats is werkplaats
- Zo thuis mogelijk
- Effectieve kind- en jeugdbescherming
- Zorg is systeemgericht
- Integrale ontwikkeling centraal
- Zorg rondom de jeugdige
- Sturen op het gewenste resultaat voor een jeugdige en de ouder(s)
- Sturen op het gewenste resultaat bij de zorgaanbieders
- Sturen op de gewenste kwaliteit van de jeugdzorg
- Jaarplannen cliëntparticipatie
- Gezamenlijke thema's van onderwijs en gemeenten (bv. Doelgroeparrangementen onderwijs-jeugdhulp, knooppuntwerkwijze

Specifieke acties die hiervoor worden uitgevoerd:

- Bevorderen van cliëntenparticipatie
- Complexe problematiek wordt centraal opgepakt (één centrale toegang voor complexe problematiek en een regionaal expertteam om adviezen te geven in vastgelopen complexe problematiek)
- Contractregieteams sturen op de contracten met de jeugdhulpaanbieders
- Jeugdigen die in een onveilige situatie verkeren, waarbij sprake is van jeugdbescherming (of -reclassering), krijgen zo snel mogelijk de passende jeugdhulp

Met de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders zijn ontwikkeltrajecten afgesproken die zijn gericht op het bereiken van de bovengenoemde doelen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

6 Sociaal domein	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	5.834	11.961	4.236	3.953	3.829	3.818
6.2 Wijkteams	4.316	3.910	3.514	3.324	3.279	3.280
6.3 Inkomensregelingen	39.316	38.254	36.137	34.079	33.824	33.825
6.4 Begeleide participatie	18.716	18.984	17.733	16.976	16.976	16.976
6.5 Arbeidsparticipatie	3.171	2.873	2.946	3.107	2.962	2.962
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.277	4.741	4.659	4.518	4.354	4.252
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	14.605	16.349	16.821	16.565	15.656	15.664
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	14.175	16.250	15.620	16.102	15.151	15.651
6.73a Pleegzorg	9.060	8.846	8.737	8.382	7.961	7.961
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	1.303	777	777	777	777	777
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-18	215	171	171	171	171
6.82a Jeugdbescherming	1.559	1.597	1.591	1.591	1.524	1.524
TOTAAL LASTEN	**116.314**	**124.757**	**112.941**	**109.546**	**106.465**	**106.861**
BATEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	7.219	11.472	2.497	354	354	354
6.2 Wijkteams	165	90	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	30.072	27.824	27.612	27.612	27.612	27.612
6.4 Begeleide participatie	11	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	28	70	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	371	405	349	315	211	211
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	922	955	945	924	650	650
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	17	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	6	10	10	10	10	10
6.82a Jeugdbescherming	0	6	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	**38.812**	**40.832**	**31.413**	**29.214**	**28.837**	**28.837**

Investeringen

									*Bedrag * € 1.000*
TV	**Omschrijving**	**V/U[1]**	**E/M[2]**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024 - 2028**
I Reguliere investeringen									
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	650	425	425	425	425	2.350
6.6	Wmo-trapliften	v	e	150	75	75	75	75	450
Totaal Programma 6				**800**	**500**	**500**	**500**	**500**	**2.800**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Opvang Oekraïne
Voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraine krijgt de gemeente een vergoeding vanuit het Rijk. Met deze vergoeding dienen alle kosten te worden voldaan, die samenhangen met de opvang van deze doelgroep. De kosten zijn echter lager dan het bedrag dat vanuit het Rijk wordt ontvangen in dit kader. Het geprognosticeerde overschot voor dit jaar en ook al deels voor komend jaar, worden nu ingezet om de begroting mede sluitend te maken. Aangezien het een landelijk fenomeen is, dat gemeente op dit vlak zwarte cijfers schrijven, is niet de verwachting dat de huidige financiering (in ieder geval op deze wijze) meerjarig zal worden doorgetrokken. Derhalve is deze positieve reeks ook niet meerjarig meegenomen als voordeel.

Schuldhulp Impuls
De toegenomen lasten houden verband met de schaal en urgentie van de huidige problematiek en de toename van vroegtijdige signalering van schulden.
De preventieve benadering van schuldenproblematiek voorkomt stress, vermindert de druk op maatschappelijke ondersteuning en helpt inwoners zelfstandiger te blijven. Met minder middelen zou de gemeente deze preventieve aanpak niet optimaal kunnen uitvoeren, wat zou resulteren in hogere kosten en meer complexe schuldensituaties in de toekomst.

GR KBL
De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Kredietbank Limburg, ontwikkelt zich in lijn met de door de Kredietbank verwachte vraag naar financiële hulp en inzet hierop door de Kredietbank. De Kredietbank biedt hulp op diverse manieren, zoals schuldhulpverlening, inkomens- en budgetbeheer, en schuldregelingen. Door de stijgende kosten van levensonderhoud en hoge energiekosten is de vraag naar deze ondersteuning toegenomen. Dit heeft geleid tot een verhoging van de begroting. Op dit moment wordt in samenspraak met de GR-gemeenten een nieuwe bekostigingsstructuur voor de Kredietbank ontwikkeld. Deze zal naar verwachting vanaf 2026 aan de orde zijn.

WOZL/WSP
Uit bestuurlijke afstemming blijkt dat de GR-en WOZL en WSP afstevenen op een positieve ontwikkeling van hun begroting. Voorgesteld wordt om daar met de nu voorliggende gemeentelijke begroting op te anticiperen, door dit te verwachten voordeel reeds te verdisconteren in het begrote bedrag voor deze GR-en.

Omnibuzz
De begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028 GR Omnibuzz kent per saldo een positief verloop door de hogere ontvangsten eigen bijdragen dan begroot. In de nu voorliggende gemeentelijke begroting is deze ontwikkeling reeds opgenomen.

WMO
De binnen Hulp bij de huishouding (Hbh) ontwikkelde nieuwe aanpak zal een dempend effect hebben op de vraag naar ondersteuning en tegelijkertijd ontwikkeling van de eigen vaardigheden. De uiteindelijke budgettaire ontwikkeling zal echter in sterke mate worden beïnvloed door de mate van indexering van de tarieven binnen de Hbh en de door het Rijk hiervoor te bepalen hoogte van de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA).

Jeugdzorg
De toenemende lasten jeugdzorg ontstaan in overwegende mate door de toegenomen trajectkosten. De vanuit de taskforce jeugdzorg ontwikkelde aanpak Wij.K om (zorg)vragen escalerend te beantwoorden (licht

waar mogelijk, zwaarder waar nodig) in plaats van de-escalerend (zwaarder bij aanvang, lichter wanneer mogelijk) vertaalt zich mede in een daling van het aantal jeugdigen met geïndiceerde jeugdzorg en minder trajecten per jeugdige. De specifieke trajectkosten daarentegen kennen een substantiële kostenstijging (ten gevolge van indexering, toenemende loonkosten en wettelijke kwaliteitseisen). De effecten van de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd zijn mede afhankelijk van de daadwerkelijke implementatie hiervan door het Rijk.

Gemeenschapshuizen
Met het "Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade" kiest het college per 1 januari 2025 voor een sociaal-maatschappelijke vorm van beheer en exploitatie in het Westhoes, Sjevemethoes, Catharinahoes en Patronaat. De nadrukkelijke keuze om te investeren in sociaal-maatschappelijke doelstellingen in de gemeenschapshuizen vraagt om een jaarlijkse financiële bijdrage van circa € 400.000. Het college streeft ernaar om een significante financiële bijdrage van stakeholders te realiseren.

Investeringen
N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken
N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Banen	CBS/LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2023	575,9	836,6	810,5
Jongeren met een delict voor de rechter	CBS	%	2022	2	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS	%	2022	9	6	6
Netto arbeidsparticipatie	CBS	%	2023	63,9	73,1	69,1
Werkloze jongeren	CBS	%	2022	2	1	2
Personen met een bijstandsuitkering	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2023	484,8	344,8	322
Lopende re-integratievoorzieningen	CBS	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2023	118,6	191,5	179,4
Jongeren met jeugdhulp	CBS	% Jongeren tot 18 jaar	2023	16,8	13,5	15
Jongeren met jeugdbescherming	CBS	%	2023	2,1	1,1	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	CBS	%	2023	0,6	0,3	0,4
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2023	1190	705	836

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke participatie *	burgeronderzoek	score (0 - 10)		2,9		3,3		3,2
unieke klanten begeleiding	WIZ	aantal	1006	1011	1055	1060	937	1.086
unieke klanten dagbesteding			590	567	573	545	492	483
unieke klanten hulp bij het huishouden	WIZ	aantal	1880	2013	2354	2528	2566	2.678
unieke klanten kortdurend verblijf	WIZ	aantal	16	8	4	6	8	7
voorzieningen voor rolstoel	WIZ	aantal	944	899	867	813	812	811
vervoervoorzieningen	WIZ	aantal	4095	4108	3769	3884	3893	4.023
woonvoorzieningen	WIZ	aantal	731	737	823	871	960	1.326
Vrijwilligers	burgeronderzoek	%		27		30		28
Tevredenheid buurtvoorzieningen	burgeronderzoek	%		65		61		62
Sociale cohesie	burgeronderzoek	score (0 - 10)		5,6		5,5		5,6

7 Volksgezondheid en milieu

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Beschermen van de volksgezondheid van de gehele lokale bevolking, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare personen.

De gemeente zorgt voor een goed en leefbaar milieu in Kerkrade. Dit doen we door bijvoorbeeld met zorg om te gaan met onze grond en gebouwen en door het opwekken van duurzame energie zoals zonne-energie uit zonnepanelen. Klimaatbeleid of energiebesparing kan de aanjager zijn voor onderwijs en het scheppen van nieuwe banen door klimaat- en energieprojecten. Het bewust omgaan met natuur, gezondheid en milieu wordt aangemoedigd. Hier hoort ook voorbeeldgedrag van de gemeente zelf bij. De gemeente staat op dat gebied open voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën.

Op het gebied van de inzameling van het huishoudelijk afval, controleert de gemeente Rd4. Daarnaast beheert de gemeente de riolering en begraafplaatsen.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1) en Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Voor het project VIE, zie programma 5 (programmalijnen) en programma 8 (fysieke realisatie).

Taakvelden

7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen

B. Speerpunten van beleid

1. 1. Stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen

Relatie met taakveld(en): 7.4
Het jaar 2023 stond in het teken van informatie en het opzetten van kennisstructuren. Enerzijds het informeren van burgers, bedrijven en andere stakeholders om de bewustwording over duurzaamheid te vergroten. Anderzijds het ophalen en inwinnen van informatie om de gemeentelijke kennis up-to-date te houden en bij te blijven met nieuwe ontwikkelingen. In 2024 is verder gebouwd aan deze structuren om zo een goede basis te hebben voor een toekomstig duurzaamheidsbeleid.
Met deze fundamenten kunnen we nu vol vertrouwen vooruitkijken naar een toekomstig duurzaam Kerkrade, ook wel " 'T Kirchroa va Mörje" genoemd. In 't Kirchroa va Mörje willen we gezond, veilig en duurzaam wonen, werken, leren, reizen en recreëren. En hiervoor moeten stappen gezet worden. 'T Kirchroa va Mörje moeten we vormgeven, maar dat kunnen we niet alleen. Dit moeten we samen doen. Samen met de scholen, samen met de ondernemers en samen met de inwoners. In 2025 zullen de gerealiseerde structuren gebruikt worden om fysieke en maatschappelijke resultaten te bereiken.

Het stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen houdt in dat we met bewoners in contact treden en zij overtuigd worden om te participeren bij de verduurzaming van Kerkrade.
Door middel van burgerparticipatie hebben burgers de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op hun omgeving. Om deze invloed te kunnen uitoefenen moeten burgers weten wat mogelijk is, hoe ze dit kunnen doen en waar ze moeten beginnen. Laagdrempelige communicatie moet ervoor zorgen dat kennis voor iedereen beschikbaar is en dat er bruikbare handvaten zijn. Alleen zo kan ook iedereen deelnemen en kan een aanpak van onderop gestimuleerd worden. Gezamenlijk met andere partners (Parkstad gemeenten, de woningcorporaties, de onderwijsinstellingen, de zorginstellingen en de maatschappelijke organisaties) moet gekeken worden naar niveaus voor hulp en ondersteuning.

Wat willen we bereiken
- Goed geïnformeerde burgers;
- Oprichting onafhankelijke energiecoöperatie
- Groei van het festival het 't Kirchroa va Mörje
- Goede inzet van de subsidiestromen voor energiearmoede
- Tussenevaluatie Klussenteams, campagne De Warme Huiskamer
- Tussenevaluatie WoonWijzerWinkel Limburg

Wat gaan we ervoor doen
- Update van de teksten op de gemeentelijke website
- Samenwerking regio
- Samenwerking stakeholders
- Sturing van de WoonWijzerWinkel aanscherpen
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma
- Stimuleren en informeren van burgers over isoleren en verduurzamen van de eigen woning

2. 2. De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen

Relatie met taakveld(en): 7.2
De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen houdt in dat alle partijen in Kerkrade zich aanpassen aan het veranderende klimaat en daardoor beter kunnen omgaan met de gevolgen en de risico's van extremer weer.
Door te investeren in de eigen omgeving moet Kerkrade klimaatbestendig en waterrobuust worden ingericht zodat we ons aanpassen aan de extremere weersomstandigheden. Kerkraadse inwoners en bedrijven kunnen niet alleen een bijdrage leveren aan een duurzamere toekomst, maar zichzelf ook beter voorbereiden op de uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt.

Wat willen we bereiken
- De lokale kwetsbaarheden als gevolg van klimaatverandering in beeld brengen
- Klimaatadaptatie wordt bij elke ruimtelijke ontwikkeling meegenomen

- De vuistregel 3-30-300 wordt standaard als richtlijn voor de groene stad toegepast en opgenomen in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan
- De "menukaart hitte" met de pijlers gedrag, gebouw en gebied wordt standaard toegepast en opgenomen in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan
- Stimuleringsregeling groene daken en gevels
- Vaststelling actieprogramma klimaatadaptatie (aanpak kwetsbaarheden)
- Toepassing maatlat groene klimaat adaptieve gebouwde omgeving

Wat gaan we ervoor doen
- Samenwerking stakeholders en kennisinstanties waaronder Klimaatverbond, Steenbreek, Bomenstichting en GGD Zuid-Limburg
- Beoordeling bouwplannen op het gebied van klimaatadaptatie
- Uitvoering van het Hitteplan Kerkrade
- Uitvoering en communicatie over projecten actieprogramma Klimaatadaptatie

3. Windmolens worden alleen geplaatst, als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt

Relatie met taakveld(en): 7.4

Windmolens worden alleen geplaatst, als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt, houdt in dat draagvlak een belangrijke rol speelt binnen de energietransitie. Dit geld niet alleen voor windmolens maar ook voor onder andere windturbines, grote energieopslag, warmtepompen enz. Bij de overstap van fossiele brandstoffen naar een mix van nieuwe energiebronnen zal samenwerking en participatie essentieel zijn om zo snel en zoveel als mogelijk werk te maken van de energietransitie en energieopgave. Het doel is en blijft een klimaatneutraal Kerkrade in 2040.
Energie besparen blijft een belangrijk doel, maar er moet meer focus komen op het opwekken van energie waar de burgers ook de vruchten van plukken. Er moet bij de aanpak rekening gehouden worden met de betaalbaarheid van de maatregelen op zowel korte als ook lange termijn om energiearmoede om te buigen naar energierechtvaardigheid.
Door het opzetten van wijkgerichte projecten wordt iedereen betrokken. Hierdoor is niet alleen participatie mogelijk, maar kunnen burgers die het nodig hebben ook optimaal ontzorgd worden.

Wat willen we bereiken
- Een definitief RES-bod aan het Rijk
- Vaststelling van een regionale energievisie
- Oplevering van drie wijkuitvoeringsplannen waaronder Bleijerheide, Nulland
- Inzicht in de ontwikkelstatus voor collectieve warmtenetten
- Samenwerking tussen bedrijven per industrieterrein
- Ondertekening intentieverklaring Enexis
- Uitrol stimuleringsregeling zon op dak voor het RES bod
- Haalbaarheidsscan buurtgerichte energieopslag
- Inzicht in de mogelijkheden voor stroomvoorziening van monument Rolduc

Wat gaan we ervoor doen
- Samenwerking regionale partners, stakeholders en kennisinstanties
- Inzet expertisetafel RES
- Opstellen energiebeleid PALET 5.0
- Afronding voorbereidingsonderzoek Smart-Grid Dentgenbach
- Ondersteuning van de ontwikkeling van collectieve warmtenetten
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma
- Uitvoering projecten uit regionaal Isolatie en VerduurzamingsProgramma (IVP)

4. Bevorderen van een circulaire economie

Relatie met taakveld(en): 7.4

Bevorderen van een circulaire economie houdt in dat het thema circulaire economie hoog op de agenda gezet wordt bij nieuwe ontwikkelingen of beleidsthema's.
Door efficiënt met grondstoffen om te gaan zijn er weinig nieuwe materialen nodig en is er bijna geen afval. En de grondstoffen die wél nodig zijn, zijn hernieuwbaar. Het draait om een rondgaande kringloop van

materialen waarbij een circulair gedrag hoort. Dit betekent zo min mogelijk nieuw kopen, zo lang mogelijk met dingen doen, repareren wat kapot is, producten delen en na gebruik de grondstoffen niet verloren te laten gaan door ze goed weg te gooien.

Wat willen we bereiken

- 2 gebouwen voorzien van een materialen paspoort
- Afgeronde Urban Mine Scan

Wat gaan we ervoor doen

- Samenwerking regionale partners, stakeholders en kennisinstanties
- Aansluiting Healthy Building Movement
- Vervolg uitvoeringsprogramma Circulariteit
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

7 Volksgezondheid en milieu	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
7.1 Volksgezondheid	2.764	3.121	3.136	3.076	2.978	3.104
7.2 Riolering	3.021	3.084	3.151	3.169	3.170	3.170
7.3 Afval	4.389	5.331	5.837	5.839	5.847	5.847
7.4 Milieubeheer	3.582	3.156	2.267	1.682	1.370	1.332
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	197	154	154	154	149	149
TOTAAL LASTEN	**13.952**	**14.845**	**14.544**	**13.921**	**13.515**	**13.603**
BATEN						
7.1 Volksgezondheid	351	465	272	153	0	0
7.2 Riolering	5.381	5.580	5.659	5.690	5.698	5.698
7.3 Afval	6.190	6.739	6.852	7.155	7.171	7.371
7.4 Milieubeheer	2.802	1.545	634	474	235	235
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	50	54	54	54	54	54
TOTAAL BATEN	**14.774**	**14.383**	**13.471**	**13.526**	**13.158**	**13.358**

Investeringen

									*Bedrag * € 1.000*
TV	**Omschrijving**	**V/U[1]**	**E/M[2]**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2024 - 2028**
I Reguliere investeringen									
7.4	Klimaatadaptie	u	e	250	250	250	250	250	1.250
II Overige investeringen									
7.2	Riolen	v	e	2.475	2.700	2.300	2.300	2.300	12.075
III Leningen									
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	35	0	0	0	0	35
Totaal Programma 7				**2.760**	**2.950**	**2.550**	**2.550**	**2.550**	**13.360**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

GGD
De gemeentelijke bijdrage voor de GGD stijgt de komende jaren. Dit conform de vastgestelde beleidslijnen en financiële kaders. Voor een verdere toelichting hierbij wordt verwezen naar de begrotingsstukken van de GGD die in juli jl. door de gemeenteraad zijn behandeld.

Investeringen

Riolen (7.2)
Voor relininger en rioolrenovaties is voor 2024 € 2.875.000 begroot in het investeringsprogramma. Van dat bedrag wordt € 400.000 overgeheveld naar 2025 waarmee € 2.700.000 in 2025 beschikbaar komt voor riolen.

Overige vermeldenswaardige zaken

Schoon, Heel & Veilig: Zwerfafval (7.3)

Kerkrade streeft naar een schone openbare ruimte met als motto: 'Schoonmaken doet schoonhouden'. We gaan ervan uit dat in een schone omgeving minder zwerfafval ontstaat dan in een reeds vervuilde omgeving. Onze aanpak van het zwerfafval voeren wij uit met ondersteuning van het landelijk instituut Verpact (voorheen Nedvang). Ook werken wij samen met Nederland Schoon. De aanpak is meerjarig. In 2024 blijven de twee zwerfvuilteams van Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad en Relim actief. Daarnaast maken we gebruik van moderne machines en materiaal. We ondersteunen schoonmaakacties van onze inwoners, scholen en buurtverenigingen. Zoals elk jaar blijven we het zwerfafval meten volgens landelijke kwaliteitsnormen. De aanpak van illegale afvalstortingen zetten wij samen met Rd4 voort.

Begraafplaatsen (7.5)

Begraafplaatsen zijn voor veel inwoners en bezoekers belangrijke plekken. In Kerkrade bevinden zich 6 gemeentelijke begraafplaatsen. Daarnaast zijn er meerdere begraafplaatsen in eigendom en beheer bij parochies of particulieren. De gemeente besteedt veel aandacht aan beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Omdat de overheid geen chemische bestrijdingsmiddelen mag gebruiken, bestrijden we het onkruid met de hand (schoffelen), met hete lucht en met heet water. De nabestaanden ('rechthebbenden') zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de graven zelf. In 2024 wordt extra aandacht besteed aan vergroening van de begraafplaatsen. Op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn in totaal 5 oorlogsgraven aanwezig. Het onderhoud en beheer van deze graven voeren wij uit in samenwerking met de nationale Oorlogsgravenstichting.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Omvang huishoudelijk restafval	CBS	Kg/inwoner	2022	135	148	105
Hernieuwbare elektriciteit	RWS	%	2022	19,1	41,3	19,6

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten afvalverwerking	BsGW/ Milieu en Bouwen	%	10,5	8,1	6,8	7,5	6,9	6,5
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten riolering	BsGW/ Stedelijk Beheer	%	11,3	11,8	8,8	9,2	9,2	8,8
eigen oordeel matige of slechte gezondheid	burgeronderzoek	%		24		n/b		n/b
ervaren goede gezondheid volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar			69,1		61,7	
aangeboden restafval	Rd4-monitor	tonnage	6.582	6.415	6.860	6.646	6.134	6.139
aangeboden GFT	Rd4-monitor	tonnage	4.883	5.018	5.645	5.754	4.764	5.230

8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het scheppen van optimale condities voor het woningaanbod en de woon- en leefomgeving alsook een wervend vestigingsklimaat.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

8.1 Ruimtelijke ordening
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen
8.4 Implementatie Omgevingswet

B. Speerpunten van beleid

1. Inzetten op een verantwoorde mix van woningaanbod

Relatie met taakveld(en): 8.1 en 8.3
In deze paragraaf worden kort de actuele ontwikkelingen genoemd. In *'§7. Grondbeleid'* zijn de activiteiten beschreven.

Vigerende beleidsdocumenten:
a. Regionale woonvisie Parkstad Limburg en lokale woonvisie gemeente Kerkrade 2023-2028 (2023);
b. Beleidsregel 'Woningsplitsing & gebruikswijziging naar wonen gemeente Kerkrade' (2023);
c. Woondeal Limburg – wonen in Limburg bereikbaar voor iedereen (2023).
d. Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen' (2021);
e. Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (2016);

Algemene ontwikkelingen woningmarkt:
De koopwoningmarkt komt in het tweede kwartaal 2024 stevig op stoom. Het sentiment en vertrouwen is positief. Meer kopers kochten sneller een woning tegen duidelijk hogere prijzen. De woningmarkt is in het tweede kwartaal van 2024 volop in beweging. Woningen worden sneller verkocht. De prijzen vliegen omhoog door de krappe markt, goede financierbaarheid, inkomensstijgingen en daarmee het vertrouwen van de consument. De prijsontwikkeling en betaalbaarheid op de langere termijn bij dit krappe aanbod en grote vraag baart wel zorgen. Ook de nieuwbouwmarkt trekt aan. De grotere vraag naar nieuwbouw is een gevolg van de schaarste en sterk stijgende prijzen in de bestaande koopwoningmarkt. Het is uiteraard een positief teken dat de nieuwbouw groeit. We hebben meer woningen én de juiste woningen nodig en dat op de juiste locatie en met behoefte van de lokale vraag als vertrekpunt. Verruiming van de markt draagt bij aan de zo noodzakelijke doorstroming. Een andere trend die zichtbaar is betreft het uitponden van particuliere beleggerswoningen. Door een cocktail van fiscale en wettelijke maatregelen is investeren (vooral in het middenhuursegment) voor beleggers minder interessant geworden. Deze woningen worden dan ook meer dan voorgaande jaren te koop aangeboden. Uit onderzoek van het Kadaster blijkt dat deze woningen voor een groot deel door starters worden gekocht. We blijven ook dit jaar de vinger aan de pols houden op het beleidsterrein wonen en blijven monitoren of het vigerende beleid (nog) past bij de actuele marktsituatie.

De belangrijkste algemene ontwikkelingen van de afgelopen tijd:
- Energiekosten zijn weliswaar gedaald maar voor gezinnen nog lang niet terug op het oude niveau.
- Naast de hoge inflatie van de afgelopen jaren die de kosten van dagelijks levensonderhoud aanzienlijk hebben doen stijgen, zijn ook bouwmaterialen de laatste jaren aanzienlijk duurder geworden. Het verduurzamen van een woning kost beduidend meer dan enkele jaren geleden. Verduurzaming van verouderd woningbezit kan hierdoor vertraging oplopen.
- Demografie: een positief migratiesaldo op regionaal niveau: hierdoor daalde de bevolking minder hard dan eerder berekend en voorspeld was.
- Andere woonbehoefte/kwalitatieve behoefte: er is vraag naar levensloopbestendig wonen en naar kwalitatief hoogwaardige duurzame woningen. Verouderde (vaak ook te verduurzamen) woningen in de bestaande voorraad genieten minder populariteit met soms ook (langdurige) leegstand tot gevolg. We zullen de komende decennia de vernieuwing c.q. transitie moeten maken naar een woningvoorraad die aansluit bij de kwalitatieve vraag. Dat kan door (ver-) nieuwbouw, door herstructurering (sloop en nieuwbouw) en door grootschalige renovatie.
- Op Rijksniveau zijn er diverse wetten aangenomen met als doel om meer regie te nemen op de woningbouw. Deze wetten zullen door de gemeenten uitgewerkt moeten worden in o.a. beleid en verordeningen. Het gaat onder andere om de wet 'Versterking regie op de Volkshuisvesting', de wet 'Betaalbare huur' en de wet Goed Verhuurderschap.
- De uitkomsten van het Companenonderzoek in het kader van de op te stellen woonzorgvisie en de resultaten inclusief potentiële plusambitie blijkende uit het Woningbehoefteonderzoek welke later in 2024 bekend zullen worden, geven mogelijk nieuwe inzichten in aantal te bouwen woningen, behoefte segmentering etc. Ook hier zullen we komend jaar beleidsmatig de nodige aandacht aan moeten schenken.

Woonvisie - Vitale veerkrachtige woonwijken
De regio Parkstad Limburg en dus ook gemeente Kerkrade zet reeds jaren gezamenlijk de koers uit op het gebied van wonen. Dit heeft geleid tot een impuls op het gebied van leefbaarheid, herstructurering van wijken, transformaties van bestaand vastgoed en investeringen in het openbaar gebied. De mindset is definitief omgezet van krimp naar kans. Kwaliteit is hierbij een van de uitgangspunten.

De in mei 2023 door de gemeenteraad vastgestelde nieuwe regionale en lokale woonvisie 2023-2028 Kerkrade bepaalt de komende jaren de koers van het woonbeleid. We sturen met dit beleidsinstrument op

een integrale benadering van volkshuisvesting en leefbaarheid in brede zin. Kortom: gezonde gemengde woonwijken waar het aangenaam vertoeven is. We werken domeinoverstijgend en bekijken wat de wijk/buurt nodig heeft.

Het gaat hier niet alleen om de kwaliteit van de nieuw toe te voegen en herstructureren woningen. Denk hierbij aan het type woning, de mix van doelgroepen en betaalbaarheidsklassen en ook waardevol en duurzaamheid. Daarnaast gaat het ook om de huisvesting van aandachtsgroepen, de bijbehorende zorgvraag en de invloed op de leefbaarheid van een buurt/wijk. We sturen meer en meer op vitale woonwijken waarbij het aantal vragers en dragers met elkaar in evenwicht is. Met 7 Parkstad-gemeenten zullen we in 2025 verder uitvoering geven aan de geformuleerde doelen in de regionale en lokale woonvisie 2023-2028.

Conform de wet Versterking regie op de volkshuisvesting dienen gemeenten een Volkshuisvestelijk programma op te stellen, die de woonvisies gaan vervangen. In de huidige woonvisie is reeds voor gesorteerd op dit programma. Het dient echter nog verder opgewerkt te worden. In 2025 zal dit gaan gebeuren voor zowel het regionale als het lokale onderdeel.

Woondeal Limburg
In maart 2023 is de Woondeal Limburg met het Rijk vastgesteld, met als doel een goede balans te krijgen op de Limburgse Woningmarkt door het realiseren van minimaal 26.550 nieuwbouwwoningen tot 2031. Voor de regio Parkstad betekent dit een bruto opgave van 6.775. Voor Kerkrade komt dit neer op bruto 1.240 woningen. De provincie heeft de lead bij de uitvoering, proces en monitoring. Kerkrade participeert hieraan mee. Dit is een voortdurend proces voor de komende jaren.

Nationale prestatieafspraken
Met de nationale prestatieafspraken (NPA) komen Aedes, Woonbond, VNG en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de volkshuisvestelijke opgaven tot en met 2030 overeen. Deze afspraken zijn nodig als gezamenlijke agenda in het licht van de grote maatschappelijke opgaven rond de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen, de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de leefbaarheid van wijken en buurten en de betaalbaarheid van wonen. Het realiseren van de ambitieuze doelen uit deze afspraken is mogelijk doordat de investeringsruimte van corporaties komende jaren groeit door het afschaffen van de verhuurderheffing per 1 januari 2023 en doordat woningcorporaties hun investeringen en maatregelen versnellen. De thema's van de NPA zijn: nieuwbouw (beschikbaarheid), verduurzaming, betaalbare woningen, leefbaarheid en ouderenhuisvesting (wonen en zorg).
Met de in Kerkrade opererende woningcorporaties is een doorvertaling gemaakt van de gevolgen/kansen. De afspraken hierover zijn opgenomen in de regionale en lokale (meerjarige) prestatieafspraken.

Focus beleidsveld wonen 2025 e.v.:
De focus voor het beleidsveld wonen ligt de komende periode op:
- Uitvoering woonoffensief: o.a. aanjagen, ondersteunen en vermarkten van nieuwe woningbouwplannen
- Uitvoering geven aan de nieuwe regionale/lokale woonvisie en opwerken naar een Volkshuisvestelijk Programma.
- Mede input en uitvoering geven aan de Woonzorgvisie op zowel regionaal als lokaal niveau
- Voorbereiden en implementeren van nieuwe verordeningen conform de wet Versterking regie op de volkshuisvesting
- Opstellen van de prestatieafspraken jaarschijf 2025 corporaties en de huurdersorganisaties
- Kwalitatieve verbetering van de woningen en de woonomgeving
- Onderzoeken en aanvragen nieuwe (tranches) van rijksregelingen (b.v. regiodeal, VHF, WBI etc.)
- Uitvoering van nieuwbouwprojecten op de woningmarktprogrammering
- Invoering diverse sturingsinstrumenten woningmarkt (b.v. urgentieverordening, leegstandsverordening)
- Onderzoek toepassing Wvg ten behoeve van realisatie plannen Volkshuisvestingsfonds
- Samenwerking op regionaal niveau en provinciaal niveau
- Samenwerking versterken tussen domeinen

2. 2. Goede inbedding van de Omgevingswet en Omgevingsvisie

Relatie met taakveld(en): 8.4

De Omgevingswet biedt de basis voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving.

Voor het inbedden van de Omgevingswet in de gemeentelijke organisatie maken we, voor de komende jaren, onderscheid in:
- De verdere implementatie Omgevingswet (juridisch, digitaal en organisatie);
- Het opstellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie met programma's;
- Het opstellen van een gemeentelijk Omgevingsplan.

Verdere implementatie Omgevingswet

Voor het behandelen van initiatieven, meldingen, vergunningen, het houden van toezicht en de handhavingsplicht zijn werkprocessen vanuit de bedoeling van de Omgevingswet ontwikkeld. Deze processen leiden tot een andere manier van (samen) werken, waarbij het doel is om binnen de keten van de fysieke leefomgeving nog beter te werken volgens de ja-mits gedachte. Ook worden lopende bestemmingsplan- en vergunningstrajecten van vóór 2024 langzaamaan afgerond, waardoor medewerkers niet langer met twee verschillende procedures hoeven te werken (vóór en ná de invoering van de Omgevingswet).

De organisatie gaat bij het behandelen van initiatieven, meldingen, vergunningen en plannen in lijn met de participatieverordening en de participatieleidraad voor initiatieven werken. Bij de omgevingsvergunning ligt de verantwoordelijkheid van participatie bij de initiatiefnemer, participatie bij de Buitenplanse omgevingsPlanactiviteit (BOPA) verdient nog extra aandacht bij initiatiefnemers.

In de zomer van 2024 is gestart met een 'Impactanalyse financiële gevolgen Omgevingswet', naar verwachting wordt dit rapport in Q1 van 2025 opgeleverd. De impactanalyse brengt de financiële en personele gevolgen van de Omgevingswet voor de korte en lange termijn in beeld.

De veranderingen die beoogd zijn met de Omgevingswet zullen niet van vandaag op morgen geregeld zijn. We zitten in een periode van transitie. Deze periode loopt zeker tot 1 januari 2030.

Omgevingsvisie en burgerparticipatie

Eind 2022 is gestart met het traject om te komen tot een gemeentelijke Omgevingsvisie. Het planproces met een intensievere rol van participatie heeft een doorlooptijd tot medio 2025. De vaststelling van de visie is voorzien eind 2025. Voor een omgevingsvisie geldt een wettelijke verplichting om een MER-procedure te doorlopen, hiervoor wordt een omgevingseffectrapportage (OER) opgesteld. Een OER gaat verder dan de klassieke milieuthema's van een MER-procedure (bodem, geluid en luchtkwaliteit). Ook thema's zoals klimaat, wonen en gezondheid worden beoordeeld. De MER-procedure loopt parallel aan het omgevingsvisietraject, dit is ook de reden dat de vaststelling van de omgevingsvisie opschuift naar eind 2025.
In de Omgevingsvisie wordt nieuw strategisch omgevingsbeleid opgenomen over onder andere wonen, werken, klimaat, groen en landschap, voorzieningen (winkel, sport, zorg, onderwijs etc.), cultuurhistorisch erfgoed, gezondheid en mobiliteit. Hierbij worden eveneens zaken afgestemd en opgepakt op regionaal niveau.
Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol bij de implementatie van de Omgevingswet. Het opstellen van de Omgevingsvisie is aangemerkt als pilot voor burgerparticipatie. Verder wordt burgerparticipatie ingezet bij de kerninstrumenten: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, het programma en bij de omgevingsvergunning.

Omgevingsplan

In het Omgevingsplan worden alle regels van de fysieke leefomgeving opgenomen. Dit is een complexe aangelegenheid en vergt een gedegen voorbereiding. In 2024 vinden hebben voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden en lopen ook in 2025 door. In 2025 kan de gemeente ook nog gebruik maken van TAM-IMRO plannen, een tussenvariant om urgente gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. Na de vaststelling van de Omgevingsvisie wordt gestart met het planproces van het opstellen van het Omgevingsplan. Gemeenten hebben tot 2032 de tijd om te komen tot een 'nieuw Omgevingsplan'.

3. Realiseren stedenbouwkundige her-invulling van het terrein rondom Kaalheide, onder meer via 'Kaalheide bruist'

Relatie met taakveld(en): 8.2

In juli 2023 heeft de gemeenteraad gekozen voor voorkeursvariant 3. In deze variant wordt het concept van stichting Bruis gerealiseerd op sportpark Kaalheide, worden gebouwelijke voorzieningen voor Achilles-TOP geïntegreerd in de gebouwen van stichting Bruis en wordt nieuwbouw voor Roda JC gerealiseerd in combinatie met zorgwoningen door een externe partij. Begin 2024 is het stedenbouwkundig plan vastgesteld en vormen dit plan en de verdere samenwerkingsvormen de basis voor de samenwerking. Hiertoe worden samenwerkingsovereenkomsten opgesteld. In samenhang met deze overeenkomsten wordt een gemeentelijke grondexploitatie opgesteld welke uiterlijk medio 2025 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd ter vaststelling.

4. Implementeren van wijk- en buurtbudgetten

Relatie met taakveld(en): 8.2

Het leefbaarheidsbudget heeft tot doel de leefbaarheid in de wijk te verbeteren en de actieve betrokkenheid, de zelfwerkzaamheid en de onderlinge samenwerking van inwoners, ondernemers en andere partners in de wijk te stimuleren, een en ander als onderdeel van participatie. Er zijn diverse praktijkvoorbeelden van alle 5 stadia van bewonersparticipatie. Die voorbeelden gaan van het hoogste niveau van participatie, co-creatie tot de laagste vorm, het informeren van de inwoners. Het is altijd maatwerk. Om een meer actievere rol te kunnen vervullen, vragen bewoners om structureel (extra) financiële ondersteuning.

5. Herinvulling ruimte voormalig complex D’r Pool

Relatie met taakveld(en): 8.2

De sloop van D'r Pool is inmiddels afgerond. De bouwput wordt vervolgens met grond aangevuld. De geselecteerde marktpartij werkt het bouwplan verder uit en vraagt uiterlijk medio 2025 een omgevingsvergunning voor het bouwplan aan. Afhankelijk van de verdere planuitwerking, verkoopsnelheid en voorverkooppercentage én een onherroepelijk verkregen omgevingsvergunning, wordt gestart met de realisatie van het nieuwe bouwplan van 60 woningen. De bouwwerkzaamheden nemen circa 21 maanden in beslag.

6. Gemeentelijke infrastructuur

Relatie met taakveld(en): 8.2

De knelpunten in de gemeentelijke infrastructuur worden onderzocht en zullen dienen als onderlegger voor het programma wegreconstructies en civieltechnische kunstwerken.

7. Implementeren van wijk- en buurtbudgetten

Relatie met taakveld(en): 8.2

Het leefbaarheidsbudget heeft tot doel de leefbaarheid in de wijk te verbeteren en de actieve betrokkenheid, de zelfwerkzaamheid en de onderlinge samenwerking van inwoners, ondernemers en andere partners in de wijk te stimuleren, een en ander als onderdeel van participatie. Er zijn diverse praktijkvoorbeelden van alle 5 stadia van bewonersparticipatie. Die voorbeelden gaan van het hoogste niveau van participatie, co-creatie tot de laagste vorm, het informeren van de inwoners. Het is altijd maatwerk. Om een meer actievere rol te kunnen vervullen, vragen bewoners om structureel (extra) financiële ondersteuning.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
8.1 Ruimtelijke ordening	469	472	371	368	365	365
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.406	1.879	2.368	173	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.714	7.866	3.855	3.420	3.401	3.404
TOTAAL LASTEN	**7.588**	**10.217**	**6.593**	**3.961**	**3.789**	**3.791**
BATEN						
8.1 Ruimtelijke ordening	36	110	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.631	1.885	374	126	126	126
8.3 Wonen en bouwen	3.558	5.567	1.049	908	913	913
TOTAAL BATEN	**5.225**	**7.562**	**1.451**	**1.063**	**1.068**	**1.068**

Investeringen

*Bedrag * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
I Reguliere investeringen									
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	440	400	140	140	280	1.400
8.1	Poj. Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	167	167	167	167	167	835
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	100	150	150	150	150	700
8.3	Transferium	u	e/m	0	0	0	0	0	0
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
Totaal Programma 8				**1.157**	**1.167**	**907**	**907**	**1.047**	**5.185**

[1] V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.
[2] E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Grondexploitatie
De komende jaren worden een aantal grondexploitaties door de gemeenteraad vastgesteld, zoals voor de projecten Industriestraat en Kaalheide Bruist. Het betreffen bijdragen om de projecten rond en gerealiseerd te krijgen. Bij vaststelling van de grondexploitatie wordt hiervoor een voorziening ingesteld. Hiervoor is in de jaren 2024, 2025 en 2026 in totaal €2.550.000 extra gereserveerd. Gedeeltelijk dekking van dit bedrag vindt plaats door het inzetten van € 1.000.000 uit de reserve grondexploitatie OBK in 2025.

Volkshuisvestingsfonds
In de raadsvergadering van 6 maart 2024 heeft de raad ingestemd met het beschikbaar stellen van een structureel werkbudget van € 50.000 vanaf 2024 voor het afdekken van ondersteunende acties in de gebiedsgerichte aanpak in het kader van het Volkshuisvestingsfonds.

Leges
Door enkele grote bouwprojecten binnen de gemeente Kerkrade vallen de legesinkomsten voor 2024 hoger uit dan begroot. Het betreft hier vooral bouwactiviteiten op bedrijventerreinen en enkele projectmatige bouwlocaties van woningstichtingen. Daarnaast is het totaal aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen in Kerkrade (conform een landelijke trend) in 2024 toegenomen. Voor het jaar 2024 kunnen de leges positief worden bijgesteld met € 1.942.000. Aan de hand van de afgelopen jaren afgehandelde omgevingsvergunningen is voor de jaren 2025 en verder rekening gehouden met een toename van de post leges met € 400.000 per jaar. Voor het afhandelen van de vergunning en het toezicht houden op de bouwwerkzaamheden is voor het jaar 2024 en 2025 een inhuurbudget van € 300.000 en € 250.000 voorzien.
Vanuit de meeropbrengsten leges wordt een bedrag van €900.000 in de reserve Stadsvernieuwing gestort. Dit bedrag wordt later ingezet t.b.v. het woonoffensief.

Investeringen

Volkshuisvestingsfonds

Herinrichten woonwagenplaatsen
Voor het herinrichten van woonwagenplaatsen is in het investeringsprogramma vanaf de jaarschijf 2025 jaarlijks € 150.000 begroot.

Transferium (8.3) wordt bereikbaarheid Kerkrade - West (2.1)
In het kader van de mobiliteitsopgave in Kerkrade West heeft de Provincie besloten om het Station Kerkrade West niet te realiseren. Om de mogelijkheden te onderzoeken hoe de bereikbaarheid van Kerkrade West kan worden verbeterd heeft er binnen de wijk een onderzoek plaatsgevonden naar Vervoersarmoede. Op basis van deze onderzoeksresultaten is een maatregelenpakket opgesteld dat in samenwerking met stakeholders waaronder de Provincie de (financiële) haalbaarheid wordt onderzocht. De haalbaarheid van o.a. de volgende maatregelen worden onderzocht: buurthubs met deelfietsen, deelauto's, digitale (dynamische) informatieborden bij bushaltes, etc.

Hierbij zal ook de verbinding gelegd worden met het bereikbaar maken van de bedrijventerreinen waaronder Avantis, anders dan per (eigen) auto.

In het investeringsprogramma is voor de jaarschijf 2024 € 600.000 begroot. Dat bedrag schuift door naar 2025 onder de naam verbetering bereikbaarheid Kerkrade - West (2.1)

Overige vermeldenswaardige zaken
N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Gemiddelde WOZ-waarde	CBS	€ 1.000	2024	200	379	290
Nieuw gebouwde woningen	BAG	Aantal per 1.000 woningen	2023	0,2	9,1	6,2
Demografische druk	CBS	%	2024	78,1	70,4	75,8

Gemeenschappelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	COELO	€	2024	918	nb	928
Gemeenschappelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	COELO	€	2024	993	nb	997

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
algemene kwaliteit van de woonomgeving	burgeronderzoek	score (0 - 10)		7,0		6,9		7,3
gesloopte woningen	BAG	aantal	300	6	-	2	1	205
toegevoegde woningen : - nieuwbouw - verbouwing	BAG	aantal	 23 11	59 6	 32 87	 71 9	 159 11	 5 6
leegstand woningen in relatie tot woningvoorraad (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	4.4	4,1	3,9	4,2	6,3	5,8
leegstand niet-woningen in relatie tot voorraad niet-woningen (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	19,4	22,4	22,7	22,4	19,7	17,4

Paragrafen

§1. Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf staan het beleid van en de opbrengsten over de gemeentelijke heffingen en leges. In de jaarlijkse Tarievennota staan de tarieven, uitgangspunten en ontwikkelingen.

a. Beleid lokale heffingen en kwijtschelding

Tarieven
In de vorige (meerjaren)begroting werd uitgegaan van een jaarlijkse verhoging van een aantal belastingen en heffingen van 1,5% per jaar.
Thans wordt voorgesteld om de OZB-opbrengsten met 8,5% extra te verhogen in 2025, in aanvulling op de vorig jaar reeds besloten jaarlijkse verhoging van 1,5%. De ozb-druk wordt daarmee 43 euro hoger t.o.v. 2024 (dus circa 37 euro meer dan vorig jaar reeds besloten). Het Rijk komt gemeenten financieel nog steeds onvoldoende tegemoet in verhouding tot het takenpakket. Daarnaast eisen de prijsstijgingen van de laatste jaren hun tol. Verder is sprake van areaaluitbreiding waardoor de opbrengsten zullen stijgen. Zie ook de toelichting bij programma 0. Bij afval en riool bedragen de verhogingen circa 12 euro resp. 4 euro per jaar, als gevolg van de gestegen kosten.

In totaal stijgt daarmee de gemiddelde lastendruk naar huidige inzichten met circa 59 euro in 2025 (hetgeen neerkomt op € 4,92 per maand). Wat dit betekent voor onze plaats op de lijst met gemeentelijke woonlasten is op dit moment nog niet te zeggen.
De tarieven 2025 moeten nog definitief worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2025 (raad december 2024) zal de raad hierover een besluit nemen.

Kwijtschelding
Het kwijtscheldingsbeleid wordt uitgevoerd door BsGW. Bij het kwijtscheldingsbeleid wordt de maximale toegestane norm gehanteerd. Dat is 100% van de bijstandsnorm. De landelijke minimale norm is 90%. De kwijtscheldingsregeling beperkt zich tot de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vast tarief) en het rioolrecht. Voor het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding worden de criteria van de Invorderingswet 1990 gehanteerd. Vanwege het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, worden de kosten van kwijtschelding voor riool en afval doorbelast.

Kostendekkendheid
Voor zowel heffingen als rechten geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Het gaat hier om de Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Markt- en marktpromotiegelden, Leges en Lijkbezorgingsrechten.
Bij de berekening van de kostendekkendheid wordt rekening gehouden met directe kosten, salariskosten en kosten van overhead. De kosten van overhead zijn gebaseerd op de naar de producten toegerekende uren.

- *Rioolheffing en Afvalstoffenheffing*

In onderstaande tabellen is een *indicatief* overzicht opgenomen naar de inzichten van juli 2024. Ten behoeve van de definitieve vaststelling van de tarieven 2025 zullen de cijfers worden geactualiseerd. De geraamde mutaties van de voorziening en reserve kunnen dus nog wijzigen.

Kostendekkendheid riool	**2025**
Directe kosten*	1.653.800
Kapitaallasten	1.496.800
Mutatie in voorziening	0
Doorbelastingen vanuit andere taken**	2.508.800
Totaal kosten	***5.659.400***
Rioolheffing	5.657.200
Overige opbrengsten	2.200
Totaal opbrengsten	***5.659.400***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Dit betreft kosten van inspecties en onderhoud (€ 703.000), BSGW (€ 180.000), salarissen en sociale lasten (€ 268.100), Waterschapslasten (€ 103.200), kolkenzuigen (€ 66.000), ongediertebestrijding (€ 59.000), onderhoud ZL-bassins (€ 72.000), recognities (€ 43.000) en overige kosten (€ 159.500)*
*** Dit betreft overhead (€ 602.400), straatreiniging (€ 419.200), rente oude investeringen (€ 823.700), kwijtschelding (€ 580.100), en toerekening compensabele btw (€ 83.400)*

Kostendekkendheid afval	**2025**
Directe kosten*	5.837.100
Doorbelastingen vanuit andere taken**	1.514.600
Totaal kosten	***7.351.700***
Afvalstoffenheffing– vastrecht variabele opbrengst	6.820.700
Dividend RD 4 NV	31.000
Egalisatie reserve	500.000
Totaal opbrengsten	***7.015.100***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Directe uren (€ 196.500), kosten Rd4 (€ 5.331.400), kosten BSGW (€ 309.000) en overige kosten (€ 200)*
*** Overhead (€ 237.000), straatreiniging (€ 117.800), kwijtschelding (€ 517.000) en (toerekening) compensabele btw (€ 642.800)*

- *Overige rechten en heffingen*

Kostendekkendheid Marktgelden/ -promotie	**2025**
Directe kosten	108.000
Loonkosten en overhead	301.800
Totaal kosten	***409.800***
Opbrengsten	109.200
Totaal opbrengsten	***109.200***
Kostendekkendheid percentage	**27%**

Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten	**2025**
Directe kosten	112.000
Loonkosten en overhead	41.200
Totaal kosten	***153.200***
Opbrengsten	54.300
Totaal opbrengsten	***54.300***
Kostendekkendheid percentage	**35 %**

Kostendekkendheid Leges				**2025**
	Titel 1*	**Titel 2***	**Titel 3***	**Totaal**
Directe kosten	185.800	335.000	1.000	521.800
Loonkosten en overhead	743.800	382.500	170.300	1.296.600
Totaal kosten	***929.600***	***717.500***	***171.300***	***1.818.400***
Opbrengsten	573.000	791.700	51.200	1.415.900
Totaal opbrengsten	***573.000***	***791.700***	***51.200***	***1.415.900***
Kostendekkendheid percentage	**62%**	**110 %**	**30%**	**78%**

** Titel 1 Algemene dienstverlening, Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning, opgemerkt zij dat begrotingstechnisch wel rekening is gehouden met verwachte extra opbrengsten maar nog niet volledig met de hieraan verbonden extra personele inzet. Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.*

b. Raming opbrengsten uit heffingen (overzicht op hoofdlijnen)

*bedragen * €1.000*

Taakveld	**Opm.**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
0.2	3	Leges persoonsdoc., burg.stand, rij/reisdocumenten	540	586	609	609
0.61/0.62	1	Onroerendezaakbelastingen	15.345	15.818	16.204	16.219
0.63/2.2	1, 4	Parkeergelden/boetes	621	621	621	621
0.64	1	Hondenbelasting	89	89	89	89
0.64	1	Reclamebelasting	54	54	54	54
0.64	1	Precariorechten	83	83	83	83
1.2		Diverse leges uitvoering bijzondere wetten	51	51	51	51
3.3		Markt- en marktpromotiegelden	105	105	105	105
3.4	1	Toeristenbelasting en Marketingbijdrage GaiaZoo	275	275	275	275
3.4		Kermissen	16	16	16	16

7.2	2	Rioolheffing	5.708	5.728	5.736	5.736
7.3	2	Afvalstoffenheffing	6.972	6.975	6.991	6.991
7.5		Lijkbezorgingsrechten	54	54	54	54
8.3		Leges omgevingsvergunning	792	797	802	802
Div.		Diverse leges	30	30	30	30
		Totaal	**30.735**	**31.282**	**31.720**	**31.735**

1. Niet bestedingsgebonden en geen eisen m.b.t. kostendekkendheid.

2. Verloopt budgettair neutraal via de voorziening riolen resp. egalisatiereserve afvalverwerking.

3. Onder aftrek van de af te dragen rijksleges.

4. Inclusief opbrengsten parkeergarages welke privaatrechtelijk worden geïnd.

Voor een toelichting op de diverse belastingen en heffingen wordt verwezen naar de jaarlijkse Tarievennota.

c. Lokale lastendruk

Als we het hebben over de lokale lastendruk, wordt hiermee bedoeld de woonlasten voor de burger. Onder de woonlasten vallen de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing (vastrecht en diftar).

De lokale lastendruk 2024 is door COELO (bronhouder) gemiddeld becijferd op € 993 voor een Kerkraads gezin (woonlasten eigenaar-bewoner, meerpersoonshuishouden). Volgens COELO is dit landelijk gemiddeld € 1.010 en in Limburg gemiddeld € 1.012. De mediaan is het middelste getal in een (oplopende) getallenreeks. De mediaan is € 985, dat wil dus zeggen dat het gemiddelde beïnvloed wordt door uitschieters aan de onderkant en bovenkant. Volgens COELO liggen in 73% van de Nederlandse gemeenten de gemiddelde woonlasten tussen de € 800 en € 1.100. Op de Limburgse ranglijst neemt Kerkrade in 2024 dezelfde positie in als in 2023 (plaats 15). COELO gebruikt bij de berekening van de gemiddelde OZB aanslag de gemiddelde waarde van koopwoningen. Gemeenten moeten uiteraard bij hun tariefstelling wel rekening houden met de waarde van de huurwoningen.

Een overzicht van de lokale woonlasten 2024 in de Parkstadgemeenten is opgenomen in onderstaande tabel.

*Bedrag * € 1 voor meerpersoonshuishouden*

Jaar 2024	Woonlasten	Rioolheffing	Afval/ -reinigingsheffing	Gem. OZB woningen	Gemiddelde waarde woning (voorlopig)
Beekdaelen	1.081	325	332	424	343
Brunssum	1.011	271	361	379	259
Heerlen	993	196	380	416	260
Landgraaf	1.022	267	351	404	291
Kerkrade	993	235	331	427	248
Simpelveld	1.127	323	315	489	305
Voerendaal	1.207	360	343	504	370

Via de 'lokale lasten meter' kunnen de inwoners hun woonlasten berekenen op basis van hun eigen specifieke situatie. De link naar de lokale lastenmeter is *https://kerkrade.lokalelastenmeter.nl/*.

Middels de jaarlijkse Tarievennota stelt de raad steeds in december de tarieven vast. In het najaar wordt een inschatting gemaakt van de gegevens die nodig zijn om de tarieven te bepalen. Er is sprake van een doorlopende ontwikkeling, o.a. als gevolg van definitieve afronding taxatieprocessen voor de wet WOZ en bezwaar en beroep. Tenslotte wordt opgemerkt dat in de landelijke cijfers van de basisset (COELO) op onderdelen standaard uitgangspunten worden gehanteerd voor de berekeningen, o.a. bij het hanteren van DIFTAR. De uiteindelijke lastendruk kan achteraf anders uitvallen. In Kerkrade zijn er bijvoorbeeld, in verband met het ledigingsschema van de Rd4, minder ledigingen mogelijk dan waar COELO standaard van uitgaat.

§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft informatie over de weerstandscapaciteit, de risico's, het beleid, diverse kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidentele en structurele component. Onder de incidentele component wordt verstaan de algemene reserve, de post onvoorzien incidenteel, de stille reserves en de incidentele begrotingsruimte. Uitgangspunt is dat de bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. Onder de structurele component wordt verstaan de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en de structurele begrotingsruimte.

a. Weerstandsvermogen

De ratio voor het weerstandsvermogen is voor het begrotingsjaar 2025 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel. De ratio is het resultaat van de verhouding tussen de (in onderdeel b. Weerstandscapaciteit) berekende weerstandscapaciteit en de (in onderdeel c. Risico's) gekwantificeerde restrisico's.

	2025	2026	2027	2028
Ratio weerstandsvermogen	1.4	1.4	1.5	1.6

12.251	12.751	13.251	13.751

De norm die de gemeente Kerkrade gebruikt, is gebaseerd op de risicomatrix van de Universiteit Twente. Er is geen landelijke "norm" waaraan voldaan moet worden. De tabel geeft alleen een relatieve indicatie waarbij waarderingsscore A het hoogst haalbare is en waarderingsscore F de slechtste score is.

Waarderings-score	Ratio	Betekenis
A	> = 2.0	Uitstekend
B	1.4 < 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 < 1.4	Voldoende
D	0.8 < 1.0	Matig
E	0.6 < 0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

De gemeente Kerkrade neemt op die schaal als (gewenst) risicoprofiel een middenpositie in: risico's worden voor zover mogelijk vermeden of afgedekt. Anderzijds moet een ondernemende gemeente risico's durven te nemen en kan het vormen van reserves geen doel op zich zijn.
Volgende bovenstaande tabel is het weerstandsvermogen van de gemeente Kerkrade in 2025 ruim voldoende.

b. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is voor het Begrotingsjaar 2025 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel.

Algemene Reserve

*Bedrag * € 1.000 per ultimo jaar*	2025	2026	2027	2028
Algemene Reserve	8.465	8.965	9.465	9.965
Algemene Reserve OBK	1.250	1.250	1.250	1.250
Reserve exploitatie (*vrije ruimte*)	2.536	2.536	2.536	2.536
Totaal	**12.251**	**12.751**	**13.251**	**13.751**

Voor wat betreft de algemene reserve geldt dat altijd een bepaalde omvang noodzakelijk is, bijvoorbeeld om risico's of een (onverwacht) negatief jaarrekeningresultaat op te kunnen vangen.

Stille reserves
Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het bezit al geheel of gedeeltelijk afgeschreven is, maar nog wel bruikbaar voor een geïnteresseerde koper. Vaak worden als stille reserves genoemd gronden, gebouwen en aandelen. Praktisch gezien moeten deze bezittingen ook verkoopbaar zijn, willen zij dienen als weerstandsvermogen. Als dat zo is, doet zich tot slot nog het probleem voor van waardebepaling.
De gemeente Kerkrade heeft nog diverse gronden, gebouwen en aandelen in bezit waarvan de marktwaarde de boekwaarde zou kunnen overstijgen. De meeste daarvan zijn echter niet verkoopbaar, bijvoorbeeld de gronden in een aangewezen groengebied, het raadhuis of het stadskantoor. In het verleden zijn verkoopbare stukken groen en gebouwen die als niet-strategisch werden beschouwd reeds gedeeltelijk afgestoten. Deze beleidslijn wordt doorlopend voortgezet.
Er is geen sprake van een bedrag uit stille reserves dat bij de weerstandscapaciteit wordt betrokken.

Begrotingssaldo
Een begrotingsoverschot mag tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Van structurele begrotingsruimte is sprake als de begroting en de meerjarenraming structureel sluit met een positief saldo. Overige ruimte wordt aangemerkt als incidentele ruimte. Voor een overzicht van het begrotingssaldo wordt verwezen naar Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, a. Totaaloverzicht begrotingssaldo. Voor de berekening van het weerstandsvermogen laten wij deze post vooralsnog buiten beschouwing.

Onvoorzien en onvermijdbaar
In de begroting is in de exploitatie opgenomen de jaarlijkse post "onvoorzien". Dit betreft een structurele post van in totaliteit € 282.100. Daarnaast is in het investeringsprogramma een jaarlijkse post "onvermijdbaar" opgenomen van € 58.000. Dit vergroot de beschikbare middelen voor onvoorziene omstandigheden. Deze posten kunnen worden ingezet ten behoeve van de dekking van de in de loop van het jaar opkomende incidentele niet voorziene uitgaven resp. investeringen. In de bijlage 'Overige risico's' van dit document is een tabel opgenomen waaruit blijkt dat deze bedragen separaat worden meegenomen

ter afdekking van de risico's van de bedrijfsvoering c.q. het dagelijks handelen. Ze worden daarom niet nog eens betrokken bij de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit
Indien er ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. In de praktijk wordt hiervoor ook vaak gekeken naar de lastendruk ten opzichte van andere gemeenten. Meer informatie over de lastendruk is jaarlijks opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting en rekening. Deze mogelijke extra ruimte wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten voor de berekening van het weerstandsvermogen.

Overig
Daarnaast zijn er nog twee posten die niet tot de weerstandscapaciteit gerekend mogen worden, maar wel op hun eigen wijze risico's afdekken, te weten: bestemmingsreserves en voorzieningen.

Bestemmingsreserves
Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven (artikel 43 BBV). Bestemmingsreserves worden niet gekwalificeerd als weerstandscapaciteit. Deze worden dus niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Een andere aanwending van deze reserves kan beleidsmatige of financiële gevolgen hebben omdat er sprake is van verplichtingen of omdat zij een egaliserende werking hebben.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's die redelijkerwijs te schatten zijn en die hun oorsprong vinden in het huidige of eerdere begrotingsjaren. Een voorziening moet groot genoeg zijn om het risico of de verplichting te dekken, dus niet te laag, maar ook niet te hoog. Daarom worden voorzieningen niet gerekend tot de weerstandscapaciteit.

c. Risico's

Een risico is een gebeurtenis die een (negatief) gevolg voor de gemeente met zich mee kan brengen. Per risico wordt aangegeven of sprake is van een bestaande dekking. Indien de schatting is dat de bestaande dekking voldoende is, vindt geen kwantificering plaats. Het eventuele (rest)risico wordt gekwantificeerd.

De gekwantificeerde risico's, die van belang zijn voor de berekening van het weerstandsvermogen, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	*Bedrag * € 1.000*
Risico's	
Algemene uitkering	2.800
Sociaal domein	1.200
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)	0
Parkstad Limburg Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.300
Algemeen	1.900
Totaal	**8.800**

Enkele overige risico's onder andere van de bedrijfsvoering (het dagelijks handelen) zijn opgenomen in de bijlage §2. Weerstandsvermogen: 'Overige risico's' van de begroting.

Hieronder volgen de risico's.

Algemene uitkering

Toelichting
Het Rijk brengt jaarlijks voor het gemeentefonds drie circulaires uit: in mei, september en december. Soms zijn er ook berichten tussendoor. De circulaires hebben gevolgen voor de gemeentefinanciën. Deze gevolgen worden berekend en opgenomen in de meerjarenbegroting. Een circulaire kan leiden tot tegenvallers of meevallers. De verschillen zijn soms groot. De nieuwe financieringssystematiek vanaf 2025

moet zorgen voor meer stabiliteit, maar lijkt door de huidige relatief hoge inflatiecijfers wel nadelig te zijn voor gemeenten.

Bestaande dekking
Bij de berekeningen van de AU wordt uitgegaan van actuele basisgegevens.
De omvang van de algemene uitkering loopt gelijk met de ontwikkeling van de uitgaven van de verschillende ministeries. Als sprake is van financiële tegenvallers op de korte termijn, is het voor de gemeente moeilijker om nog met oplossingen te komen. Bij financiële tegenvallers op de lange termijn is dit beter mogelijk. Daarom houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een bedrag om dit risico (voor de korte termijn) af te dekken.

Kwantificeren (rest)risico
Wij gaan uit van een bedrag van afgerond € 2,8 miljoen. Dit is ongeveer 2% van de recente algemene uitkering.

<u>Sociaal Domein (SD)/ Open-einde regelingen</u>

Toelichting
Ten gevolge van het gegeven, dat de regelingen in het sociaal domein open-eind regelingen zijn, kunnen er grote schommelingen in de uitgaven optreden.
Bij jeugdhulp zagen we al eerder dat Xonar een van de grootste aanbieders van jeugdhulp in onze regio verliesgevende exploitatie heeft, helaas zijn er ondertussen al meerdere jeugdzorgaanbieders die financiële problemen melden.

Bestaande dekking
Bij de overgang van de taken van het Rijk naar de gemeente was de aandacht vooral gericht op het laten doorgaan van de zorg. Nu de taken al enkele jaren bij de gemeente liggen, is de focus gericht op het beheersen van de uitgaven.

Kwantificering (rest)risico
Schommelingen aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant zullen blijven. Op basis van de gegevens van de afgelopen jaren in samenhang met de gestegen uitgaven, en de beschikbare buffer voor schommelingen in verband met open-einde regelingen (€ 1,5 miljoen) houden wij rekening met een risico van afgerond € 1,2 miljoen.

<u>Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)</u>

Toelichting
Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op het ontwikkelingsprogramma woningbouw en op het ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen. De resultaten van het Grondbedrijf betreffen de winsten en verliezen uit grondexploitaties. In de periode 2024-2028 zijn voor een bedrag van ongeveer € 0,2 miljoen aan resultaten te realiseren. Hier kunnen bepaalde risico's zijn. Er kan sprake zijn van tegenvallers aan de inkomstenkant maar ook aan de uitgavenkant. Een toelichting op de risico's van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Bestaande dekking
Het bedrag van de algemene reserve OBK is apart betrokken bij de weerstandscapaciteit. De reserve grondexploitatie OBK (=werkreserve grondbedrijf) is onder andere bedoeld voor verliezen uit de grondexploitaties. Het saldo wordt eind 2028 geschat op ongeveer € 0,53 miljoen. Voor elke grondexploitatie worden overeenkomsten gesloten. Eerst wordt hiervoor onderzocht wat de financiële effecten zijn. Daar waar mogelijk, worden de risico's van een grondexploitatie zoveel mogelijk neergelegd bij de andere partij. De ontwikkelingen worden de hele tijd in de gaten gehouden. Wanneer een risico onverwacht werkelijkheid wordt, worden er maatregelen genomen of voorstellen gedaan om de effecten van het risico te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Als de resultaten grondexploitatie tegenvallen, dan wordt de werkreserve OBK niet of minder of minder snel aangevuld. Met het geschatte saldo van de reserve is dan nog een goede buffer beschikbaar voor de resterende risico's. Gelet op deze ruimte wordt het restrisico berekend op € 0.

Parkstad Limburg Stadion (PLS)/ Roda JC Kerkrade

Toelichting
Gemeente Kerkrade had eind 2023 nog een langdurende vordering van ongeveer € 18,4 mln op Holding Stadion Kerkrade BV. Of het geld binnenkomt, is afhankelijk van het betalen van de huur voor het PLS door Roda JC. Over dit onderwerp heeft de raad 1 juli 2020 een besluit genomen voor de periode tot en met 2023.

Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 is een nieuwe richting gekozen in samenhang met de ontwikkeling 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide'. Dit leidt naar verwachting tot een afname van het huidige risicoprofiel, waarbij de inbaarheid van de lening veel minder afhankelijk wordt van één huurder (Roda JC). In afwachting van de feitelijke ontwikkelingen handhaven wij vooralsnog de risico-inschatting. Deze blijft dan gebaseerd op de situatie dat voor een leeg stadion (een) nieuwe huurder(s) of een nieuwe bestemming moet wordt gezocht. Dat kost tijd. Vanuit het toezichtkader kan hiervoor een periode van vier jaren worden uitgetrokken. Pas wanneer in die periode geen zicht is op een oplossing, komt een afboeking van de vordering in beeld. Dit is het slechtste (worst case) scenario.

Bestaande dekking
Roda ontvangt (o.a.) mediagelden vanuit de KNVB. Met Roda en de KNVB is overeengekomen via een zogenaamde 'akte van cessie' dat de KNVB de door Roda te betalen bedragen rechtstreeks overmaakt aan Stadion/Gemeente Kerkrade. Dit gebeurt steeds in maart, mei, oktober en december, of vaker indien nodig. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Ook is in de begroting rekening gehouden met de kosten van onderhoud. Als het stadion tijdelijk leegstaat, kan dit mogelijk op een lager niveau gebeuren.

Kwantificering (rest)risico
De kans dat moet worden overgegaan tot afboeking van de vordering is niet onderbouwd in te schatten. De nieuwe ontwikkeling kan deze kans verkleinen. Als het stadion leeg zou komen te staan moet PLS/de gemeente de eigenaarslasten betalen, mist de gemeente de rentevergoeding, zal ook een deel van de gebruikerslasten door de gemeente moeten worden betaald en ontstaat er extra druk op de financieringslasten. Verder kan nog sprake zijn van een eenmalig nadeel van circa € 66.000 (peil eind 2023) in verband met de vordering onroerendezaakbelastingen oude jaren op Roda JC. Vooralsnog blijven wij uitgaan van een bedrag van in totaal afgerond € 1,6 miljoen voor dit risico, om deze kosten gedurende de genoemde periode van vier jaren te dekken. Afhankelijk van de feitelijke ontwikkelingen de komende jaren zal dit risico steeds opnieuw worden beoordeeld en zo nodig bijgesteld worden.

Beheer kapitaalgoederen

Toelichting
Voorbeelden van de kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, groen, gebouwen, verlichting en civieltechnische kunstwerken. Deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden op een bepaald niveau. De kosten van riolen zijn deel van het riooltarief. Deze kosten zijn geen risico voor de begroting. Voor het onderhoud van de overige kapitaalgoederen is ongeveer € 5,2 miljoen in de begroting opgenomen. Voorbeelden van risico’s zijn een onderhoudsachterstand, incidentele schade door storm of toenemende kosten door uitbreiding van het aantal of omvang van kapitaalgoederen.

Bestaande dekking
In beheerplannen worden afspraken gemaakt over het niveau van onderhoud. Ook wordt rekening gehouden met de kosten hiervan. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting. Dit kan zijn in de exploitatie, het investeringsprogramma of via de inzet van reserves.
Daarnaast werkt de gemeente aan het verkleinen van gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit kan zijn door sloop of verkoop. De aandacht gaat naar strategisch vastgoed. Aan niet-strategisch vastgoed wordt alleen onderhoud uitgevoerd dat echt niet uitgesteld kan worden. Onderhoud vindt vaak plaats op basis van inspecties en rekening houdend met ontwikkelingen in de directe omgeving (efficiency). Ook met eventuele

sloopkosten wordt in de begroting rekening gehouden. Na sloop kan het zijn dat de nieuwe plek ergens anders voor gebruikt wordt dat geld oplevert. De kosten van de sloop vallen dan weg tegen de nieuwe inkomsten. Jaarlijks wordt de boekwaarde van het vastgoed vergeleken met de waarde daarvan. Er wordt dan nagegaan of de boekwaarde niet te hoog is.
Kwantificering (rest)risico
Voor het opvangen van de risico's wordt rekening gehouden met een bedrag van afgerond € 1,3 miljoen. Dit is ongeveer 25% van het budget voor het jaarlijks onderhoud van de kapitaalgoederen exclusief de riolen.

Algemeen

Toelichting
In de gemeente zijn nog verschillende andere risico's. Van die risico's is het lastig in te schatten wat het financieel effect kan zijn en ook de kans op dat het risico gebeurt. Om niet aan deze risico's voorbij te gaan wordt een stelpost bepaald.

Voorbeelden van deze risico's zijn de gevolgen van wetswijzigingen, de btw-uitkering Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK), rechterlijke uitspraken, privacy-incidenten of gevolgen van de voortdurende oorlog in de Oekraïne. Wat voor effect deze laatste heeft op de economie en werkgelegenheid valt nu nog niet in te schatten. Een recessie kan bijvoorbeeld effect hebben op gemeentelijke projecten en op te betalen uitkeringen. De eventuele effecten hiervan zijn nu onmogelijk te bepalen.

Bestaande dekking
Het kan zijn dat kosten hoger uitvallen dan gedacht of minder opbrengsten gehaald worden. Binnen de gemeente is hier doorlopend aandacht voor. Ook worden maatregelen genomen om de kansen op of gevolgen van risico's te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Voor het weerstandsvermogen wordt uitgegaan van € 1,9 miljoen. Rekening houdend met de bedragen die al meegenomen zijn in het weerstandsvermogen voor de algemene uitkering, het sociaal domein, het OBK en het beheer van kapitaalgoederen, is dit ongeveer 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke lasten per jaar plus 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke baten per jaar (exclusief reserves).

d. Diverse kengetallen

Op landelijk niveau zijn vijf kengetallen benoemd om de financiële positie van gemeenten beter weer te geven en te kunnen vergelijken. Deze worden hierna uitgewerkt.

Kengetallen *Ultimo jaar in %*		**2023** **REK**	**2024** **BEGR**	**2025** **BEGR**
1a	Netto schuldquote	73,7	102,3	87,1
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	60,2	87,5	73,5
2	Solvabiliteitsratio	19,7	12,6	14,7
3	Grondexploitatie	0,2	-1,1	0,0
4	Structurele exploitatieruimte	0,6	0,8	2,8
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	98,3	101,8	*

** Nog niet bekend. In de raad van december 2024 worden alle tarieven 2025 vastgesteld op basis van de dan bekende ontwikkelingen. Deze worden vervolgens afgezet tegen de landelijke cijfers.*

Nadere toelichting op de financiële kengetallen:
- *Kengetal 1a en 1b* weerspiegelen het niveau van de schuldenlast van de gemeente t.o.v. de eigen middelen.
- *Kengetal 2* geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is (ineens) aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

- *Kengetal 3* geeft inzicht in de boekwaarde van de voorraden grond die nog moet worden terugverdiend door toekomstige verkopen.
- *Kengetal 4* geeft inzicht in de verhouding van de structurele baten versus de structurele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel.
- *Kengetal 5* geeft inzicht in de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, gerelateerd aan de totale gemiddelde woonlasten. De formule gaat uit van de gemiddelde woonlasten jaar t, gedeeld door de gemiddelde woonlasten van jaar t-1. Dat kan een enigszins vertekend beeld geven. De landelijke tendens is dat de gemiddelde woonlasten stijgen.

Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie hanteert voor het toezicht op gemeenten is hieronder weergegeven. Er zijn landelijk per kengetal drie categorieën benoemd, namelijk A, B, C en zgn. signaleringswaarden. Hieraan is geen absolute betekenis toegekend. In het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Van belang is nog dat de waarden in hun onderlinge samenhang moeten worden bezien.

De GTK-waarde die overeenkomt met begroting 2025 is geel gearceerd. Omdat de belastingcapaciteit nog niet bekend is voor 2025, is hier de waarde van 2024 genomen.

Kengetallen *in %*		**Cat. A**	**Cat. B**	**Cat. C**
1a	Netto schuldquote	< 90	90-130	> 130
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90	90-130	> 130
2	Solvabiliteitsratio	> 50	20 - 50	< 20
3	Grondexploitatie	< 20	20 - 35	> 35
4	Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshh.	< 95	95 - 105	> 105

BDO, een gerenommeerd accountantskantoor, heeft een methodiek ontwikkeld waarmee per gemeente één (gewogen) rapportcijfer voor de financiële kengetallen wordt gegeven. Dit geeft een breder beeld dan enkel een vergelijking op specifieke getallen. BDO kent in die methodiek de hoogste waarde toe aan het getal solvabiliteit, daarna aan de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, gevolgd door de grondexploitatie, de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie A valt, dan scoort de gemeente 100 van de 100 punten en daarmee een rapportcijfer "10". Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie C valt, dan krijgt de gemeente het rapportcijfer "3".

Op basis van deze methodiek krijgt Kerkrade het rapportcijfer 7,1.

§3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Voor deze paragraaf zijn de volgende beleids- en beheersplannen relevant:

Beleids- en beheersplannen
Wegbeheer gemeente Kerkrade: Uitvoeringsprogramma
Watertakenplan 2020-2024
Groen; Onderhoud en beheerprogramma's (grotendeels door groepsdetachering WSP-groen)
Gebouwenbeheer (jaarlijks plan passend binnen financiële kaders)
Openbare verlichting uitvoeringsprogramma
Civieltechnische kunstwerken onderhoud op basis van inspecties
Speelvoorzieningen regulier onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor een goed onderhoud en beheer van de openbare ruimte. In die openbare ruimte vinden we de zogenaamde 'kapitaalgoederen' die samen de infrastructuur vormen. Voorbeelden daarvan zijn de wegen, het openbaar groen, riolen, bruggen, tunnels en de openbare verlichting.

De wegen werken als aders voor het vervoer van mensen en goederen. Riolen zorgen voor het transport van afvalwater en het openbaar groen (bijvoorbeeld de bomen langs straten en in parken) zorgt voor voldoende zuurstof. Bruggen en tunnels vormen als gewrichten belangrijke verbindingen voor het verkeer. De gemeente moet de infrastructuur als een goede 'huisvader' onderhouden zodat deze veilig en duurzaam (beter voor het milieu) kan worden gebruikt. Dat is in het belang van onze inwoners, bezoekers en bedrijven. Een vitale (gezonde) stad kan niet zonder een vitale infrastructuur.

In deze paragraaf komen de belangrijkste onderdelen aan de orde.

Klimaat en weer

De afgelopen jaren hebben het klimaat en het weer het onderhoud van de kapitaalgoederen beïnvloed. Na de ernstige wateroverlast van 2021 en 2022 heeft zware regenval ook in de zomer van 2023 weer plaatsgevonden. Voorgestelde maatregelen ikv wateroverlast hebben inmiddels hun werking bewezen. Ook in 2024 zullen aanvullende maatregelen genomen worden om verdere knelpunten op te lossen. Daarnaast werd de voorzomer van dit jaar gekenmerkt door langdurige droogte en hoge temperaturen.

Deze situaties kosten de gemeente vaak veel geld. Denk bijvoorbeeld aan schades aan civieltechnische kunstwerken, aan het openbaar groen of aan bomen. Zo hebben met name beukenbomen zwaar te lijden onder langdurige droogte. De gevolgen daarvan worden soms pas enkele jaren later zichtbaar.
Daarnaast moet vaak extra personeel en materieel (bijvoorbeeld machines) worden ingezet. Wij verwachten dat deze zaken ook de komende jaren invloed hebben op het onderhoud en beheer.

In 2025 gaat Kerkrade door met de samenwerking met de Parkstad-gemeenten, de Provincie Limburg, het Waterschap en het WML. Onderwerpen waaraan speciale aandacht gegeven moet worden zijn:

- Klimaatadaptatie (hoe passen wij onze stad zo goed mogelijk aan het veranderende klimaat aan);
- Wateroverlast
- Droogte;
- Extreme warmte (hittestress);
- Duurzaamheid (hoe gaan we goed om met onze natuur);
- Ruimtelijke ordening (hoe delen we onze ruimte in).

Zowel de portefeuilles Openbare Ruimte alsook de portefeuille Duurzaamheid zijn hierbij nauw betrokken.

a. Wegen

Beleid en uitvoering
In Kerkrade hebben we ruim 200 km aan wegen en straten. Dat zijn hoofdwegen zoals de Kaalheidersteenweg en woonstraten zoals de Van Beethovenstraat, de Kleingraverstraat of de Anselderlaan. Ook zijn er nog speciale gebieden zoals het centrum en de bedrijventerreinen.

Het is de taak van de gemeente Kerkrade om de wegen en straten in orde te houden. Dan kunnen de burgers er veilig gebruik van maken. Daarmee houden we Kerkrade bereikbaar voor iedereen. De gemeente kijkt niet alleen of een weg “mooi” is, maar vooral of een weg vlak is en of het regenwater goed kan weglopen. De gemeente maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem, het wegbeheersysteem. Met informatie uit dat systeem wordt een beheerplan gemaakt. Dat beheerplan is het draaiboek om het onderhoud en beheer van de wegen uit te voeren. Elke twee jaar worden de wegen geïnspecteerd. Met de uitkomst kan dan elke twee jaar een nieuw beheerplan worden gemaakt. Bij het onderhoud van de wegen worden ook kleine problemen verholpen, bijvoorbeeld gaten in de weg. Als er teveel kleine dingen zijn om te repareren wordt de hele weg vervangen. Dat noemen we reconstructie. Een reconstructie kan soms ook nodig zijn als een weg nog goed is. Bijvoorbeeld als er een probleem is met het verkeer. Meer informatie hierover staat in programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat. De wegen in Kerkrade zijn gemiddeld vrij oud. Daardoor is er veel werk te doen.

Budgetten
Voor onderhoud van wegen, trottoirs en pleinen asfalt en wegmarkeringen is in 2025 € 1.088.500 beschikbaar.
In het investeringsprogramma is voor 2025 € 5.184.000 begroot. Vanaf 2026 is jaarlijks € 4.184.000 beschikbaar.

Risico’s
Een punt van aandacht blijft de gewenste kwaliteit van de wegen en het geld dat voor het onderhoud beschikbaar is. Omdat Kerkrade vrij oude wegen heeft en we niet overal tegelijk kunnen werken, moet er gekozen worden waar wel en waar niet gewerkt wordt. Soms kan dat betekenen dat een slechte weg nog wat langer slecht blijft. Omdat veel wegen oud zijn zouden we meer wegen moeten vervangen dan we kunnen doen. We noemen dat een achterstand. Door de extra bedragen zoals die ook voor 2024 weer door het college worden ingezet kunnen we wel al meer doen en kan een deel van deze achterstand worden ingelopen. De achterstand zal daardoor minder snel groter worden.

Het werk aan de weg wordt steeds duurder als gevolg van ontwikkelingen waar de gemeente zelf geen invloed op heeft. Zo zijn er steeds meer wetten waar rekening mee gehouden moet worden. Bijvoorbeeld moeten er dure onderzoeken voor het milieu worden gedaan. Maar ook de bouwstoffen worden steeds duurder. Dit zal de komende jaren mogelijk nog toenemen.

Wegen en riolen horen bij elkaar. Net als wegen en verkeer. Bij werkzaamheden aan de wegen zal er vaak tegelijkertijd aan het riool gewerkt worden. Als er meer geld is voor wegen kunnen we meer wegen vervangen. We doen dan dus ook meer aan riolen. Daar is dan ook meer geld voor nodig. Meer informatie hierover staat in §3 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel b. Riolering en water.

b. Riolering en water

Beleid en uitvoering

Het beleid op het gebied van de riolering is vastgelegd in het Watertakenplan 2020-2024

Instandhouding riolering
Het afvoeren van vuilwater (rioolwater) is belangrijk voor de volksgezondheid omdat dit ziekten voorkomt. Regenwater moet worden afgevoerd om overstromingen te voorkomen. Het buizenstelsel en de afvoerkanalen die hiervoor in de grond liggen moeten goed onderhouden worden. Elk jaar worden buizen en afvoerkanalen daarom schoongemaakt, vervangen en gerepareerd.

Waterkwaliteit oppervlaktewater
In het watertakenplan 2020 – 2024 staat dat de gemeente moet voldoen aan de basisinspanning. In de basisinspanning is bepaald hoeveel vuilwater via het vuilwaterriool in het oppervlaktewater terecht mag komen. Dit kan gebeuren als grote hoeveelheden regenwater in het vuilwaterriool terechtkomen. Hierdoor loopt het vuilwaterriool over, waardoor het water terecht komt in het oppervlaktewater. Enkele delen van Haanrade en Eygelshoven voldoen nog niet geheel aan de eisen van de basisinspanning. Uit hydraulische berekeningen moet blijken welke de meest efficiënte maar ook uitvoerbare maatregelen zullen zijn om aan de basis inspanning te voldoen.
De gemeente Kerkrade moet ook voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn stelt strengere eisen aan de waterkwaliteit van de kleinere beken. Met name overstorten op de Vloedgraaf en Anstelerbeek zullen moeten worden verminderd. De gemeente Kerkrade verwacht dat de krimp van de bevolking leidt tot een kleiner verhard oppervlak en dat de daardoor vrijgekomen ruimte benut kan worden om water te bergen. Bij de aanleg van de buitenring is in dit kader een perceel aan de Krichelbergsweg verworven om een zogenaamde groene buffer naast het bestaande berg bezink bassin te kunnen aanleggen.
Het gehele stelsel zal in 2025 worden doorgerekend, waarna maatregelen kunnen worden gepland.
In 2019 is de stimuleringsregeling ''afkoppelen verhard oppervlak'' van start gegaan. Inwoners worden zo gestimuleerd het regenwater op eigen erf te houden door te infiltreren. Ook voor 2025 wordt deze regeling gecontinueerd waarmee op deze wijze ook de belasting op de riolering verminderd.
In het Watertakenplan 2020 -2024 wordt ook berekend welke gevolgen de kosten van het onderhoud van de riolering en waterlopen hebben voor de tarieven die de burger moet gaan betalen.

Waterkwantiteit regenwater
Als gevolg van een veranderend klimaat vallen er steeds zwaardere regenbuien. De ernstige wateroverlast in 2021 staat nog altijd in ons geheugen gegrift. Maar ook in juni 2023 vielen wederom buien die plaatselijk tot grote overlast hebben geleid. Op 2 mei en 1 juni 2024 vielen weer buien waar plaatselijke meer dan 60 mm neerslag viel. Volgens de geldende regenreeksen zijn dat buien die maar 1 keer in de 100 jaar vallen.
Op tal van plekken worden in de komende periode aanpassingen aan de infrastructuur uitgevoerd om de loop van het water te reguleren en waar mogelijk tijdelijk vast te houden in aan te leggen bergingen. De komende jaren zullen eveneens in samenwerking met het Waterschap Limburg projecten worden uitgevoerd om wateroverlast vanuit het buitengebied in de toekomst te voorkomen.
Hiertoe zal het basis rioleringsplan wijksgewijs worden geactualiseerd waarna het stelsel hydraulisch kan worden doorgerekend en maatregelen worden bepaald.
In 2019 is de klimaatatlas Parkstad (www.parkstad.klimaatatlas.net) ook voor burgers digitaal ter beschikking gekomen. Hierop staat onder andere aangegeven welke wegen en woningen bij een bui van 60 mm per uur overlast kunnen ondervinden.
In 2019 is de campagne Waterklaar opgestart. Inwoners van Kerkrade worden via diverse media periodiek geïnformeerd over de mogelijkheden duurzaam met water (zowel drink- als regenwater) om te gaan.

Samenwerking Parkstad

Al in 2011 is in Parkstad een onderzoek gestart naar het antwoord op de vraag of samenwerking met betrekking tot stedelijk (afval)water voordelen oplevert. In 2013 hebben de colleges in Parkstad een intentieverklaring ondertekend om op diverse onderdelen in de waterketen te gaan samenwerken. Het meest concrete project is het gezamenlijk uitvoeren van reliningsprojecten onder regie van de gemeente Kerkrade. Voor het uitvoeren van hydraulische berekeningen is in 2017 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal en Nuth om de gemeente Heerlen deze berekeningen te laten uitvoeren.
Daarnaast worden de gemeentes bij toerbeurt ambtelijk vertegenwoordigd in diverse overleggroepen zodat niet van iedere gemeente een deelnemer vereist is.
Collegenota's worden gezamenlijk voorbereid om de werkdruk te verminderen.

Budgetten

Voor het onderhoud van de riolering en waterlopen is in 2025 € 1.420.000 beschikbaar.
In het investeringsprogramma is voor 2025 € 2.700.000 begroot en vanaf 2026 jaarlijks 2.300.000. Bij de evaluatie van het watertakenplan in het 4e kwartaal van 2025 wordt het investeringsprogramma jaarlijks geactualiseerd.

Risico's

Door de verandering van het klimaat zullen er extra maatregelen noodzakelijk zijn in zowel het vasthouden van water in droge periodes en het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag.
Ter uitvoering van deze maatregelen heeft het rijk ook sedert 2023 diverse subsidieregeling opengesteld.

c. Groen

Beleid en uitvoering

De groenvoorzieningen zijn de longen van de stad. Goed onderhoud is daarom belangrijk. We willen de bestaande groengebieden duurzaam behouden, verder uitbreiden en verbinden met het groen buitengebied aan de randen van de stad.
Het onderhoud van het openbaar groen is opgedeeld in het stedelijk groen, groen in het buitengebied en bomen. De meeste groenvoorzieningen in de stad en in de wijken onderhoudt de gemeente ook in 2025 met eigen medewerkers. De bosgebieden in Kerkrade worden onderhouden door een bedrijf (Bosgroep Zuid-Nederland). Bij het onderhouden van onze bosgebieden is in samenwerking met de bosgroep geconstateerd dat steeds meer noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Voor 2025 zullen deze noodzakelijke werkzaamheden nader in beeld gebracht worden.

Budgetten

Voor de groenteams van WSP is in 2025 € 819.000 beschikbaar.
Voor zaaigoed, inboet, uitbesteed groen, bos- en bomenbeheer en onderhoud bermen straatbomen en het maaien van gazons is in 2024 € 1.125.500 in de begroting meegenomen.
In het investeringsprogramma is voor openbaar groen voor 2025 € 750.000 begroot en vanaf 2026 structureel € 625.000 geraamd.
Voor het levensbomen bos en de inrichting van het kloosterpark Pannesheide is in het investeringsprogramma voor het jaar 2024 en 2025 respectievelijk € 50.000 en € 450.000 begroot,

Risico's

De risico's voor het openbaar groen worden met name veroorzaakt door de steeds extremere weersomstandigheden. Zo leiden zowel langdurige hitte/droogte als wateroverlast tot grote schade aan beplanting en aan bomen.

d. Gebouwen

Beleid en uitvoering

De gemeente Kerkrade bezit momenteel 106 gebouwen. Deze panden worden onder meer gebruikt door de gemeente zelf, diverse (sport)verenigingen, stichtingen en scholen. Ook heeft de gemeente gebouwen voor toerisme, recreatie en cultuur zoals Schacht Nulland, Botanische Tuin Kerkrade, Kasteel Erenstein, Rodahal, HuB (theater en bibliotheek), Vie (zwembad en sporthal) een muziekschool en speeltuinen. Tevens beschikt de gemeente over accommodaties die van groot belang zijn in een wijk, zoals 't Westhoes,

't Sjevemethoes en het Flexiforum. Deze accommodaties hebben een belangrijke sociaal-maatschappelijke functie. Het zijn locaties welke fungeren als smeltkroes en hebben een belangrijke rol waar mensen elkaar ontmoeten en gezamenlijk activiteiten ontplooien.

Juist in een tijd van economische recessie vormt het maatschappelijk vastgoed een belangrijke katalysator voor een maatschappelijke en economische structuurversterking. In een afnemend particulier initiatief kan juist door de versterking en ontwikkeling van het maatschappelijk vastgoed de leefbaarheid in wijken worden versterkt.

Naast bovengenoemde voorzieningen heeft de gemeente zes eengezinswoningen, vier woonwagens, dertig woonwagenstandplaatsen, drie parkeergarages en een winkelpassage in bezit.

Onderhoud

De afdeling Vastgoed is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Uitgangspunt is hierbij dat de gebouwen op peil worden gehouden waarbij de uitvoering sober maar doelmatig plaatsvindt. Voorop staat dat in het kader van veiligheid ten alle tijden onderhoud wordt uitgevoerd.

Daarnaast zorgt de afdeling Vastgoed voor het verkopen en verhuren van grond en panden van de gemeente. Getracht wordt om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door het slopen of verkopen of het slimmer gebruiken van bestaande panden.

Op basis van een integraal inzicht in de investerings - en exploitatiekosten van het gemeentelijk vastgoed wordt een transparante afweging gemaakt tussen het maatschappelijke belang en de financiële gevolgen van het in eigendom hebben van gemeentelijk vastgoed. Om het gemeentelijk vastgoed in stand te houden en in het kader van maatschappelijk belang is het belangrijk dat ook de belangen binnen het krachtenveld van de diverse Domeinen binnen de gemeenten bij elkaar komen. In deze vindt integrale afstemming met Domen Burger plaats.

Net als voorgaande jaren is de lijn van een proactief vastgoedbeheer voortgezet. Dit betekent sturing op efficiënte en effectieve vastgoedvoorraad door het doorvoeren van portefeuillemanagement, met niet alleen aandacht voor technische kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed, maar ook voor efficiency en financiën. Tevens wordt leegstand zoveel mogelijk voorkomen door tijdige afstoting (sloop c.q. verkoop) van gebouwen en efficiënter gebruik van bestaande panden. De omvang van de gemeentelijke vastgoedportefeuille wisselt bij voorgenomen gebiedsontwikkeling(en).

Belangrijke zaken voor 2025

• De gemeente is grootaandeelhouder van Holding Stadion B.V. en verantwoordelijk voor c.q. heeft belang bij het beheer en onderhoud van het Parkstad Limburg Stadion. Het gaat vooral om het hoofdgebouw, de zittribunes/dak en het speelveld. In het kader van de ontwikkelingen Bruist in relatie tot Sportpark Kaalheide zal ook voor Roda JC een rol zijn weggelegd welke gevolgen heeft voor de bezetting van de kantoorruimten in het Stadion. In deze zijn reeds onderzoeken ingesteld om voor de toekomst een optimale invulling te geven aan de leegstaande kantoorruimten in het Stadion.

Woonwagenzaken.

Het verhuren van woningen al dan niet woonwagens en/of woonwagenstandplaatsen is niet direct de core business van een gemeente. Voor de woonwagenstandplaatsen en de woonwagens in eigendom van de gemeente is onderzocht of de verhuur en beheer niet kon worden uitbesteed aan een externe partij. In deze is met Pim Zuid BV en Jaminck een samenwerking aangegaan. Voor de verhuur van woonwagens in eigendom van de gemeente alsmede de woonwagenstandplaatsen is de gemeente in gesprek met de plaatselijke woningcorporaties om deze mogelijkerwijs over te dragen.

Kosten

De kosten voor het beheren en onderhouden van onze gebouwen wordt uit het zogenaamde exploitatiebudget betaald. Voor 2025 is hiervoor € 1.700.000 beschikbaar. Het bedrag bestaat daarnaast uit kosten voor energie-, service- en schoonmaak. De huuropbrengsten worden hierin meegenomen.
In de meerjarenbegroting zijn de uitgaven meegenomen die nodig zijn.

Voor 2025 is het beschikbare investeringsvolume Gebouwen € 1.300.000 om jaarlijks onderhoud te kunnen uitvoeren aan de strategische panden van de gemeente.

Voor het verduurzamen en toekomstbestendig maken van het Stadskantoor en Raadhuis is in het investeringsprogramma voor zowel 2005 als 2026 € 2.000.000 begroot.

De opbrengst van verkoop aan onroerende goederen gaat naar de reserve gebouwen. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1-1-2024 € 841.208.

Tot slot is er voor onderwijsvoorzieningen in het investeringsprogramma € 200.000 begroot.

e. Openbare verlichting

Beleid en uitvoering
Met de openbare verlichting bedoelen we de verlichting die nodig is om de openbare ruimte (zoals de straten) 's avonds en 's nachts te verlichten. Mensen zijn hierdoor op straat goed zichtbaar en kunnen veilig over straat. Het verkeer kan veilig door de straten rijden.
Voor de komende jaren ligt de focus op de vervanging van Fluorescentie lampen (PL), als gevolg van een besluit van de Europese Commissie om vanaf 2023 deze lampen niet meer te produceren, omdat zich in deze lampen schadelijk stoffen bevinden die na het einde van de levensduur van de lamp verwerkt moeten worden.In nieuwe armaturen zit LED-verlichting in plaats van lampen. LED-verlichting verbruikt minder energie dan de oude verlichting met lampen. Op deze wijze wordt bij het beheer en onderhoud van de openbare verlichting een bijdrage geleverd aan het beleid op het gebied van zowel (verkeers-) veiligheid alsook duurzaamheid.

Budgetten
Voor de energiekosten en transportkosten en het onderhoud van de openbare verlichting is in 2025 resp. € 430.300 en € 441.400 beschikbaar. Door de energiecrisis zijn de kosten het afgelopen jaar fors gestegen.
Voor incidentele vervanging van lichtmasten en armaturen is in 2025 € 47.000 beschikbaar.
Vanaf 2025 is er in het investeringsprogramma jaarlijks € 300.000 beschikbaar voor het vervangen van lichtmasten en armaturen.

Risico's
Oude lichtmasten die getest worden, moeten soms direct worden verwijderd. Dit gebeurt wanneer de toestand van de lichtmast te slecht is om te laten staan. Hierdoor zal er op die plaats (soms langere) tijd geen verlichting zijn.
Afgelopen jaar zijn bij Enexis in meerdere gemeenten diverse storingen opgetreden. De oorzaak hiervan ligt in de aansturing van de in-, uit- en terugschakelmomenten van de openbare verlichting d.m.v. het ToonFrequentRelais (TFR). Dit probleem heeft zich niet beperkt tot Kerkrade, maar heeft vrijwel de gehele provincie Limburg getroffen.
Om dit probleem structureel op te kunnen lossen, voert Enexis momenteel een volledig nieuw schakelsysteem in (DALI) en verwacht hiermee eind 2024 de storingen weer terug te kunnen brengen naar een normaal niveau.

f. Civieltechnische kunstwerken

Beleid en uitvoering
Met civieltechnische kunstwerken bedoelen we constructies zoals bruggen, tunnels, keerwanden, steigers en duikers. In Kerkrade zijn er ongeveer 108 civieltechnische kunstwerken, afwisselend van groot tot klein en afwisselend van een eenvoudige houten brug tot complexe bruggen uit (voorgespannen) beton.
Daarnaast beheert de gemeente Kerkrade ook nog objecten zoals trappen en geleiderails
De gemeente Kerkrade heeft als taak dat deze kunstwerken en objecten veilig blijven functioneren. Dat geldt voor het gebruik door burgers en verkeer, maar ook voor bijvoorbeeld een veilige waterdoorvoer daar waar nodig.

De enorme afwisseling in afmetingen en materialen maakt het beheer lastig. Een kleine houten brug zal meer en intensiever onderhoud nodig hebben dan bijvoorbeeld een betonnen brug. Als echter een betonnen brug groot onderhoud nodig heeft dan lopen de kosten snel hoog op.
De gemeente bewaakt de situatie van de kunstwerken en objecten door deze regelmatig te inspecteren. Op basis van deze inspecties kan ieder jaar het onderhoud worden bepaald en kan er gekeken worden hoeveel geld er moet worden uitgegeven. De hoeveelheid geld die wordt uitgegeven kan van jaar tot jaar verschillen. Vanwege de veiligheid en het blijven functioneren van de kunstwerken zijn er duidelijke regels over de minimale kwaliteit die een kunstwerk moet hebben. Op dit moment is de kwaliteit van de kunstwerken redelijk.

In 2024 heeft een herinventarisatie plaatsgevonden van de kunstwerken en objecten. Ten opzichte van eerdere jaren is het areaal uitgebreid. Dit komt met namen door nieuwe aanleg (oa Vie en Super Local), overdracht in het kader van de Buitenring Parkstad en door aankoop (oa terrein ziekenhuis tbv het Martin Buber). Daarnaast zijn nu alle trappen (ook die in de wandelgebieden) in beeld gebracht. Met name deze trappen hebben de laatste jaren weinig tot gene aandacht gehad.

Tot slot vormen de kunstwerken meestal een oplossing voor een knelpunt. Zonder bijvoorbeeld de brug over de Worm in de Merksteinstraat is de Worm daar niet te passeren en moet verkeer zeer lange omwegen maken.

In 2025 zal een nieuw beheerplan voor kunstwerken en objecten worden opgesteld. De basis daarvoor is gelegd met de herinventarisatie. De eerste volgende stap is een inspectie van een groot aantal van de kunstwerken. Op basis van de inspectieresultaten en het nieuwe beheerplan kan vanaf 2025 een nieuw financieel overzocht worden opgesteld.

Budgetten
Voor het dagelijkse onderhoud aan civieltechnische werken is er vanaf 2025 structureel € 62.800 beschikbaar.
Voor groot onderhoud aan civieltechnische kunstwerken zijn de volgende middelen in het investeringsprogramma opgenomen:

2025	-	100.000	
2026	-	1.500.000	*)
2027	-	100.000	
2028	-	100.000	

*) In 2026 dient rekening te worden gehouden met een investering aan het viaduct Toupsbergstraat indien een akkoord hierover met Prorail kan worden bereikt.

Vanuit het investeringsbudget versnellingsagenda Rijk en subsidie van het Rijk zijn er middelen beschikbaar voor de sloop van het viaduct Sint Pieterstraat. Hier wordt het ongelijkvloerse kruispunt omgebouwd tot een rotonde.

In 2025 is de vervanging van de duiker Hammolenweg gepland. Deze is afgeschreven en voldoet tevens niet meer qua capaciteit.

Risico's
Door de overdrachten in het kader van de BPL en de aankoop van het terrein van het ziekenhuis voor Het Martin Buber is het areaal groter geworden. Tevens zijn er een aantal nieuwe kunstwerken in de planning.

Daarnaast is er na lange tijd duidelijkheid ontstaan over de damwanden van de zogenaamde Hermanduiker in Eygelshoven. Deze damwanden blijken eigendom van de gemeente Kerkrade te zijen en zullen in 2025 geïnspecteerd worden.

Met het opstellen van een nieuw beheerplan in 2025 kunnen de benodigde financiën en de voorkomende risico's opnieuw in beeld gebracht worden.

g. Speelvoorzieningen

Beleid en uitvoering
Speelvoorzieningen (plaatsen waar kinderen kunnen spelen) zijn belangrijk voor de vitaliteit en gezondheid van jonge kinderen. De speelvoorzieningen zijn aanwezig in de Kerkraadse speeltuinen, maar ook op veel plekken in de openbare ruimte. Het groot onderhoud van de speelvoorzieningen in de speeltuinen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het dagelijks onderhoud en het beheer worden uitgevoerd door de speeltuinverenigingen of stichtingen zelf. De basis voor deze werkzaamheden is het speelruimtebeleid. De eigen medewerkers verzorgen het grootste gedeelte van de uitvoering.

Budgetten
Voor het onderhouden van openbare speelvoorzieningen en speeltuinen is er vanaf 2025 structureel € 34.000 en € 24.000 beschikbaar.

Risico's
Het beschikbaar stellen van voldoende extra financiële middelen zorgt ervoor dat risico's zoveel als mogelijk weg worden genomen.

§4. Financiering (treasury)

Algemeen

Deze paragraaf bevat een beleidsmatige benadering van de treasuryfunctie en de plannen en uitkomsten hiervan. De treasuryfunctie zorgt voor het (optimaliseren van) beheer van de (dagelijkse) ingaande en uitgaande geldkasstromen. Daarnaast zorgt de treasurer voor de beschikbaarheid van financiële middelen op zowel de korte als lange termijn. De paragraaf moet risicobeheer en gemeentefinanciering transparanter maken. De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarop gebaseerde ministeriële Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepalen de inhoud van deze paragraaf voor een groot deel, waaronder de verschillende opgenomen tabellen/overzichten. Het doel van de regelgeving is om aan de ene kant de transparantie van de treasuryfunctie te verhogen en aan de andere kant risico's te mijden binnen genoemde functie. Daarnaast heeft het Rijk extra regelgeving ontwikkeld, zoals verplicht schatkistbankieren en de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Het doel van deze regelgeving is met name de financiële positie van de Nederlandse overheid in de Economische Monetaire Unie veilig te stellen.

a. Risicobeheer

Met risico's bedoelen we hier renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Het doel van risicobeheer en risicomanagement is de verschillende risico's binnen de treasury te analyseren, beheren, beperken en neutraliseren. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de aanbevelingen en richtlijnen van de Wet Fido, de Ruddo en het Treasurystatuut van de gemeente. De genoemde risico's worden hieronder beschreven.

Renterisico's

Renterisico op vlottende schuld

Vlottende schuld betreft alle betalingsverplichtingen die binnen een jaar voldaan moeten zijn. Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken mogen gemeenten niet onbeperkt in de financieringsbehoefte voldoen door het aantrekken van kort geld. Kort geld is over het algemeen goedkoper dan lang geld, maar heeft als risicofactor dat het renteniveau meestal sterker aan fluctuaties onderhevig is. De toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de "kasgeldlimiet".

Voor het jaar 2025 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Kerkrade als volgt worden berekend:

(a) omvang van de jaarbegroting per 1-1-2025	€ 225.610 mln
(b) bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5 %
Kasgeldlimiet (a)x(b) afgerond	€ 19.177 mln.

Ieder kwartaal wordt de kasgeldlimiet intern getoetst door het verschil te bepalen tussen de werkelijke netto vlottende schuld en de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet 3 kwartalen op rij wordt overschreden laat de gemeente dit weten aan de provinciaal toezichthouder. De gemeente geeft daarbij in een plan aan hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te gaan voldoen. Structurele overschrijding van de kasgeldlimiet wordt meestal opgelost door aflossing van kortlopende financiering en het aantrekken van vaste geldleningen. Op verzoek van de provinciaal toezichthouder is aanvullende informatie opgenomen over de gemiddelde netto vlottende schuld in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1, aangevuld met de kasgeldlimiet van jaar t-2 en jaar t-1. Zie hiervoor onderstaand overzicht.

	2023			**2024**
Vlottende schuld 3e kwartaal	-177	Vlottende schuld 1e kwartaal		-175
Vlottende schuld 4e kwartaal	-233	Vlottende schuld 2e kwartaal		-260
Kasgeldlimiet 2023	**16.299**	**Kasgeldlimiet 2024**		**17.488**

Door het aantrekken van twee laagrentende leningen in 2023 is er voldoende ruimte ontstaan en is geanticipeerd op nog te verwachte uitgaven. De huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt en de verwachtingen dienaangaande zijn behoorlijk onzeker

Renterisico op vaste schuld
Langlopende leningen die door de gemeente zijn opgenomen kunnen worden geanalyseerd met de "renterisiconorm". Dit is een instrument dat de Wet Fido geeft om mogelijke renterisico's van de vaste schuld te analyseren. De renterisiconorm geeft een kader voor een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille waarbij het risico op de vaste schuld gespreid is in jaren. Van een evenwichtige opbouw is sprake als in geen enkel jaar gerelateerd aan het begrotingstotaal een onevenredig deel van de portefeuille aan herfinanciering onderhevig is en/of de te financieren aflossingscomponenten niet buitenproportioneel zijn.

In het onderstaande overzicht wordt de relatie gelegd tussen renterisico en renterisiconorm.

bedragen x € 1.000

			2025	***2026***	***2027***	***2028***
Rente-risico						
1	Renteherzieningen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	Aflossingen		10.183	10.783	11.020	11.220
3	Rente-risico	1 + 2	10.183	10.783	11.020	11.220
4	Rente-risiconorm	4a x 4b	45.138	43.375	42.878	43.494
5a	**Ruimte onder rente-risiconorm**	**4 > 3**	34.955	32.592	31.858	32.274
5b	**Overschrijding rente-risiconorm**	**3 > 4**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rente-risiconorm						
4a	Begrotingstotaal		225.689	216.873	214.392	217.470
4b	Percentage regeling		20%	20%	20%	20%
4	**Berekening rente-risiconorm**		45.138	43.375	42.878	43.494

Het overzicht laat een evenwichtige opbouw zien. Met betrekking tot verplichte aflossingen en renteherzieningen is er structureel voldoende ruimte ten opzichte van de renterisiconorm.

Kredietrisico's
Dit betreft kredietrisico's op door de gemeente aan derden verstrekte geldleningen. Het volgende overzicht geeft inzicht in partijen en geraamde restantschuld begin 2025.

Partijen (kredietrisico's)	***bedragen x € 1.000***	
	schuld*	**%**
Vordering Enexis	2.390	7,68
Holding Stadion BV	18.332	58,92
Altero	26	0,08
Startersleningen	633	2,03
Woonwijzerwinkel	229	0,74
Gemeenschapshuizen	43	0,14
Culturele verenigingen	20	0,06
Georganiseerde sport	130	0,42
Kredietbank Limburg	91	0,29
Zonnepanelenproject	4.865	15,64
Stichting Brouwerij Rolduc	42	0,13
Energie- en klimaatfonds	2.586	8,31
WMC	228	0,73
Stichting Skool (HMB)	1.500	4,82
Totaal	**31.115**	**100,00**

* Ervan uitgaande dat partijen hun geraamde aflossingsverplichtingen 2024 nakomen.

De verstrekte geldleningen conflicteren niet met de uitgangspunten van de Wet Fido.

Koers- en valutarisico's
Van koersrisico's is sprake als de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het bijzonder gaat het dan om de vaste financiële activa die aan de ene kant bestaan uit aan derden verstrekte leningen. Deze zijn eerder behandeld bij het onderdeel kredietrisico's. Aan de andere kant gaat het om aandelenbezit en deelnames. Hier worden geen bijzondere/grote risico's verwacht. De gemeente verricht slechts transacties in euro's, waardoor van valutarisico's geen sprake is.

b. Gemeentefinanciering

Hieronder worden enkele aspecten van gemeentefinanciering verder uitgewerkt.

Leningenportefeuille

Leningen		*bedragen x € 1.000*				
		2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	Stand per 1 januari	144.234	133.506	138.323	142.540	146.525
bij	nieuwe leningen	0	15.000	15.000	15.000	15.000
af	reguliere aflossingen	10.728	10.183	10.783	11.020	11.220
af	vervroegde aflossingen	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*
bij	herfinanciering	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*
	Stand per 31 december	**133.506**	**138.323**	**142.540**	**146.520**	**150.305**

Uitzettingen
Het gaat hierbij om uitzettingen korter dan een jaar. Het doel hiervan is om een zo goed mogelijk rendement uit een incidentele overliquiditeit te halen. Voor overtollige middelen heeft de gemeente nauwelijks bewegingsvrijheid. Rijksregelgeving verplicht de gemeente tot schatkistbankieren bij het Rijk. Het rendement is hier beperkt.

Schatkistbankieren en Wet Houdbare overheidsfinanciën
Beide regelingen moeten gezien worden in het licht van de financiële positie van de Nederlandse overheid in relatie tot afspraken binnen de Europese Monetaire Unie (EMU).

Relatiebeheer
De gemeente heeft rekeningen bij meerdere banken De eerste bank is N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar tevens een kredietfaciliteit van ruim € 5.672.000 beschikbaar is. Bij de ING-groep heeft de gemeente twee rekeningen. Met name met de BNG vindt regelmatig overleg plaats over optimalisering van bestaande producten, nieuwe producten, en het niveau van de dienstverlening.

Kasbeheer
Kasbeheer regelt het beheer van saldi en liquiditeiten en zoveel mogelijk de sturing van middelen-stromen. Doel is het optimaliseren van het renterendement. Daarbij worden de volgende korte termijn producten gebruikt: rekening-courant-krediet, dag- en kasgelden. Extra aandachtspunten zijn de beperking van het contante geldverkeer en intensivering van de elektronische betaalvormen.

Organisatie
Verantwoordelijkheden, bevoegdheden en andere spelregels die in het treasurytraject aan de orde zijn, zijn in het treasurystatuut opgenomen. Daarnaast zijn uitgangspunten en bepalingen van de vigerende "Financiële verordening gemeente Kerkrade" ex art. 212 Gemeentewet maatgevend.

Informatievoorziening
Voor de treasuryfunctie wordt zowel van interne als externe informatiesystemen gebruik gemaakt. Bij de externe informatievoorziening is een prominente rol voor BNG-dataservices online weggelegd. De efficiency van de systemen wordt regelmatig geëvalueerd.

c. Renteresultaat taakveld treasury

		*Bedragen * € 1.000*
a.	+ Externe rentelasten over de korte en lange financiering	**2.448**
b.	-/- Externe rentebaten (idem)	-139
	Saldo rentelasten en rentebaten	**2.309**
c1.	-/- Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	-/- Rente van projectfinanciering die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	+Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**2.309**
d1.	+ Rente over eigen vermogen	0
d2.	+ Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**2.309**
e.	-/- Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.345
	Renteresultaat (toe te rekenen rente)	**-36**

§5. Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de bedrijfsvoering staat niet stil. Dit heeft voortdurend de aandacht. Onderwerpen van bedrijfsvoering die terugkomen in deze paragraaf zijn bijvoorbeeld: het financieel beleid, personeelsbeleid en communicatie.

a. Financieel beleid en beheer

De belangrijkste regels voor financieel beleid en beheer zijn vastgelegd in de bestaande financiële verordening (art.212 Gemeentewet). Daarnaast zijn er verschillende interne regels vastgesteld voor een goed financieel beleid en beheer.

In de controleverordening (art.213 Gemeentewet) is de wettelijke verplichte accountantscontrole geregeld. Tot en met boekjaar 2022 was het zo dat de accountant de getrouwheid en de rechtmatigheid controleerde De accountant gaf na de controle een verklaring af met een rapport waarin de opmerkingen stonden. Vanaf 2023 moet door een wetswijziging het college zich over de rechtmatigheid verantwoorden in de jaarrekening. De accountant moet die vervolgens toetsen samen met de rest van de jaarrekening en geeft vervolgens in zijn verklaring aan of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording college) 'getrouw' is. Begrijpelijk had dit gevolgen voor de (interne) processen binnen de gemeente. In goede samenwerking met de accountant heeft dit vorm gekregen, zodat we aan deze wettelijke verplichting konden voldoen. Het boekjaar 2024 en verder zal hierbij in het teken staan van verdere verfijning.

Op grond van artikel 213A van de Gemeentewet onderzoekt het college de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde bestuur. Een onderzoeksplan zal daartoe begin 2025 worden opgesteld.

Interne toetsing
Voor de verschillende processen wordt getoetst of aan de relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Ook worden hiervan de financiële stromen gecontroleerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan in- en uitgaande geldstromen van personeelskosten, investeringen, subsidies, belastingen, uitkeringen en bouwvergunningen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eisen, zoals die worden gesteld in de Single Information Single Audit (Sisa). Waar nodig worden bestaande processen verbeterd.

b. Personeel en organisatie

Het personeel en organisatiebeleid is erop gericht om alle medewerkers in staat te stellen om met plezier te werken en met gebruikmaking van hun (unieke) talenten bij te dragen aan de samenleving van de gemeente Kerkrade en van de regio. Hierbij bejegenen we de inwoners van onze gemeente pro-actief en communiceren we helder en eerlijk.

Bedrijfsvoering krijgt een steeds grotere rol in de wijze waarop we ons werk doen. We zorgen ervoor dat onze werkwijzen doeltreffend zijn en dat zij voldoen aan de wettelijke vereisten.

Het is ons doel om de beste vakmensen aan te trekken, te ontwikkelen en te behouden. Daar ligt een grote uitdaging. Ons werving - en selectieproces is modern en effectief en we volgen de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt op de voet. Als werkgever streven we ernaar om een goede reputatie te hebben en uit te stralen. Het onboardingsprogramma voor nieuwe medewerkers wordt steeds verder verfijnd. We investeren in de ontwikkeling en opleiding van onze leidinggevenden en medewerkers en moedigen hen aan om hun talenten in te zetten. Ontwikkelassessments worden gebruikt om op een objectievere manier hun ontwikkelmogelijkheden in kaart te brengen en te benutten. Onderling vertrouwen en veiligheid zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. Cruciaal is om met elkaar in de verbinding te komen, om elkaar te versterken, zodat we samen de dienstverlening kunnen verbeteren.

We investeren fors in ziekteverzuimpreventie en in ondersteuning bij interventies.
Onze medewerkers moeten voldoende fit en toegerust zijn om de toenemende taken te vervullen. Vitale medewerkers zijn essentieel voor het bereiken van onze doelen. Daarom stimuleren we het belang van positieve gezondheid en sporten. De vitaliteitsdagen zijn geïntroduceerd zodat medewerkers echt tijd voor zichzelf en hun vitaliteit nemen. We ondersteunen onze medewerkers op verschillende manieren. Zo worden geregeld trainingen en workshops georganiseerd. We hebben een raamovereenkomst met ODS Vitaal, waardoor medewerkers bij meer dan honderd aanbieders met korting kunnen gaan sporten. Onze medewerkers worden financieel ondersteund met een jaarlijkse vitaliteitspremie. Elke maand bieden we activiteiten aan die passen bij het vitaliteitsthema van die maand. Daarnaast organiseren we jaarlijks een vitaliteitsweek. Onze medewerkers kunnen ook gebruikmaken van de ingerichte vitaliteitsruimtes in het stadskantoor, in het Flexiforum en op de Gemeentewerf; een plek om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en te sporten.
Bij de ziekteverzuimbegeleiding wordt het criterium duurzame inzetbaarheid gehanteerd. De gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers worden begeleid door de bedrijfsarts en afdeling Personeel en Organisatie. Maatwerk wordt toegepast waar dat nodig is. Het directieteam en de ondernemingsraad sturen op het proces en op de resultaten.

De P&O-processen worden nog verder geautomatiseerd. Het nieuwe personeelsinformatiesysteem en salarispakket van AFAS Software dat in 2024 in gebruik is genomen, zal ons hierbij helpen.

c. Digitale informatievoorziening

Algemeen
Informatie is voor de gemeente één van de belangrijkste middelen om producten en diensten te leveren aan onze inwoners en bedrijven. Informatie is cruciaal om betrouwbaar, betrokken en deskundig te kunnen optreden richting burgers, bedrijven en ketenpartners.
Afdeling Informatie zorgt ervoor dat de informatiebehoeften vanuit de verschillende werk- en bedrijfsprocessen van de gemeente Kerkrade worden vertaald in informatievoorziening. De afdeling is

o.a. verantwoordelijk voor archief- en informatiebeheer, goede advisering, het functioneel beheer van applicaties, informatiegestuurd handelen (BI & analyse, datakwaliteit, statistieken, etc.), participeren in projecten (zowel Informatie- als lijnprojecten), concernbrede taken als informatiebeveiliging en privacy. Deze taken waren grotendeels decentraal georganiseerd. Eind 2023 is een transitie gestart om de informatie-taken de centraliseren. Deze transitie zal in 2025 verder vorm worden gegeven door de afdeling verder te professionaliseren, meer procesmatig te gaan werken en goede regie te voeren op de strategische (keten)partners, waaronder Parkstad IT (nieuwe naam wordt Solido).
In 2025 zal o.a. een nieuw meerjarig informatiebeleidsplan worden opgeleverd. In het informatiebeleidsplan zijn de beleidsuitgangspunten geformuleerd waaraan onze gemeentelijke informatievoorziening moet voldoen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De informatievoorziening is afgeleid van de doelen op het gebied van dienstverlening en bedrijfsvoering, terwijl ook geconstateerd kan worden dat ICT steeds meer uitbesteed wordt aan externe partijen. Dit vraagt een grotere professionaliteit vanuit het informatiemanagement om de behoefte vanuit bedrijfsvoering, informatieveiligheid en dienstverlening en de levering van ICT-voorzieningen te besturen;
- Ontwikkelingen en eisen vanuit een veranderende samenleving, wetgeving, landelijke voorzieningen, informatiebeveiliging en innovaties maken dat de informatievoorziening niet meer op zichzelf kan en mag staan. Gemeente Kerkrade maakt steeds meer onderdeel uit van ketens;
- Een breed scala aan activiteiten moet worden ondersteund op het gebied van dienstverlening, strategievorming, besluitvorming, communicatie en bedrijfsvoering;
- De stand van de techniek en de mogelijkheden van goede informatievoorziening zijn aan snelle veranderingen onderhevig. Gevolg hiervan is een toenemend aanbod van ICT-hulpmiddelen. De inzet van al deze technische mogelijkheden maakt dat er grondiger nagedacht moet worden om dit alles beheersbaar, betrouwbaar, veilig en efficiënt te organiseren.

Het inregelen van een goede informatievoorziening op basis van het informatiebeleid moet leiden tot kwaliteitsverhoging van onze dienstverlening. Het kan ook leiden tot efficiëntievoordelen in de bedrijfsvoering en daarmee met minder meerkosten gepaard gaan.
De sturing op de concrete uitvoering en de benodigde middelen, prioritering en planning vindt plaats via de ICT-projectenkalender 2025.
In 2025 zal het dataplatform (business intelligence) verder worden vormgegeven. Dit gaat de gemeente Kerkrade verder helpen bij het strategisch thema van team Informatie, Informatiegestuurd Werken. Het inzetten van een dataplatform voor integrale sturingsinformatie op beleid, dienstverlening en bedrijfsvoering biedt mogelijkheden om met betrouwbare en actuele gegevens, informatiegestuurd te gaan werken. Binnen dit thema zal tevens bekeken worden hoe we als gemeente omgaan met de inzet van kunstmatige intelligentie (AI).
De vervanging van de huidige telefonieoplossing (vast en mobiel) zal in 2025 worden heroverwogen.

Informatiebeheer
De gemeente Kerkrade biedt steeds meer diensten digitaal aan en communiceert meer en meer digitaal met haar burgers, bedrijven, instellingen en (mede)overheid. De toenemende digitalisering alsook nieuwe wetgeving, zoals de Wet open overheid, Omgevingswet en de Wet digitale overheid vragen om een adequaat ingericht archief- en informatiebeheer. Een open, transparante en klantgerichte dienstverlening draagt er zorg voor dat de communicatie tussen burgers, bedrijven en instellingen op een efficiënte en betrouwbare wijze verloopt. Door het goed vormgeven van het digitale archief- en informatiebeheer rond de gemeentelijke werkprocessen, waarbij zorgvuldigheid en rechtmatigheid voorop staan, is informatie snel vindbaar, raadpleegbaar en beschikbaar en draagt het bij aan een goede dienstverlening aan burgers en bedrijven. Daarnaast ondersteunt goed informatiebeheer alle processen binnen de organisatie en voorkomt het risico's van bijvoorbeeld informatieverlies of het niet kunnen verantwoorden van besluitvormingsprocessen.
In haar beoordeling aan de hand van het jaarverslag archief- en informatiebeheer 2022-2023 beoordeelt de Provincie Limburg, het Interbestuurlijk Toezicht, dat Kerkrade het informatiebeheer op orde heeft. Een doorontwikkeling van het digitaal procesgericht werken is echter noodzakelijk om informatie ook voor de toekomst duurzaam toegankelijk, leesbaar, beschikbaar en bruikbaar te houden voor eenieder die daar

recht op heeft. Als bewijsvoering, verantwoording én werkprocessen digitaal goed zijn ingericht levert dat een efficiëntere bedrijfsvoering op en zorgt ervoor dat Kerkrade ook in de komende jaren "in control" is.

Privacy
Het (blijven) voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG) en de Wet politiegegevens (WPG) is een continue proces. De ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie/artificiële intelligence (AI) bieden kansen en uitdagingen en heeft een hoge impact op de bedrijfsvoering en privacy.
In 2025 vinden de navolgende activiteiten plaats:

- Actualiseren van het Privacybeleid en bijbehorende producten en procedures. De gemeente Kerkrade volgt hierin de handreikingen en voorstellen van de VNG/Informatiebeveiligingsdienst(IBD), waaronder het AVG borgingsproduct 3.0.
- Ontwikkelen, beleidsvorming, inrichting en monitoring van AI wordt gecoördineerd vanuit de afdeling Informatie/privacy- team.
- (Door)ontwikkelen van de privacy/AI – bewustwordingsprogramma's voor nieuw- (indiensttreding) en zittend personeel.
- Herijken van het gemeentelijk Register van Verwerkingen (GRV).
- Borgen van het normenkader WPG.

Informatiebeveiliging
De BIO2 wordt het nieuwe kader voor de overheid voor informatiebeveiliging. De nieuwe BIO volgt op de evaluatie van de huidige BIO en valt samen met de ontwikkelingen rondom de NIS2-richtlijn. Met de BIO2 wordt er ook invulling gegeven aan eisen uit de NIS2-richtlijn, die horen bij de beveiliging van overheidsinformatie. Het ontwerp voor de BIO2 is ontwikkeld in samenwerking met gemeenten, provincies, waterschappen en de Rijksoverheid.
De NIS2-richtlijn (Network and Information Security directive) is een Europese wetgeving die is ontworpen om de cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten in de EU-lidstaten te verbeteren12. Het is de opvolger van de oorspronkelijke NIS-richtlijn en breidt de reikwijdte uit door meer sectoren te omvatten, zoals energie, transport, gezondheidszorg en financiële diensten.
De NIS2-richtlijn stelt strengere beveiligingsnormen en meldingsvereisten voor incidenten. Organisaties moeten bijvoorbeeld binnen 24 uur incidenten melden die de continuïteit van hun dienstverlening aanzienlijk kunnen verstoren1. Ook moeten ze zelf risicobeoordelingen uitvoeren en passende maatregelen nemen om hun diensten en informatie te beschermen.
In Nederland wordt de NIS2-richtlijn geïmplementeerd in de vorm van de Cyberbeveiligingswet, die de huidige Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) zal vervangen.
In 2025 zal een nieuw meerjarig informatiebeveiligingsbeleid worden opgeleverd met daarin verwerkt alle nieuwe richtlijnen en wetgeving.

d. Overige bedrijfsvoeringsonderwerpen

Dienstverlening
Vele kleine en grote levensgebeurtenissen hebben formele aspecten die vastgelegd moeten worden. De afdeling Burgerplein voert voor de gemeente Kerkrade deze wettelijke taken op het gebied van burgerzaken en verkiezingen uit. Wij bieden op maat onze dienstverlening aan en dat doen we persoonlijk waar het nodig is en digitaal waar het kan. Wij bieden de dienstverlening aan via de balies van het Burgerplein, het Klant Contact Center (KCC), de website, onze bevolkingscontroleurs in de wijk en wij leveren onze dienstverlening bij aanvragen reisdocumenten bij de inwoners thuis als zij niet in staat zijn om naar het stadskantoor te komen.

Om maatwerk te kunnen bieden werkt Burgerplein op afspraak, maar bij spoedsituaties of bijzonderheden bieden wij ook direct ondersteuning zonder voorafgaande afspraak. Onze openingstijden zijn van maandag t/m woensdag van 09.00 tot 16.00 en op donderdag van 09.00 tot 20.00 uur. Op de vrijdag zijn wij van 09.00 tot 12.00 open. Daarnaast bieden wij ook in 2025 alle aan burgerzaken gerelateerde producten die digitaal aangeboden kunnen worden ook daadwerkelijk digitaal aan. Wij hebben hiermee geanticipeerd op de reisdocumentenpiek die ook in 2025 doorloopt en het blijkt dat wij kunnen voldoen aan de vraag. Wij blijven dit monitoren en passen ons aanbod (waar mogelijk) aan als dit nodig is.

Door o.a. de eerdergenoemde reisdocumentenpiek, met een groei van gemiddeld 2300 (in 2023) naar gemiddeld 7500 documenten voor de komende 5 jaar, is het klantcontact enorm toegenomen. Wij verwachten een groei in baliecontacten Burgerplein van circa 18.000 in 2023 naar circa 28.000 voor de komende 5 jaren. Om de beste service en persoonlijke dienstverlening te kunnen blijven bieden is de capaciteit van de klantadviseurs uitgebreid. Verder ronden alle klantadviseurs in het eerste kwartaal van 2025 de diplomalijn Burgerzaken af, onderdeel van het diplomastelsel van de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken. De medewerkers van het team rondom adreskwaliteit volgen ook een diplomalijn gericht op 'adres en verblijf' en ronden deze ook af in het eerste kwartaal van 2025. Naast de specialistische kennis voor hun specifieke taak zijn alle medewerkers Burgerplein nu ook getraind in het vaststellen echtheid identiteit en brondocumenten ter voorkoming van identiteitsfraude. Hiermee leggen wij een stevige basis om kwaliteit en continuïteit in onze dienstverlening te blijven bieden.

Onze inwoners zijn er bij gebaat dat de gemeente zijn dienstverlening afstemt op de vraag van de inwoner, kortom vraaggericht werkt. Om dit mogelijk te kunnen maken is een gezamenlijk vertrekpunt vanuit de gehele gemeentelijke organisatie nodig, een visie op dienstverlening Gemeente Kerkrade. Wij zijn zodoende in 2024 gestart met een proces om te komen tot een breed gedragen visie op dienstverlening. Binnen dit proces hebben wij alle belanghebbenden gevraagd wat zij belangrijk vinden binnen deze visie. Bij belanghebbenden te denken aan inwoners, verenigingen, ondernemers, belangenvertegenwoordigers, medewerkers, directie, gemeenteraad en college. Naar verwachting zal het college deze visie eind 2024 vaststellen en hierna wordt gestart met het vormgeven van dienstverleningsconcepten, waarbinnen de daadwerkelijke aanpak beschreven wordt conform de vastgestelde visie. De vastgestelde visie is ook het uitgangspunt bij de verdere uitwerking van de huisvesting en inrichting van met name de begane grond van het stadskantoor. Immers dit is voor vele inwoners, naast de wijkpunten, de ontmoetingsplaats met de gemeente en deze inrichting moet dan ook aansluiten bij de vastgestelde visie op hoe wij onze dienstverlening vormgeven. Deze vormgeving wordt begin 2025 verder uitgewerkt.

Integriteit

De gemeente Kerkrade hecht veel waarde aan integriteit. Iedereen wordt getraind in moreel juist handelen; medewerkers, leidinggevenden, collegeleden en raadsleden.
Elke nieuwe medewerker neemt bij indiensttreding deel aan de workshop integriteit. Nieuwe medewerkers krijgen daarnaast een eendaagse training morele oordeelsvorming van een gespecialiseerd extern bureau. Hierdoor worden medewerkers mondig en weerbaar voor het geval ze geconfronteerd worden met lastige en moeilijke keuzes.
Leidinggevenden zorgen voor een veilige omgeving waarin dilemma's bespreekbaar gemaakt mogen worden; tijdens vergaderingen, overleggen, functioneringsgesprekken of gewoon op de werkvloer.
We treden op als sprake is van een schending van de integriteit. Bescherming van het imago van de gemeente Kerkrade en het behoud van het vertrouwen van de samenleving in de gemeente Kerkrade staan immers voorop.
We geven voorlichting aan het personeel om hen weerbaar te maken tegen de infiltratie van de criminele onderwereld in de legale samenleving.

Inkoop en aanbesteden

In 2025 zal het vigerende inkoop- en aanbestedingsbeleid en -protocol worden geactualiseerd. Naast bewustwordingscampagnes op het terrein van inkoop en aanbesteden in zijn algemeenheid zullen we o.a. een workshop/themadag gaan organiseren voor alle met inkoop belaste ambtenaren, om de uitvoering van het eerdergenoemde beleid en protocol te borgen in onze organisatie.

Communicatie

Strategie

De behoefte aan duidelijke en gerichte communicatie is groot. Het team communicatie maakt dit tot speerpunt van al haar inzet. Door vroegtijdig betrokken te worden bij projecten en ideeën wordt met vakinhoudelijke ambtenaren bekeken welke communicatie voor welke doelgroep op welk moment ontwikkeld wordt. Schrijven in begrijpelijke taal is daarbij de basis.

Verschillende instrumenten
De gemeente gebruikt in haar communicatie verschillende instrumenten. Denk aan social media (ruim 14.000 volgers op Facebook), de digitale nieuwsmail met inmiddels meer dan 1.200 abonnees, de gemeentepagina in de weekkrant Hallo Kerkrade en de eigen huis-aan-huis-krant die in ontwikkeling is. We blijven hier steeds zoeken naar adequate vormen zodat zo veel mogelijk inwoners bereikt worden.

Interactie
We zoeken ook gericht naar interactie met inwoners, bedrijven en instellingen. Communicatie is ook ophalen wat voor inwoners, bedrijven en instellingen van belang is.

Website
Een cruciaal onderdeel van onze communicatie is de website. Qua inhoud en techniek is deze aan vervanging toe. De inhoud voldoet niet aan de verwachtingen van inwoners (uitkomst dienstverleningsonderzoek 2023), de techniek is verouderd met als gevolg dat de digitale toegankelijkheid in het gedrang komt. Dat betekent dat inwoners met een visuele beperking geen toegang hebben tot noodzakelijke informatie. We ontwikkelen daarom een nieuwe website en een nieuwe huisstijl. We bouwen dit zo op dat nieuwe wettelijke vereisten in de toekomst makkelijk ingevuld kunnen worden. Er wordt tegelijkertijd gewerkt aan een nieuwe visie op dienstverlening door de afdeling Burgerplein. We verwerken de resultaten daarvan direct in het ontwerp van de nieuwe website. We verwachten de nieuwe website medio 2025 gereed te hebben.

e. Cijfermatig inzicht in de bedrijfsvoering

Dit overzicht geeft meerjarig cijfermatig inzicht in de lasten en baten van de bedrijfsvoering. Onder de lasten en baten van de bedrijfsvoering worden gerekend die van overhead, salarissen en externe inhuur (incl. Wsw). Voor de externe inhuur wordt de definitie van het CBS gevolgd (lastencategorie 3.51).

Overheadkosten zijn de kosten die we maken voor het sturen van en de hulp aan medewerkers, zodat zij hun werk goed kunnen doen. Hierbij kan gedacht worden aan personeel en organisatie, inkoopfunctie, financiële functie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, managementondersteuning, informatievoorziening en automatisering, huisvesting en documentaire informatievoorziening, etc.

*bedragen * € 1.000*

Bedrijfsvoeringskosten	2025	2026	2027	2028
Salarissen	**43.282**	**44.490**	**46.201**	**47.951**
Externe inhuur	**3.337**	**2.317**	**2.264**	**2.264**
Overhead excl. salarissen / inhuur	**9.227**	**8.273**	**7.859**	**7.841**
ICT, telefonie etc.	*4.071*	*3.738*	*3.577*	*3.597*
Huisvesting / gebouwenbeheer	*1.471*	*1.045*	*883*	*875*
HRM en personele zaken	*702*	*652*	*635*	*635*
Bedrijfsvoertuigen	*521*	*460*	*434*	*433*
Verzekering	*664*	*612*	*610*	*610*
Stortkade / gemeentewerf	*448*	*448*	*434*	*434*
Magazijn	*336*	*314*	*298*	*296*
Facilitaire zaken, repro en archief	*213*	*213*	*213*	*213*
Mechanische hulpmiddelen	*172*	*162*	*155*	*138*
Communicatie / Promotie	*297*	*297*	*288*	*288*
Rechtsbelangen	*61*	*61*	*61*	*61*
Overige bedrijfsvoeringskosten	*272*	*272*	*272*	*262*
Totale bedrijfsvoeringskosten	**55.846**	**55.080**	**56.324**	**58.056**

§6. Verbonden partijen

Algemeen

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (art. 1, onder b Bbv) geeft aan dat onder een 'verbonden partij' dient te worden verstaan *een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft*. We spreken van een financieel belang als de gemeente middelen ter beschikking stelt/heeft gesteld, aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaal is bij faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Op hoofdlijnen zijn binnen de gemeente de volgende verbonden partijen te onderscheiden: Gemeenschappelijke Regelingen (GR), Naamloze Vennootschappen (NV) en Besloten Vennootschappen (BV). Binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn we als deelnemende gemeente gehouden aan het bijdragen aan de tekorten als dat aan de orde is. De keuze voor een specifieke rechtsvorm is onder andere afhankelijk van het te bereiken doel.

Eerst wordt een totaaloverzicht gegeven, daarna volgt meer gedetailleerde informatie per verbonden partij. Bij het opmaken van deze begroting zijn (mogelijk) nog niet alle begrotingscijfers 2025 van de verbonden partijen beschikbaar.

a. Verbonden partijen

In onderstaande tabel worden de verbonden partijen opgesomd.

				Exploitatiebijdrage (€ 1.000)*			
				2025	**2026**	**2027**	**2028**
1.	GR	6	Reinigingsdiensten Rd4	4.983	4.983	4.983	4.983
2.	GR	6/7	GGD Zuid-Limburg	3.257	3.382	3.504	3.630
3.	GR	6	Werkvoorzieningschap O.Z.L.	17.733	16.796	16.976	16.976
4.	GR	0	Stadsregio Parkstad Limburg	954	1.006	1.047	1.047
5.	GR	6	Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg	2.011	2.068	2.096	2.096
6.	GR	0	Eurode	28*	34**	34**	34**
8.		7	Bodemzorg Limburg	0	0	0	0
9.		0/7	NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	0	0	0	0
10.		7	NV Reinigingsdiensten Rd4	0	0	0	0
11.		5	GaiaZOO BV	0	0	0	0
12.		0/5	BV Holding Stadion Kerkrade	124	121	120	120
14.		0/3	EBC GmbH & Co. KG	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15.		3	Technologiepark Herzogenrath GmbH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18.		0	NV Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	0	0
19.		0	NV Enexis Holding	0	0	0	0
21.		0	Div. tijdelijke deelnemingen a.g.v. verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent aan RWE: (Vordering op Enexis BV, Verkoop Vennootschap BV, CBL Vennootschap BV, Claim Staat Vennootschap BV	0	0	0	0
22.	GR	1	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	4.103	4.223	4.348	4.477
23.		5	NV Parkstad Limburg Theaters	866	866	866	866
25.	GR	7	Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg	246	246	246	246
26.		0/3	IBA Parkstad B.V.	0	0	0	0
27.	GR	0/7	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	1.007	960	980	1.028
28.	GR	0	Gegevenshuis	166	181	181	181
29.	GR	4/6	Omnibuzz	1.984	2.023	2.108	2.153
33.	GR	6	Werkgeversservicepunt (WSP)	855	789	753	752
34.		6	Coöperatie 'T Westhoes u.a.	135	135	135	135
35.		7	Woonwijzerwinkel Zuid-Limburg BV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
36.	GR	1	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	276	298	323	349
37.	GR	0	Solido	1.893	1.961	2.053	2.138
		div.	Overige	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Totaal	**40.593**	**40.038**	**40.719**	**41.177**

(N.B. De ontbrekende tussenliggende nummers zijn inmiddels vervallen).

**Aangezien er een eenmalig besluit genomen werd tijdens de Euroderaad j.l. dat beide partijen (Kerkrade & Herzogenrath) €10.000 zullen bijdragen voor het spel zonder grenzen, zal dit ook in de exploitatiebijdrage opgenomen moeten worden. Dit bedraagt €5.000 voor 2024 en €5.000 voor 2025.*
***In verband met een verwachte verhoging van de financiële bijdrage per inwoner (€0,75), wordt er voor de jaren 2026 t/m 2028 uitgegaan van volgende berekening 45.311 (inwoneraantal 2024) x €0,75 = €33.983,25.*

b. Gedetailleerde informatie verbonden partijen

Onderstaand overzicht bevat meer gedetailleerde informatie. Bij diverse gemeenschappelijke regelingen kan het aandeel fluctueren over de jaren, afhankelijk van de bewegingen in de onderliggende verdeelmaatstaven.

1. Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	4.226	4.972		
Vreemd vermogen	48.998	50.223	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	16%	16%		

Doelstelling / openbaar belang
Het (doen) inzamelen en bewerken van huishoudelijke afvalstoffen, het reinigen van de openbare ruimten en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid (pluspakket).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting samenwerking.

Risico's (meerjarig)
- Brandstofprijzen
Met name voor een logistiek bedrijf als Rd4 zijn de ontwikkeling van de brandstofprijzen van groot belang, afhankelijk van de ontwikkelingen kunnen deze zowel een positief als een negatief effect op de begroting hebben.

- Kwaliteit PMD
Vanaf 1 januari 2022 zijn de Rd4 gemeenten, conform de landelijk geldende nieuwe overeenkomst via ASL, niet meer verantwoordelijk voor de gehele keten (van inzameling t/m verwerking) bij de inzameling van het PMD-afval. Vanaf deze datum zijn de gemeenten alleen nog maar verantwoordelijk voor de inzameling en de kwaliteit (mate van vervuiling) van de ingezamelde PMD-stroom. Bij de vergoeding die de gemeenten uit het Afvalfonds ontvangen wordt uitgegaan van een vervuilingspercentage van max. 15%. Bij vervuilingspercentages hoger dan 15% wordt er gekort op de vergoeding. Dit kan resulteren in volledige afkeur en lagere inkomsten.

- CAO-ontwikkeling
In deze dynamische en onzekere tijden in de wereld zijn prijsstijgingen een grotere zorg dan in het recente verleden. Dit betekent eveneens dat het lastig is om de invloed op de lonen in te schatten. Ook de krapte op de arbeidsmarkt heeft hierbij een invloed.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem en Voerendaal.

2. GGD Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	7,66%	7,66%		

Doelstelling / openbaar belang
De GGD Zuid-Limburg is de gemeentelijke gezondheidsdienst die is ingesteld door alle gemeenten in Zuid-Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling. De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers (conform de Wet Publieke Gezondheid) met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. Daarnaast heeft de GGD een belangrijke rol in de uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid, waarin de ambitie is vastgelegd in de periode 2016-2030 zichtbaar in te lopen op bestaande gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
In het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 is beschreven wat de beleidsvoornemens van de GGD Zuid-Limburg zijn voor de komende periode. Deze zal worden gekenmerkt door grote inhoudelijke en structurele veranderingen in preventie, gezondheidsbeleid en gezondheidsbevordering. Vanzelfsprekend blijft de GGD haar wettelijke taken uitvoeren, integraal en opgavegericht, en zal zij haar bedrijfsprocessen verbeteren. Daarnaast zal stevig worden ingezet op het versterken van de ingezette koers van Trendbreuk. Tegelijkertijd blijft de focus op jeugd en wordt deze verbreed naar andere doelgroepen. Daarnaast zal worden ingezet op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorg Akkoord (IZA). Tenslotte blijven ook de gezondheidsbeschermende taken van de GGD de komende periode van groot belang. De Covid-19-pandemie heeft namelijk aangetoond hoe belangrijk deze taak van de GGD is.

In januari 2025 zullen de gemeenteraden naar verwachting het nieuwe Regionaal Gezondheidsbeleid voor 2025-2028 vaststellen. Vanzelfsprekend zal de GGD ook hierin een belangrijke uitvoerende rol gaan vervullen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Maastricht, met de overige 15 gemeenten Zuid-Limburg.

3. Werkvoorzieningschap O.Z.L.

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	23,5%	23,5%		

Doelstelling / openbaar belang
De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal hebben op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen al hun taken en bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening overgedragen aan het Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL).
De colleges van de deelnemende gemeenten hebben het van rijkswege daartoe ter beschikking gestelde budget overgedragen aan WOZL.

De Sociale Werkvoorziening in Oostelijk Zuid-Limburg is ten gevolge van de invoering van de Participatiewet in 2015 geconfronteerd met een sterk veranderende taakstelling. Binnen de Participatiewet is er geen nieuwe instroom van Wsw mogelijk, waarbij vanuit de gemeentelijke regievoerdersrol is aangestuurd op een structurering naar beschut en detacheringen. Dit heeft sterke gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie GR WOZL.
De afgelopen jaren hebben voor de GR WOZL dan ook in teken gestaan van het omgaan met de nieuwe taakstellingen, het herschikken van de organisatie en de samenwerking met het Werkgeverservicepunt Parkstad (WSP Parkstad).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
WOZL is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van en in samenwerking met gemeenten het werkgeverschap voor de Wsw uitvoert. WOZL ondersteunt deze mensen om zo regulier mogelijke passende en ook betaalde arbeid te verrichten. Naast de gewijzigde taakstelling van de GR WOZL door de invoering van de Participatiewet, hebben ook de afname van het subsidiebedrag per persoon en de berekeningssystematiek van het aantal arbeidsjaren gevolgen voor de GR WOZL.
Het feit dat er geen nieuwe Wsw-indicaties worden afgegeven en het feit dat de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nu wordt bediend in de Participatiewet, leidt ertoe dat er een sterke samenhang moet zijn tussen de uitvoering 'oude' Wsw en de nieuwe 'doelgroep' in de Participatiewet. Voor deze eerste doelgroep is en blijf de GR WOZL de uitvoeringsorganisatie bij wie het formeel werkgeverschap is belegd. Echter, de detacheringstak en de ondersteuningstaken van de GR WOZL zijn in de afgelopen jaren herschikt en onder het WSP Parkstad komen te vallen.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, WOZL Beschut 2.0 BV te Heerlen. Deelnemende gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal. Voor GR WOZL en de hieraan gelieerde BV is een algemeen directeur/bestuurssecretaris aangesteld.

4. Stadsregio Parkstad Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	6.026	6.062		
Vreemd vermogen	1.790	1.467	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	18,53%	18,53%		

Doelstelling / openbaar belang
Stadsregio Parkstad Limburg vormt de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen. Er wordt samengewerkt op het gebied van economie en toerisme, wonen & herstructurering, ruimte & mobiliteit, duurzaamheid, sociaal-economische structuurversterking en grensoverstijgende samenwerking. Leidend in het functioneren van de GR Stadsregio Parkstad is de ambitie die in 2021 in de nieuwe strategische agenda is bepaald voor de periode tot 2030: de ontwikkeling van Parkstad tot een vitale en leefbare regio met een krachtig economisch, fysiek en sociaal profiel, waarbij wordt gestreefd naar een niveau van welvaart en welzijn op minimaal het gemiddelde Nederlandse niveau.
Daarbij wordt ingezet op twee pijlers:
1) Realiseren duurzaam economisch groeipotentieel door creëren van nieuw perspectief en verzilveren van kansen, ook grensoverschrijdend;
2) Realiseren van leefbare en gezonde wijken en kernen door het integreren van een sociale en fysieke aanpak op gebiedsniveau.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

1) & Regionale beleidsontwikkeling en programmasturing op de thema's ruimte, mobiliteit, economie toerisme, wonen & herstructurering, energie, duurzaamheid, leefbaarheid en welzijn en grensoverstijgende samenwerking.
2) Monitoring en instrumentontwikkeling, zoals de evaluatie van PALET en het monitoren van het aantal vestigingen en de werkgelegenheidsontwikkeling.
3) Lobby richting Provincie, Rijk en Europese fondsen om ervoor te zorgen dat regionale opgaven in de beleidskaders op deze niveaus worden meegenomen. Tevens wordt ingezet op een meer structurele ondersteuning vanuit het Rijk om het brede welvaartsniveau in Parkstad op Limburgs en Nederlands niveau te krijgen.
4) Deelname aan platforms, waarbinnen bestuurlijke afstemming plaatsvindt rondom centrale thema's, zoals de Agenda voor Zuid-Limburg.

Vanuit de strategische agenda werkt de stadsregio aan het vormen van een brede economische en sociaal-maatschappelijk coalitie, zodat partners in het veld nauwer worden betrokken bij de totale opgave.

De volgende strategische ontwikkelingen zijn in 2025 van invloed op de taakopdracht aan de Stadsregio Parkstad Limburg:

1. Het Nieuw Narratief van Parkstad: het Nieuw Narratief gaat in op de kansen die er voor de regio liggen als gevolg van positieve economische ontwikkelingen en het groeiperspectief dat hieruit voortvloeit. Bij deze vernieuwing hoort ook een ander verhaal: "het Nieuwe Narratief van Parkstad".
2. 'Elke Regio Telt' en de Kansenagenda:
   Parkstad vormde een van de regio's die waren onderzocht door de 3 belangrijke adviesraden van de regering binnen het kader van het rapport "Elke Regio Telt". Geconstateerd werd dat er in Nederland ongewenste verschillen in brede welvaart tussen regio's bestaan en dat die vaak worden veroorzaakt of versterkt door Rijksbeleid. Geconcludeerd werd dat het regiobeleid anders moet en geadviseerd werd om een Kansenagenda op te stellen die als basis moet dienen voor lange termijn afspraken tussen Rijk en regio. De uitwerking van de kansenagenda voor Parkstad is vooral de programmatische uitwerking van het 'Nieuwe Narratief'.
3. De regio als schaalniveau voor overheidsdenken en -doen:
   De regio wordt steeds belangrijker als schaalniveau, waar beleid maar ook de programmatische uitwerking en uitvoering, vorm krijgt. Door die ontwikkeling hebben de Parkstad gemeenten de afgelopen jaren in toenemende mate profijt gehad van de investering, die zij al decennialang doen in regionale samenwerking. Het takenpakket is verder verbreed bijvoorbeeld binnen water- en klimaatadaptatie.
   Daar hoort ook bij afstemming op Zuid-Limburgs niveau. Er vindt een opschaling naar het Zuid-Limburgs niveau plaats binnen arbeidsmarktbeleid, wonen en ruimtelijke economie. De Zuid-Limburg agenda en Panorama Zuid-Limburg zijn daar goede voorbeelden van.
4. Fondsenwerving en Programmamanagement:
   Lobby en fondsenwerving in samenhang met de programmatische handling van subsidiestromen maken steeds meer deel uit van de werkzaamheden van de Parkstad organisatie.
5. Water, klimaatadaptatie en landelijk gebied.
   Het thema water is op verzoek van het Samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg (SWPL) toegevoegd aan het takenpakket van de Stadsregio. Bij het plannen van ruimtelijke ontwikkelingen is het belangrijk om hier, vanuit regionale samenwerking, het water- en bodemsysteem integraal bij te betrekken.
6. Energietransitie:
   Het kabinet heeft voor 2023 tot en met 2030 structureel middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld om uitvoering te kunnen geven aan energie- en klimaatbeleid. Door de regionale samenwerking kan expertise veel breder worden ingezet. Zo kan de uitvoeringskracht van gemeenten worden versterkt om doelstellingen van het Klimaatakkoord te kunnen behalen.

Risico's (meerjarig)

Parkstad noemt in de begroting 2025 risico's. Dit zijn:

- Cyberrisico

- Ziekte. SPL is niet verzekerd voor het ziekterisico. Ingeval van uitval van kritische functionarissen zal externe ondersteuning ingehuurd moeten worden
- WW. SPL is eigenrisicodrager voor de WW. In het P-budget is normaliter enige ruimte om dit op te vangen.
- Complexiteit projecten waarvoor mogelijk inhuur van financiële of juridische ondersteuning nodig is.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal.

5. Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	100	100		
Vreemd vermogen	14.496	14.496	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	n.v.t.	n.v.t.		

Doelstelling / openbaar belang
Het verlenen van hulp en financiële steun aan burgers die door schuldenlast in financiële en maatschappelijke problemen zijn gekomen (armoedebeleid).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
De gemeenteraad heeft op 30 oktober 2019 het Beleidsplan Armoede en Schulden, Samen Aanpakken!, 2020-2023 vastgesteld. Dit betekent dat de regie op de uitvoering van schuldhulpverlening bij de Kredietbank Limburg (KBL) ligt vanaf 2020. Dit laat onverlet dat de algemene eindverantwoordelijkheid bij de gemeente blijft liggen. Op basis van het beleidsplan is de toegang gepositioneerd bij KBL. Hierdoor ligt de regie op de uitvoering van de 1ste lijns en 2de lijns dienstverlening bij één partij. In dat kader is het ook aan KBL om afspraken te maken c.q. afstemming te hebben met de overige partners Impuls en SchuldHulpMaatjes. In aansluiting op voornoemd plan, heeft de raad op 28 oktober 2020 vastgesteld het ''Uitvoeringsplan 2021-2023 Armoede en Schulden, Samen Aanpakken!''. In dit uitvoeringsplan worden de activiteiten in het kader van preventie en vroegsignalering nader uitgewerkt. Hier ligt een voorname rol voor de gemeente als verantwoordelijke. Dit is een cruciale rol, gelet op het feit dat het in een zo vroeg mogelijk stadium detecteren van schuldenproblematiek van doorslaggevende betekenis kan zijn voor het vervolgtraject. Dit is in het voordeel van onze burgers en kan kostenbesparend werken voor de gemeente. Samen met de Kredietbank Limburg, Impuls en SchuldHulpMaatje wordt hieraan in de Geldwijzerwinkel vormgegeven.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR is gevestigd in Sittard-Geleen met de overige gemeenten Brunssum, Kerkrade, Landgraaf en Maastricht.

6. Eurode

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	60	47		
Vreemd vermogen	0	0	**Resultaat**	-13
Deelneming (%)	50%	50%		

Doelstelling / openbaar belang
Behartigen van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende zin gericht op bevordering en instandhouding van de gemeenschappelijke banden tussen de burgers onderling en benutting van de grenscontacten in economische zin.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Intensivering grensoverschrijdende samenwerking in de breedste zin van het woord. Uitbouw en concretisering van deze bijzondere vorm van grensoverschrijdende samenwerking binnen de huidige financiële mogelijkheden.
Door met name de jaarlijkse bijdragen aan het Grensinfopunt (GIP) en Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA), vermindert de financiële reserve van het Openbaar Lichaam Eurode.

Risico's (meerjarig)
N.v.t.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Kerkrade, met Gemeente Herzogenrath (Duitsland).

8. Bodemzorg Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	2,4%	2,4%		

**De begroting van Bodemzorg Limburg wordt pas in november/december 2024 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Beschermen van het milieu rond en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten afvalstortlocaties.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Lage risico's.

Risico's (meerjarig)
Gelet op de aard van de activiteiten en het niet meer aan de orde zijn van een jaarlijkse financiële bijdrage aan Bodemzorg Limburg zijn er redelijkerwijs geen relevante risico's te verwachten.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Maastricht Airport, met Provincie Limburg en 42 gemeenten.

9. NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	206.106	n.n.b.		
Vreemd vermogen	393.751	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Doelstelling / openbaar belang
De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)- instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Op regionaal vlak heeft WML de intentie om samen met partners de Verklaring van Intentie voor Adequaat Zoetwater verder te ontwikkelen tot een overeenkomst voor het beheer van grond- en oppervlaktewater. Op nationaal niveau zullen de drinkwaterbedrijven aanhouden om de dringendheid van de drinkwatervoorziening en betrouwbare levering aan te kaarten. Zaken zoals de verantwoordelijkheid voor levering en zorg, het bewustzijn omtrent drinkwaterconsumptie en de implementatie van de richtlijnen in de "Water en Bodem Sturende" strategie zullen ook gedurende 2024 een rol blijven spelen.

Risico's (meerjarig)
In de toekomst kunnen we niet langer als vanzelfsprekend rekenen op een continue drinkwatervoorziening. Om de beschikbaarheid en kwaliteit van ons water te waarborgen, moeten er wezenlijke beslissingen worden genomen. Hoewel WML wettelijk verplicht is tot levering, is het vervullen van deze verplichting mede afhankelijk van andere partijen. Gezien deze positie en de vele uitdagingen, wordt de samenwerking met betrokken partners in de waterketen nog crucialer voor WML.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Maastricht, met Provincie Limburg en Limburgse gemeenten.

10. NV Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	17%	17%		

**De begroting van NV Reinigingsdiensten Rd4 wordt pas in oktober 2024 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling van (bedrijfs)afvalstoffen en advisering op het terrein van het milieubeleid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting doelmatige samenwerking. Geen relevantie m.b.t. toekomstverwachting. Normaal bedrijfsrisico.

Risico's (meerjarig)
Geen risico’s in meerjarig perspectief te voorzien.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem, Voerendaal en Eijsden - Margraten.

11. GaiaZOO BV

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	40,1%	40,1%		

**De begroting van Gaiazoo BV. wordt pas in november 2024 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
1. Het ontwikkelen en exploiteren van een dierenpark, alsmede natuurbeschermingseducatie en natuurbehoud;
2. Het verrichten van alle handelingen, welke in de ruimste zin verband kunnen houden met of bevorderlijk kunnen zijn voor het sub a gemelde doel;
3. Het exploiteren van één of meer horecabedrijven in de ruimste zin des woords.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Ondersteuning ontwikkeling dierenpark. Directie, Raad van commissarissen en aandeelhouders hebben als doel gesteld een geleidelijke uitbouw van het park. Het park investeert continu, zodat bezoekers steeds weer opnieuw verleid worden om een bezoek te brengen aan het park.
Er worden tegenwoordig steeds vaker vragen gesteld over het bestaansrecht van dierentuinen. GaiaZOO heeft van begin af aan gekozen voor een veel natuurlijker aanpak en diersoorten die bij het grote publiek relatief onbekend zijn. GaiaZOO wil voorop blijven lopen en kiest voor een aanpak waarbij de diercollectie wordt samengesteld op basis van de mate van bedreiging van de soort. De insteek is om in de toekomst uitsluitend nog soorten te houden waarbij er een direct verband is tussen de dieren die in GaiaZOO leven (ex-situ) en hun soortgenoten in het wild (in-situ).
Aan de Brughofweg is in 2024 een nieuw dienstencentrum gebouwd en hier wordt in 2025 ook een nieuw kantoren complex gerealiseerd.
Om de bouw van GaiaZOO betaalbaar te houden, is destijds gekozen voor een bouwwijze en materialen die niet het eeuwige leven hebben. Daardoor zijn nu veel plekken in het park toe aan onderhoud. De komende jaren zal hier dan ook relatief veel in geïnvesteerd dienen te worden.Een eventuele uitbreiding van de dierentuin pas plaatsvinden wanneer het bestaande park weer helemaal up-to-date is gemaakt.

Risico's (meerjarig)
GaiaPark b.v. kent een solide financiële huishouding

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
B.V. te Kerkrade, Moraco NV (59,9%) en Gemeente Kerkrade (40,1%)

12. BV Holding Stadion Kerkrade

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	87,495%	87,495%		

**De begroting van BV Holding Stadion Kerkrade wordt pas in eind 2024 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het in algemene zin beheren en exploiteren van het (een deel van het) multifunctionele Parkstad Limburg Stadion dat een duidelijke publieke functie en uitstraling voor de stad heeft.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Er zijn geen bijzondere beleidsvoornemens, anders dan beschreven in de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Risico's (meerjarig)
De BV heeft een schuld aan de gemeente en is (nu nog) vooral afhankelijk van de huurinkomsten van Roda JC Kerkrade. Tussen de betrokken partijen zijn financiële afspraken gemaakt. Als zekerheid voor die afspraken wordt een deel van de mediagelden waarop Roda JC recht heeft door de KNVB rechtstreeks overgemaakt aan de BV en aan de gemeente. Ook wordt door Roda JC er aan gewerkt om de club weer sportief en financieel gezond te maken. Dit verkleint het risico. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide' wordt een nieuwe richting ingezet. Zie verder de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Kerkrade, met Parkstad Limburg (8,1%), Gemeente Heerlen (4,27%) en overige (0,135%).

14. EBC GmbH & Co. KG

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	2.135	n.n.b.		
Vreemd vermogen	1.877	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	25%	25%		

Doelstelling / openbaar belang
Het exploiteren van een bedrijfsverzamelgebouw, het daarmee leveren van een bijdrage aan de harmonisatie van de wet- en regelgeving en het bieden van een centraal ontmoetingspunt voor overheden, bedrijven en instellingen uit Duitsland en Nederland.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Een uitdaging ziet EBC in de toegenomen kosten, waarvoor wordt gewerkt aan passende maatregelen, dit zal de komende jaren blijven spelen.
Ten opzichte van voorgaande jaren begint het bedrijfsresultaat gestaag te stijgen en zijn de verwachtingen voor de komende jaren positief.

Risico's (meerjarig)
N.v.t.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH & Ko. Co., aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade, gemeente Herzogenrath (Duitsland), AGIT (Duitsland) en Industriebank LIOF NV.

15. Technologiepark Herzogenrath GmbH

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	998	n.n.b.		
Vreemd vermogen	754	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	5,33%	5,33%		

Doelstelling / openbaar belang
Het bevorderen van innovatie en technologische ontwikkeling in het bijzonder het management van een technologiepark voor innovatieve ondernemers en jonge startende bedrijven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De voornemens zijn de bezettingsgraad zo hoog mogelijk te houden en minimaal een evenwicht tussen baten en lasten na te streven. Conjuncturele ontwikkelingen hebben invloed op de bezettingsgraad.

Risico's (meerjarig)
De hoge inflatie in combinatie met rentestijgingen vormt een bedreiging voor de wereldeconomie. Tendensen in de richting van stagflatie baren de markt ook zorgen. Vanuit micro-economisch oogpunt zijn er geen monetaire effecten op de bedrijfslocatie van Herzogenrath. In tegenstelling tot de hierboven beschreven algemene omstandigheden heeft TPH verschillende aanvragen voor extra ruimte ontvangen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH, aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade en verder gemeente Herzogenrath, Sparkasse Aachen, WFG Kreis Aachen, IHK Aachen en AGIT (alle Duitsland).

18. NV Bank Nederlandse Gemeenten

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,33%	0,33%		

Doelstelling / openbaar belang
BNG is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Dit wordt ook wel de publieke sector genoemd. De bank helpt de publieke sector om maatschappelijke doelen te behalen. Daarnaast zet de bank in op duurzaamheid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Over het jaar 2023 is een nettowinst behaald van €254 miljoen. Hoewel de nettowinst positief beïnvloed is door het gestegen renteresultaat, is deze €46 miljoen lager dan in 2022. Dit komt door een lager resultaat financiële transacties. Het rendement op eigen vermogen is met 5,6%, lager dan vorig jaar, maar is ruim boven het doel.
De ontwikkelingen in de Oekraïne, de verslechterde politieke verhoudingen tussen het westen en het oosten, de val van het kabinet en de inflatie hebben geen materiële financiële gevolgen gehad.

Risico's (meerjarig)
Een deel van de winst wordt als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Den Haag, met Staat der Nederlanden, gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.

19. NV Enexis Holding

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	5.406	n.n.b.		
Vreemd vermogen	5.724	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,48%	0,48%		

Doelstelling / openbaar belang
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer €2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en €2,9 miljoen klanten voor elektriciteit.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
In het voorjaar van 2024 heeft de AvA ingestemd met aanpassing van het strategisch plan (2022) in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied.

Het strategisch plan van Enexis Holding N.V. focust op kerntaken met 3 hoofddoelen:
1. Sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes;
2. Iedereen altijd toegang tot energie bieden;
3. Klanten weten wat ze aan ons hebben.

Risico's (meerjarig)
Enexis is financieel gezond volgens de credit rating afgegeven door Standard & Poor's. Enexis hanteert voor de boekjaren vanaf 2023 het dividendbeleid van maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen. Dividend is de uitkering van (een deel van) de winst aan de aandeelhouders. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven, zeker gezien de investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte. De uitkering in 2024 was lager dan geraamd. Dit nadeel is structureel verwerkt.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Arnhem, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten.

21. Div. tijdelijke deelnemingen a.g.v. verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent aan RWE

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		CSV 2025
Eigen vermogen	484	0		
Vreemd vermogen	7	0	**Resultaat**	-20
Deelneming (%)	0,48%	0,48%		

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		PBE 2025
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	0	0	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	0,48%	0,48%		

Doelstelling / openbaar belang
In 2009 heeft de gemeente Kerkrade haar aandelen van Essent aan energiebedrijf RWE verkocht. De verkoop kon niet meteen volledig worden afgerond. Om de risico's te verkleinen zijn vijf tijdelijke bedrijven gevormd. Deze houden op te bestaan zodra de verkoop voor de betreffende onderdelen is afgerond. Nog maar twee van deze bedrijven bestaan. Dit zijn Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE) en Claim Staat Vennootschap BV (CSV).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De bedrijven zijn in overleg met de andere partijen over het beëindigen van alle resterende contractuele verplichtingen. Hierna kunnen de bedrijven worden opgeheven. Voor PBE is hiertoe overgegaan in 2024, naar verwachting volgt CSV in 2025. Eventuele resterende liquide middelen worden dan uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Risico's (meerjarig)
Het risico voor de aandeelhouders is zeer beperkt, omdat er binnen de bedrijven voorzieningen zijn gevormd voor de nog resterende financiële verplichtingen. Deze voorzieningen worden als toereikend ingeschat.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Den Bosch, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten. Het zijn zogenaamde 'Special Purpopse Vehicles (SPVs. Dat wil zeggen dat zij slechts een beperkte taak hebben.

22. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	7,3%	7,3%		

Doelstelling / openbaar belang
Het op schaalgrootte van de veiligheidsregio doelmatig organiseren van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Alle brandweertaken, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij ongevallen en rampen uitvoeren overeenkomstig de doelstelling en de wettelijke regeling.

Risico's (meerjarig)
Als risico gelden o.a. de krapte op de arbeidsmarkt. Door de huidige krapte op de arbeidsmarkt kost het VRZL meer moeite om kwalitatief goede medewerkers aan te trekken binnen de programmalijnen en dit kan leiden tot hogere wervingskosten en eventueel meer salariskosten. De VRZL becijfert dit risico op € 600.000.

Een ander risico betreft verlofsparen. Het BBV geeft aan dat er een voorziening moet worden opgenomen voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang. Bij alle uren die conform de CAO als bron kunnen dienen voor het verlofsparen is sprake van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw (dit is feitelijk de omvang van het bovenwettelijke verlof per balansdatum). Hierdoor is de jaarlijkse omvang van deze arbeidskosten gerelateerde verplichting niet gelijk. Voor deze verlofuren moet dan ook een voorziening op de balans worden opgenomen. Deze verplichting tot het vormen van een voorziening geldt vanaf 2022. Het risico bestaat echter dat indien meer medewerkers binnen VRZL hiervan gebruik gaan maken met als doel verlofuren te sparen over een langere periode, dit niet vanuit de eigen begroting kan worden gefinancierd. Jaarlijks zal er per de datum 31 december een inventarisatie plaats vinden van medewerkers die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot verlofsparen, om zo het saldo te bepalen

van het aantal verlofuren dat is overgeheveld of opgenomen vanuit het verlofsparen. Deze uren worden vervolgens financieel gemaakt conform de afgesproken systematiek met de accountant. Ook dit risico cijfert de VRZL op € 600.000.

Daarnaast spelen nog een aantal andere risico's. Het totaal aan risico's maakt dat de weerstandscapaciteit van de VRZL de afgelopen jaren ruim onvoldoende is geweest. Er is op dat vlak echter sprake van een verbetering. Nu de deelnemende gemeenten de financiële gevolgen van de CAO-ontwikkelingen 2023 gaan dragen en er tevens besloten is om een deel van het positieve resultaat van de VRZL over 2023 toe te voegen aan de algemene reserve van de VRZL, verbetert de weerstandscapaciteit van de VRZL.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, vestigingsplaats Maastricht, met de overige 15 Zuid-Limburgse gemeenten.

23. NV Parkstad Limburg Theaters

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	4.971	7.017		
Vreemd vermogen	6.399	5.949	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	33%	33%		

Doelstelling / openbaar belang
Het faciliteren van een boeiend en dynamisch theater- en muziekleven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting, versterken van de identiteit van de regio, het vergroten van de impact van de podiumkunsten op het publiek. Zorgen voor een maximale deelname aan het theater- en muziekleven door de inwoners van onze stad. Theater Kerkrade is samen met de bibliotheek gehuisvest in HuB.

Risico's (meerjarig)
Het boeken van grote producties brengt risico's met zich mee. Theaterprogrammering geschiedt veelal voor jaren vooruit. Daarmee worden ook de risico's van die programmering ver vooruit genomen.
De uitval van installaties op (een) productie dag(en) kan duizenden euro's per dag kosten. Het risico ligt bij de eigenaar van de gebouwen.
PLT is in hoge mate afhankelijk van nutsbedrijven (gas, water en licht) en tegenwoordig ook de beschikbaarheid van internet en een stabiele ICT-omgeving. In geval van storing of uitval is al snel sprake van discontinuïteit in de bedrijfsvoering. Hoewel brandschade etc. wel verzekerd is, zijn gevolgschades niet altijd afgedekt.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Parkstad Limburg Theaters NV te Heerlen, met gemeente Heerlen.

25. Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	1.089	989	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	2%	2%		

Doelstelling / openbaar belang
Het uitvoeren van wettelijk verplichte taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht. Sinds 1 juli heet de RUD voortaan formeel "Omgevingsdienst Zuid Limburg".

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Geen relevante ontwikkelingen.

Risico's (meerjarig)
Geen risico's te voorzien. De aan de RUD opgedragen taken zijn bij wet bepaald. De kosten worden per jaar op voorhand per deelnemer in beeld gebracht.

Rechtsgrond en overige deelnemers
College van GS provincie Limburg en overige 17 colleges gemeenten Zuid-Limburg.

26. IBA Parkstad B.V.

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	9,7%	9,7%		

**De begroting van IBA Parkstad B.V. wordt pas in eind 2024 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Met het IBA- expo jaar (2022-2023) is IBA Parkstad feitelijk geëindigd. De 50 projecten van het IBA-uitvoeringsprogramma zijn ook grotendeels afgerond. Voor de afronding van een aantal subsidietrajecten (gekoppeld aan de uitvoering van nog lopende projecten) en daarna de opheffing van de IBA Parkstad BV zal de organisatie nog een aantal jaren in zeer afgeslankte vorm blijven bestaan.

27. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	2.802	2.802		
Vreemd vermogen	1.176	889	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3,86%	3,86%		

Doelstelling/openbaar belang
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen. Zij voert ook de wet WOZ uit.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
BsGW zal ondanks de huidige economische situatie blijven zoeken om -waar mogelijk- efficiënter te werken. Uitgangspunt hierbij is, dat de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening hierdoor niet in gevaar komen.
Een belangrijk punt van aandacht blijft het terugdringen van de proceskosten.Eind 2023 is de Wet herwaardering proceskostenvergoeding WOZ (en bpm) aangenomen, met als doel om de financiële prikkel weg te nemen om namens een belanghebbende een bezwaar- of beroepsprocedure te starten met de overwegende reden om een proceskostenvergoeding of een vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn te verkrijgen.

Het is nog onzeker of dit tot lagere proceskosten leidt, te meer daar het verlaagde tarief in de bezwaarfase voor belastingzaken (€ 296) onlangs is verworpen en gelijkgesteld zal worden aan overige gevallen, niet zijnde belastingzaken (€ 597).
De voorzichtigheid waarmee de BsGW deze kwestie in haar communicatie en begroting heeft behandeld is met de uitspraak van de Hoge Raad gerechtvaardigd gebleken.
Per 1 januari 2025 treedt de nieuwe KostenVerdeelMethode (KVM) in werking. De kosten voor de reguliere belastingsoorten c.q. voorkeursvarianten worden via de KVM in rekening gebracht. De methode pakt positief uit voor Kerkrade.
Evenals bij de overige GR-en is bij de BsGW de opdracht neergelegd de uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit resulteert in een verlaging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026, waarbij wordt uitgegaan van een structurele taakstelling van minimaal 5%.

Risico's (meerjarig)
BsGW houdt in de begroting rekening met risico's. Hiervoor is een weerstandsvermogen gevormd. Uitgangspunt is dat de risico's hiermee zijn afgedekt.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

28. Gegevenshuis

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	166	166		
Vreemd vermogen	1.061	1.061	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	5%	5%		

Doelstelling / openbaar belang
Het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (basis-)registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en raadpleegsysteem. Met de GR Het Gegevenshuis wordt beoogd voor de deelnemers een shared service centre te realiseren voor locatiegebonden informatie.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis is een "open" gemeenschappelijke regeling. Het Gegevenshuis wil in de toekomst nieuwe producten en diensten aan de deelnemers aanbieden zoals bijv. geodata in het sociale domein, driedimensionaal, beheer openbare ruimte, statistiek en onderzoek.

Risico's (meerjarig)
Omdat Het Gegevenshuis begroot op basis van voorcalculatie (werkelijke salarissen en werkelijke contracten) en op basis van ontwikkelde kengetallen, is de kans op financiële risico's zeer klein.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenschappelijke regeling is 1 juli 2015 opgericht door de Parkstad gemeenten en de gemeente Nuth. Huidige deelnemers zijn: Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.

29. Omnibuzz (doelgroepenvervoer)

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	6,5%	6,5%		

Doelstelling/ openbaar belang
Omnibuzz is opgericht om doelgroepenvervoer (vervoer voor inwoners met een Wmo-indicatie) zo goed mogelijk met alle gemeenten samen te kunnen organiseren.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Op basis van de visie "Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later" geeft Omnibuzz invulling aan de ambitie om te groeien tot een professionele regiecentrale. De pijlers van deze visie zijn:

- Het kantelen van vervoer en het gebruik van openbaar vervoer (OV) stimuleren. Dit met als doel het reizen met het OV nog gemakkelijker te maken voor mensen met een Wmo-indicatie (pijler 1).
  Door het gebruik van bus en trein te stimuleren, willen we mensen minder afhankelijk te laten zijn van doelgroepenvervoer is. De Voor Elkaar Pas is daarbij een belangrijk instrument. Omnibuzz overlegt met de provincie en Arriva om dit instrument nog beter af te stemmen op de doelgroep. Hierbij wordt de verbinding gemaakt met andere initiatieven zoals Kommee/Trendsportal en ikwilvervoer.nl, om mensen te informeren over andere vormen van vervoer. Ook lokaal worden inwoners geïnformeerd over andere reismogelijkheden, zoals het ANWB Automaatje en de Boodschappenbus.
- Slimmer organiseren van doelgroepenvervoer (pijler 2).
  Naast doelgroepenvervoer voor mensen met een Wmo-indicatie wordt gekeken of ook andere groepen gebruik kunnen maken van Omnibuzz (zoals kinderen in het speciaal onderwijs of mensen die werken in de sociale werkvoorziening). Belangrijk hierbij is continuïteit en kwaliteit in de dienstverlening. Deze punten worden meegenomen in de voorbereiding van een nieuwe aanbesteding (duurzaamheid, personeel en vervoersvolume).
- Omnibuzz als slimme organisatie (pijler 3).
  Vraagafhankelijk vervoer (op het moment dat mensen het nodig hebben) kan sneller en slimmer worden geregeld. Dit door nieuwe vormen te bedenken zoals vraagspreiding, groepsritten en signalering ten aanzien verschillende vervoersspecificaties.

De ontwikkelingen binnen de 3 pijlers zijn erg belangrijk voor de gemeenten bij het maken van keuzes in de toekomst als het gaat over doelgroepenvervoer.

De actuele begroting 2025 en het nieuwe meerjarenperspectief 2026-2028 is gebaseerd op de begrote vervoersbewegingen in 2024 (gebaseerd op realisatie 2023) op gemeenteniveau. Om de verwachte groei in de vervoersvraag binnen de begroting op te kunnen vangen is een opslag van 2,5% meegenomen. Het vervoersvolume van de begroting 2025 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt daarbij uitgegaan van een nullijn

Er is eind 2022 een aanpassing van de afrekensystematiek doorgevoerd. Dat betekent een nieuwe verdeelsleutel voor beheerskosten: indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten en overhead op basis van het aantal inwoners. Door deze aanpassing komen deze kosten beter overeen met de echte kosten die hiervoor gemaakt worden. Dezelfde totale kosten worden anders verdeeld over de deelnemende gemeenten. Ook is de afrekening van de vervoerskosten veranderd, namelijk door het omzetten van zones naar kilometers. De berekening van de kosten in de zones is namelijk gebaseerd op kilometers De Gemeenschappelijke Regeling, waarin de afspraken tussen Omnibuzz en gemeenten zijn vastgelegd, is veranderd per 2024 in verband met de hand van de op 1 juli 2022 aangepaste Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De belangrijkste wijzigingen zijn:
- meer betrokkenheid gemeenteraden;

- positie rekenkamer(functie);
- betrokkenheid ingezetenen bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid;
- evaluatiebepaling;
- uitgebreidere uittredingsregeling;

Bestuurlijk is ervoor gekozen om dit gezamenlijk met andere gemeenschappelijke regelingen op te pakken.

Risico's (meerjarig)
De belangrijkste risico's die in de aanpassing van de begroting vermeld worden, zijn:

1. Het kan gebeuren dat door veranderingen in de politiek (door verkiezingen) de gemeente het niet meer eens is met de doelen en de ideeën van Omnibuzz. Ook kan het gebeuren dat er niet genoeg geld meer is om deze ideeën en doelen waar te maken. Dit laatste geldt vooral voor het gaan gebruiken van nieuwe manieren van doelgroepenvervoer.
2. Het kan gebeuren dat door onverwachte gebeurtenissen minder mensen dan verwacht gebruik maken van doelgroepenvervoer. Corona was daarvan een duidelijk voorbeeld.
3. Een vervoersbedrijf kan failliet gaan (als er bijvoorbeeld te veel schulden zijn). Als dat gebeurt, kan dit leiden tot het uitvallen van ritten waardoor niet iedereen vervoerd kan worden als dat nodig is.
4. Te weinig kennis over nieuwe activiteiten, processen en/of projecten. Denk daarbij aan nieuwe soorten vervoer, zoals vervoer van deelnemers aan Wmo dagbesteding, het leerlingenvervoer en/of vervoer voor de Jeugdwet).
5. Door onvoldoende kennis of gebeurtenissen van buitenaf kan het gebeuren dat systemen niet of onvoldoende functioneren. Dat kan leiden tot het stoppen van processen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Sittard-Geleen, met als overige deelnemers gemeenten Beek, Beesel, Beekdaelen, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.

33. Werkgeversservicepunt (WSP)

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	23,6%	23,6%		

Doelstelling / openbaar belang
De GR WSP Parkstad zet zich vanuit haar visie in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo passend en duurzaam mogelijk te plaatsen op betaald werk. De marktvraag is leidend. Om aan de marktvraag te kunnen voldoen wordt er met werkgevers, sociale diensten en WSP Parkstad samengewerkt aan het vormgeven van werkgevers- en werknemersarrangementen. Hierbij wordt, waar mogelijk, gekeken hoe het werk passend gemaakt kan worden voor de doelgroep. Voor het plaatsen van mensen uit de Participatiewet wordt waar nodig gebruik gemaakt van een detacheringsconstruct. De samenwerking die plaatsvindt binnen de multidisciplinaire uitstroomteams is leidend, daar worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Aan de hand van het In- Door- en Uitstroomproces worden mensen in kaart gebracht en ontwikkeld door de afzonderlijke gemeenten, met als doel doorstroom naar en uitstroom op de arbeidsmarkt.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Met de komst van de Participatiewet en het op slot doen van de WSW, is de samenhang tussen deze doelgroepen alsmaar toegenomen. Vandaar dat voor een gebundelde uitvoering is gekozen middels het oprichten van de GR WSP Parkstad. Op deze manier kan het WSP deze taken voor zowel de WSW-doelgroep als de Participatiewet-doelgroep uitvoeren en wordt er een efficiencyslag in de bedrijfsvoering

gemaakt. De GR WOZL kan zich daarmee concentreren op de organisatie van beschut werk en de uitvoering van het werkgeverschap WSW. Met deze ontwikkelingen binnen de governance structuur is de invulling van de GR WOZL en de GR WSP Parkstad gereed.
Het WSP Parkstad beoogt een hogere participatiegraad in de regio Parkstad te realiseren, alsmede lagere maatschappelijk kosten. Het inzetten op het versterken van de samenwerking tussen de sociale diensten en het WSP dient bij te dragen aan het realiseren van één kanaal naar de arbeidsmarkt namens de Parkstadgemeenten.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, met daaronder nog de in 2017 opgerichte WSP Parkstad Detachering BV, Beschut OZL BV en WOZL 2 BV, gevestigd te Heerlen. Deelnemende gemeenten zijn Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

34. Coöperatieve 'T Westhoes u.a.

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Doelstelling / openbaar belang
Het oprichten, het overeenkomstig het zgn. sociaal model exploiteren, alsmede het verder ontwikkelen van een multifunctionele accommodatie 't Westhoes, zoals verwoord in de samenwerkingsovereenkomst, teneinde onder meer de gezondheid en zelfredzaamheid van de burgers in de wijk Kerkrade-West in hun eigen leefomgeving te bevorderen conform de nieuwe definitie van het WHO-begrip 'gezondheid', te weten: "gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (positieve gezondheid)".

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
De doelstellingen van het lokale programma sociaal domein zijn geconcretiseerd met gebruikmaking van de volgende kritieke prestatie-indicatoren:
- het gezondheidsgevoel van de inwoners neemt toe;
- de klantervaring en klantwaarden scoren positiever;
- de kosten voor de geleverde zorg en ondersteuning nemen af.

De multifunctionele accommodatie 't Westhoes vormt in de wijk West een belangrijk fundament van de wijkzorg- en welzijnsinfrastructuur. Als zodanig is 't Westhoes een essentieel hulpmiddel en instrument voor het realiseren van de sociale doelstellingen en de maatschappelijke opgaven in de wijk. 't Westhoes is een gemeenschapshuis van en voor de wijk, waarvan de exploitatie vervolgens ook nog door de leden van coöperatie, vrijwilligers en inwoners van de wijk, overeenkomstig het zgn. sociaal model, wordt uitgevoerd.

De gemeente heeft de periode van 5 jaren jaarlijkse financiële bijdrage in het nadelig exploitatiesaldo van € 135.000 medio 2024 met één jaar verlengd tot en met 2024. Tevens zijn de lopende exploitatieovereenkomst en huurovereenkomst verlengd tot en met 31 december 2024. Bestuurlijk heeft de gemeenteraad op 3 juli jl. ingestemd met de inhoudelijke richting van het uitvoeringsplan gemeenschapshuizen en is financiële dekking t.b.v. de uitvoering van het jaar 2025 concreet gerealiseerd. Voor de meerjarige financiële dekking is een aanvullende onderzoeksopdracht afgesproken.

Uit het afgerond evaluatieonderzoek in het kader van het project “uitwerking beleid gemeenschapshuizen” blijkt dat het beheer en de exploitatieopzet van het Westhoes in meerder opzichten goed functioneert. De wijze van beheer is volledig gericht op de maatschappelijke opgave en bereikt de inwoners, waardoor het maatschappelijke rendement als zeer hoog is aan te merken. Als gevolg van deze doelgerichtheid en het realiseren van een laagdrempelige toegang, door onder meer het hanteren van relatieve lage sociaal maatschappelijke tarieven, is het financieel rendement daarentegen lager. Bovendien kan de participatie van de inwoners nog beter.

In het verlengde van het genoemde genomen raadsbesluit, met de start van een nieuwe beheerorganisatie voor een viertal gemeenschapshuizen per 1 januari 2025, heeft het bestuur van de coöperatie het besluit genomen om de coöperatie per diezelfde datum te ontbinden en is om diezelfde reden de exploitatie- en huurovereenkomst door het coöperatiebestuur al tijdig opgezegd.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
De coöperatie is per 30 mei 2018 met ondertekening van de statuten en akte door drie leden van de coöperatie opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. De gemeente Kerkrade is na instemming door de gemeenteraad op 4 juli 2018. op een later moment formeel aangesloten bij de coöperatie. Vestigingsplaats en adres is Anemonenstraat 16 Kerkrade-West. Naast de gemeente Kerkrade maken de voormalige “Samen Leven partners” Radar, LEVANTOgroep en Impuls formeel deel uit van de coöperatie. De verenigingen en gebruikers van 't Westhoes sluiten enkel op informele indirecte wijze aan bij de coöperatie.

Financiële gegevens
De coöperatie is per 30 mei 2018 opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.
Het jaarresultaat over 2023 is €62.676 negatief. Toename van kosten als gevolg van inflatie, uitbreiding van uren en het vertrek van een grote huurder vormen belangrijke oorzaken voor dit resultaat.

De begroting 2024 is, rekening houdend met de gemeentelijke exploitatiebijdrage van €135.000, financieel sluitend vastgesteld. Hierbij moet echter worden vermeld dat in deze uitkomst een aantal stevige uitdagingen zijn opgenomen met betrekking tot enerzijds het besparen van kosten en anderzijds het verhogen van de baten.

35. Woonwijzerwinkel

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	17,8%	17,8%		

**De begroting van Woonwijzerwinkel wordt pas in november 2024 vastgesteld.*

Doelstelling/ openbaar belang
Het verduurzamen (milieuvriendelijker maken) van (koop)woningen en ondernemingen in Kerkrade.
Dit doen we door:
- Het woningaanbod en gebouwen sneller te verduurzamen
- Een echte winkel zijn waar mensen kunnen langskomen (functie energieloket). Inwoners van de gemeenten die meedoen in de WoonWijzerWinkel kunnen in de winkel kennis maken met duurzaamheidsmaatregelen. Duurzaamheidsmaatregelen zijn manieren om je huis milieuvriendelijker te maken.
- Een manier vinden om mensen die een huis huren en woningcorporaties (organisaties die huizen verhuren) te helpen met hun huis/huizen milieuvriendelijk te maken.
- Een manier vinden om ondernemers met een MKB te helpen hun bedrijf milieuvriendelijk te maken.

Kerkrade heeft één vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van de BV. De vertegenwoordiger in de AVA voert de eigenaarsrol uit. Vanaf oktober 2024 wordt de opdrachtgeversrol gescheiden van de eigenaarsrol en wordt deze formeel belegd bij de bestuurscommissie Duurzaamheid van Stadsregio Parkstad Limburg, conform collegebesluiten van de zeven Parkstadgemeenten. Zoals bekend heeft Kerkrade in de bestuurscommissie eveneens één vertegenwoordiger.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
De gemeente neemt deel aan de WoonWijzerWinkel. We doen dit om de doelen te halen die wij hebben op het gebied van klimaat en energiebeleid. Dit zijn de regels die er zijn om te zorgen voor een beter milieu. De gemeente heeft haar eigen doelen, maar er zijn ook doelen die alle gemeenten in de regio samen hebben.

Risico's (meerjarig)
Het totale leningsbedrag dat door Kerkrade is verstrekt komt uit op € 225.441. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 4 juni 2020 is besloten dat deze lening een looptijd zal hebben van 15 jaar. De start van de aflossing is in 2025 en de looptijd van deze aflossing is 10 jaar. De aflossing is jaarlijks te voldoen op 31-12, de rente is jaarlijks eveneens te voldoen op 31-12. Op het moment van schrijven zijn er geen signalen dat de aflossing in gevaar komt; de WWWL heeft een beter financieel resultaat geboekt dan verwacht (zie ook RIB van maart 2024).

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Heerlen (fysieke vestiging te Kerkrade), met gemeenten Heerlen, Landgraaf, Brunssum, Beekdaelen, Voerendaal en Simpelveld.

36. Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	17,7%	17,7%		

Doelstelling/ openbaar belang
Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (afgekort ZVHP) is een samenwerking tussen de Parkstadgemeenten, met als vestigingsplaats Heerlen. Gemeenten, justitie-partners en zorgpartners werken samen om problemen aan te pakken die gerelateerd zijn aan individuele personen. De partners leggen daarbij de nadruk op personen die strafbare feiten en/of geweld hebben gepleegd of mensen die overlast veroorzaken, voor maatschappelijke onrust zorgen en/of de openbare veiligheid aantasten. Het ZVHP verbindt partners bij de aanpak van complexe problematiek. Daarnaast coördineert het ZVHP de nazorg aan ex-gedetineerden, adviseert het bij te nemen beslissingen over het verlengen van een huisverbod en levert (vanaf 1.1.2024) de voorzitter voor de Beschermingstafel Jeugd Parkstad.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad heeft twee jaar geleden een traject opgestart dat heeft geleid tot de oprichting van het Openbaar Lichaam Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Hiertoe heeft op 11 oktober 2023 de oprichtingsvergadering plaatsgevonden en treedt de Gemeenschappelijke Regeling (GR) per 1 januari 2024 in werking. Omdat de publiekrechtelijke basis van dit Openbaar Lichaam, de Wet gemeenschappelijke regelingen is, dient de financiële en verantwoordingscyclus daarbij aan te sluiten. Voor de gemeente Kerkrade betekent dit een financiële bijdrage van € 275.545 in 2025.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Gevestigd te Heerlen, met zeven gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

37. Solido

bedragen x € 1.000	01.01.2025	31.12.2025		2025
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

**Vanaf 1 januari 2025 zal Solido (Parkstad IT) een GR zijn, hierdoor zal bovenstaande informatie later beschikbaar zijn.*

Doelstelling/ openbaar belang
Gemeenten werken om allerlei redenen met elkaar samen. Omdat ze gemeenschappelijke opgaven hebben, om meer kennis en kunde te kunnen delen en soms ook om er samen financieel beter van te worden. Samenwerking versterkt de bestuurskracht van de gemeenten. Zo ook in Parkstad voor de samenwerking op het IT-vlak. Wij werken al geruime tijd samen in de centrumregeling Parkstad-IT.

Echter, de huidige centrumregeling, ooit opgezet als tijdelijk construct, voldoet niet aan de Aanbestedingswet. Volgens deze wet mogen de huidige niet-centrumgemeenten (zijnde alle deelnemers met uitzondering van de gemeente Heerlen) hun opdracht niet één-op-één gunnen aan Parkstad-IT. Ook voldoet de huidige regeling niet aan de recente wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Verder biedt het huidige construct te weinig mogelijkheden tot slagvaardig handelen en ervaart een aantal deelnemers momenteel weinig echte zeggenschap. Tot slot heeft de gemeente Heerlen een ongewenste risicopositie ten aanzien van de andere deelnemers (de gemeente Heerlen is en blijft in het huidige construct eindverantwoordelijk voor de centrumregeling Parkstad-IT).

Daarom is door de deelnemers aan de regeling gekozen om het traject van verdere verzelfstandiging van Parkstad-IT in te zetten per 1-1-2025. Hierover is het college en de raad in het voortraject al een paar keer geïnformeerd en zijn concrete stappen gezet. Nu is het tijd voor de daadwerkelijke verdere verzelfstandiging. Parkstad-IT zal uiteindelijk verder gaan onder de nieuwe naam **Solido**.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
In 2025 is een stijging van de kosten te verwachten door o.a. indexering van de kapitaallasten/verhoging van de salarissen conform CAO. Er zal samen met de deelnemende gemeenten gekeken worden naar concrete bezuinigingsopties door bijvoorbeeld het gezamenlijk aanbesteden van telefonie oplossingen (platform, mobiele telefonie, etc.).

Reeds gedaan - zienswijze op ontwerp
De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt dat gemeenteraden en algemeen besturen van deelnemers hun zienswijze op de ontwerpregeling kunnen geven. Onze raad heeft een positieve zienswijze afgegeven op het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling Parkstad-IT. De raden van de overige deelnemende gemeenten hebben dit ook gedaan.

Laatste stap - toestemming
De Wgr bepaalt verder dat, nadat de gemeenteraden en algemeen besturen van de deelnemers eventuele zienswijzen hebben ingediend, de procedure verder gaat (zoals deze voor 1 juli 2022 ook gold). Dit betekent dat het college een voorlopig besluit neemt omtrent de ontwerpregeling, en vervolgens de toestemming vraagt aan de gemeenteraad voor het wijzigen van de regeling. Op die toestemming is afdeling 10.2.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van overeenkomstige toepassing. Dat betekent dat de gemeenteraad 13 weken heeft om te beslissen omtrent de toestemming. De termijn van 13 weken begint te lopen vanaf het moment van verzending door het college. Dit is natuurlijk een maximumtermijn, de raad mag het ook sneller doen. Mocht de raad er binnen 13 weken niet uit kunnen komen, dan kan de raad beslissen de toestemmingstermijn eenmalig te verlengen met maximaal 13 weken. Beslist de raad onverhoopt niet tijdig, dan is de toestemming van rechtswege verleend. De raad kan de toestemming overigens alleen onthouden wegens strijd met het recht, of strijd met het algemeen belang. Van strijd met het recht is sprake wanneer de gemeenschappelijke regeling in strijd is met (hoger) geschreven of

ongeschreven recht. De grond ‘strijd met het algemeen belang’ is wat vager. Van een dergelijke strijd kan sprake zijn als er onverantwoorde financiële risico’s worden genomen, als de gemeenteraad vindt dat er te veel zeggenschap verloren gaat of wanneer blijkt dat niets of niet afdoende met de ingediende zienswijzen is gedaan.

Parkstad-IT wordt Solido
Zoals al eerder aangegeven veranderd de naam van de regeling van Parkstad-IT naar Solido. In overleg met de overige deelnemers is voor deze naam gekozen omdat deze beter past bij de missie: Solido is de IT-service provider voor overheden in Zuid-Limburg.

Kadernota 2025 en Begroting 2025
Een gemeenschappelijke regeling dient te voldoen aan de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het BBV (en de Gemeentewet) schrijven voor dat ook gemeenschappelijke regelingen jaarlijks de kaders, een begroting en een jaarrekening moeten opstellen.

In de kadernota is uitgewerkt wat de algemene financiële en beleidsmatige kaders zijn. Deze kaders zijn van belang voor het opstellen van de begroting.

De voorliggende begroting is opgesteld conform de eisen vanuit het BBV, behalve op het gebied van de programmaverantwoording. Deze zou enigszins geknutseld overkomen. Solido is immers een uitvoeringsorganisatie die levert aan de gemeentelijke afdelingen en functionarissen die sturing geven aan de (maatschappelijke of economische) programma’s. Het is aan deze afdelingen en functionarissen om te bepalen welke maatschappelijke of economische effecten zijn beoogd en om verantwoordelijkheid te nemen voor de uitvoering daarvan.
De (product)verantwoording die wel is uitgewerkt is een optelsom van de geleverde producten en diensten aan de deelnemers en derden. De kosten (lasten) die gemaakt worden voor de levering van deze producten en diensten, worden doorbelast aan de deelnemers en derden (baten).

De wijziging in rechtsvorm van de samenwerking heeft op zich geen kostprijsverhogende gevolgen. Maar ten behoeve van de verdere verzelfstandiging is in samenwerking met de deelnemers een bedrijfsplan opgesteld, waarbij als stip op de horizon was meegegeven een verhoogde ambitie op het gebied van IT-samenwerking en IT-centralisatie. Deze ambitie kost meer geld. In de begroting 2025 van Solido is reeds rekening gehouden met deze extra kosten.

Overige

Daarnaast zijn er nog enkele GR-en die op basis van het BBV formeel niet als verbonden partij gelden. Er is weliswaar sprake van een financieel belang, maar niet van een bestuurlijk belang. Er is nl. geen sprake van een vertegenwoordiging in een bestuur met beslisbevoegdheid. Eventueel wel van een vorm van "inbreng/inspraak" (bijv. via deelnemersraad), maar de besluitbevoegdheid ligt bij de centrumgemeente en de overige deelnemende gemeenten nemen diensten af op basis van bijvoorbeeld overeenkomsten.

Het betreft:
GR centrumregeling verwerving jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019
Het geheel van activiteiten gericht op het aanbod aan jeugdhulp via privaatrechtelijke contractering van zorgaanbieders. Deelnemende gemeenten betalen op basis van feitelijk gebruik voor de ingekochte zorg. Deelnemende gemeenten betalen de centrumgemeente Maastricht een bijdrage in de kosten van de met de verwerving gepaard gaande werkzaamheden (op basis van jaarlijks uitvoeringsplan).

GR Anti Discriminatie Voorziening Limburg (ADV)
ADV Limburg is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten, waaronder Kerkrade, de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. U kunt bij de ADV Limburg terecht voor advies of bijstand als u zich gediscrimineerd voelt of als u vindt dat anderen gediscrimineerd worden. Verder registreren zij meldingen van discriminatieklachten. Jaarlijks worden de resultaten gepresenteerd middels de jaarmonitor.

GR Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen WMO 2015
Samenwerkingsverband tussen de 7 Parkstadgemeenten, met Heerlen als centrumgemeente. Uitoefenen van bevoegdheden op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning, meer specifiek te voorzien in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

De eerder voor 2023 vanuit het Rijk beoogde doordecentralisatie is –door het doorschuiven van het wetsvoorstel 'woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen (BW)', uitgesteld tot in elk geval 2026.
Regionaal is afgesproken om -ondanks het uitstel van de herverdeling van de middelen- op de ingeslagen weg door te gaan. Op 1 januari 2023 is op de nieuwe wijze vormgegeven aan de toegang (Loket Opvang en Beschermd wonen Parkstad) en aan de nieuwe vorm van financiering en uitvoering via één samenwerkingsverband van aanbieders, dat verantwoordelijk is voor alle cliënten. In de raadsvergadering van 12 juli 2023 is de Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen 2024 behandeld.

§7. Grondbeleid

a. Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op de ontwikkelingsprogramma's woningbouw en bedrijventerreinen. In deze paragraaf worden de visie en manier van uitvoering van het grondbeleid beschreven. Daarnaast wordt kort ingegaan op de verschillende projecten en de financiële aspecten daarvan.

Het 'ontwikkelingsprogramma woningbouw'

Bij programma 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing zijn de opgaven met betrekking tot de woningmarkt beschreven. Hieronder wordt de concrete uitvoering van het beleid toegelicht.

Focus op kwalitatieve woningvoorraad:
Met het in 2023 gestarte woonoffensief zorgen we voor vernieuwing in de woningvoorraad. Verouderde woonproducten waar geen vraag naar is zullen worden gesloopt en worden vervangen door nieuwe duurzame woningen. Kwaliteit en bouw naar vraag en behoefte staan hierbij voorop. Het actuele Woonbehoefteonderzoek (regionaal en lokaal) en de Woondeal vormen onder meer hierbij de uitgangspunten. Verspreid over de stad zijn we op 36 projectlocaties aan de slag. Deze nieuwbouwontwikkelingen zijn de komende jaren goed voor circa 1.390 nieuwe woningen. We bespreken maandelijks de voortgang en activiteiten van deze projecten tijdens het woonoffensief-overleg.

Opstellen volkshuisvestelijk programma:
In mei 2023 heeft de gemeenteraad de Regionale en lokale woonvisie vastgesteld. Nu de wet 'Versterking regie op de volkshuisvesting' in werking is getreden, zal de woonvisie in 2025 opgewerkt moeten worden naar een volkshuisvestelijk programma. De huidige woonvisie is al in deze lijn opgesteld, maar behoeft nog enkele aanvullingen en aanpassingen om volledig aan de nieuwe wet te voldoen. Ook dit zal wederom op regionaal en lokaal niveau uitgewerkt worden.

Impuls aanpak particuliere woningvoorraad:
Uit het Volkshuisvestingsfonds 2e tranche heeft de gemeente middelen gekregen om vervolg te geven om slechte particuliere woningen aan te kopen. Voor deze nieuwe subsidieronde wordt gefocust op Bleijerheide, Mucherveld II en een plan in Spekholzerheide. Inmiddels zijn de gemeente en de betrokken partijen volop aan de slag met de projecten Rolduckerveld, Bleijerheide I, Hopel-Erensteinerveld, Akerstraat/Kremerstraat en Mucherveld. Door de extra financiële impuls van het Volkshuisvestingsfonds 2.0 kunnen we de ingeslagen weg van het verbeteren van de woningvoorraad voorzetten.

Verduurzamen van de woningvoorraad:
Met de energiecrisis van 2023 nog in ons achterhoofd is de bewustwording op het gebied van verduurzaming bij overheid, burgers en bedrijven versneld vergroot. Iedereen bespaart inmiddels op een bepaalde manier op zijn energieverbruik. Waar mogelijk nemen mensen sindsdien verduurzamingsmaatregelen. Woningcorporaties zijn in 2023 versneld aan de slag gegaan met verduurzamingsplannen voor hun woningbezit. Daarnaast is voor een grote groep mensen energiearmoede ontstaan. Kerkrade probeert deze mensen zoveel mogelijk te helpen. De Woonwijzerwinkel is nog steeds een welkome hulpplek waar eenieder naar toe kan voor advies.
Duurzaamheid is ook in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersorganisaties een thema waarover afspraken zijn gemaakt.

Ongewenste plancapaciteit uit de markt halen c.q. kwalitatief verbeteren:
We voeren actief het gesprek met woningcorporaties en projectontwikkelaars om hun woningbouwplannen aan de eisen van de markt aan te passen. Hiermee verwachten we de zo gewenste versnelling in de nieuwbouw te kunnen realiseren. Er is in 2024 volop vraag naar woningen in alle huur-/koop- en prijssegmenten. Statistieken geven aan dat er maandelijks meer woningtransacties zijn en de prijzen op de huur- en koopmarkt blijven stijgen. Nieuwbouw is hierbij bijzonder populair. Ook met eigenaren van (jarenlang) leegstaand vastgoed wordt actief overleg gevoerd om tot realisatie van nieuwe woningen te geraken en/of hun woning voor de krappe woningmarkt beschikbaar te stellen. In 2023 is tevens het besluit genomen om diverse (onbenutte) bouwtitels voor een aantal woningbouwplannen in te trekken. Voor diverse locaties loopt de ro-procedure.

Realiseren van aantrekkelijke vitale buurten en woonmilieus:
Met herstructureringsplannen maken we onze wijken ruimer, groener, gevarieerder en bevorderen we de leefbaarheid. Het plan Rolduckerveld is hier een goed voorbeeld hiervan. De nieuwbouw is gestart en begin 2025 worden de eerste 44 nieuwbouwappartementen opgeleverd. Voor de wijk Bleijerheide-Nulland was eind 2023 het masterplan gereed.
De gemeente heeft een weg ingeslagen voor een integrale wijkenaanpak. Deze aanpak blijven we continueren. Vanuit het beleidsveld wonen ligt daarbij de nadruk op de aanpak van het inponden dan wel transformeren van leegstaand, verloederd, slecht en verouderd vastgoed. In 2024 is de aanzet gegeven en een start gemaakt met diverse nieuwe ontwikkelingen in de wijk. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de woningcorporaties.

Aanpak leegstand historische linten:
We blijven ruimte bieden om (langdurig) leegstaande commerciële ruimten te transformeren naar woningen. Net als in 2023 en 2024 zijn er wederom veel initiatiefplannen ingediend en goedgekeurd voor omzetting van o.a. voormalige winkels, kantoren en/of cafés naar (levensloopbestendige) woningen. E.e.a. blijft in afstemming met de aanpak/masterplan Bleijerheide en de stratenaanpak St. Pieterstraat verlopen.

Wonen en zorg:
Voortvloeiende uit het conceptwetsvoorstel Wet versterking regie Volkshuisvesting (Regiewet) met het hierin opgenomen Volkshuisvestelijke programma is elke gemeente per 01-01-2026 verplicht te beschikken over een visie op wonen en zorg. Met deze Woonzorgvisie wordt de basis gelegd voor verdere prestatieafspraken en/of een toekomstbestendig uitvoeringsprogramma waarin concreet is vastgelegd welke plannen wanneer worden uitgevoerd om te voorzien in wonen, zorg en welzijn voor ouderen en andere kwetsbare doelgroepen, de aanpak 'Nationale woon- en bouwagenda'.
Het doel uit de Regiewet is tevens dat er voldoende en geschikte woningen zijn voor de volgende doelgroepen: ouderen, mensen met een sociale of medische urgentie, mensen die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling of detentie, dak- en thuislozen, statushouders, arbeidsmigranten, studenten en woonwagenbewoners.
De regionale woonzorgvisie wordt momenteel door de 7 Parkstad gemeenten opgesteld en zal eind 2024 voorgelegd worden aan de gemeenteraden. Daarnaast werkt Kerkrade, onder leiding van Domein Burger, aan een lokale woonzorgagenda met uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Gemeente Landgraaf. Hierbij zijn ook relevante stakeholders zoals woningcorporaties, zorginstellingen en welzijnsinstellingen betrokken.
Verder zullen in 2025 een Huisvestingsverordening en een Urgentieregeling conform de Regiewet opgesteld moeten worden.

Regionale Grondstrategie

In 2024 is in afstemming met de stadsregio Parkstad Limburg gestart met een Masterclass/ bijeenkomst Regionale Grondstrategie. Op grond van afspraken gemaakt door de bestuurscommissie Wonen & Herstructurering onderzoeken we in 2024 samen met Fakton (bottom-up en top-down) welke mogelijkheden er zijn om tot een slimme regionale grondstrategie voor woningbouw te komen.

Kerkrade-West

Industriestraat-Koempelstraat

Voor het ontwikkelen van de locatie aan de Industriestraat waar eerst het transferium zou worden gerealiseerd, is een ontwerp gemaakt voor het realiseren van 20 grondgebonden woningen door Wonen Zuid. In dit ontwerp is ook de aansluiting op het Wauwelpad opgenomen. De afspraken met Wonen Zuid worden in een projectontwikkelingsovereenkomst vastgelegd. De overeenkomst en de grondexploitatie met de financiële aspecten van het plan worden in 2024 ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Begin 2025 zal de locatie aan de nieuwe Koempelstraat bouwrijp gemaakt worden, waarna aansluitend gestart zal worden met de bouw. De inrichting van de openbare ruimte staat gepland voor eind 2025.

Kaalheide Bruist

In mei 2024 is door alle partijen ingestemd met de stedenbouwkundige visie. Op basis van deze visie wordt het plan door de partijen verder uitgewerkt. In de visie is sprake van 3 bouwdelen, te weten voor de BVO Roda JC (huisvesting voor de gehele organisatie van de BVO), voor de stichting Bruis (40 woningen, 40 zorgwoningen, sociale plint en huisvesting Achilles Top) en voor de beoogd investeerder van de BVO (40 zorgwoningen). De kosten van de nieuwbouw komen voor rekening van de externe partijen. De kosten van de sloop van de bestaande gebouwen, het bouw- en woonrijp maken en de huisvesting van Achilles-Top komen voor rekening van de gemeente. De gemeente geeft bouwrijpe grond uit aan de externe partijen voor de te realiseren gebouwen. De financiële consequenties worden met de partijen verder afgestemd en uitgewerkt in de gemeentelijke grondexploitatie. Daarnaast worden alle afspraken tussen de uitvoerende partijen vastgelegd in een projectontwikkelingsovereenkomst en wordt het omgevingsplan opgesteld. Naar verwachting zullen de grondexploitatie, het omgevingsplan en de projectontwikkelingsovereenkomst in 2025 gereed zijn.

Kerkrade-Oost

Het Ambitieplan Kerkrade-Oost is in 2024 vastgesteld. Het ambitieplan vormt het fundament voor een langjarige samenwerking met de kernpartners HEEMwonen, Wonen Zuid, Meander en Impuls om het welvaartsniveau te verhogen. Voorop staat de transformatie van een onopvallende wijk naar een trotse wijk met een eigen karakter waar iedereen kan zijn wie hij wil en waar bewoners zelf de regie pakken op hun eigen leven en naar elkaar omkijken. De aanpak richt zich op 5 thema's, namelijk:

1. Leefbaarheid en veiligheid
2. Zelfredzaamheid
3. Sociale cohesie
4. Vitaliteit en gezondheid
5. Woonklimaat

Bij het thema woonklimaat wordt ingezet op:

1. Een gezondere woningmix van koop- en huurwoningen voor verschillende huurklassen
2. Meer woningen voor jongeren, starters en gezinnen
3. Meer passende huisvesting voor ouderen
4. Beter passende verwijzingen voor specifieke doelgroepen
5. Meer passende woonvoorzieningen en bijzondere woonconcepten
6. Minder verpauperde en overlast gevende panden
7. Meer duurzame woningen

VIE

Het sport- en beweegcomplex VIE is in gebruik. De aanleg van de openbare ruimte aan de zijde van de Wijngracht en de Caspar Sprokelstraat is in het derde kwartaal van 2024 afgerond. De herinrichting van de parkeerplaats aan de voorkant aan de Wijngracht start eind 2024. De aanleg van de openbare ruimte op het binnenterrein is in het derde kwartaal van 2024 gedeeltelijk afgerond. Het resterende deel met de toegang vanaf de Wijngracht wordt na de renovatie van de aangrenzende gebouwen aangelegd. Naar verwachting

eind 2026. Met de aanleg van de openbare ruimte op het dak van de parkeergarage wordt na de oplevering van de garage in het 2e of 3e kwartaal van 2025 gestart.

Herontwikkeling D'r Pool
De sloop van het oude zwembadcomplex is in 2024 afgerond. De koop- en realisatieovereenkomst met Arcus Zuid Projectontwikkeling B.V. is in voorbereiding. Tegen het door de raad vastgestelde bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Raad van State. De uitspraak wordt eind 2025 verwacht. De gemeente gaat ervan uit dat het bestemmingsplan niet hoeft te worden aangepast en dat begin 2026 kan worden gestart met de realisatie van het bouwplan. De bouwwerkzaamheden nemen ca. 21 maanden in beslag.

Superlocal
De circulaire gebiedsontwikkeling Superlocal is zo goed als gereed. De voorbereidingen voor het laatste onderdeel, namelijk de verkoop van ca. 20 vrije-sector kavels, zijn gestart. Na de bouw van de woningen en het woonrijp maken van de openbare ruimte rondom deze woningen kan het project worden afgesloten. De start van de bouw is gepland in 2025.

Rolduckerveld
Wonen Zuid is in het deelgebied Noord gestart met de bouw van 44 appartementen. De appartementen zullen begin 2025 worden opgeleverd. In datzelfde gebied worden door Wonen Zuid nog 42 grondgebonden huurwoningen en 10 grondgebonden koopwoningen gebouwd. Als alles volgens planning verloopt, zal de bouw van deze prefab woningen in het 1e kwartaal van 2025 starten en worden de woningen in het 3e of 4e kwartaal van 2025 opgeleverd. Na de oplevering van de appartementen en de grondgebonden woningen zal de openbare ruimte worden ingericht.
In het deelgebied Noord-Oost is de flat aan de Mgr. van Gilsstraat gesloopt. Ter plekke zal HEEMwonen in 2025 starten met de bouw van ca. 44 appartementen.
De sloop van de oude woningen en de bouw van de nieuwe woningen in de overige deelgebieden zullen door HEEMwonen vanaf 2026 gefaseerd worden gerealiseerd. HEEMwonen onderzoekt of in Rolduckerveld de mogelijkheid bestaat om een vorm van geclusterd wonen te realiseren. Geclusterd wonen omvat meerdere type seniorenwoningen en een ontmoetingsruimte.

De aankoop van particulier bezit in de beide hoogbouwflats Zonstraat door Wonen Zuid verloopt sneller dan voorzien. Inmiddels zijn 152 appartementen en 62 garages in eigendom.

Het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Rolduckerveld met de programmalijnen Wonen, Openbare Ruimte, Buurt maken, Voorzieningen en Communicatie/participatie vormt de basis voor de uitvoering van het project door de gemeente en de partners HEEMwonen en Wonen Zuid.
Op basis van het inrichtngsvoorstel voor de openbare ruimte zal voor elk deelgebeid het voorstel verder worden uitgewerkt. Daarbij worden bewoners, omwonenden en waar mogelijk ook nieuwe bewoners gevraagd mee te denken over de inrichting van de openbare ruimte.
In het Sociaal Programma voor Rolduckerveld wordt beschreven dat bij het ontwikkelen van de aanpak van de sociale problematiek de nadruk ligt op onderliggende factoren van een lage sociaaleconomische status zoals onderwijsachterstand, laag perspectief op werk en taalachterstand. Deze leiden nu tot achterstanden zoals slechte gezondheid en verminderde maatschappelijke participatie. In Rolduckerveld wordt invulling gegeven aan het uitvoeringsprogramma Vie met de programmalijnen gezonde jeugd, vitaal ouder worden en vitale wijken.
De kaders en uitgangspunten voor participatie staan beschreven in het participatieplan Rolduckerveld. In dit plan wordt beschreven wat er wordt gedaan in de buurt en wat de rollen van partijen zijn in het gebied. Het is namelijk belangrijk om zoveel mogelijk met bewoners en partners samen te werken. Partners zijn o.a. Impuls, Meander, gemeente Kerkrade, Wonen Zuid en HEEMwonen.
De kerngroep participatie en sociaal programma is bezig om de sociale aanpak waar nodig op te pakken en zoveel mogelijk in de wijk vanuit een wijkpunt te werken. Partijen willen stimuleren, faciliteren en verbinden. Initiatieven die in de buurt ontstaan worden zoveel als mogelijk gefaciliteerd.
In de programmalijn voorzieningen wordt met name onderzocht of het mogelijk is om een retailer zich te laten vestigen in het plangebied.
In het kader van Communicatie en Participatie is een nieuwe projectwebsite ontwikkeld www.mijnrolduckerveld.nl.

Kaffebergsweg
In het kader van het woonoffensief zijn locaties aan de Kaffebergsweg naar voren gekomen om woningbouw te realiseren. De gronden zijn in eigendom van de gemeente. Het is wenselijk kavels uit te geven voor het realiseren van woningen in het duurdere koopsegment en voor woningen beneden de NHG-grens. Op basis van de stedenbouwkundige visie zal worden bepaald op welke manier de kavels zullen worden uitgegeven: aan een ontwikkelaar of aan particulieren. De financiële consequenties zullen worden uitgewerkt in een grondexploitatie. Het plan met de grondexploitatie wordt eind 2024 begin 2025 aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Het 'ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen'
De gemeente bezit en ontwikkelt geen uit te geven grond voor bedrijven. De gemeente richt zich op de herontwikkeling van de bedrijventerreinen. In dat kader worden door de gemeente in overleg met de eigenaren van grootschalige kavels op de bedrijventerreinen verkennende en concrete gesprekken gevoerd over de invulling en eventuele sloop van panden waar in het verleden weinig of geen belangstelling voor was.

b. Uitvoering van het grondbeleid

Deze paragraaf gaat over de visie op het grondbeleid op basis van het ontwikkelingsprogramma woningbouw en bedrijfsterreinen. Ook wordt de raad door middel van deze paragraaf geïnformeerd over de manier van uitvoering van het grondbeleid en over de manier waarop de grondprijs wordt bepaald. Tot slot wordt ingegaan op het verloop van de reserve grondexploitatie OBK (Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade) en de voortgang van de afzonderlijke projecten en gebiedsontwikkelingen in relatie tot het verloop van de reserve.
Ieder jaar stelt het college een grondnota vast, waarbij het grondbeleid verder concreet wordt gemaakt. Deze nota wordt ter kennisname gebracht aan de Commissie GEZ. In de Bestuursrapportage wordt de raad tussentijds geïnformeerd over de voortgang van de projecten.

In de stadsdeelvisies zijn ontwikkelingsgebieden aangegeven waar - in zeer beperkte mate - nieuwe woonmilieus kunnen worden gerealiseerd. Ook worden er herstructureringsgebieden aangegeven waar gesloopt moet worden. De opgaven in deze gebieden worden steeds vaker opgepakt in de vorm van integrale gebiedsontwikkelingen (groen, infra, woningbouw, voorzieningen, sociaal programma). Hiervoor worden gebiedsexploitaties opgesteld en ontwikkelingsovereenkomsten gesloten met ontwikkelaars en/of woningcorporaties. Het grootste deel van deze gebiedsexploitaties is niet kostendekkend of rendabel, zodat extra gelden verworven dienen te worden. Een voorbeeld van een integrale gebiedsontwikkeling is de herstructurering van het Rolduckerveld.

In de beheersvoorschriften zijn de belangrijkste punten voor het bepalen van de grondprijs vastgelegd. De prijs voor bouwgrond die wordt verkocht aan een ontwikkelaar of woningcorporatie wordt residueel bepaald. Dit betekent dat de waarde van de grond afhankelijk is van het programma dat op die locatie wordt gerealiseerd. Door de enorme stijging van de bouwkosten kan het voorkomen dat de residuele waarde van de grond lager is dan de marktconforme waarde. Dat heeft met name te maken met de grote behoefte aan woningen en het aanbod van bouwgrond. Daarom wordt de waarde op basis van taxatie bepaald. Daarbij wordt gekeken naar de residuele waarde én naar de prijzen die in de regio voor bouwgrond (i.c. de marktwaarde) worden betaald.
Bij herstructureringen waarbij partijen samen optrekken wordt bij de kostenverdeling rekening gehouden met de belangrijkste verantwoordelijkheden van die partijen. De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor het inrichten van de openbare ruimte en de maatschappelijke voorzieningen. De private partijen (corporaties en/of marktpartijen) zijn op de eerste plaats verantwoordelijk voor de woningen en het commercieel vastgoed. De waarde van eventueel door partijen te kopen of te verkopen grond wordt op basis van de markt bepaald.
Bij de verkoop van vrije sector kavels door de gemeente wordt de prijs op basis van taxaties bepaald. De grondwaarde van bedrijfspercelen is afhankelijk van de markt. De ruimtelijke en financiële voorwaarden waaronder gemeentegrond wordt overgedragen aan andere partijen worden vastgelegd in een ontwikkelingsovereenkomst en door het college goedgekeurd.

Ten slotte is het juridisch kader belangrijk. Zo dient de bestemming van de grond via juridische procedures te worden geregeld en verhaalt de gemeente, als dat aan de orde is, op basis van de Omgevingswet kosten op de ontwikkelende partijen.

c. Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Het meerjarig verloop van de 'reserve grondexploitatie OBK' is als volgt:

					bedragen x € 1.000
	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Beginsaldo	**1.579**	**1.260**	**54**	**213**	**373**
Resultaten Grondbedrijf	103	103	-	-	-
Erfpachtcanon gronden centrum	103	103	103	103	103
Kosten exploitatie fietsenstalling	-26	-13	-	-	-
Indienstneming medewerkers D'r Sjalter	-23	-	-	-	-
Juridische kosten bestemmingsplan Holzkuil	-50	-	-	-	-
Klooster Bleijerheide	-	-195	-	-	-
Afbouw Centrum	-	-260	-	-	-
Project Carisborg	31	31	31	32	31
Bijdrage Martin Buber i.r.t. pand Einderstraat	25	25	25	25	25
Aanleg infra Rodaboulevard	-420				
Voorziening toekomstige grondexploitaties	-	-1.000	-	-	-
WOP-projecten*	-62	-	-	-	-
Eindsaldo	**1.260**	**54**	**213**	**373**	**532**

** Dit betreft nog de uitvoering van oude projecten; er worden geen nieuwe Wijk Ontwikkelingsprojecten bekostigd uit de reserve.*

De resultaten van het Grondbedrijf bevatten de winsten en verliezen uit grondexploitaties. Deze worden verderop aangegeven.

d. Onderbouwing van de (geraamde) winst- of verliesneming

Op basis van een inschatting van de voortgang en resterende risico's van de grondexploitaties wordt een schatting gemaakt van de resultaten. Daarbij wordt rekening gehouden met de relevante verslagleggingsregels. Hieronder wordt een actueel overzicht gegeven van de geschatte resultaten van de verschillende grondexploitaties.

					bedragen x € 1.000
Project	**raming 2024**	**raming 2025**	**raming 2026**	**raming 2027**	**raming 2028**
Teutelebroekstraat-Kerkvoetpad	103	103	-	-	-
Totaal	**103**	**103**	**-**	**-**	**-**

e. Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's van grondzaken

Beleidsuitgangspunten m.b.t. de reserves voor grondzaken
In de vorm van de algemene reserve OBK is er een specifieke reserve voor het opvangen van eventuele niet al voorziene/afgedekte risico's in de totale grondexploitatie. Deze reserve bedraagt € 1,25 mln. Vanuit de reserve grondexploitatie OBK worden niet verwachte verliezen uit grondexploitaties betaald. Winsten worden in de reserve gestort. Indien mogelijk worden subsidies in de grondexploitaties ingebracht. De reserve werkt op deze manier als "werkreserve" voor het Grondbedrijf. Aan het einde van 2023 was de reserve ca. € 1,58 mln.

Risico's van grondzaken
De risico's van het Grondbedrijf worden om de zoveel tijd bijgewerkt. Hieronder noemen we nog een aantal risico's of belangrijke ontwikkelingen van de grondexploitaties die eerder in deze paragraaf niet of onvoldoende zijn behandeld.

Juridische risico's
Eerder in deze paragraaf is bij het onderwerp 'Het ontwikkelingsprogramma woningbouw' de transformatieopgave van de woningmarkt in de gemeente Kerkrade uitgebreid besproken. We hebben het ook gehad over de grenzen waarbinnen het beleid wordt bepaald en over de uitvoering van dat beleid.
Op basis van de Wet ruimtelijke ordening of de Omgevingswet is de gemeente verplicht bij ieder bouwplan kosten te verhalen. Bij voorkeur wordt dit geregeld in een overeenkomst die aan het begin van een project met de initiatiefnemer wordt gesloten. Als er geen overeenstemming wordt bereikt, worden de kosten publiekrechtelijk verhaald. Daardoor kan het project vertraging oplopen. De gemeente gaat ervan uit dat in de meeste gevallen overeenstemming zal worden bereikt. De uitvoering van projecten kan ook worden vertraagd als tegen deze projecten bezwaar wordt gemaakt.

Planschade/nadeelcompensatie
De risico's die gaan over planschade worden zo veel mogelijk bij de projectontwikkelaar gelegd. Bij projecten die de gemeente zelf uitvoert, kan de planschade niet bij een derde partij worden gelegd. Er zijn vier planschadeverzoeken in behandeling.

Marktrisico's
De gemeente verkoopt een tweetal vrije sector kavels in het hoge segment. Voor deze kavels is weinig tot geen interesse.De gemeente verkoopt momenteel geen andere bouwkavels.

PFAS
Uit onderzoeken blijkt dat er voor de grond- en gebiedsexploitaties geen risico's zijn door PFAS.

PAS
De stikstofuitspraak heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de grond- en gebiedsexploitaties.

§8. Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Een belangrijk onderdeel van de wet is de verplichting tot actieve openbaarmaking van zeventien informatie categorieën. De aankomende jaren moeten steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar worden gemaakt. Omdat dit veel werk en aanpassing van systemen kost, gebeurt dit in kleine stapjes.

Per 1 november 2024 moeten de eerste informatiecategorieën van de Wet open overheid (Woo) verplicht openbaar gemaakt worden. Voor gemeenten gaat het om informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder de taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en haar organisatieonderdelen. Verordeningen en beleidsregels waren reeds verplicht openbaar. De gemeente Kerkrade voldoet aan deze eerste categorieën van actieve openbaarmaking.

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Jaarlijks komen gemiddeld 30 verzoeken bij de gemeente binnen.

Financiële begroting

1. Lasten en baten

a. Totaaloverzicht begrotingssaldo

In het begin van dit document worden de financiële mutaties weergegeven. Deze mutaties wijzigen het begrotingssaldo. Een toelichting op de financiële mutaties is te vinden in de diverse programma's.

bedragen x € 1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting 2024	0	0	-2.634	-1.822	-1.822
Financiële mutaties	75	80	454	-413	-413
Actueel begrotingssaldo 2025	**75**	**80**	**-2.180**	**-2.235**	**-2.235**

De risico's die van invloed kunnen zijn op het begrotingssaldo zijn genoemd in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

b. Overzicht lasten en baten

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
LASTEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	3.617	3.916	3.968	4.047	4.059	4.072
0.2 Burgerzaken	1.531	1.715	1.702	1.823	1.822	1.831
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	898	141	99	99	98	98
0.5 Treasury	236	413	104	3	-64	-141
0.61 OZB woningen	0	0	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	39	39	39	39	39	39
0.64 Belastingen overig	1.136	1.143	997	951	941	988
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0	0	0
	7.457	**7.366**	**6.907**	**6.962**	**6.895**	**6.887**
1 Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.765	3.893	4.217	4.233	4.252	4.381
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.913	2.968	3.146	2.954	2.708	2.483
	8.678	**6.861**	**7.363**	**7.186**	**6.961**	**6.864**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	7.929	7.788	7.743	7.152	6.972	6.882
2.2 Parkeren	692	656	631	595	576	561
2.5 Openbaar vervoer	23	23	23	23	23	23
	8.645	**8.467**	**8.397**	**7.770**	**7.571**	**7.466**
3 Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.100	3.812	2.174	2.261	2.237	2.249
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	269	302	271	284	276	276
3.4 Economische promotie	452	527	430	426	426	417
	2.822	**4.642**	**2.875**	**2.971**	**2.939**	**2.941**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	3.269	6.258	3.850	3.784	3.683	3.679
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.501	3.640	1.679	1.679	1.606	1.581
	6.770	**9.898**	**5.528**	**5.462**	**5.290**	**5.260**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	988	1.287	816	667	433	433
5.2 Sportaccommodaties	3.345	3.413	3.312	3.263	3.193	3.128
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.397	6.173	6.016	5.538	5.347	5.326
5.5 Cultureel erfgoed	306	185	361	157	155	151
5.6 Media	1.286	1.566	1.155	1.155	1.098	1.097
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.759	4.803	4.643	4.461	4.323	4.314
	16.079	**17.426**	**16.303**	**15.242**	**14.549**	**14.448**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	5.834	11.961	4.236	3.953	3.829	3.818

6.2 Wijkteams	4.316	3.910	3.514	3.324	3.279	3.280
6.3 Inkomensregelingen	39.316	38.254	36.137	34.079	33.824	33.825
6.4 Begeleide participatie	18.716	18.984	17.733	16.976	16.976	16.976
6.5 Arbeidsparticipatie	3.171	2.873	2.946	3.107	2.962	2.962
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.277	4.741	4.659	4.518	4.354	4.252
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	14.605	16.349	16.821	16.565	15.656	15.664
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	14.175	16.250	15.620	16.102	15.151	15.651
6.73a Pleegzorg	9.060	8.846	8.737	8.382	7.961	7.961
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	1.303	777	777	777	777	777
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-18	215	171	171	171	171
6.82a Jeugdbescherming	1.559	1.597	1.591	1.591	1.524	1.524
	116.314	**124.757**	**112.941**	**109.546**	**106.465**	**106.861**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	2.764	3.121	3.136	3.076	2.978	3.104
7.2 Riolering	3.021	3.084	3.151	3.169	3.170	3.170
7.3 Afval	4.389	5.331	5.837	5.839	5.847	5.847
7.4 Milieubeheer	3.582	3.156	2.267	1.682	1.370	1.332
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	197	154	154	154	149	149
	13.952	**14.845**	**14.544**	**13.921**	**13.515**	**13.603**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke ordening	469	472	371	368	365	365
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.406	1.879	2.368	173	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.714	7.866	3.855	3.420	3.401	3.404
	7.588	**10.217**	**6.593**	**3.961**	**3.789**	**3.791**
TOTAAL LASTEN	**188.306**	**204.478**	**181.452**	**173.020**	**167.973**	**168.123**

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
BATEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	45	17	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	526	897	957	1.033	1.056	1.056
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	157	488	184	186	188	163
0.5 Treasury	622	427	139	138	137	136
0.61 OZB woningen	8.008	8.002	8.697	8.815	8.939	8.948
0.62 OZB niet-woningen	6.012	6.100	6.666	7.020	7.282	7.288
0.63 Parkeerbelasting	437	441	621	621	621	621
0.64 Belastingen overig	764	229	226	226	226	226
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	135.720	142.455	144.887	140.035	142.514	145.524
	152.292	**159.055**	**162.393**	**158.090**	**160.979**	**163.978**
1 Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	13	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.718	311	543	539	301	51
	2.718	**324**	**543**	**539**	**301**	**51**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	465	370	234	234	234	234
2.2 Parkeren	64	68	64	64	64	64
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
	529	**437**	**297**	**297**	**297**	**297**
3 Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.506	992	734	814	819	819
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	112	109	109	109	109	109
3.4 Economische promotie	512	399	404	404	404	404
	2.130	**1.501**	**1.247**	**1.327**	**1.332**	**1.332**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	642	1.111	137	137	137	137
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.333	2.283	366	366	341	316
	2.975	**3.393**	**502**	**502**	**477**	**452**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	418	412	393	370	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.101	963	894	889	884	879
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	335	355	356	362	362	360
5.5 Cultureel erfgoed	2	1	1	1	1	1
5.6 Media	230	400	99	99	99	99
5.7 Openbaar groen en recreatie	448	248	233	67	67	67
	2.534	**2.377**	**1.976**	**1.787**	**1.554**	**1.547**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	7.219	11.472	2.497	354	354	354
6.2 Wijkteams	165	90	0	0	0	0

6.3 Inkomensregelingen	30.072	27.824	27.612	27.612	27.612	27.612
6.4 Begeleide participatie	11	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	28	70	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	371	405	349	315	211	211
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	922	955	945	924	650	650
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	17	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	6	10	10	10	10	10
6.82a Jeugdbescherming	0	6	0	0	0	0
	38.812	**40.832**	**31.413**	**29.214**	**28.837**	**28.837**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	351	465	272	153	0	0
7.2 Riolering	5.381	5.580	5.659	5.690	5.698	5.698
7.3 Afval	6.190	6.739	6.852	7.155	7.171	7.371
7.4 Milieubeheer	2.802	1.545	634	474	235	235
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	50	54	54	54	54	54
	14.774	**14.383**	**13.471**	**13.526**	**13.158**	**13.358**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke ordening	36	110	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.631	1.885	374	126	126	126
8.3 Wonen en bouwen	3.558	5.567	1.049	908	913	913
	5.225	**7.562**	**1.451**	**1.063**	**1.068**	**1.068**
TOTAAL BATEN	**221.990**	**229.865**	**213.292**	**206.345**	**208.003**	**210.920**

SALDO LASTEN EN BATEN	**33.683**	**25.386**	**31.841**	**33.326**	**40.030**	**42.797**

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
DIVERSE LASTEN EN BATEN						
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	31.592	36.233	34.726	33.362	32.593	32.500
0.8 Overige baten en lasten	119	281	3.878	7.587	10.922	13.968
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-9	14	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**31.702**	**36.528**	**38.618**	**40.963**	**43.529**	**46.482**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	609	544	124	124	124	124
0.8 Overige baten en lasten	1.587	692	827	827	827	827
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**2.197**	**1.236**	**951**	**951**	**951**	**951**
SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN	**-29.505**	**-35.291**	**-37.667**	**-40.012**	**-42.578**	**-45.531**

RESERVES							
0.10	Vermeerderingen	19.150	28.732	5.540	2.890	2.890	2.865
0.10	Verminderingen	22.106	38.712	11.446	7.397	3.203	3.364
SALDO MUTATIES RESERVES		**2.956**	**9.980**	**5.906**	**4.507**	**313**	**499**

0.11	**RESULTAAT**	**7.134**	**75**	**80**	**-2.180**	**-2.235**	**-2.235**

c. Structureel en incidenteel

Op grond van artikel 28, onderdeel c van het BBV bevat ook de toelichting op het overzicht van lasten en baten ten minste een overzicht van de incidentele lasten en baten per programma. Hier worden de belangrijkste posten per programma afzonderlijk gespecificeerd. De overige, minder belangrijke posten, kunnen als een totaalbedrag per programma worden opgenomen.

Bij de gemeente Kerkrade is het grensbedrag bepaald op € 50.000, en wordt een toelichting gegeven op de afzonderlijke posten die dit bedrag overstijgen.

In augustus 2021 is door de Provincie een handreiking verstrekt die verduidelijkt wanneer sprake is van structurele en incidentele lasten en baten. Bij de totstandkoming van onderstaande overzichten is deze handleiding geraadpleegd. Bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten is de volgende volgorde aangehouden:

- aard van de raming;
- einddatum;
- materiële beïnvloeding.

Om een post als incidenteel aan te kunnen merken moeten alle uitgangspunten van toepassing zijn. Dit is ook als zodanig door de gemeente Kerkrade toegepast.

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2025 lasten			Begroting 2025 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.907		6.907	162.393	-2.000	164.393
1	Veiligheid	7.363	717	6.646	543	492	51
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	8.397	260	8.137	297		297

3	Economie	2.875		2.875	1.247		1.247
4	Onderwijs	5.528	825	4.703	502		502
5	Sport, cultuur en recreatie	16.303	1.077	15.226	1.976	216	1.760
6	Sociaal domein	112.941	677	112.264	31.413	2.552	28.861
7	Volksgezondheid en milieu	14.544	1.021	13.523	13.471	671	12.800
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.593	2.607	3.986	1.451	107	1.344
	TOTAAL PROGRAMMA'S	**181.452**	**7.184**	**174.268**	**213.292**	**2.038**	**211.254**
0	Overhead	34.726	335	34.391	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	3.878		3.878	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	TOTAAL DIVERSE	**38.618**	**335**	**38.283**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**5.540**	**5.540**	**0**	**11.446**	**11.053**	**393**
	TOTAAL GENERAAL	**225.609**	**13.059**	**212.550**	**225.689**	**13.091**	**212.598**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**48**

Incidentele lasten

Progr. 0: *€ 7.875.000*

- Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve exploitatie € 2.547.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 262.000, Reserve speeltuinen € 9.000, Reserve plantsoenen € 7.000
- Eenmalige daling gemeentefonds € 2.000.000 (conform brief Toezichthouders, relatie korting € 675 miljoen algemene uitkering 2025)
- Doelgericht samenwerken € 100.000
- ICT, voldoen aan BIO 2.0 en AVG alsmede verbeterplan IBT € 135.000
- Verbeterplan bedrijfsvoering en opleidingen gemeentebreed € 100.000

Progr. 1 € 717.000

- Project straatcoaches € 225.000
- Preventie met gezag € 492.000

Progr. 2 € 260.000

- Intensivering straatreiniging en onkruidbestrijding € 260.000

Progr. 4 € 825.000

- Tijdelijke huisvesting "Het Martin Buber" € 825.000

Progr. 5: *€ 1.007.000*

- Regeling sportakkoord € 50.000
- Exploitatiebijdrage Parkstad Limburg Theaters € 216.000
- Afbouw centrum € 260.000
- Klooster Bleijerheide € 195.000
- Doorsteek wisosplit € 100.000
- Intensivering onderhoud groen en bomenbeheer € 190.000
- Project Anstelvallei € 66.000

***Progr. 6**: € 677.000*

- Nieuw jongerenhome centrum € 243.000
- Spuk projecten versterken sociale basis, één tegen eenzaamheid, welzijn op recept, mantelzorg en valpreventie, in totaal € 434.000

***Progr. 7**: € 1.021.000*

- Spuk projecten Gezondheidsachterstanden gids, kansrijke start, aanpak overgewicht en obesitas , mentale gezondheid, OKO, coördinatie regionale aanpak en versterken kennis GGD, in totaal € 272.000
- Onderzoek en saneren schachten € 160.000
- Project klimaat- en energiebeleid € 239.000
- Klimaataccoord duurzaamheid € 300.000
- Project duurzaamheid € 50.000

Progr. 8 € 2.607.000

- Extra inhuur personeel ivm vergunningen € 300.000
- Een gezonde wijk € 107.000
- Stadsvernieuwing woonoffensief € 2.200.000

Incidentele baten

***Progr. 0**: € 11.446.000*

- Onttrekking Reserve rbnutm € 3.461.000*, Reserve exploitatie € 2.919.000, Reserve onderwijs € 2.741.000, Reserve verenigingen en vrijwilligers € 26.000, Reserve grondexploitatie obk € 1.468.000, Egalisatiereserve kosten afvalverwerking € 500.000, Reserve speeltuinen € 73.000, Reserve Gaia € 140.000 en Reserve plantsoenen € 118.000.

Progr. 1 € 492.000

- Preventie met gezag € 492.000

***Progr. 5**: € 216.000*

- Regeling sportakkoord € 50.000
- Doorsteek wisosplit € 100.000
- Project Anstelvallei € 66.000

***Progr. 6**: € 2.552.000*

- Spuk projecten versterken sociale basis, één tegen eenzaamheid, welzijn op recept, mantelzorg en valpreventie, in totaal € 434.000
- Vluchtelingen Oekraïne, geraamd financieel voordeel € 2.118.000

***Progr. 7**: € 671.000*

- Spuk projecten Gezondheidsachterstanden gids, kansrijke start, aanpak overgewicht en obesitas, mentale gezondheid, OKO, coördinatie regionale aanpak en versterken kennis GGD, in totaal € 272.000
- Onderzoek en saneren schachten € 160.000
- Project klimaat- en energiebeleid € 239.000

Progr. 8 € 2.607.000

- Een gezonde wijk € 107.000

** Structurele onttrekking reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen is o.a. voor de dekking van de kapitaallasten voor investeringen in met name HuB, muziekschool en Westhoes. Het betreft een tiental investeringen waarbij een gedeelte van de kapitaallasten zijn afgedekt door een onttrekking uit een reserve.*

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2026 lasten			Begroting 2026 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.962		6.962	158.090		158.090
1	Veiligheid	7.186	487	6.699	539	487	52

2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.770		7.770	297		297
3	Economie	2.971		2.971	1.327		1.327
4	Onderwijs	5.462	825	4.637	502		502
5	Sport, cultuur en recreatie	15.242		15.242	1.787		1.787
6	Sociaal domein	109.546	378	109.168	29.214	378	28.836
7	Volksgezondheid en milieu	13.921	392	13.529	13.526	392	13.134
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.961	150	3.811	1.063		1.063
	Totaal programma's	**173.020**	**2.232**	**170.788**	**206.345**	**1.257**	**205.088**
0	Overhead	33.362	35	33.327	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	7.587		7.587	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**40.963**	**35**	**40.928**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**2.890**	**2.890**	**0**	**7.397**	**7.034**	**363**
	Totaal generaal	**216.873**	**5.157**	**211.716**	**214.693**	**8.291**	**206.402**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**-5.314**

Incidentele lasten

***Progr. 0**: € 2.925.000*

- Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 159.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.
- ICT, verbeterplan IBT € 35.000

Progr. 1 € 487.000

- Project preventie met gezag € 487.000

Progr. 4 € 825.000

- Tijdelijke huisvesting "Het Martin Buber" € 825.000

***Progr. 6**: € 378.000*

- Spuk projecten versterken sociale basis, welzijn op recept, mantelzorg en valpreventie, in totaal € 378.000

***Progr. 7**: € 392.000*

- Spuk projecten Gezondheidsachterstanden gids en kansrijke start, in totaal € 153.000
- Project klimaat- en energiebeleid € 239.000

Progr. 8 € 150.000

- Stadsvernieuwing woonoffensief € 150.000

Incidentele baten

***Progr. 0**: € 7.397.000*

- Reserve exploitatie € 3.900.000, Reserve onderwijs € 2.594.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 703.000 en Egalisatie reserve afvalverwerking € 200.000

Progr. 1 € 487.000

- Preventie met gezag € 487.000

***Progr. 6**: € 378.000*

- Spuk projecten versterken sociale basis, welzijn op recept, mantelzorg en valpreventie, in totaal € 378.000

***Progr. 7**: € 392.000*

- Spuk projecten Gezondheidsachterstanden gids en kansrijke start, in totaal € 153.000
- Project klimaat- en energiebeleid € 239.000

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2027 lasten			Begroting 2027 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.895		6.895	160.979		160.979
1	Veiligheid	6.961	250	6.711	301	250	51
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.571		7.571	297		297
3	Economie	2.939		2.939	1.332		1.332
4	Onderwijs	5.290	275	5.015	477		477
5	Sport, cultuur en recreatie	14.549		14.549	1.554		1.554
6	Sociaal domein	106.465		106.465	28.837		28.837
7	Volksgezondheid en milieu	13.515		13.515	13.158		13.158
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.789		3.789	1.068		1.068
	Totaal programma's	**167.973**	**525**	**167.448**	**208.003**	**250**	**207.753**
0	Overhead	32.593		32.593	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	10.922		10.922	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**43.529**	**0**	**43.529**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**2.890**	**2.890**	**0**	**3.203**	**2.896**	**307**
	Totaal generaal	**214.392**	**3.415**	**210.977**	**212.157**	**3.146**	**209.011**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**-1.966**

Incidentele lasten

***Progr. 0**: € 2.890.000*

- Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 159.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.

Progr. 1 € 250.000

- Preventie met gezag € 250.000

Progr. 4 € 275.000

- Tijdelijke huisvesting "Het Martin Buber" € 275.000

Incidentele baten

***Progr. 0**: € 3.203.000*

Reserve exploitatie € 160.000, Reserve onderwijs € 2.255.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 588.000 en Egalisatie reserve afvalverwerking € 200.000.

Progr. 1 € 250.000

- Preventie met gezag € 250.000

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2028 lasten			Begroting 2028 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.887		6.887	163.978		163.978
1	Veiligheid	6.864		6.864	51		51
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.466		7.466	297		297
3	Economie	2.941		2.941	1.332		1.332
4	Onderwijs	5.260	225	5.035	452		452
5	Sport, cultuur en recreatie	14.448		14.448	1.547		1.547
6	Sociaal domein	106.861		106.861	28.837		28.837
7	Volksgezondheid en milieu	13.603		13.603	13.358		13.358
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.791		3.791	1.068		1.068
	Totaal programma's	**168.123**	**225**	**167.898**	**210.920**	**0**	**210.920**
0	Overhead	32.500		32.500	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	13.968		13.968	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**46.482**	**0**	**46.482**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**2.865**	**2.865**	**0**	**3.364**	**3.057**	**307**
	Totaal generaal	**217.470**	**3.090**	**214.380**	**215.235**	**3.057**	**212.178**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**-2.202**

Incidentele lasten

***Progr. 0**: € 2.865.000*

Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 134.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.

Progr. 4 € 225.000

Tijdelijke huisvesting "Het Martin Buber" € 225.000

Incidentele baten

***Progr. 0**: € 3.364.000*

Reserve onderwijs € 2.226.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 1.138.000.

d. Analyse afwijkingen exploitatie

Vermelding van de incidentele lasten en baten voor wat betreft de jaren 2025 t/m 2028 is gebeurd in de Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, b. Totaaloverzicht programma (structureel/ incidenteel).

Hierna volgen de belangrijkste structurele afwijkingen per programma.

0 Bestuur en ondersteuning

Bij aanvang van het begrotingstraject zijn de actuele saldi van de reserves bekeken en beoordeeld. Daaruit volgde de conclusie dat deze deels konden worden afgeroomd en ingezet, al dan niet via een initiële her-allocatie. Zo is de reserve speeltuinen, reserve plantsoenen en reserve Gaia met respectievelijk € 73.000, € 118.000 en € 170.000 afgeroomd.

9010103 Reserve grondexploitatie OBK
Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

9010123 Egalisatiereserve afvalverwerking
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2024 € 1.583.000. In 2024 is een onttrekking van € 101.000 begroot. Voor het jaar 2025 is een onttrekking uit de reserve begroot van € 500.000 ter compensatie van de gestegen kosten van de afvalverwerking. Voor de jaren 2026 en 2027 is een onttrekking van € 200.000 uit de reserve ter compensatie van gestegen kosten van afvalverwerking begroot.

9010133 Reserve gebouwen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2024 € 841.000. In 2024 is een onttrekking van € 295.000 begroot voor het herstellen van de gevelbekleding aan het Flexiforum.

9010163 Reserve Stadsvernieuwing
Het saldo van de reserve stadsvernieuwing bedraagt per 1-1-2024 € 563.000.
Voor het woonoffensief is in 2024 een bedrag van € 900.000 in de reserve gestort. Verder zijn onttrekkingen voor de projecten gevelverbetering € 42.300, Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld € 81.000, werkbudget Volkshuisvestingsfonds € 81.200, en onderzoek erfpacht slachthuis en ambitieplan Kerkrade - Oost € 33.600 begroot.

9010193 Reserve Ondernemersfonds
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2023 € 176.800. In 2023 is een bedrag van € 74.100 in de reserve gestort voor ondernemers activiteiten. Het saldo van de reserve bedraagt per 1-1-2024 € 250.900.

9019111 Samenwerking Parkstad
De exploitatiebijdrage aan de Stadsregio Parkstad is t.o.v. de begroting 2024 gestegen met € 68.000. Jaarschijf 2025 is toegenomen met € 37.000.

9030013/23/103/143 overige gebouwen
In 2023 is het pand Einderstraat 21 aangekocht voor een bedrag van € 811.000. In 2024 is de sporthal Kerkrade - West verkocht voor een bedrag van € 305.000. Voor de inrichting van de innovatie Hub Vie is in 2023 € 54.000 besteed. Voor de verhuizing en inrichting van het pand aan het Martin Buberplein voor het cluster Handhaving is een bedrag van € 140.000 begroot in 2024. De exploitatiekosten van het Activerium bedroegen in 2023 en 2024 resp. € 373.000 en € 42.000.

9040013/ 9040353 bedrijfsvoering Domein Stad
Voor het inhuren van personeel i.v.m. uitstroom personeel, detachering en invulling i.v.m. ziekte is in 2024 € 109.200 begroot. Voor het jaar 2025 en verdere jaren is € 51.700 begroot. In 2023 is een bedrag van € 141.000 aan UWV uitkeringen ontvangen en voor 2024 is een bedrag van € 55.000 begroot.

9040573/703 Stortkade transport Magazijn
In 2023 is een bedrag van € 297.000 besteed voor het inhuren van transportmiddelen bij RD 4. Door stijging van loon- en brandstofprijzen is er voor 2024 en 2025 een bedrag van resp. € 312.500 en € 348.800 begroot.
In 2023 is een bedrag van € 327.000 besteed voor inkopen goederen openbare ruimte. Voor het jaar 2025 is een bedrag van € 334.000 begroot.

9063013 Straatparkeren
In het overzicht zijn voor het jaar 2023 de werkelijk ontvangen parkeergelden en de ontvangen parkeerboetes in beeld gebracht.
Voor het jaar 2024 zijn de parkeerinkomsten bij de behandeling van de begroting 2024 met € 130.000 verlaagd.
Voor het jaar 2025 zijn de parkeerinkomsten bij de behandeling van de begroting 2024 met € 130.000 verlaagd en bij de behandeling van de begroting 2025 wordt voorgesteld om de inkomsten voor het jaar 2025 met additioneel met € 50.000 te verlagen in totaal derhalve € 180.000 waarbij de verwachte inkomsten aansluiten bij de werkelijk ontvangen inkomsten van 2023. Voor 2025 is de verwachting dat de totaal begrote inkomsten na openstelling parkeergarage Vie zullen worden ontvangen.

	2023	**2024**	**2025**
straatparkeren	€ 279.388	€ 283.700	€ 453.700
parkeerboetes	€ 100.330	€ 100.000	€ 100.000
abonnementen	€ 57.750	€ 57.000	€ 57.000
parkeergarage Vie	-	€ 0	€ 10.000

9064043 Hondenbeleid
In 2023 is € 415.812 ontvangen aan hondenbelasting. Voor het jaar 2024 en verder is de hondenbelasting neerwaarts bijgesteld naar € 92.000. De verordening van de hondenbelasting (eerste hond vrijgesteld) is hiervoor bij de behandeling van de tarievennota 2024 aangepast.

9040010/011 Ingeleend personeel
Deze post varieert jaarlijks afhankelijk van de specifieke personele casuïstiek.

9061001, 9062011, 9062021 OZB
Vorig jaar was reeds besloten tot een OZB verhoging van 1,5% jaarlijks. Voorgesteld wordt deze in 2025 met 8,5% extra te verhogen. Dit betekent een extra opbrengst oplopend van € 1.020.000 in 2025. Door de reeds verwerkte 1,5% jaarlijks loopt dit verder op naar € 1.065.000 in 2028.
Daarnaast stijgt de opbrengst door de verwachte areaaluitbreiding

9064011 Belastingen en heffingen
De bijdrage aan de BsGW is conform de vastgestelde begroting 2024 van de BsGW verhoogd, waarbij voor 2026 en verder rekening gehouden wordt met besparingen.

9070001 Algemene uitkering
De algemene uitkering is opgenomen volgens de berekeningen van de recente circulaires.

Kapitaallasten (diverse programma's)
De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten.

1 Veiligheid

9110031 Veiligheidsregio ZL
Het verschil op de post Crisisbeheersing en brandweer bestaat voornamelijk uit de overeengekomen jaarlijkse indexering en extra Cao-loonkosten.

9120101 Zorg en Veiligheidshuis Parkstad
T/m 2023 was het ZVHP integraal opgenomen in de begroting van gemeente Kerkrade. Vanaf 2024 is het ZVHP een zelfstandige GR. Gemeente Kerkrade betaalt dan alleen nog maar een bijdrage aan de GR. Ten opzichte van eerdere ramingen is er een voordeel van € 77.000 in 2024 aflopend naar € 45.000 in 2028, op basis van hun ontwerpbegroting.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

9210093 Energie openbare verlichting
Door het conflict in de Oekraïne zijn de energie- en brandstofkosten in 2023 fors gestegen naar een bedrag van € 630.000. Door een ingezette daling van de energiekosten is er voor de jaren 2024 en 2025 resp. € 430.000 en € 383.000 begroot.

9210123 onderhoud asfalt
In 2023 is € 978.000 besteed aan groot onderhoud aan wegen. Hiervan is in 2023 eenmalig een bedrag van € 175.700 uit de voorziening wegen beschikbaar gesteld. In 2024 en 2025 is resp. € 767.700 en € 764.200 begroot.

9210133 onderhoud straatwerk
In 2023 is van WML een schadeuitkering van € 49.000 ontvangen voor werkzaamheden aan straatwerk. Deze middelen zijn toegevoegd aan het budget van 2023 waarmee er voor € 346.000 onderhoud is uitgevoerd.
Voor de jaren 2024 en 2025 is resp. € 767.700 en € 764.200 begroot.

9210153 glasvezel werkzaamheden straatwerk
In 2023 en 2024 is een vergoeding voor toezicht werkzaamheden ontvangen cq begroot van € 161.000 en € 142.000. De kosten van inhuur bedroegen resp. € 125.000 en € 120.000.

9210223 Gladheidsbestrijding
De kosten van gladheidsbestrijding zijn afhankelijk van de weersomstandigheden (aantal uitrukken).
In 2023 is € 215.000 besteed. Aan de hand van het werkelijke aantal uitrukken in het eerste kwartaal van 2024 zijn de kosten voor dit jaar begroot op € 248.000. Voor het jaar 2025 is € 176.000 begroot.

9210233 openbare verlichting
Voor het onderhoud van de openbare verlichting is in 2023 € 389.000 besteed. Door indexering stijgen deze kosten in 2024 naar € 425.000. Voor het jaar 2025 is er € 441.000 begroot.

9210163/193/213 verbetering groen onderhoud en onkruidbestrijding
Vanaf 2024 is een extra bedrag van € 450.000 beschikbaar gesteld voor een verbetering van groenonderhoud en onkruidbestrijding. In programma 2 zijn hiervoor de volgende budgetten verhoogd ten opzichte van 2023:

straatreiniging	€	115.000
veegmachine	-	85.000
onkruidbestrijding inhuur	-	60.000
Totaal	€	260.000

In programma 5 is de toelichting van Groenonderhoud voor een bedrag van € 190.000 opgenomen.

3 Economie

9320003 Bedrijfsinfrastructuur
In 2023 is een bijdrage van € 66.000 aan Parkstad Limburg verstrekt voor Streetwise en Medlands. Verder is er een bijdrage van € 9.000 verstrekt aan het Regionaal Voedselsysteem Zuid Limburg. Aan de samenwerkende bedrijventerreinen Kerkrade is voor het ondernemersfonds € 51.000 verstrekt. Voor € 13.000 zijn er facturen betaald aan Mediahuis Limburg voor diverse publicaties.
Voor infra maatregelen op de Roda Boulevard is er in 2024 € 420.000 begroot.
Voor economische stimulering is in 2024 € 138.200 begroot. Voor de jaren 2025 en verder is € 146.200 beschikbaar. Verder is in 2024 € 200.000 vrijgemaakt voor collectieve projecten (bijvoorbeeld voor gezamenlijke marketing, uitstraling, onderzoekenverkeer) op de bedrijventerreinen, om het ondernemingsklimaat op deze terreinen te verbeteren.

9320013 Stimuleringsregeling Kerkrade - Centrum
In 2023 is in het kader van de verordening stimuleringsregeling Kerkrade-Centrum een bijdrage van € 30.000 besteed. Voor het jaar 2024 is hiervoor € 165.200 begroot.

9320053 Flexiforum
In 2023 is € 417.000 aan huurpenningen ontvangen. Voor het jaar 2024 is € 423.700 aan inkomsten begroot. Dit bedrag zal door indexering in 2025 en volgende jaren verder stijgen. De huurpenningen van de uitbreiding met het voormalige schoolgebouw Sancta Maria gebouw zullen na het afsluiten van de huurcontracten vanaf medio 2025 worden toegevoegd aan het budget.
Door het conflict in de Oekraïne zijn de energie- en brandstofkosten explosief gestegen. In 2023 is een bedrag van € 251.200 besteed aan energiekosten. Voor het jaar 2024 is een bedrag van € 202.000 begroot.
In 2023 zijn er voor een bedrag van € 130.000 maatregelen uitgevoerd voor het groot onderhoud. Voor 2024 is hiervoor een bedrag van € 227.600 begroot en voor 2025 en verder € 99.400. In 2023 is er een bedrag van € 61.000 besteed aan schoonmaakkosten. De kosten voor dagelijks onderhoud bedroegen in 2023 € 142.000. Voor de jaren 2024 en 2025 is hiervoor resp. € 177.600 en € 178.900 voor begroot.

9340013 Promotie toerisme
In 2023 is voor retributie van GaiaZoo en aan toeristenbelasting resp. € 109.000 en € 270.000 (incl. nog te ontvangen inkomsten 2022) ontvangen. Vanaf 2024 ontvangt de gemeente een marketing bijdrage van € 50.000 per jaar van GaiaZoo. Voor toeristenbelasting is vanaf 2025 € 225.000 begroot.

4 Onderwijs

9420122 GBT(gezonde basisschool van de toekomst)
Basisbedrag voor GBT 2 scholen is 450.000 in 2023 is werkelijk uitgegeven 88.900.
In 2024 is het restant bedrag van voorgaande jaren a € 773.700 toegevoegd aan het primaire budget en is daarnaast nog een bedrag a 115.700 gefinancierd door Regiodeal middelen.

9420222 HMB
De begroting 2025 is opgehoogd met € 475.000 voor o.a. verordening verplichtingen nieuwe leerlingen

9430052 leerplicht
Om te voldoen aan de hogere vraag bij leerplicht is er een fte uitbreiding nodig de begroting 2025 is hiervoor met € 59.600 verhoogd.

5 Sport, cultuur en recreatie

9510012 VIE
Voor het activiteiten programma VIE is vanaf 2023 een budget beschikbaar van € 1,2 miljoen, In 2025 is het basisbudget Innovatie hub € 100.000, in 2023 is er besteed € 390.805 dit was mogelijk door restant middelen van voorgaande jaren, gelden worden jaarlijks doorgeschoven. Er is geen extra bijdrage uit de reserve sociaal domein meer.

9520033 onderhoud buitensportaccommodaties
In 2023 is een rijksbijdrage van € 50.000 ontvangen ter compensatie van betaalde btw over onderhoudskosten van buitensportaccommodaties. Voor 2024 is de rijksbijdrage vastgesteld op € 25.000. Voor 2025 is een rijksbijdrage van € 20.000 begroot.

9530102 SMK
In de begroting 2025 is een extra bedrag van € 110.000 meegenomen voor extra ondersteuning afgenomen reservepositie SMK.

9530152 kunst
In 2023 is het Viva la Vida beeld gerestaureerd voor ongeveer € 42.000

9560012 Bieb
In 2024 zijn er nog extra SPUK middelen ter beschikking voor het opwaarderen van de nevenvestigingen a € 300.700

9520123 MFC d'r Pool
In 2022 is het nieuwe zwembad in gebruik genomen. Om een nieuwe ontwikkeling op de locatie mogelijk te maken lopen contracten af en worden contracten opgezegd. De uitgaven en de inkomsten van het complex MFC d'r Pool zijn vanaf 2023/2024 uit de begroting gehaald.
In 2023 is € 10.000 aan huurpenningen ontvangen en is een onderhoudsbudget van € 47.000 besteed.

9520133 Parkstad Limburg Stadion
In 2023 is voor een bedrag van € 112.000 groot onderhoud uitgevoerd aan het PL Stadion. In dat bedrag izijn de kosten van het vervangen van een CV ketel voor € 44.000 meegenomen. Voor 2024 en verdere jaren is er € 59.000 begroot.

9530013 Cultuurcluster beheer
Voor het Centrum is in 2025 € 260.000 beschikbaar voor de afbouw van het dak van het HuB.

9550053 Klooster Bleijerheide
Aan het project klooster Bleijerheide is in 2023 € 139.000 besteed en voor 2025 is € 195.000 begroot.

9570273 /093 verbetering groen onderhoud en onkruidbestrijding
Vanaf 2024 is een extra bedrag van € 450.000 beschikbaar gesteld voor een verbetering van groenonderhoud en onkruidbestrijding. In programma 5 zijn hiervoor de volgende budgetten verhoogd ten opzichte van 2023:

versterken bomenonderhoud en groen	€	70.000
inhuur klachtenploeg	-	60.000
inhuur materieel hoogwerker	-	60.000
Totaal	€	190.000

In programma 2 is de toelichting van onkruidbestrijding voor € 260.000 opgenomen.

9570013 Openbaar groen
In 2023 is € 390.000 besteed aan onderhoud openbaar groen (inboet, zomergoed, monumentale bomen bosbeheer, onderhoud natuur, openluchtrecreatie en bomenbeheer) voor 2024 is € 450.000 begroot. En vanaf 2026 is er structureel € 225.000 extra beschikbaar voor onderhoud openbaar groen.
Aan verkoop openbaar groen grond is in 2023 € 375.000 ontvangen. Voor 2024 is € 33.500 begroot en vanaf 2025 structureel € 11.800.

9570123/13 Detachering wozl-medewerkers
In 2023 is € 810.000 besteed en in 2024 is € 875.000 begroot. Vanaf 2025 is € 855.000 begroot.
Om de terugloop van de personele capaciteit uit de groepsdetachering WOZL/WSP te compenseren zijn er vanaf 2023 extra middelen beschikbaar voor het aantrekken van nieuwe groen medewerkers.

9570203 Botanische tuin
In 2023 heeft de Botanische Tuin een subsidiebijdrage van € 132.000 ontvangen. Met ingang van 2024 is de subsidie aan de Botanische tuin structureel met € 50.000 verhoogd naar € 182.000.

9570243 Project Anstelvallei
In 2023 is € 13.000 besteed aan het Leefbaarheidsproject Anstelvallei. Voor de afronding van het project is in 2024 en 2025 € 5.000 en € 66.000 begroot en een Provinciale subsidie van € 71.000.

9570223 Doorsteek Wisosplit
Aan dit project is in 2023 € 13.000 besteed en voor 2024 en 2025 is resp. € 106.000 en € 100.000 begroot. Van Parkstad is er een bijdrage van € 206.000 geraamd.

9570233 Project Ik groen het/herinrichting gebied Holzkuil
Voor dit project is in 2024 € 50.000 begroot.

6 Sociaal domein

9610102 jongerenaccommodaties
Voor het nieuwe jongerenhome Kerkrade centrum is in de begroting 2025 een bedrag van € 247.000 ter beschikking gesteld en in 2024 (opstart nieuwe schooljaar) een bedrag van € 104.900

Jeugd (diverse)
De kosten van jeugd stijgen met name door indexeringen en aangepaste prijzen. In een amvb is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn reële tarieven te hanteren.

Vluchtelingen Oekraïne
Oekraïne is afhankelijk van het verloop van de oorlog, de omvang van de opvang en de vergoedingen door het rijk.

Inburgering (diverse)
De uitgaven en de inkomsten Inburgering zijn afhankelijk van de taakstelling van het Rijk. Daarnaast is er sprake van een na-ijleffect in volgende jaren voor de uitgaven van maatschappelijke begeleiding, integratie en participatie. De inkomsten van het COA en het Rijk bedoeld voor Inburgering zijn geoormerkt.

Armoede en Schulden (diverse)
De kosten van armoede en schulden zullen de komende jaren stijgen als gevolg van de beleidsmatige keuze om de aanpak van armoede en schulden te intensiveren. Hiertoe is het beleidsplan armoede en schulden opgezet.

7 Volksgezondheid en milieu

9710022 GGD
Vanaf 2020 valt de Jeugdgezondheidszorg volledig onder de GGD, de professionalisering van de medewerkers JGZ, indexering en wet en regelgeving zorgen vanaf 2024 voor een stijging van de lasten meerjarig met ongeveer € 410.000.
In 2024 is er een eenmalig bedrag van € 144.800 ontvangen als bijdrage doeluitkering vrouwenopvang 2023.

9710032 Project gezond in de stad
Bedragen die in voorgaande jaren nog niet besteed waren zijn overgeheveld naar 2024, meerjarig valt dit project tot 2026 onder de Brede SPUK sport en bewegen, cultuurparticipatie waarvoor een bedrag van 77.000 per jaar staat.

9720003 Riolen
Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door rioolrechten. De tarieven voor 2025 worden in de tarievennota in december 2024 vastgesteld.

9720003 Afval
Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door de afvalstoffenheffing. De tarieven voor 2025 worden in de tarievennota in december 2024 vastgesteld.

9740003 Milieubeheer
Voor de aanpak van stofoverlast in Eygelshoven is in 2024 € 42.000 begroot. Verder is € 36.000 begroot voor onderzoek mijnschade.

9740053 Saneren industriële schachten
De kosten van het saneren van industriële schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2023 is € 448.000 besteed en voor 2024 en 2025 is resp. € 236.000 en € 50.000 begroot.

9740063 Saneren historische schachten
De kosten van het saneren van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2023 is € 632.000 besteed en voor 2024 en 2025 is resp. € 278.000 en € 50.000 begroot.

9740073 Ondiepe winning historische schachten
De kosten van ondiepe winning historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2023 is € 239.000 besteed en voor 2024 en 2025 is resp. € 250.000 en € 50.000 begroot.

9740083 Opsporen van historische schachten
De kosten van het opsporen van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2023 is € 76.000 besteed en voor 2024 en 2025 is telkens € 10.000 begroot.

9740093 Duurzaamheid
Voor het duurzaamheidsproject Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat Energiebeleid is in 2023 voor een bedrag van € 286.000 personeel ingehuurd. Voor 2024 is een bedrag van € 230.000 begroot. Voor de uitvoering van dat project een bijdrage van € 238.800 aan de Woonwijzerwinkel beschikbaar gesteld in 2023 en 2024. Voor het inhuren en beschikbaar stellen van capaciteit is een Rijksbijdrage ontvangen.

In 2023 is een bedrag van € 233.000 besteed aan duurzaamheidsprojecten (Led verlichting RKTSV FCKW TVK, duurzaamheidsfestival, opstellen energielabels, vormgeven transitievisie, Parkstad inspecties en onderzoek warmte transitie visie). Voor 2024 is hiervoor € 197.000 begroot.

Voor de uitvoering van diverse duurzaamheidsprojecten van het Kirchroa van Morje zijn er jaarlijks bijdragen beschikbaar welke schommelen tussen de € 102.000 en € 340.000.

9740113 Klimaatakkoord duurzaamheid
Voor het jaar 2025 is € 300.000 begroot voor de uitvoering van het klimaatakkoord.

9740133 Energiearmoede
In 2023 is € 556.000 besteed aan energiearmoede hiervoor is een rijksbijdrage ontvangen van eveneens € 556.000. Voor het jaar 2024 is voor energiearmoede een bedrag van € 229.000 begroot.

9740143 Duurzaamheid vastgoed
Voor duurzame maatregelen aan gemeentelijk vastgoed en sportaccommodaties (led) is in 2023 € 69.000 besteed en voor 2024 en 2025 resp. € 24.000 en € 41.000 begroot.

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

9810013 Bestemmingsplannen
In 2023 is € 97.000 besteed aan bestemmingsplannen. Voor 2024 is een bedrag van € 119.000 begroot voor bestemmingsplannen. In 2024 is een planbijdrage van € 42.000 begroot voor de Schoutstraat en Schovetweg. Voor 2024 is € 56.000 begroot voor bestemmingsplannen.

9810033 Project Transferium
Voor dit project is in 2024 € 40.000 begroot. Deze middelen worden uit het herstructureringsproject Heilust beschikbaar gesteld.

98200** Grondexploitaties
Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

9810043 Werkbudget wonen stedelijke ontwikkeling
In 2023 is € 57.000 besteed. Voor 2024 en 2025 is een werkbudget wonen beschikbaar van jaarlijks € 80.000.

9830013 Leges vergunningen
In 2023 is € 1.660.000 aan leges ontvangen. Het op meerdere locaties bouwen van nieuwe woningen en het uitbreiden van bedrijfslocaties hebben hier in hoge mate aan bijgedragen. Voor 2024 is € 1.692.000 begroot en vanaf 2025 is € 792.000 geraamd.
Om het grote aantal vergunningen af te handelen is in 2023 € 577.000 besteed voor het inhuren van personeel. Voor 2024 en 2025 is resp. € 392.000 en € 326.000 begroot voor het inhuren van personeel.

9830043 Stadsvernieuwing
In 2023 is € 5.000 besteed voor gevelverbetering en voor 2024 is een bedrag van € 42.300 begroot.

9830083 Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld
Om knelpunten op te lossen is in 2024 een werkbudget van € 81.000 beschikbaar uit de reserve Stadsvernieuwing.

9830103 Implementatie Omgevingswet
In 2023 is een bedrag van € 243.000 besteed voor de implementatie van de omgevingswet. Voor 2024 is hiervoor een bedrag van € 455.000 begroot en vanaf 2025 € 50.000.

9830383 Stadsvernieuwing Bleijerheide
Voor de aanpak leefbaarheid Bleijerheide is in 2023 een bijdrage van € 82.000 van het rijk ontvangen en voor 2024 € 300.000 begroot.

9830393 Stadsvernieuwing Mucherveld
Voor de aanpak leefbaarheid Mucherveld is in 2023 een bijdrage van € 3.000 van het rijk ontvangen en voor 2024 € 50.000 begroot.

9830423 Stadsvernieuwing Hopel Erensteinderveld
In 2023 is € 17.700 besteed en een rijksbijdrage van € 17.700 ontvangen. Voor 2024 is € 50.000 begroot aan de uitgaven- en inkomsten kant.

9830413 Ambitieplan Kerkrade-Oost
Voor dit plan is in 2023 € 42.000 besteed en een bijdrage van stakeholders ontvangen van € 31.000. Voor 2024 is een kostenbedrag van € 66.000 begroot en een bijdrage van € 50.000 van stakeholders.

9830433 Bleijerheide Volkshuisvestingsfonds fase 2
Voor stadsvernieuwing en aankoop van panden is in 2024 een bedrag begroot van € 200.000. Hiervoor is ook een rijksbijdrage begroot.

9830443 Werkbudget Volkshuisvestingsfonds

In 2024 is een budget van € 131.000 begroot en vanaf 2025 is structureel € 50.000 begroot voor diverse volkshuisvestingsfonds projecten welke niet subsidiabel zijn.

9830453 Mucherveld Volkshuisvestingsfonds 2
Voor stadsvernieuwing en aankoop van panden is in 2024 een bedrag begroot van € 100.000. Hiervoor is ook een rijksbijdrage begroot.

9830463 Bleijerheide Volkshuisvestingsfonds fase 2
Voor stadsvernieuwing en aankoop van panden is in 2024 een bedrag begroot van € 458.300. Hiervoor is ook een rijksbijdrage begroot.

9830483 Een gezonde wijk
Voor het project een gezonde wijk is voor de jaren 2024 en 2025 een bedrag van € 91.900 en € 107.400 begroot. De kosten worden geheel gefinancierd middels een rijksbijdrage.

2. Financiële positie

a. Uitgangspunten begroting

Bij het samenstellen van de meerjarenbegroting 2025-2028 zijn onder andere de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Loonsom en prijspeil
De huidige cao loopt tot 1 april 2025. De consequenties van een nieuwe cao zullen financieel vertaald worden zodra deze bekend zijn. Er is wel al geanticipeerd op een stijging van de loonsom als gevolg van toekomstige cao's. Wij gaan uit van een jaarlijkse stijging conform de indicator 'loonvoet sector overheid'. Op peil septembercirculaire 2024 is deze 4,7% in 2025, 3,8% in 2026, 4,8% in 2027 en 4,0% in 2028. Daarmee is beschikbaar een bedrag van circa € 1,9 miljoen in 2025 oplopend naar bijna € 7,5 miljoen in 2027.

Kapitaallasten
Kapitaallasten zijn de rente en afschrijvingskosten van investeringen in bijvoorbeeld gebouwen en grond. Aan de hand van het investeringsprogramma worden de kapitaallasten per jaar berekend. Er wordt rekening gehouden met een gemiddelde investeringsdatum per 1 juli en de rekenrente. De kapitaallasten voldoen aan de provinciale eis. In de Financiële verordening gemeente Kerkrade ex. art.212 GW staan de regels over de afschrijvingen.

Algemene uitkering
De wijzigingen tot en met de septembercirculaire 2024 zijn meegenomen in de berekening van de algemene uitkering.

Egalisatiereserves
Lasten en baten kunnen sterk wisselen ieder jaar. Dit kan komen doordat bijvoorbeeld in een jaar meer onderhoud wordt uitgevoerd dan in het jaar daarvoor. Een egalisatiereserve voorkomt het effect van deze schommelingen op het resultaat.
In Kerkrade kennen wij de egalisatiereserves: afval, huisvestingsvoorzieningen onderwijs, grondexploitatie ontwikkelingsbedrijf Kerkrade, gebouwen, speeltuinen, gaia, evenementen, plantsoenen en ondernemersfonds.

b. Geprognosticeerde balans

*Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar*	2024	2025	2026	2027	2028
ACTIVA					
Vaste activa	232.131	236.050	244.076	251.316	255.529
Vlottende activa	33.076	32.463	32.463	32.463	32.463
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**
PASSIVA					
Eigen vermogen	45.373	39.466	34.961	34.648	34.149
Voorzieningen	10.027	10.057	10.087	10.117	10.147
Vreemd vermogen lang	133.506	138.323	127.540	117.120	107.100
Vlottende passiva	76.301	80.667	103.951	121.894	136.596
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**

c. Investeringen

Een toelichting op de investeringen is te vinden bij de diverse programma's. In onderstaande tabel is het investeringsprogramma opgenomen 2024-2028.

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
0.4	ICT investeringen	v	e	406	327	327	327	327	1.714
0.4	Telefooncentrale	v	e	0	65	0	0	0	65
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	274	274	274	274	274	1.370
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.395	1.300	1.300	1.300	1.300	6.595
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	421	2.000	2.000	0	0	4.421
0.6	Hondenbeleid	u	e	100	0	0	0	0	100
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	90	58	58	58	58	322
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	55	55	55	55	55	275
2.1	Verkeer en vervoer	v	m	0	270	270	270	270	1.080
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	3.985	5.184	4.184	4.184	4.184	21.721
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	932	100	1.500	100	100	2.732
2.1	Openbare verlichting	v	m	350	300	300	300	300	1.550
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	470	3.980	1.000	1.000	1.000	7.450
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	520	250	250	250	250	1.520
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	0	600	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	20	20	20	20	20	100
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	200	1.250	0	0	0	1.450
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	0	250	250	250	250	1.000
3.3	markt Eygelshoven	u	e	0	170	0	0	0	170
4.2	het Martin Buber	u	e	2.800	1.300	4.500	4.500	1.000	14.100
5.2	Sportaccommodaties	v	e	220	875	975	300	300	2.670
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	0	1.000	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	500	750	625	625	625	3.125
5.7	leefbomenbos/ Kloosterpark Pannesheide	u	m	50	450	0	0	0	500
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	650	425	425	425	425	2.350
6.6	Wmo-trapliften	v	e	150	75	75	75	75	450
7.4	Klimaatadaptie	u	e	250	250	250	250	250	1.250
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	440	400	140	140	280	1.400
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	167	167	167	167	167	835
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	100	150	150	150	150	700
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
Totaal reguliere investeringen				**14.995**	**22.745**	**19.545**	**15.470**	**12.110**	**84.865**
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	0	200	200	200	200	800
4.2	IKC Droomhof	u	e	3.649	0	0	0	0	3.649
7.2	Riolen	v	e	2.475	2.700	2.300	2.300	2.300	12.075
Totaal overige investeringen				**6.124**	**2.900**	**2.500**	**2.500**	**2.500**	**16.524**
III Leningen									
4.2	HMB lening	u	-	1.800	0	0	0	0	1.800
5.2	Stg. OGE KVC Oranje	u	-	30	0	0	0	0	30
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	35	0	0	0	0	35
Totaal leningen				**1.865**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.865**
Totaal investeringen				**22.984**	**25.645**	**22.045**	**17.970**	**14.610**	**103.254**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

d. Financiering en schuldpositie

Meer informatie over de financiering en schuldpositie staat in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (d. Diverse kengetallen) en §4. Financiering (treasury).

e. Inzet reserves en voorzieningen

*bedragen * € 1.000*

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2024-2028 stand per ultimo						
Nr.	**Omschrijving**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	ALGEMENE RESERVE					
01	Algemene reserve	7.965	8.465	8.965	9.465	9.965
02	Reserve exploitatie (vrij deel)	2.536	2.536	2.536	2.536	2.536
11	Algemene reserve obk	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
	BESTEMMINGSRESERVES TER EGALISATIE VAN TARIEVEN					
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	1.482	982	782	582	582
	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES					
02	Reserve exploitatie	4.432	4.060	160	-	-
03	Reserve reeds bestemde n.u.t.g.m.	22.188	18.727	18.025	17.437	16.300
08	Reserve onderwijshuisvesting	1.797	1.271	892	852	840
09	Reserve verenigingen/vrijwilligers	27	-	-	-	-
10	Reserve grondexploitatie obk	1.260	54	214	373	507
13	Reserve gebouwen	546	546	546	546	546
14	Reserve speeltuinen	74	10	19	28	37
15	Reserve gaia	171	31	31	31	31
16	Reserve stadsvernieuwing	1.225	1.225	1.225	1.225	1.225
17	Reserve evenementen	50	50	50	50	50
18	Reserve plantsoenen	119	8	15	22	29
19	Reserve ondernemersfonds	251	251	251	251	251
	TOTAAL RESERVES	**45.373**	**39.466**	**34.961**	**34.648**	**34.149**
	VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S					
01	Voorziening verkoop aandelen	26	26	26	26	26
02	Voorziening oninbare belastingdebiteuren	813	813	813	813	813
03	Voorziening pensioenverplichting wethouders	2.622	2.652	2.682	2.712	2.742
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	2.312	2.312	2.312	2.312	2.312
09	Voorziening wegen	156	156	156	156	156
11	Voorziening proj. Zonstr.-Clausstr.	2	2	2	2	2
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	600	600	600	600	600
13	Voorziening verlofsparen	203	203	203	203	203
14	Voorziening Catharinahoes	95	95	95	95	95
	DOOR DERDEN BEKLEMDE MIDDELEN MET SPECIFIEKE AANWENDINGSRICHTING					
05	Voorziening dialect-activiteiten	27	27	27	27	27
08	Voorziening riolen	3.171	3.171	3.171	3.171	3.171
	TOTAAL VOORZIENINGEN	**10.027**	**10.057**	**10.087**	**10.117**	**10.147**
	TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**55.400**	**49.523**	**45.048**	**44.765**	**44.296**

Het betreft m.n. de volgende toevoegingen en onttrekkingen:

RESERVES

- *01 Algemene Reserve*

Jaarlijks wordt € 500.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve zodat het weerstandsvermogen geleidelijk versterkt wordt.

- *03 Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen*

Het merendeel is gerelateerd aan BBV-verplichtingen in verband met investeringen die ten laste van reserves zijn gedaan. Vanuit deze reserve worden de afschrijvingslasten van deze investeringen gedekt. Het betreft m.n. investeringen in Hub, muziekschool, 't Westhoes, 't Sjevemethoes, Hybride werken en Het Martin Buber. In 2024 is verder toegevoegd uit de voormalige reserve sociaal domein € 1,5 miljoen ten behoeve van een bufferfunctie voor open einde regelingen en € 1,5 miljoen als transformatiefonds.

- *08 Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs*

De structurele toevoeging bedraagt jaarlijks € 2,215 miljoen. De onderwijsuitgaven inclusief kapitaallasten van de onderwijsinvesteringen worden afgedekt uit deze reserve. Op basis van de feitelijke ontwikkelingen worden per jaareinde steeds de correcte bedragen onttrokken.

- *10 Reserve grondexploitatie obk*

Via de erfpachtconstructie wordt de reserve jaarlijks aangevuld. De reserve wordt ook ingezet ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van de grondexploitaties. De reserve laat een afname zien van € 1,260 miljoen begin 2024 naar € 0,507 miljoen eind 2028. Aanvullende informatie is opgenomen in de paragraaf grondexploitatie.

- *12 Egalisatiereserve afvalverwerking*

Voor meer info zie paragraaf 1 Lokale lasten.

- *14 Reserve speeltuinen*

Jaarlijks wordt € 9.000 gestort in de reserve speeltuinen.

- *18 Reserve plantsoenen*

In 2025 wordt € 118.000 onttrokken. Vervolgens wordt jaarlijks € 7.100 gestort in deze reserve.

VOORZIENINGEN

- *02 Voorziening voor oninbare debiteuren*.

Dit betreft de belastingdebiteuren. Op basis van prognoses en rapportages van BsGW neemt de gemeente de betreffende bedragen op. Jaarlijks wordt € 300.000 aan de voorziening toegevoegd. De daadwerkelijk oninbare debiteuren worden vervolgens ten laste van de voorziening gebracht (raming vooralsnog ook € 300.000).

- *03 Voorziening pensioenverplichting wethouders*

De maandelijkse premie-inhouding wordt gestort in de voorziening, op jaarbasis wordt hier € 30.000 voor geraamd. Overdrachten van pensioenen kunnen dit beïnvloeden.

N.B.: Een nadere toelichting op het doel van de diverse reserves en voorzieningen is opgenomen in de bijlagen.

Bijlagen

Lijst van afkortingen

AVV	Adviesdienst Verkeer en Vervoer
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW Compensatiefonds
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOB	Beslissingen op Bezwaar
BTM	Bedrijventerreinenmanagement
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde
BVE	Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBC	Centrale Bezwaarschriften Commissie
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DUBO	Duurzaam Bouwen
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ETIL	Economisch Technologisch Instituut Limburg
FG-functionaris	Functionaris voor de Gegevensbescherming
FIDO	Financiering Decentrale Overheden (wet)
FPU	Flexibele Pensioen Uitkering
FWI	(landelijk) Fonds Werk en Inkomen
GBA	(wet) Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GFT	Groente, Fruit en Tuin (afval)
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIDS	Gezond in de stad
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IKB	Individueel Keuze Budget
I-NUP	De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid
ITJ	Integraal Toezicht Jeugd
ISV	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jeugd op gezond gewicht
JPP	Jeugd Preventie Plan
KCC	Klant Contact Centrum
KOV	Kinderopvang
LED	Light Emitted Diode
LED	Limburg Economic Development
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NJN	Najaarsnota
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité / Nederlands Sport Federatie
NV	Naamloze Vennootschap
OBK	Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade
OZB	Onroerende Zaakbelasting
POL	Provinciaal Ondernemingplan Limburg
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
PSZ	Peuterspeelzalen

PVVP	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
RVVP	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan
SSC-ZL	Shared Service Center - Zuid Limburg
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SW	Sociale Werkvoorziening
VAZOM	Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIRA	Wet implementatie Rechtsbescherming richtlijnen Aanbesteden
WKR	Werkkostenregeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken (wet)
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
Wwnv	Wet Werken naar vermogen
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen (speciaal onderwijs)

Nadere toelichting reserves en voorzieningen

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
	Algemene reserve	
01	Algemene reserve	De reserve dient als algemeen buffervermogen.
02	Reserve exploitatie (vrije deel)	Buffer vergelijkbaar met de algemene reserve, waarin meevallers en een positief rekeningresultaat tijdelijk kunnen worden geparkeerd totdat ze een andere bestemming krijgen. Van belang is het "vrije saldo", aangezien op de reserve soms ook al weer claims liggen. Het vrije saldo wordt betrokken bij de algemene reserve, het gedeelte waarop claims liggen bij de bestemmingsreserves.
11	Algemene reserve OBK	Door de activiteiten van het OBK en de daarmee verbonden risico's wordt een eigen reserve van enige omvang noodzakelijk geacht. Daarom is er specifiek voor het opvangen van niet voorziene/afgedekte risico's in de grondexploitaties een eigen reserve die als buffer dient.
	Bestemmingsreserves voor de egalisatie van tarieven	
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	Het product afval is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De 'egalisatiereserve afvalverwerking' kan worden ingezet om externe schommelingen in de tariefstelling op te vangen. Hiertoe worden saldi bij de eindafrekening per dienstjaar toegevoegd of onttrokken aan de reserve.
	Bestemmingsreserves	
02	Reserve exploitatie	Gedeelte van de reserve waarop claims liggen. De raad kan besluiten om de middelen een andere aanwending te geven. Het vrije saldo van de reserve wordt betrokken bij de algemene reserve.
03	Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen	Hierin zijn posten opgenomen met een sterk verplichtend karakter, waarbij echter nog geen opdrachtverstrekking aan derden heeft plaatsgevonden en die dus formeel niet op de staat Nog te Betalen horen. Het verplichtende karakter wordt aangegeven door bijv. wet- en regelgeving, of nog af te ronden uitvoering van een reeds genomen besluit. In verband met de eerder doorgevoerde integratie van het sociaal domein met de rest van de begroting was ook de noodzaak van een separate reserve sociaal domein thans niet meer aanwezig. Uit de (voormalige) reserve sociaal domein wordt in deze begroting via de reserve 'reeds bestemde nog uit te geven middelen' een bedrag van € 1,5 miljoen opzij gezet als transformatiefonds voor het sociaal domein. Een bedrag van € 1,5 miljoen wordt specifiek als buffer opzij gezet voor het opvangen van fluctuaties in de open-einde regelingen waarvan de definitieve jaarresultaten vaak pas per jaareinde blijken. Deze laatste houdt dus specifiek een egaliserende werking zoals dat voorheen het geval was bij de voormalige reserve sociaal domein. Het restant van afgerond € 1,8 miljoen wordt toegevoegd aan de reserve exploitatie.
06	Reserve HRM	Met deze reserve kan invulling worden gegeven aan trajecten op het personele vlak die vaak over de jaargrenzen heengaan (bijvoorbeeld Persoonlijke Ontwikkelings Plannen).
07	Reserve sociaal domein	Komt te vervallen. In verband met de eerder doorgevoerde integratie van het sociaal domein met de rest van de begroting was ook de noodzaak van een separate reserve sociaal domein thans niet meer aanwezig. Zie verder de toelichting bij de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen.
08	Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs	Uit deze post worden de kapitaallasten van onderwijsvoorzieningen en de overige kosten van onderwijsvoorzieningen afgedekt (budgettair neutraal). Het betreft hier dus eigen middelen.

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
09	Reserve verenigingen en vrijwilligers	Deze reserve had een egaliserende werking ten aanzien van de kosten van verenigingen en vrijwilligers en kan na volledige inzet komen te vervallen.
10	Reserve grondexploitatie OBK	Dit is de "werkreserve" van het OBK van waaruit grondexploitaties worden bekostigd en opbrengsten worden geparkeerd ten behoeve van investeringen. Een groot deel is bestemd voor wijkontwikkelingsplannen en grote projecten. Periodiek wordt het meerjarig verloop van deze reserve bewaakt en geactualiseerd om tijdig in te kunnen spelen op ontwikkelingen.
13	Reserve gebouwen	Onderhoudskosten worden met name in de exploitatie verantwoord. De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van gemeentelijke gebouwen op te vangen. Incidentele meevallers, bijvoorbeeld uit de verkoop van gebouwen, worden aan de reserve toegevoegd. Egaliserende werking.
14	Reserve speeltuinen	De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van speeltuinen-, toestellen, e.d. op te vangen. Egaliserende werking. Kan na volledige inzet komen te vervallen.
15	Reserve Gaia	Deze reserve was bedoeld voor egalisatie van kosten / opbrengsten in relatie tot GaiaZOO en kan na volledige inzet komen te vervallen.
16	Reserve stadsvernieuwing	Reserve ten behoeve van herstructureringsprojecten en aanpak verpaupering. Naar verwachting zal de zojuist benoemde problematiek mede door het krimpscenario in de komende jaren toenemen.
17	Reserve evenementen	Deze reserve dient om eventuele (extra) kosten van evenementen te kunnen dekken. Egaliserende werking.
18	Reserve plantsoenen	De reserve dient als buffer voor de groenvoorziening om onvoorziene uitgaven op te vangen en kan na volledige inzet komen te vervallen.
19	Reserve ondernemersfonds	De opbrengsten reclamegelden worden hierin vooralsnog gestort ten behoeve van de ondernemers.
20	Reserve liquidatie sanering mijnterrein	De reserve wordt gebruikt voor bodemsanering van de terreinen in combinatie met de herinrichting ervan. De reserve is destijds gevoed door een ontvangen liquidatie-uitkering in verband met de beëindiging van de taakopdracht sanering mijnterrein. Vrij te besteden door gemeente. Op deze reserve wordt een uitsterfconstructie toegepast.
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	
01	Voorziening verkoop aandelen	Bij de verkoop van de aandelen Essent en Attero was sprake van "rechten" van aandeelhouders op diverse garantiefondsen (vordering), die vooralsnog volledig in een voorziening werden gestort omdat de hoogte nog onzeker was. De manier van verwerking was verplicht voorgeschreven. De volledige financiële afwikkeling nadert zijn einde, waarbij ook verschillende tijdelijke rechtspersonen worden opgeheven. Tegenover het bedrag in de voorziening staat nu nog een vordering op op Attero voor een even groot bedrag.
02	Voorziening voor oninbare belastingdebiteuren	Deze voorziening dient om financiële consequenties van niet-geraamde afboekingen van oninbare belastingdebiteuren, niet-geraamde schuldsaneringen of andere debiteuren (niet zijnde sozawe) op te vangen. Sinds de overgang naar de BsGW, maakt de BsGW periodiek een inschatting ten behoeve van de deelnemende gemeenten. De daadwerkelijk oninbaar verklaarde posten worden vervolgens afgeboekt ten laste van de voorziening.
03	Voorziening pensioenverplichtingen	Deze voorziening dient ter dekking van de aan de gemeente overgedragen pensioenaanspraken van wethouders (Wet APPA). Deze voorziening wordt gevoed door de ingehouden premies op de

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
		loonsom in de voorziening te storten, de hoogte wordt jaarlijks opnieuw berekend.
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	In verband met destijds aangescherpte verslaggevingseisen is de manier van boekhouden veranderd met betrekking tot terugbetaling aan debiteuren. In 2007 is besloten om vanaf de jaarrekening 2006 een voorziening te creëren voor de risico's van eventuele oninbaarheid.
09	Voorziening wegen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan onderhoud van wegen.
10	Voorziening project Heerlenersteenweg	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
11	Voorziening project Zonstraat-Clausstraat	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
13	Voorziening verlofsparen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de in de CAO geboden mogelijkheid om verlof te sparen (leidend tot een toekomstige financiële verplichting voor de werkgever).

	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	
05	Voorziening dialect-activiteiten	De voorziening is gevoed door het liquidatiesaldo van de stichting Kirchröadsjer Dieksiejoneer en is bedoeld voor het organiseren van activiteiten die de instandhouding van het Kerkraads dialect bevorderen (met inachtneming van de relevante verordeningen).
08	Voorziening riolen	Het product "riolering" is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De voorziening dient om schommelingen in de tariefbepaling te kunnen opvangen. Uit het rioolbeheersplan blijken de noodzakelijke investeringen en wordt een verband gelegd met de tarieven. Tevens blijkt meerjarig het eventueel beroep dat op de voorziening moet worden gedaan.

Staat van Langlopende Leningen

bedragen x € 1.000

Lening-nummer	Bedrag lening	Rente%	Aflossing jaar	Restant lening per 1.1.2025	Aflossing 2025	Rente 2025	Restant lening per 1.1.2026
200102	€ 9.076	5,470	2026	€ 726	€ 363	€ 24	€ 363
200201	€ 10.000	5,469	2027	€ 1.200	€ 400	€ 50	€ 800
200303	€ 17.500	4,855	2028	€ 2.800	€ 700	€ 132	€ 2.100
200501	€ 10.000	3,585	2030	€ 2.400	€ 400	€ 78	€ 2.000
200601	€ 11.000	3,798	2031	€ 3.080	€ 440	€ 103	€ 2.640
200901	€ 7.000	4,610	2034	€ 2.800	€ 280	€ 127	€ 2.520
201001	€ 5.000	4,610	2035	€ 2.200	€ 200	€ 93	€ 2.000
201301	€ 11.000	2,970	2038	€ 6.160	€ 440	€ 173	€ 5.720
2015-01	€ 11.000	1,220	2035	€ 6.050	€ 550	€ 70	€ 5.500
2016-01	€ 10.000	1,295	2036	€ 6.000	€ 500	€ 73	€ 5.500
2017-01	€ 6.000	1,395	2037	€ 3.900	€ 300	€ 51	€ 3.600
2017-02	€ 14.000	1,190	2037	€ 9.100	€ 700	€ 107	€ 8.400
2018-01	€ 12.000	1,360	2038	€ 8.400	€ 600	€ 107	€ 7.800
2018-02	€ 12.000	1,190	2038	€ 8.400	€ 600	€ 98	€ 7.800
2019-01	€ 10.000	1,200	2039	€ 7.500	€ 500	€ 84	€ 7.000
2019-02	€ 10.000	0,680	2044	€ 8.000	€ 400	€ 53	€ 7.600
2020-01	€ 10.000	0,585	2045	€ 8.400	€ 400	€ 48	€ 8.000
2020-02	€ 8.000	0,530	2040	€ 6.400	€ 400	€ 32	€ 6.000
2021-01	€ 15.000	0,190	2041	€ 12.750	€ 750	€ 23	€ 12.000
2022-01	€ 10.000	1,425	2042	€ 9.000	€ 500	€ 123	€ 8.500
2023-01	€ 8.000	3,150	2048	€ 7.680	€ 320	€ 233	€ 7.360
2023-02	€ 11.000	3,345	2048	€ 10.560	€ 440	€ 347	€ 10.120
Totalen				**133.506**	**10.183**	**2.227**	**123.323**

EMU-saldo

Onderstaande tabel laat de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Kerkrade zien.

Omschrijving		2024	2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV artikel 17c)	25.938	2.141	5.455	4.278	3.775
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-21.468	-16.671	-20.935	-20.608	-18.105
3	Mutatie voorzieningen	530	2.530	480	330	330
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie), zie exploitatie	0	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
		5.000	**-12.000**	**-15.000**	**-16.000**	**-14.000**

Overige risico's

Bedrijfsvoering
Toelichting
Dit zijn risico's die spelen in het dagelijkse werk. Ook kunnen dit risico's zijn door veranderingen in wetten. Of omdat er bijvoorbeeld een procedure bij de rechter loopt of er nog word onderhandeld over een nieuw contract.

Bestaande maatregelen
Voor sommige risico's zijn verzekeringen afgesloten. Denk aan een verzekering voor brandschade of aansprakelijkheid. Ook kunnen voorzieningen zijn gevormd, zoals de voorziening oninbare debiteuren.
Binnen de gemeente worden deze risico's in de gaten gehouden. Voor projecten is het zo dat deze alleen kunnen starten als er budget voor is. Tot slot is in de begroting een jaarlijkse post “onvoorzien” (€ 228.000) en in het investeringsprogramma een jaarlijkse post “onvermijdbaar” (€ 58.000) voor het opvangen van risico’s opgenomen.

Kwantificering (rest)risico
Niet van toepassing.

Demografische ontwikkeling
Toelichting
Met demografische ontwikkeling wordt bedoeld dat in een stad onder andere het aantal inwoners of ouderen kan verschillen van jaar tot jaar. Dit zien we in Kerkrade ook. Het aantal inwoners daalt langzaam en het aantal oudere inwoners neemt toe. Dit heeft onder andere gevolgen voor de leegstand, arbeidsmarkt, publieke en recreatieve voorzieningen. Meer informatie staat in programma 8 van de begroting “Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing”.

Bestaande maatregelen
Dit gebeurt niet ineens maar duurt meerdere jaren. Bij de berekening van de algemene uitkering wordt hiermee rekening gehouden. Zo kunnen de aantallen inwoners, jongeren en woningen per jaar anders zijn. Ook als nieuw beleid gemaakt wordt, wordt hiermee rekening gehouden.

In regionaal verband is met het uitvoeringsprogramma's IBA, de Regio Deal Parkstad, het Volkshuisvestingfonds etcetera een financiële bijdrage gegeven aan onder meer het aanpakken van de (gevolgen van de) bevolkingskrimp, werken aan sociaaleconomische structuurversterking, het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in kwetsbare gebieden. Tot slot wordt bij nieuwe beleidsbeslissingen zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten van de bevolkingsontwikkeling. Tegelijkertijd wordt in de regio sterk ingezet om de trend juist om te buigen.

Kwantificering (rest)risico
Het is een belangrijk onderwerp, maar het is geen risico.

Subsidies
Toelichting
Ook de gemeente Kerkrade ontvangt subsidies om haar plannen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld zijn van het Rijk, de Provincie of de Europese Unie. Een subsidie wordt niet zomaar gegeven. Er gelden voorwaarden waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk wordt toch geen subsidie toegekend omdat er niet aan de voorwaarden voldaan wordt. Ook kan het een risico zijn dat een subsidie terugbetaald moet worden. Dit kan het geval zijn als de gemeente zich niet aan de subsidievoorwaarden blijkt te hebben gehouden.

Bestaande maatregelen
Subsidies worden pas opgenomen in de begroting als de subsidiebeschikking ontvangen is (hoge mate van zekerheid). Het naleven van de voorwaarden wordt steeds bewaakt.

Kwantificering (rest)risico
Niet van toepassing.

Financiering

Toelichting

Het risico bestaat dat de rente hoger uitvalt dan wat eerder gedacht was. Dit is dan een nadeel voor de begroting.

Bestaande maatregelen

Er is sprake van een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille. De renteontwikkelingen worden in de gaten gehouden en als het nodig is, wordt financiering veiliggesteld. De financiering voldoet aan de normen voor de kasgeldlimiet (korte financiering) én aan de renterisiconorm (zie ook de financieringsparagraaf in de begroting).
Als we de financiering van de komende jaren ook meetellen, heeft Gemeente Kerkrade zelfs nog veel ruimte onder de renterisiconorm. Er wordt daarnaast gewerkt met lange termijn financiering met looptijden van 20 of 25 jaar.
Het risico, als we herfinanciering nodig hebben, is daarmee minder geworden, omdat dit een langzaam proces is dat zich over vele jaren uitstrekt.
De leningenportefeuille is wel toegenomen, vooral door grote investeringen in de stad (zoals centrum, Kerkrade-West), maar er is in de begroting rekening gehouden met de kosten van de financiering die er nu is en van de financiering die we nog verwachten. Als laatste wordt in de begroting altijd gerekend met een rentepercentage dat elk jaar steeds een beetje hoger wordt. Zo maken we het risico van een stijging van de rente op de korte termijn kleiner. Deze percentages passen we steeds aan als er iets verandert of als we verwachten dat er iets gaat veranderen.

Kwantificering (rest)risico

Niet van toepassing.

Verbonden partijen (VP-en)

Toelichting

Onder de VP-en vallen onder andere de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). De gemeente is deel van het algemeen bestuur van meerdere GR-en. Elk van deze hebben hun eigen boekhouding. Er kan zich bij een verbonden partij een risico voordoen.

Bestaande maatregelen

De VP-en proberen de risico's zelf te verkleinen. Als een risico werkelijkheid wordt, dan wordt eerst gekeken de VP dit zelf kan oplossen. Er is vaak contact met een VP. Dit kan zijn in de vorm van een overleg of een document zoals een begroting of jaarrekening. Er wordt dan ook aandacht besteed aan de risico's.
De gemeente betaalt een bijdrage aan de VP volgens de begroting van die VP. Deze bijdrage staat ook in de gemeentebegroting. De Raden kunnen iets vinden van de begroting van een VP. Dit wordt een zienswijze genoemd. Dit is een middel om te sturen op de VP.

Kwantificering (rest)risico

Niet van toepassing.

Gewaarborgde geldleningen

Toelichting

In het verleden zijn aan woningcorporaties en particulieren garanties verleend op hun sociale woningbezit. Dit was bepaald vanuit de wet. Het begrote totaalbedrag aan nog open garanties bedraagt eind 2023 voor de corporaties € 221 miljoen en voor de particulieren € 1,1 miljoen. Het risico bestaat dat de woningcorporaties of particulieren niet betalen doordat ze bijvoorbeeld failliet gaan.

Bestaande maatregelen

Een garantie wordt verleend voor een sociale woning. De woning is dan het onderpand. Dat betekent dat als niet betaald wordt, de gemeente dat pand krijgt. De afgelopen jaren is het bedrag aan uitstaande garanties gedaald. Door aflossingen wordt het risico kleiner en neemt de waarde van het onderpand ten opzichte van de garantie toe. Er is bovendien een landelijk waarborgfonds waar de gemeente terecht kan als niet wordt afgelost. De woningcorporaties voeden dit fonds. Tot slot hebben de drie woningcorporaties die in Kerkrade actief zijn, HeemWonen, Wonen Limburg en WonenZuid, een eigen vermogen van ruim € 3,94 miljard. Dit is aanzienlijk. Volgens BsGW bedroeg de WOZ-waarde van het woningbezit specifiek in Kerkrade van deze corporaties € 880 miljoen in 2021. Dit is ruim voldoende om de uitstaande garanties te dekken.

Kwantificering (rest)risico

Niet van toepassing.

Gemeente Kerkrade